

DEMOKRACIJA

**Zlorabil svoj
uradni položaj**

Gospodarski kazalci v Sloveniji postavljajo optimistične napovedi predsednika vlade Antona Ropa na laž. Nobena od njih se ni uresničila. Namesto tega je v zadnjih dveh letih zadolžil državo za celih 250 milijard tolarjev.

Ropove lažne gospodarske obljube

9 771408 049069

POLITIKA
Spor med
Ropom in
Golobičem

SLOVENIJA
Poigravanje
z nacionalnim
simbolom

INTERVJU
Dr. Tone Jerovšek
Resna oblast se ne
boji referendumu

Kako hitro je življenje?

Med prvimi operaterji na svetu in kot edini slovenski smo uvedli UMTS (univerzalni Mobilni telekomunikacijski sistem), tretjo generacijo mobilnih telekomunikacij.

Zaradi izpopolnjenega prenosa podatkov (do 384 kb/s) zagotavlja UMTS uporabo vsebinsko bogatih avdio in video storitev ter pošiljanje in sprejemanje multimedijskih vsebin nekajkrat hitreje kot sistem GSM. S tem omogočamo bolj kakovostno uporabo že znanih in razvoj novih storitev. **Mobilnik je tako postal prenosni multimedijski pripomoček**, ki združuje lastnosti telefona, fotoaparata, kamere, interneta, televizije in radia.

Začenjamo novo štetje na področju slovenskih mobilnih telekomunikacij.

Mobitel UMTS

Nova generacija mobilnih telekomunikacij

Sence ostrih besed

Pred nekako letom in pol so se v Liberalni demokraciji Slovenije mrzlično pripravljali na odhod Janeza Drnovška z mesta predsednika vlade in liberalne demokracije ter iskanjem novega prvega človeka. Za svojega naslednika na premierski funkciji je Drnovšek določil finančnega ministra Antona Ropa, s čimer so se praktično vsi strinjali. Drugače je bilo z mestom predsednika stranke. Drnovšek si je zamislil, da bi mesto predsednika stranke prevzel njemu zvesti Gregor Golobič, kar bi ohranilo njegov vpliv v stranki in obstoječe politično ravnotežje. Dvojec Rop - Golobič se mu je zdel ustrezna zamenjava, kar je tudi javno povedal: "Golobič se vseh deset let ukvarja bolj s stranko, Rop pa z vlado. Prvemu manjka vladna izkušnja, medtem ko ima v politiki stranke verjetno največ izkušenj." Ko je Drnovšek konec leta 2002 postal predsednik države, je začasno vodenje stranke prevzel Gregor Golobič (v imenu LDS je podpisal koalicijsko pogodbo), Rop pa se je začel ukvarjati z vodenjem vlade. Kljub Drnovškovi želji po dvojnem vodenju se je v liberalni demokraciji dokaj hitro izoblikovalo prepričanje, da dvoladje ni koristno, zaradi česar je prevladalo stališče, da je najbolje, da Rop prevzame tudi vodenje stranke. Golobič je hitro sprevidel, kakšno je prevladujoče ozračje v stranki, in je napovedal, da na celjskem kongresu ne bo kandidiral. Tako je bil februarja 2003 kot edini kandidat (še prej se je iz tekme zaradi pritiskov umaknil Tone Anderlič) na mesto predsednika LDS izvoljen Anton Rop. Gregor Golobič pa je ostal predsednik sveta stranke. Sredi lanskega leta pa se je Golobič pompozno umaknil "iz politike v gospodarstvo", še naprej pa je ostal neprofesionalni predsednik sveta stranke. Lani je bil tako Gregor Golobič, ki ga je že pred časom eldeesovski filozof Slavoj Žižek ljubkovalno poimenoval slovenski Stalin, kar nekoliko odveč. Številni v stranki pa ga tako ali tako niso marali zaradi njegovega oblastnega in arogantnega vedenja še iz časa Drnovška, ko je bil glavni kadrovik stranke.

Golobičeva odsotnost se je kmalu poznala, saj je Rop v "spopadih" z Janšo (in tudi na drugih

področjih) začel delati napake, kar se je odražalo v javnomnenjski podpori. Februarski Politbarometer je bil za eldeesovce pravi šok – LDS in SDS sta bili izenačeni kot še nikoli, zaradi česar so pričeli Golobiča, da je spet stopil na politično prizorišče. V dveh televizijskih dvobojih z Janšo je bil izrazito napadelan in žaljiv, kar pa ni bilo preveč produktivno. To je sprevidel tudi Rop, zato ga je na Brdu pri Kranju prosil za bolj defenziven boj zoper Janeza Janšo, kar pa je Golobiča pošteno vznejevoljilo, saj se je lani le stežka sprijaznil, da ne bo nič z njegovim predsedovanjem liberalni demokraciji in da jo bo vodil neki tehnokrat. Golobič je Ropa zavrnil, zavrnil je vodenje eldeesovega kriznega štaba in mu očital storjene nespametne poteze, kar sem v prejšnji številki že omenil. Hkrati je Ropu odvrnil, naj se kar sam zafrkava s prvim človekom opozicije. Razpoloženje je bilo slabo tudi zaradi zunanjega ministra Dimitrija Rupla, ki je zavrnil možnost, da bi bil nosilec strankine liste na evropskih volitvah, kar je razveselilo opozicijo, saj jim eldeesova lista tako ne bo jemala glasov.

Po sestanku na Brdu pri Kranju so bili vodilni predstavniki LDS zelo slabe volje in so delovali zbegano. Tudi eldeesovi poslanci v parlamentu so ravnali precej nenavadno, kar se je pokazalo v zavrnitvi Engelmana, Brezigarjeve in Šturma za mesta v nekaterih domačih in tujih institucijah, čeprav so jih tako kot v večini drugih poslanskih skupin prej javno podprli. Največje negativno presenečenje je bil izid glasovanja o imenovanju Barbare Brezigar, ki je kandidirala za nacionalno predstavnico v Eurojustu, saj jo je podprlo premalo poslancev. Še enkrat se je potrdilo, da je LDS in vladajoča koalicija v krizi, saj ne zna razmišljati dolgoročno. Namesto da bi Barbaro Brezigar podprli in se je s tem elegantno znebili kot morebitne politične tekmičice, so jo raje lustrirali. Kot bi se jim ob imenu Barbare Brezigar zameglilo pred očmi in ne bi znali več trezno presojeti.

Ob tem se poraja vprašanje, kdo sploh vodi največjo vladno stranko. Predsednik vlade in liberalne demokracije Anton Rop izjavlja eno, njegovi poslanci delajo drugo. Nekaj podobnega se je zgodilo tudi ob načrtovanih spremembah volilne zakonodaje, ki so zaradi nestrinjanja dela poslancev padle v vodo. Medtem pa nekdanji predsednik države Milan Kučan v slovenski politični prostor vstopa s Forumom 21, društvom za politična, gospodarska, razvojna, socialna, kulturna in etična vprašanja, za katerega si želi, da bi bil tako vpliven kot vrh slovenske Katoliške cerkve. Primernejša bi bila primerjava z nekdanjim čekajem, saj je imel s svojimi starimi partijskimi povezavami prevelik vpliv že sedaj. Ga bo ohranil tudi v prihodnje?

Metod Berlec

Rop ga je prosil za defenzivnejši boj zoper Janeza Janšo, kar pa je Golobiča pošteno vznejevoljilo, saj se je lani le stežka sprijaznil, da ne bo nič z njegovim predsedovanjem liberalni demokraciji in da jo bo vodil tehnokrat Ropovega kova.

9 Pučnikovo sporočilo

Spet nastaja "razkol med oblastjo in ljudstvom", o katerem je Pučnik govoril pred več kot štirimi desetletji.

11 Javnomnenjska vročica

12 Zlorabil svoj položaj

Nekdanji predsednik Milan Kučan se je v zelo kratkem času zapletel v novo afero. Potem ko je na nedavnem skrivnem sestanku gostil beloruskega diktatorja Aleksandra Lukašenka, je pretekli teden prišel na dan še podatek, da je zlorabil svoj uradni položaj, ko je leta 1999 posredoval pri izplačilu deviznih vlog nekdanje LB hrvaškemu ekscentričnemu politiku Slavenu Letici.

16 Gabrov krizni štab

Največja vladna stranka Liberalna demokracija Slovenije je po odhodu njenega večletnega predsednika Janeza Drnovška zašla na pot, ki jo vodi do izgube dominantnega položaja v slovenskem političnem prostoru. Kmalu za tem, ko je krmilo stranke v roke vzel Tone Rop, je stopnja priljubljenosti stranke začela počasi, a vztrajno upadati. Bo trend spremenil Gaber? Nemara Kučan?

18 Obljube LDS daleč od resničnosti

24 Poigravanje s simbolom

31 Tajvanske volilne težave

Mlada tajvanska demokracija, ki bi sicer lahko postala zgled za večjo kitajsko sestoro na celini, se je čez noč znašla v svoji najresnejši krizi. Začelo se je s sumljivim poskusom atentata na predsednika in hkrati predsedniškega kandidata Čen Šui-biana na predvečer volitev. Nadaljuje se s protesti opozicije, ki Čenove tesne zmage – za slabih 30.000 glasov oziroma 0,2 odstotka – noče priznati.

34 Resna oblast se ne boji referendumu

Pogovor z dr. Tonetom Jerovškom

To, da se ob teh referendumih, kolikor smo jih imeli, poskuša omejiti možnost referendumskega odločanja, kaže samo na strah oblasti, da bi se lahko na kakšnem primeru zgodilo ljudstvo, ki ne bi potrdilo tega, kar si je oblast zaželela. Zato nisem privrženec tovrstnih sprememb. Mislim, da do sedaj ni bilo nobenega referendumu, ki ne bi bil upravičen, in da so vsi imeli pozitivne posledice in so predstavljali tudi resno opozorilo oblasti, v kaj naj se ne spušča.

42 Legitimnost nelegitimnih

44 Pamflet o krivdi

56 Kriza slovenskega smučanja

Morda pa le ni vse tako črno, bi lahko dejali po končanem državnem prvenstvu na Rogli, kjer sta zmagala Kunc in Košir.

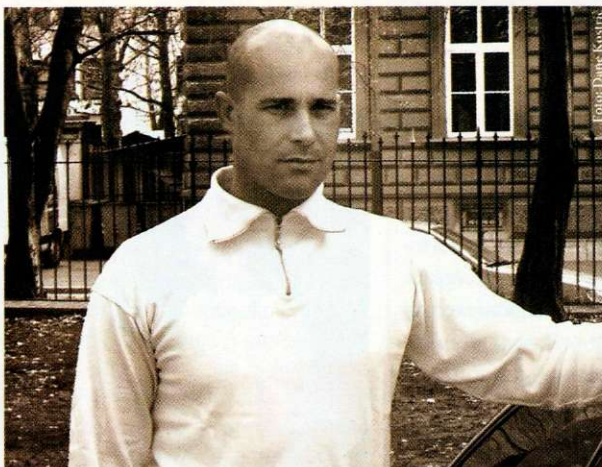
Demokracija, p.p. 4315, SI - 1001 Ljubljana, obzorja@siol.net; telefon: 01-434-54-48 (uredništvo), 01-434-54-63 (tajništvo); faks: 01-434-54-62

Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec; tehnični urednik: Bojan Jovan; novinarji: Vida Kocjan, Denis Vengust, Mihaela Praprotnik, Monika Maljevič, Barbara Kavtičnik, Gašper Blazič, Aleš Kocjan, Gjyle Vishaj, Ivo Žajdela, Mitja Volčanšek; kolumnisti: dr. Janez Juhant, dr. Janez Jerovšek, dr. Matej Makarovič, dr. Janko Kos, mag. Andrej Aplenc, dr. Peter Starič, dr. Ljubo Sirc, Esad Babačić; stalni zunanji sodelavci: Esad Babačić, Igor Gošte, Miran Mihelič, Peter Colnar, Lovro Kastelic; Vera Ban (p.p. 1716); lektoriranje: Joža Gruden; skeniranje: Matej Šoper; prelom: Tone Tehovnik, Matej Šoper; realizacija: Nova orbita, d.o.o.; fotografija: Dane Kostrič (urednik), Reuters; tisk: Florjančič tisk, d.o.o., Maribor; datum natisa: dan pred izidom; izhaja vsak četrtek; cena 550 tolarjev; izdaja: Nova obzorja, d.o.o.; direktor: Božo Predalič; naklada: 11.000 izvodov; TRR: 24200-9004125033, Krekova banka d. d. Maribor, poštnina plačana pri pošti 1102. Fotografija na naslovnici: fotomontaža Nenaročenih člankov in fotografij ne plačujemo in ne vračamo.

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/98) sodi tednik *Demokracija* med proizvode, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %.

Naročniški oddelek: obzorja.narocnine@siol.net; Naročniki prejmejo položnico s prvo revijo v mesecu. Objave sprejemamo pisno do 15. v mesecu z veljavnostjo prvega v naslednjem mesecu. Letna naročnina za tujino znaša 230 evrov oziroma 240 ameriških dolarjev.

Proces je politična igra

O procesu Depala vas smo se pogovarjali z obtožencem Darkom Njavrom.

Kako kot eden izmed obtoženih doživljate večletni sodni proces, v katerem vam državno tožilstvo očita, da ste v znanih dogodkih v Depali vasi na nezakonit in grozovit način aretirali vohuna Milana Smolnikarja?

Sodni proces doživljam samo kot politično igro. Sodni postopek je bil izpeljan zaradi političnega obračuna z Janezom Janšo in osebami, ki so mu blizu po politični ali prijateljski plati. Sodni proces pa je že od začetka usmerjen tako, da bi upravičil Janševo odstavitev. Sodni proces je imel močno medijsko podporo, kjer so že pred obravnavo bralce spomnili na "civilno osebo", "razbit avto" in "brutalno pretepenega Smolnikarja". Vse to so neresnične trditve in zavajanje javnosti. V teku kazenskega postopka so bile vse te navedbe ovržene, zato sodba ni mogla biti obsodilna.

Je bilo pri aretaciji kaj takšnega, da bi bilo mogoče trditi, da ste Smolnikarju prostost odvzeli na grozovit način?

Postopek v Depali vasi je bil popolnoma korekten. Smolnikar je bil poškodovan zaradi aktivnega upiranja in poskusa bega s kraja dogodka. Na sodišču je bilo dokazano, da njegove poškodbe niso presegle okvirja lahke telesne poškodbe. Na podlagi izvajanja dokazov, pregleda zdravstvene dokumentacije in zaslišanja izvedenca medicinske stroke je bilo ugotovljeno, da so poškodbe podobne kot pri aretacijah, ki jih izvaja policija.

Menda Smolnikarjevo stanje po prihodu v Klinični center ni bilo posebej kritično?

Smolnikar je ob prihodu v Klinični center komuniciral popolnoma zbrano. Pogovarjal se je tako z medicinskim osebjem kot z delavci obrambnega ministrstva, ki so ga spremljali. Zafrikaval se je, da bo šel takoj domov, zato jim ne bo treba delati nadur. Prav tako je iz zapisnika o sprejemu razvidno, da je svojo domnevno izgubo spomina omenil pozneje. Zaradi tega so ga v bolnišnici zadržali na opazovanju. Če se Smolnikar ne bi zlagal, da je bil v nezavesti, bi bolnišnico zapustil še istega večera. To pa je bil že medijski scenarij, ki mu je servirala predvsem Mladina.

Kako komentirate lansko razsodbo okrajnega sodišča, v kateri je to razsodilo, da ste oproščeni odvzema prostosti na grozovit način, da pa je bila sama aretacija nezakonita?

Razsodba je bila po mojem mnenju nekakšen poskus salomonške rešitve. Vendar menim, da je bilo to najmanj moralno sporno, če že ne nezakonito. Sami veste, da je bilo sodišče pod močnim pritiskom medijev. Skoraj dnevno ponavljanje o "brutalno pretepenem civilistu" in "nezakoniti aretaciji" je bilo že kot dokazano dejstvo. Sodnik in senat sta bila tako pod močnim pritiskom javnosti, saj je takšne "pretepače" nujno treba obsoditi, prav tako pa nas je bilo treba spoznati za krive zaradi argumentiranja Janševe odstavitve. Zato sem v bistvu vesel, da je le obstala trohica hrbtenice v sodnem sistemu in da sodišče ni ravnalo po odzivu v javnosti, temveč na podlagi dokazov. Kritike pa je vreden sam izrek sodbe in obrazložitev. Ni bilo prav, da se je senat spustil v takšno, po mojem mnenju za lase privlečeno obrazložitev.

Na razsodbo ste se pritožili na višje sodišče. Slednje je, čeprav so bili že vsi prepričani, da je zadeva zastarala, ugotovilo, da zadeva ne zastara 20., pač pa 23. marca, ko naj bi Smolnikarja odpustili iz bolnišnice. Kako to komentirate?

Kako komentiram to, da smo bili vabljeni na razpravo dobesedno zadnji dan v 10-letnem časovnem obdobju? Ali to, da je vabilo prišlo po faksu okoli 12. ure le k enemu odvetniku? Da nismo bili vabljeni v skladu z zakonom o pravnem postopku? Vesel sem takšnega napredka demokracije v Sloveniji. Zakaj? Zato ker bi me pred leti verjetno kar UDBA prišla iskat. Mogoče bi imeli že karto za Goli otok s seboj. Verjetno je že vsem jasno, da je bil to politični proces. Predvsem pa je pri tem velika vloga tožilca Fišerja, ki je po mojem mnenju že med obravnavo kazal odkrito politično nestrpnost. Ta je dosegla vrhunec v sklepnem govoru. Sklepni govor namreč ni bil namenjen nam, ki smo bili obtoženi, temveč Janezu Janši in Barbari Brezigar. Je torej tožilec že od samega začetka vedel, naj mi ne bi bili krivi? Za kaj torej zapravljanje davkoplačevalskega denarja? Za politiko.

Po mojem mnenju bo višje sodišče čez nekaj časa – recimo pred volitvami (kar bo popolno naključje) – ugotovilo, da je zadeva zastarala.

Aleš Kocjan

Namesto cekaja, društvo Forum 21 (Stran 10)

Izkazi vladne neenotnosti (Stran 15)

Nadzorstveni kaos (Stran 21)

Reforma ali manipulacija (Stran 22)

Kje je Ruparjeva kasete? (Stran 26)

Ugasnil ogenj miru (Stran 28)

Posebna pravica (Stran 30)

Grafitarji (Stran 38)

Razstava o generalu (Stran 39)

Gledališče je luč (Stran 40)

Usodno srečanje (Stran 48)

Zmago, reši nas! (Stran 55)

Banane rastejo! (Stran 58)

Mislim, torej sem (Stran 62)

Nedvoumna podpora terorizmu (Stran 65)

V času okupacije (Stran 66)

Vsak ima svojo resnico

Nekdanji predsednik države Milan Kučan je nekoč izjavil, da ima vsak svojo resnico, kar se sliši podobno kot reklamno geslo: Vsaka ima svoj faktor. Očitno pa so pri časniku Delo to vzeli malo preveč zares, zaradi česar je prišlo do napak v grafu, ki prikazuje zadnjo Politbarometrovno javnomnenjsko podporo strankam, saj so se številke v njem razlikovale od številke v komentarju. Čigava resnica je prava, časnikarji Dela še niso sporočili. Ali so napake posledica amaterstva, pa tudi niso povedali.

Nato

Slovenija je končno postala polnopravna članica Nata. Kdo ve, kaj so ob tej priložnosti premišljevali privrženci novodobne Protiimperalistične fronte? Bili so nenavadno molčeči in tokrat niso prirajali žalnih slovesnosti. Mladi forum bi rdečo zastavo zamenjal za črno, čeprav je Luka Juri menda še vedno alergičen na črno barvo. Marko Brecelj bi brzkone splezal na kakšen zvonik, zadušil zvonove in začel kar z zvonika razglašati zračno nevarnost, češ da italijansko vojaško letalstvo ogroža Slovenijo. S tem imajo težave tudi v zvezi borcev, kjer seveda še niso pozabili italijanske okupacije in fašističnega komisarja Graziolija, zato še toliko teže sprejemajo dejstvo, da "volkovi čuvajo ovce". Prava žalost pa v teh dneh vlada med anarhisti iz hiše strahov na Metelkovi ulici v Ljubljani. Morda ne bi bilo slabo, če bi policisti poosttrili varnost na tem območju, kajti kaj hitro se nam lahko zgodi kakšen samomorilski teroristični napad s strani kakšnega obupanca.

Nič kaj zadovoljni niso niti v LDS, čeprav si vseskozi dopovedujejo, da je bil vstop v Nato njihov projekt. Morda jih preveč tarejo druge skrbi. Na primer odnos do Foruma 21, za katerega ne vedo, ali bi ga podprli ali ignorirali. Očitno jim je Lukašenkov obisk dal nekaj popra pod nos, kajti beloruski "batka" je, čeprav je v marsičem idol naših oblastnikov, v Evropi nezaželen. No, Lukašenko je zgled vsaj toliko, da mu v Belorusiji pravijo "batka", kar je približno nekaj takega kot pri nas "oče naroda". Ta naslov sicer še vedno pripada večnemu borcu Janezu Stanovniku, toda počasi bo treba misliti na novega "očka", ki bo rešil LDS pred propadom. Morda sta si prav zaradi tega skočila v lase Tone Rop in Gregor Golobič, saj je znan rek, da je veliko poklicanih, a malo izvoljenih. Pri očetih je to še teže, saj je oče samo eden, čeprav pravi neka pesem Dušana Uršiča, da je bila "Lucija pri nas hčerka dveh očetov". Kakorkoli že, očetovske skrbi so očitno razgrele že tako vročo kri naših liberalcev in so zaradi predvolilnih tegob pozabili na vstop v Nato, ki nam bo zagotavljal varnost. Toda kdo nas bo branil, če se bodo eldeesovci zmlatili med seboj?

In če smo že pri Natu in varovanju slovenskega neba, bodo morali biti Italijani kar previdni, saj slovenski zračni prostor, vsaj kar se vojaškega letalstva tiče, v glavnem polni nekaj helikopterjev in lahkih letal, zaradi česar bi lahko prišlo do neljube pomote, če bi se med njimi pojavilo kakšno malo luksuznejše letalo, kupljeno iz obrambnega proračuna. Si predstavljate, da bi italijanski lovci po nesreči sklatili vladni falcon? Verjetno bi se znova znašli v letu 1941 ...

Gašper Blažič

h-umor

diktafon

"Ker snemalci vedo, da sem nora na čevlje, dajo iz zafrkancije na vsake toliko časa notri še kakšen kader mojih nog."

(Lorella Flego tako pred kamero kot v zasebnem življenju najbolj skrbi za spodnje okončine.)

"Videli boste dejanja, ne besed."

(Voditelj Hamasa Abdel Aziz al Rantisi nerad obljublja.)

"Kdo iz t. i. levičarske baze – ali delavskega razreda – s svojimi sedemdesetimi tisočaki na mesec pa lahko simpatizira s tajkuni, ki imajo toliko denarja, da se lahko za zajtrk okopajo v kozjem mleku in si podočnjake namazejo z ruskim kaviarjem?"

(Novinar Janez Markeš opozarja na paradokso sožitja med delavstvom in člani "levega" Foruma 21.)

"Vašo zdravstveno reformo predstavljate kot plemenito delo roparskega viteza, ki jemlje bogatašem."

(Dr. Andreju Bajuku se zdi, da je slovenska vlada nekje v srednjem veku.)

"Slovenija je med 28 najbolj razvitimi državami sveta. Ampak tega se zaveda samo pet ali šest posameznikov."

(Novinar Mitja Cjuha je razočaran, ker zgodbi o uspehu verjame tako malo ljudi.)

"Problem nizke rodnosti bi v Sloveniji lahko rešili s priseljenci, če bi bila država prijazna."

(Ginekolog Vasilij Cerar bi bil za rešitev slovenske rodnosti pripravljen poseči po vseh ukrepih, tudi če bi Slovenci postali manjšina v lastni državi.)

"Upravljavci bi morali na dnevni izlet na Mokrine in model prenesti v Slovenijo."

(Bojan Križaj meni, da bi se kakovost slovenskih smučič izboljšala, če bi si upravljavci smučič vzeli kakšen dan dopusta.)

"Glasba, ženske, številke in mir."

(Matic Jere iz skupine Bohem našteva še štiri stvari, ki ga poleg kajenja izredno zadovoljujejo v življenju.)

SLOVENSKI NARODNI FORUM

Slovenske volilke in volilci,

v nedeljo, 4. aprila, bo v naši državi potekal referendum, katerega izid bo pomembno vplival na našo politično in gospodarsko prihodnost!

Na referendumu se bomo odločali o temeljnih vprašanjih, ki se dotikajo slovenske osamosvojitve in določajo vrednote, na katerih temelji naša država.

Prepričani smo, da boste s svojo udeležbo in glasovanjem pripomogli k stabilnosti in h krepitevi slovenske države.

Celo Ropova vlada priznava, da je zakon slab.

Zato vas pozivamo, da se udeležite referenduma in glasujete PROTI!

IZVRŠILNI ODBOR
Slovenskega narodnega foruma

Zahtevajo razpis volitev

Afera SIB in druge nepravilnosti, ki izhajajo iz ugotovitev Revizijske hiše Deloitte & Touche, so pokazale, da je prišlo pri poslovanju MOL do neposrednega oškodovanja mestnega premoženja najmanj v višini 9,1 milijarde tolarjev. Združena ljubljanska opozicija (SDS, NSI, SLS, SMS, Zeleni in liste Ljubljana, moje mesto, Lista za čisto pitno vodo in Rad imam Ljubljano) zatorej vladajoči mestni koaliciji očita neustrezno vodenje osnovnih sredstev (nepravilno obračunavanje amortizacij, vprašljiva verodostojnost garancij ...), skrivanje vsebine odhodkov in prihodkov (mestni svet ni obravnaval rebalansov proračunov), stihijsko in tajno upravljanje, v katero so bili zavezani in vpleteni vsi zaposleni – ne pa tudi mestni svet. Ker so problemi očitni in žgoči, županja Danica Simšič in vladajoča koalicija LDS, ZLSD in DeSUS pa niso storili nič, da bi nepravilnosti in krivce zanje odkrili in zoper njih sprožili ustrezne postopke, ljubljanska opozicija zahteva troje: da pristojni državni organi v skladu s svojimi pristojnostmi nemudoma ukrepajo, ugotovijo storjene nepravilnosti in sprožijo

ustrezne kazenske postopke zoper odgovorne osebe, da županja MOL Danica Simšič nemudoma sproži ustrezne odškodninske postopke zoper povzročitelje škode in da politične stranke, svetniške skupine in svetniki posamezniki v mestnem svetu MOL storijo vse, da pride do razpisa predčasnih volitev v Ljubljani, na podlagi katerih bi mesto dobilo novo, legitimno oblast. Janez Sodrznik (Ljubljana, moje mesto) je dejal: "Prekomerna poraba v preteklosti je pripeljala do likvidnostnega zadolževanja. Lanski stroški se bodo poravnali v letošnjem letu, letošnje pa bomo prenašali v naslednje. Teh bo že za pol leta. Zdajšnja koalicija je dobila zadnje mestne volitve, ker je poskrbela, da volivci niso bili ustrezno seznanjeni. Zato je zdajšnja mestna oblast omejeno legitimna in zato so potrebne predčasne volitve!"

L. K.

Referendumska nedelja

V nedeljo zjutraj se bodo odprla vrata volišč. Državljeni in državljanke Slovenije bomo lahko na referendumu odločali o t. i. tehničnem zakonu. Gre za naknadni referendum, kajti v državnem zboru je bil t. i. tehnični zakon že sprejet. Z njegovo vsebino pa se ne strinja koalicija Slovenija, ki je pobudnica referenduma. Sporno se ji zdi predvsem to, da tehnični zakon ne določa obveznega preverjanja dejanskega prebivanja upravičencev v Sloveniji, temveč predvideva, da bi se vsem brez preverjanja izdale odločbe za celotno obdobje. Še posebej se jim zdi sporno to, da je zakon popolnoma neselektiven in zaradi odsotnosti preverjanja dejanskega stanja za nazaj v praksi ni mogoče pričakovati razlikovanja med tistimi, ki so Slovenijo zapustili ob umiku JLA leta 1991, in tistimi, ki so zapustili ozemlje Slovenije kasneje. Cilj, ki ga želijo doseči predlagatelji referenduma, je torej ta, da ne bi retroaktivno in neselektivno vpisovali kar vseh 18.000 oseb, ki se imajo za "izbrisane", ampak bi morali razlikovati med tistimi, ki so do tega upravičeni, in tistimi, ki niso. Vsi, ki se boste udeležili referenduma, boste na njem odločali o tem, ali ste za to, da se uveljavi zakon o izvršitvi 8. točke odločbe ustavnega sodišča Republike Slovenije ŠT. U-I-246/02-28, sprejet v državnem zboru Republike Slovenije dne 25. 11. 2003. Če menite, da ima koalicija Slovenija prav, da se primeri obravnavajo posamično in da se omejijo finančne posledice, do katerih lahko pride, boste na glasovnici obkrožili besedo PROTI.

Nagrada za pristranost

Potem ko je Jurčičev sklad podelil Jurčičevo nagrado, je svoje nagrade 25. marca na ljubljanskem gradu podelilo tudi Društvo novinarjev Slovenije (DNS). Prejeli so jih novinarji Aljana Jocič, Ksenija Horvat, Zlatka Strgar (vsi trije za posebne novinarske dosežke), Borut Mekina, Staša Kozma (za dosežke mladih novinarjev) in Janko Lorenci, ki je prejel nagrado za življenjski prispevek k razvoju slovenskega novinarstva. Kot je že v navadi, je največ pozornosti vzbudila nagrada za prispevek k razvoju slovenskega novinarstva, ki jo je Lorenciju izročila lanska nagrajenka Mija Škrabec-Arbanas. Kot je zapisano v obrazložitvi, je Lorenciju "s tehtnim uredniškim delom uspelo iz relevantnega projekta ustvariti osrednji slovenski intelektualni forum izjemne odmevnosti". Sobotna priloga Dela naj bi bila v času, ko jo je urejal Janko Lorenci, "delavnica visoko profesionalnih izdelkov po-

modrosti tedna

"Pri priznanju obiska verouka kot enega izmed izbirnih predmetov se spet pojavljajo izgovori na vladni strani, posebej s strani šolskega ministra, ki pa nima nič proti, če otroci nadomeščajo izbirni predmet z obiski kinopredstav. To je taisti minister, ki se pod okriljem svobode tako zelo zavzema za pravice manjšin, kot so izbrisani, le za želje verskih skupnosti nima posluha, ker vidi povsod nevarnost Katoliške cerkve."

(Novinar Matej Erjavec)

"Mediji, predvsem določeni časnikarji, so me predstavljali v popolnoma drugačni luči, kot sam o sebi mislim, da v resnici sem, in kot me vidijo bližnji sodelavci in prijatelji, ki me poznajo. Slovenski javnosti so predstavljali povsem izkrivljeno podobo. Vedno ko sem se pojavil med ljudmi, je bila prva reakcija: Saj ni tak, kot ga prikazujejo."

(Nadškof Franc Rode)

Če se strinjate z zahtevami koalicije Slovenija, boste na referendumu glasovali PROTI.

Društvo novinarjev je nagradilo nekdanjega urednika Sobotne priloge Dela Janka Lorencija (drugi z desne).

sameznih novinarskih zvrsti", pri kateri je sodelovalo in se sodeluje veliko število priznanih publicistov ter intelektualcev. V obrazložitvi pa je tudi zapisano, da je "Sobotna priloga ob vseh relevantnih javnih vprašanjih ostala avditorij, kjer so se uravnoteženo soočala mnenja, stališča in argumenti", kar pa po izkušnjah mnogih intelektualcev, ki so želeli v Sobotni prilogi izraziti drugačen pogled na nekatera politična vprašanja, drži le delno, kajti Lorenci ni nikoli skrival svoje naklonjenosti vladajoči eliti LDS in ZL. Še več, pred volitvami leta 2000 je v komentarju na prvi strani celo (posredno) pozval bralce, naj volijo LDS. In morda še zanimivost: Lorencijevo kandidature so predlagali Dušan Jovanović, dr. Vlado Miheljak in dr. Jože Mencinger.

G. B.

Ko odloči ljudstvo

V nedeljo bomo lahko vsi, ki imamo volilno pravico, odšli na referendum. Odločali bomo namesto naših izbrancev, poslank in poslancev v državnem zboru. To pomeni, da bo usoda t. i. tehničnega zakona odvisna od nas samih. Če sodimo po anketah javnega mnenja, bo tehnični zakon zavrnjen, in če se bo to res zgodilo, bo to le še eden izmed referendumov, ki kažejo na to, da se ljudje ne strinjajo s politiko, ki jo vodi oblast.

Poleg naknadnega referenduma o tehničnem zakonu se obeta tudi predhodni zakonodajni referendum o zakonu o stalnem prebivanju tujcev z državljanstvom drugih držav naslednic nekdanje SFRJ v Sloveniji, ki so imeli na dan 23. 12. 1990 in 25. 2. 1992 v Sloveniji prijavljeno stalno prebivališče, bolj znanem pod imenom sistemski zakon. Očitno pa bo pot do razpisa referenduma o omenjenem zakonu vse prej kot lahka. Prvi zapleti so se začeli že pri referendumskem vprašanju. Medtem ko je bila koalicija Slovenija kot pobudnik referenduma prepričana, da

Zakaj na strani oblastnikov tolikšen strah pred referendumi, če so

z referendumskim vprašanjem ni nič narobe, je strokovna služba državnega zbora zahtevala, da se vprašanje spremeni. Pobudniki so sledili navodilom, vendar večjih popravkov pri referendumskem vprašanju ni bilo. Prišlo je samo do zamenjave dveh besed v vprašanju. Besedi "njihovega statusa" so zamenjale besede "njihovega stalnega prebivanja".

A tudi nad spremenjeno formulacijo vprašanja so se tisti, ki nasprotujejo referendumu, zmrdovali. Da je njihovo ravnanje neupravičeno, je jasno, če preberemo 18. člen zakona o referendumu in ljudski iniciativi. Sled-

nji govori o tem, da se lahko predhodni referendum (pri referendumu o sistemskem zakonu gre za predhodni referendum, saj zakon še ni sprejet) nanaša na vprašanje, ali naj se s predlaganim zakonom uredi določeno vprašanje tako, kot je predlagano. In s postavljenim vprašanjem v pobudi koalicije Slovenija se sprašuje prav to – ali naj se vprašanje, ki ga obravnava sistemski zakon, uredi tako, kot je

predlagano po drugi obravnavi tega zakona. Edina resna naloga, ki jo bodo pri tem imeli tako zagovorniki kot nasprotniki referenduma, je, da nas bodo podrobno seznanili, kaj se skriva v besedilu predlaganega zakona, tako da bomo vedeli, o čem odločamo.

Zakaj takšno zavlačevanje in nepotrebni zapleti ni treba posebej razlagati, saj je jasno, da bo pobudnikom referenduma uspelo zbrati zadostno število podpisov za razpis referenduma, na katerem pa lahko oblast znova "pade". Ne vem, zakaj na strani oblastnikov tolikšen strah pred refe-

rendumi, če so, kot pravijo, tako prepričani, da imajo prav. Ko jih poslušam, kako nagovarjajo svoje volivke in volivce, naj ne gredo na referendum, se mi zdi, da to počno zato, ker niti sami ne verjamejo, da zagovarjajo in vodijo pravo politiko. Mogoče se motim, pa vendar ne najdem drugačne razlage, zakaj nekdo, ki ves čas zagovarja svoje odločitve, v trenutku, ko pride do referenduma in bi še bolj kot poprej moral zagovarjati to, kar je predlagal in sprejel, preprosto kloni in se zateče k plehkim izgovorom, da je referendum nesmiseln, saj se na njem ne bo odločalo o ničemer.

Mihaela Praprotnik

Medtem ko je v ponedeljek v slovenskem parlamentu potekala interpelacija zoper ministra za zdravje Dušana Kebra, se je v ZDA nekoliko v senci interpelacije odvijal eden za Slovenijo zelo pomembnih dogodkov. V prostorih ameriškega zveznega ministrstva za finance v Washingtonu je premier Anton Rop predstavnikom Nata izročil pristopno listino, s katero je Slovenija skupaj

s Slovaško, z Romunijo, Litvo, Latvijo, Estonijo in Bolgarijo tudi uradno postala polnopravna članica zveze Nato. Kot je ob tem dogodku dejal zunanji minister Dimitrij Rupel, je vstop Slovenije v zvezo dogodek zgodovinskih razsežnosti, za katerega smo se Slovenci odločili že z osamosvojitvijo države, to namero pa smo potrdili tudi na lanskem referendumu.

Lahko rečemo, da je vstop Slovenije v zvezo Nato vsekakor velik in pomemben dogodek za Slovenijo, s katerim ta vstopa v klub velikih. Od zdaj je v skupini držav, ki odločajo

praktično o vseh pomembnih varnostnih vprašanjih na svetu, držav, ki načrtujejo celotno svetovno varnostno politiko, in držav, katerih vpliv naj bi vsaj v teoriji segal zelo daleč. Verjame, da je tako, poleg tega obstaja dejstvo, da je vstop v zvezo Nato za Slovenijo prelomen vsaj z dveh vidikov. Prvi je, da se z vstopom v Nato oddaljujemo od Balkana in postajamo del zahodnega sveta (dokončno bomo postali del zahodnega sveta z vstopom v Evropsko zvezo), drugi vidik pa je, da se bomo morali začeti obnašati po evropsko. Slednje pomeni, da se bodo morale nehati različne

Vstop med velike

balkanske igrice dela slovenske politike, ki so temeljile na zamegljevanju, delovanju iz ozadja in zakulisnem spletkarjenju. S tega vidika vstop Slovenije v Nato Milanu Kučanu nikakor ne more biti po volji, vendar mu ne preostane drugega, kot da je tiho in se prilagodi. Navsezadnje je bil vedno mojster prilagajanja.

Seveda je ob vsem tem brezpredmetno, da bi si zasluge za vstop Slo-

venije v to obrambno zvezo pripisovala bodisi opozicija, bodisi pozicija (slednja si je poudarjanje zaslug za vstop v Nato in EZ izbrala za glavni adut predvolilne kampanje), saj je jasno, da sta imeli zasluge za vstop obe. Prva z Janezom Janšo in Lojzutom Peterletom, ki sta že od časa Demosa poudarjala nujnost, da se Slovenija čim bolj vključi v evropske povezave, druga pa z Dimitrijem Ruplom in Janezom Drnovškom, ki sta resnici na ljubo kljub nekaterim pomislekom in napadom v njuni stranki v zadnjih letih opravila največ dela.

Sam vstop poleg že omenjenih političnih prednosti Sloveniji seveda prinaša tudi velike gospodarske in vojaške koristi. Znano je, da bo članstvo v Natu Slovenijo stalo manj, kot če bi sama razvijala obrambni sistem, poleg tega pa si lahko naša država od držav članic v prihodnosti obeta različna naročila, na primer orožje, logistiko ipd., kar je seveda predvsem velika priložnost za našo vojaško in z njo povezano industrijo. Edina temna lisa, ki spremlja vstop Slovenije v Nato, je odločitev, da bodo slovensko nebo poslej varovala italijanska vojaška letala. A kaj hočemo, v veselju je vedno tudi kanček grenkobe.

Aleš Kocjan

Dr. Janko Kos

Pučnikovo sporočilo

Prvi je k nam uvedel razlikovanje med legalnostjo in legitimnostjo, nasproti pravu je po Kantovem zgledu postavil moralnost; njen nosilec je posameznik kot avtonomna "oseba". To ga je pripeljalo v spor s komunistično ideologijo in politiko; v našem času dobiva ta misel novo veljavo – govori zoper tiste, ki bi radi legalnost povzdignili v vrhovnega razsodnika nad etičnim in spremenili pravo v zadnjo instanco nad ljudmi. Po Pučniku je pravnost odvisna od moralne legitimnosti, ne pa narobe. In to je eno glavnih vprašanj moderne Slovenije.

Leta 1958 je v zaplenjenem članku o partiji zahteval demokracijo, ki ne bo samo formalna in posredna, ampak neposredna in konkretna. "Dokaz za ljudskost, za pravo, resnično, ne zgolj formalno demokratičnost oblasti, ne more biti pravni izvor predstavnštva, temveč dejanski, resnični odnos ljudi do te oblasti, kakor ga doživljajo v vsakdanjem življenju." Trdil je, da je v komunistični državi prišlo do "razkola med ljudstvom in oblastjo". To so mu oblastniki ne samo zamerili, ampak so ga zaprli za več let. Leta 1990, v času demokratičnega preobrata, je priznal, da v modernih družbah neposredna demokracija ne bo mogoča, zavzel se je za parlamentarno demokracijo, vendar z ravnotežjem med vladnimi in opozicijskimi strankami. Vprašanje o neposredni demokraciji je pustil odprto. Zdaj vemo, da morajo biti v parlamentarni, če naj ne bo samo navidezna, ljudstvu na voljo še druge možnosti za vpliv na oblast – od referendumov in večinskega volilnega sistema do lokalne samouprave in subsidiarnosti. In to je glavno vprašanje politične kulture na Slovenskem.

Leta 1958 je v zaplenjenem članku o partiji govoril o tem, kako se na Slovenskem utrjuje "uradniška država". Gradi se na podlagi abstraktnega prava, zakonov in predpisov – tudi to je še zmeraj eno od osrednjih vprašanj slovenske demokracije. Pa

ne samo za Slovenijo, ampak tudi v Evropski zvezi, kamor vstopamo. Družba se spreminja v statično zgradbo vsakršnih ustanov, uradov, agencij, komisij in svetov, upravljajo jih uradniki, ki niso niti pravi politiki niti pravi strokovnjaki, zato niso odgovorni ne volivcem ne stroki. Spet nastaja "razkol med oblastjo in ljudstvom", o katerem je Pučnik govoril pred več kot štirimi desetletji.

Že v tistem času je pisal o "privatizaciji" Slovencev, o njihovem odmikanju od vsega javnega, od politike do kulture v zasebnost, v zgolj strokovno, praktično, pridobitno dejavnost. Pod komunizmom je to bilo morda odpor zoper nasilno ideologijo "podružbljanja"; v parlamentarni demokraciji postaja zasebnost nena ravno, neodgovorno, po Pučnikovih besedah nemoralno. Ali ni prav to ena odprtih ran današnje Slovenije? Ali pa je morda vznemirjenost ob referendumih in aferah že znamenje nečesa drugačnega?

Sam se je okoli leta 1960, v skrajno nevarnih razmerah, poskušal iz samo teoretičnega razmišljanja prebiti v konkretno družbeno delovanje. S člankom o kmetijstvu je leta 1964 razburil komunistični vrh. Terjal je podporo zasebnim kmetom, ne pa neproduktivni državi ali "druž-

Družba se spreminja v statično zgradbo vsakršnih ustanov, uradov, agencij, komisij in svetov, upravljajo jih uradniki, ki niso niti pravi politiki niti pravi strokovnjaki, zato niso odgovorni ne volivcem ne stroki. Spet nastaja "razkol med oblastjo in ljudstvom", o katerem je Pučnik govoril pred več kot štirimi desetletji.

beni" posesti. S tem je odprl kmečko vprašanje, ki ostaja še zmeraj odprto, ob vstopanju v Evropsko zvezo celo zmeraj bolj. V članku je mimogrede namignil, da je tudi v "obrti" treba podpreti zasebna podjetja, ne pa umetno vzdrževati državno industrijo. In s tem odprl vprašanje, ki je za moderno Slovenijo morda odločilno.

Leta 1964 je v komentarju o knjigi Daniela Bella o koncu "ideologije" – komunistične utopije seveda – odklonil avtorjev predlog za rešitev delavskega vprašanja. Nato pa terjal ne-

kaj več kot samo "humanizacijo" dela in delavčeve tehnologije. Ta "več" naj bi bila politična osamosvojitve delavstva izpod varuštva avantgardne partije in državnih sindikatov. Učinkovito orodje takšne politike je že leta 1958 videl v stavkah. Nepredvidno jih je omenil v zasebnem pismu in si s tem prisluzil devetletni zapor.

Marsikaj je domislil šele ob vrnitvi v Slovenijo konec osemdesetih let. Na čelo knjige Kultura, družba in tehnologija je postavil misel, da pod kulturo ne smemo razumeti samo umetnosti s humanistiko, ampak celotno "produkcijo smisla" v moderni družbi. Ta pogled ima za kulturno politiko lahko daljnosežne posledice, vreden je vnovičnega premisleka, ne nazadnje o vlogi in pomenu, ki naj ju ima slovensko kulturno ministrstvo. In končno je vse do Pučnikove smrti ostalo odprto njegovo razmerje do vere in Cerkve. Leta 1990, tik pred volitvami, se je priznal za ateista, že v zgodnjih spisih, napisanih pred aretacijami, je nasprotoval tradicionalnemu klerikalizmu. Toda že leta 1957 je v razpravi o svobodi napisal pravcati slavošpev srednjeveškemu krščanstvu, ko je bilo posameznikovo konkretno življenje zelo neposredno povezano z doživetjem "transcendence".

Obžaloval je razbitje te življenjske enosti, ki je prišlo z novim vekom. Med misleci, na katere je navezal svojo politično filozofijo, ko je živel v Nemčiji, je bil tudi Habermas. Ta se je v slavnostnem govoru leta 2001 izrekel za novo razmerje med filozofijo in religijo, med razumom in vero, brez tega moderna družba ne more preseči krize "vrednot". Tudi to je odprto vprašanje nove Slovenije. Gotovo bi se Pučnik strinjal s Habermasom in z mnogimi drugimi, ki o tej stvari mislijo enako.

Jože Pučnik je s svojo politično filozofijo leto dni po smrti zmeraj aktualnejši. Ne samo z idejami, zapisanimi po vrnitvi iz nemškega pregnanstva, ampak že s tistimi iz leta 1957/58, ko so ga zaprli prvič, ali iz leta 1963/64, ko je moral v ječo drugič.

Namesto cekaja društvo Forum 21

Ustanovitelji Foruma 21, društva za politična, gospodarska, razvojna, socialna, kulturna in etična vprašanja, so se glede na vabilo z dne 22. marca letos včeraj popoldne zbrali v ljubljanskem Cankarjevem domu in društvo tudi uradno ustanovili.

Po besedah nekdanjega predsednika države Milana Kučana, pobudnika Foruma 21, naj bi društvo ustanovilo 150 ustanovnih članov. Iz ustanovne izjave je razvidno, naj bi bili v njem zbrani ljudje različnih prepričanj, z različnimi položaji v družbi, različnih političnih opredelitev in z različno življenjsko izkušnjo. Zapisali so še, da so odločeni delovati za uspešno, sodobno, samozavestno in vplivno Slovenijo 21. stoletja. S skupnimi premišljanji o trajnejših družbenih procesih doma, v EZ in globaliziranem svetu pa želijo pripomoči k temeljem za kompetentno izbiro dolgoročnih razvojnih usmeritev na Slovenskem in v mednarodnem prostoru. Z javnimi izjavami želijo v

podporo premišljenim odločitvam o skupnih zadevah in zadevah nacionalnega interesa posegati tudi v sodoben politični prostor Slovenije. Svoje cilje bodo poskušali uresničevati tudi v vztrajnem pogovoru s političnimi in državnimi telesi, ki so volivkam in volivcem odgovorni za svoje odločitve. Skratka, Forum 21 je napovedal delo na vseh področjih. Če sodimo po napovedih, predvsem na političnem! Med ustanovitelji društva so tudi ime-

na, ki že dlje časa sodijo v t. i. Kučanov krog, predvsem pa je med njimi veliko direktorjev, znanih predvsem po svojem hitrorastočem bogastvu in snobovstvu. Ali kot je za mesečnik Ampak dejal Janez Janša: "Po Sloveniji kroži šala, da je Forum 21 dobil ime zato, ker imajo njegovi člani, kot so Škrabec, Češko, Jankovič in drugi, pod palcem vsak najmanj 21 milijonov dolarjev in da je ta vsota pogoj za članstvo." V poslovnem dnevniku Finance

so zapisali, da člani foruma obvladujejo velik del slovenske borze in finančnih tokov nasploh. Gre torej za močno kapitalsko združbo, čeprav naj bi bilo med ustanovitelji tudi več kulturnikov in drugih intelektualcev. Ti naj bi po mnenju nekaterih pomenili protiutež intelektualcem, zbranim v krogu Nove revije. Razlika je le v tem, da za slednjimi "ne stoji kapital". Ker pa ta daje moč, sta se enega izmed pripravljajnih sestankov skrivoma udeležila tudi Anton Rop, predsednik vlade, in Borut Pahor, predsednik državnega zbora. Posebno Rop se je na sestanku dobesedoma pretihotapil skozi stranska vrata. Ustanovitev foruma zbuja torej mešane občutke. Ali kot je rekel Janez Janša: "Pošteno bi bilo, če bi nekateri ljudje končno pogledali na koledar in na svoje bančne račune ter ljudi ne bi zavajali s takšno retoriko. Pošteno in zelo koristno za slovensko demokracijo bi bilo, če bi Kučan končno ustanovil svojo stranko. To bi naredilo politični prostor pregleden in razumljiv, spletkarjenje iz ozadja k temu zagotovo ne prispeva." **V. K.**

Sandi Češko, direktor Studia Moderna, Milan Kučan in Zdenko Roter ob prihodu na pripravljajni sestanek Foruma 21 konec februarja

Minister za zdravje Keber ostaja

Po več kot 12-urni razpravi o interpelaciji o delu in odgovornosti Dušana Kebra, ministra za zdravje (LDS), so poslanci vladajočih strank LDS, ZLSD in DeSUS interpelacijo zavrnili.

Keber kljub številnim dokazanim očitkom o nepravilnostih, kršitev zakonov in podzakonskih predpisov tako še naprej ostaja na svojem ministrskem stolčku. V noči na torek pa se je vsaj za zdaj uresničila njegova javno izrečena želja, da "bi bil rad minister neskončno dolgo". Razrešitev ministra je podprlo 28 poslancev, proti nezaupnici je glasovalo 47 od 82 navzočih poslancev. Za razrešitev je glasovalo 20 poslancev iz vrst koalicije Slovenija (SDS, NSi), štirje poslanci SNS in trije poslanci SMS, pridružil pa se jim je še Stanislav Brenčič, poslanec vladne SLS. Sedem poslancev te stranke, Janez Podobnik, Franci Rokavec, Franc Kangler, Janez Kramberger, Andrej Fabjan, Vili Trofenik in Jurij Malovrh, se je glasovanja vzdržalo. Kljub nekaterim drugačnim

napovedim ter predvsem pričakovanjem je namreč Janez Podobnik, vodja poslanske skupine SLS in predsednik te stranke, tik pred glasovanjem javno sporočil, da se bodo poslanci SLS glasovanja o nezaupnici "soglasno vzdržali". Zatrdil je sicer, da jih minister s svojimi odgovori na očitke iz interpelacije ni prepričal, še zlasti so bili njegovi odgovori nezadostni glede sporne prodaje klinike Trnovo pa tudi glede

zdravstvene reforme. Mnogi so bili nad tovrstno Podobnikovo odločitvijo razočarani. Vsaj tokrat so pričakovali bolj pokončno držo vodstva te stranke od običajne. Sicer pa spomnimo, da je koalicija Slovenija interpelacijo vložila 27. februarja letos. Očitke so napisali na sedmih straneh in jih strnili v osem točk. Med drugim so bili kritični do prodaje bolnišnice Trnovo, prepočasne graditve nove pediatrične klini-

ke, bele knjige zdravstvene reforme in neustreznega reševanja kadrovskih problemov v zdravstvu. Keber je trditve zavrnil kot neutemeljene, uvodoma pa je v t. i. zagovoru kar 25 minut govoril o "svojih" uspehih, šele nato je odgovarjal na očitke, pri čemer se je odgovorom na nekatere spretno izogibal. V razpravi so sodelovali skoraj vsi poslanci LDS. Pri tem je večina (razen ene ali dveh izjem) svoje hvalospeve brala iz skrbno napisanih "zagovorov". Poudarjali so, da je bilo v zdravstvu vse do prihoda Dušana Kebra na mesto ministra "vse narobe", edino "on je tisti, ki je stvari postavil na svoje mesto, ki si upa in podobno, zato pa je tudi osovražen med nekaterimi zdravstvenimi delavci" ter podobno. Spomnimo, da je v prejšnjem mandatu to ministrstvo pripadalo SLS. Razpravo poslancev LDS in ZLSD je na koncu najbolje ponazoril Miha Brejc, poslanec SDS, ki je med drugim dejal, "da bi bilo glede na vse povedano s strani LDS ministru nujno treba postaviti kar spomenik". Pa še zdaleč ni tako, le glasovalni stroj je vnovič dobro opravil svoje delo! **V. K.**

Minister za zdravje Dušan Keber kljub številnim dokazanim očitkom o nepravilnostih še naprej ostaja na svojem ministrskem stolčku.

Javnomnenjska vročica

Dogajanje na slovenskem političnem prizorišču postaja čedalje bolj napeto, saj se bližajo volitve, najprej evropske, jeseni pa še parlamentarne. Zato je razumljivo, da so v zadnjem času javnomnenjski raziskovalci in komentatorji zelo oblegani, tudi s strani politikov. Medtem ko je lahko SDS zadovoljna z dosedanjim trendom naraščanja podpore, pa čedalje večja zaskrbljenost vlada znotraj LDS in tudi ZLSD, čeprav so si veljaki LDS ob zadnjih javnomnenjskih raziskavah nekoliko oddahnili, saj se je prednost LDS pred nasledovko SDS spet nekoliko povečala. Vse to pa še ne pomeni, da bo LDS volitve tudi dobila, saj obstaja velika rezerva med neopredeljenimi volilci. Tu je treba upoštevati tudi terorijo spirale molka, katere avtorica je sociologinja Elisabeth Noelle-Nemmann, ki jo je v zadnji Sobotni prilogi časnika Delo omenil publicist Dušan Jovanović – da se mnogi neopredeljeni volilci samo delajo, da so neopredeljeni, dejansko pa bi "svoji" stranki še vedno dali prednost na volitvah.

LDS znova vodi(?)

V primerjavi s prejšnjim mesecem je vladajoča LDS znova pridobila nekoliko več prednosti pred drugouvrščeno SDS. Tako po podatkih Politbarometra podpora LDS znaša 20 odstotkov (februarja 17 odstotkov), podpora SDS pa 15 odstotkov (februarja 16 odstotkov). Studio Salomon, ki opravlja raziskave za tednik Mag, pa je marca LDS nameril 22,5 odstotka, SDS pa 17,9 odstotka podpore, pri čemer navaja, da je podpora SDS narasla z velikim skokom v primerjavi s februarso raziskavo. Zanimivo je tudi, da je v tej raziskavi NSi uvrščena na četrto mesto z dobrimi štirimi odstotki, medtem ko po podatkih Politbarometra NSi zaostaja za SLS in se uvršča na peto mesto. Javnomnenjske raziskave pa slabo kažejo ZL, čeprav je po podatkih Studia Salomon v zadnjem mesecu sicer nekoliko pridobila in se ustalila pri šestih odstotkih.

Znova javnomnenjske manipulacije?

Že v preteklih tednih smo v tedniku Demokracija opozarjali na različne javnomnenjske trike, ki se skrivajo v komentarjih različnih raziskav. Tako so vodilni mediji v zadnjih tednih v ospredje postavili tezo, da je podpora SDS zrasla predvsem na račun NSi, delno tudi SLS, kar naj bi pomenilo pretok glasov med sorodnimi strankami. Vendar pa ugotovljena dejstva govorijo drugače, saj se delež podpore NSi in SLS v zadnjih nekaj mesecih ni bistveno spremenil, kar pomeni, da je SDS nagovorila kar nekaj volilcev, ki so bili doslej neopredeljeni, medtem ko je nekaj tistih, ki so doslej volili LDS, odšlo med neopredeljene ali k drugim strankam. Pri navajanju izidov javnomnenjske raziskave Politbarometra v sobotni izdaji Dela pa je celo prišlo do napake, saj se številke na grafu razlikujejo od števil v komentarju raziskave (gre predvsem za podporo LDS in SDS), zaradi česar je med LDS in SDS na grafu prikazana večja razlika, kot je v resnici. Drugo vprašanje pa je, ali je omenjena napaka le naključje ali gre za namerno ustvarjanje večje razlike, kar ima na volilce določen socialnopsihološki vpliv, češ da je izenačenje med LDS in SDS samo prehodni pojav, ki ne dokazuje ničesar. Koliko je v tem resnice, bodo pokazale prihodnje javnomnenjske raziskave.

Spori znotraj LDS

Bržkone pa nestabilna podpora LDS in Ropovi vladi čedalje bolj razvnema strasti tudi v največji vladajoči stranki, saj je bilo na nedavnem sestanku, ki je potekal na Brdu pri Kranju za zaprtimi vrati, izrečenih precej ostrih besed med Gregorjem Golobičem in Antonom Ropom. Vse to dokazuje, da nervoza najvidnejših predstavnikov LDS pred volitvami zmeraj bolj narašča, na udaru pa se je znašel Anton Rop, ki bo moral v primeru neuspeha LDS na volitvah zapustiti vrh stranke. Težave ima tudi s svojo vlado, v kateri SLS igra dvojnogo igro, medtem ko podpora vladi pada, saj po podatkih javnomnenjske raziskave Studia Salomon Ropovo vlado podpira le še 33,8 odstotka vprašanih. Slaba napoved za LDS je tudi bližajoči se referendum o tehničnem zakonu o izbrisanih, saj naj bi omenjeni zakon glede na podatke javnomnenjskih raziskav na referendumu padel. Zato je razumljivo, da LDS, za katero nekateri zlobneži pravijo, da je "naveličana sama sebe", zadnje čase poka po šivih, kajti dolgoletno življenje "ob koritu" je očitno postalo zelo utesnjeno, zaradi česar je mogoče pričakovati tudi najbolj črn scenarij, to je razpad LDS na več strank, obratno torej, kot se je zgodilo pred desetimi leti, ko se je tedanja Liberalno-demokratska stranka združila z Zelenimi, Bavčarjevimi demokrati in Žakljevimi socialisti. Vprašanje pa je, kako bi v tem primeru ukrepal nekdanji predsednik države Milan Kučan, ki za zdaj zavrača možnost, da bi s svojo stranko naskočil politično prizorišče. Znano je namreč, da je že večkrat posredno obljubljal pomoč sedanji oblastni eliti, če bi bil njen položaj močno ogrožen in bi LDS celo izgubila volitve. Časa ima še dovolj.

Gregor Golobič in Anton Rop sta si po poročanju zanesljivih virov na sestanku kriznega štaba skočila v lase. Je to začetek konca LDS?

Pri navajanju izidov javnomnenjske raziskave Politbarometra v sobotni izdaji Dela pa je celo prišlo do napake, saj se številke na grafu razlikujejo od števil v komentarju raziskave (gre za podporo LDS in SDS), zaradi česar je med LDS in SDS na grafu prikazana večja razlika, kot je v resnici. Drugo vprašanje pa je, ali je omenjena napaka naključje ali pa gre za namerno ustvarjanje večje razlike, kar ima na volilce določen socialnopsihološki vpliv, češ da je izenačenje med LDS in SDS samo prehodni pojav, ki ne dokazuje ničesar.

Gašper Blažič

Nekdanji predsednik Milan Kučan se je v zelo kratkem času zapletel v novo afero. Potem ko je na nedavnem skrivnem sestanku gostil beloruskega diktatorja Aleksandra Lukašenka, je pretekli teden prišel na dan še podatek, da je zlorabil svoj uradni položaj, ko je leta 1999 posredoval pri izplačilu deviznih vlog nekdanje LB hrvaškemu ekscentričnemu politiku Slavenu Letici.

Vsa zadeva je prišla na dan, potem ko je Letica na seji odbora za pravne zadeve in človekove pravice Sveta Evrope izjavil, da mu je LB leta 1999 izplačala devizne vloge, ki jih je imel na računu njene zagrebske podružnice, in da je pri tem posredoval takratni slovenski predsednik Milan Kučan. Kot je

Slaven Letica zagotovo ni človek, ki bi mu bilo treba pomagati iz stiske. Skupaj z ženo je namreč lastnik stanovanja v Zagrebu, vsaj dveh his, eden od sinov pa študira na Univerzi Yale v ZDA.

je bila, da skoraj vse glavne akterje zgodbe muči izguba spomina. Tako je Ribičič prvi dan po objavi za dnevnik Finance dejal, da se spomni, da je Letica na srečanju v lutkovnem gledališču mahal s svojimi deviznimi knjižicami in govoril, naj mu vrnejo vsaj toliko, da bo lahko plačal prekrške v Sloveniji, da pa se ne spomni, ali je takrat na Kučanovo "prošnjo" poklical koga iz LB. Da je res posredoval na Kučanovo "željo", je priznal šele potem, ko je postalo jasno, da zadeve ni mogoče prikriti. Enako je izguba spomina mučila Slavena Letico, saj je kljub pričevanju poslanca LDS Romana Jakiča, ki je bil navzoč na isti seji odbora za pravne zadeve in človekove pravice Sveta Evrope kot Letica, zatrjeval, da ni izjavil, da bi do deviznih prihrankov prišel s Kučanovo pomočjo, ampak naj bi bil dejal le to, da je na javni tribuni v Lutkov-

Kučan zlorabil položaj

na odboru dejal Letica, je na javni tribuni v Lutkovnem gledališču Ljubljana (vodil jo je Ciril Ribičič) omenil, da ne more do svojih prihrankov, po vrnitvi v Zagreb pa so mu devizne vloge izplačali brez težav oziroma tako, "da ga je nekdo poklical iz banke, naj pride po denar". Ali je pri tem posredoval Kučan ali kdo drug,

Letica ni vedel, Kučan pa je že na dan objave novice potrdil, da je pri izplačilu, ki so ga potrdili tudi v Ljubljanski banki, res posredoval. Po podatkih dnevnika Finance naj bi bil Kučan pri izplačilu posredoval tako, da je svojo "željo", da se Letici izplačajo prihranki, posredoval takratnemu poslancu in današnjemu ustav-

nemu sodniku Cirilu Ribičiču. Slednji je nato o tem obvestil nekdanjega člana uprave NLB Borisa Zakrajška, ta pa je "ukaz" posredoval direktorju LB Borutu Ožuri.

Ribičičeva in Letičeva amnezija

Posebnost novice o Kučanovem posredovanju pri izplačilu vlog Letici v prvih dneh po objavi

nem gledališču Ljubljana mahal s svojimi deviznimi knjižicami, med občinstvom pa je sedel Milan Kučan. Ker je zadevo potrdil sam Kučan, je bila seveda tako popravljena izjava brez učinka. Jasno je torej, da je do posredovanja res prišlo in da je Kučan s tem zlorabil svoj uradni položaj. S tem se strinja tudi v. d. direktorja Urada

Slaven Letica, Franjo Tuđman in Ciril Ribičič po teniskem dvoboju. Poznavstva, ki poskrbijo tudi za tisto, do česar navadni smrtniki ne morejo priti.

Nekdanji predsednik Milan Kučan v zadnjem času očitno izgublja kompas, saj se je v zelo kratkem času zapletel v dve aferi.

Boštjan Penko pravi, da je v dvomno slo za korupcijo, ki

Kaj pišejo hrvaški mediji?

Kučanova beseda odpira sef LB

Zanimivo je, da je večina hrvaških medijev pretekli teden obširno poročala o tem, da sta Milan Kučan in Ciril Ribičič pomagala Letici do hranilnih vlog v LB. Letica sam pa je razlagal, do so "Slovenci panični" in da "je Slovence tega predsedana pataloško strah in se bojijo, da bodo naši varčevalci profitirali". Sam poudarja, da je "Ljubljanska banka s tem priznala, da gre za poslovni odnos banka - varčevalec, nikakor pa izplačilo deviznih vlog ni politično vprašanje". Hrvaška stran ocenjuje, da dolгови varčevalcev samo na Hrvaškem presegajo 150 milijonov evrov glavnice in obresti, gre pa za 130.000 varčevalcev. Dnevnik Slobodna Dalmacija je objavil članek z naslovom "Kučanova beseda odpira sef Ljubljanske banke". Eden izmed naslovov pa se glasi: "Slovenci bi na koncu celo lahko izplačali dolgove". Letica pravi, da "mislil, da bi bil njegov primer lahko predsedana, zaradi katerega bi bili Slovenci na koncu primorani izplačati milijardo dolarjev, kolikor LB dolguje deviznim varčevalcem, sodeč po intereseu slovenskih občil pa v to možnost verjamejo tudi Slovenci sami".

za boj proti korupciji Boštjan Penko. Pravi namreč, da gre, če vse navedbe v javnosti držijo, za nedvomno zlorabo položaja v zasebne namene oziroma tako imenovani klientelizem. "Če predsednik države tako velik neformalni vpliv, kot ga ima, uporabi za to, da se katerikoli posameznik obravnava drugače kot drugi, potem lahko govorimo o zlorabi funkcije. Milan Kučan v tem primeru ni ravnal kot predsednik države v okviru svojih pooblastil, temveč obstaja sum, da je svoj položaj in zveze uporabil z namenom, da nekoga privilegira in mu pomaga pri pridobitvi določene koristi," pravi Penko. Da je bilo Kučanovo posredovanje skrajno sporno, sta prepričana tudi predsednik prve demokratično izvoljene skupščine dr. France Bučar in profesor politologije na ljubljanski fakulteti za družbene vede dr. Igor Lukšič. Tako je Bučar za Delo dejal, da če hoče imeti Slovenija do varčevalcev LB na Hrvaškem načelno stališče, izjem ne bi smelo biti, Lukšič pa, da je Kučanovo ravnanje sporno vsaj z moralnega vidika. "Če bi Kučan svojo pomoč utemeljeval s tem, da je šlo za višji državni interes, in da bi Letica s svojim vplivom Sloveniji pozneje vrnil, bi to kot politolog še sprejel. Ker pa Kučan pravi, da je šlo za pomoč človeku v stiski, argument ne zdrži, še posebej ker je nekdanji predsednik republike pomagal človeku zunaj Slovenije. Gre za predsedana,

ki bo Sloveniji zagotovo škodil v nadaljnjih pogajanjih o reševanju vprašanja dolga LB varčevalcem na Hrvaškem," je za Delo dejal Lukšič.

Kakšna bo škoda?

Vprašanje, ki si ga je postavil tudi Lukšič, je, kakšne posledice bo imel Kučanov "spodrsljaj" za slovensko zunanjo politiko oziroma njeno reševanje odprtih vprašanj s Hrvaško v tistem delu, ko gre za vprašanje vlog varčevalcev nekdanje LB na Hrvaškem. Čeprav na zunanjem ministrstvu odgovora na vprašanje, kako bo Kučanovo posredovanje vplivalo na pogajanja o vlogah hrvaških varčevalcev v nekdanji LB, do zaključka redakcije niso posredovali (verjetno na zunanjem ministrstvu ne želijo še dodatno obremeniti Kučana), ostaja preprosto dejstvo, da koristilo zagotovo ne bo in da lahko poruši dosedanja priza-

devanja slovenske diplomacije, da se to vprašanje rešuje v obliki nasledstva. Slednje se v zadnjih dneh najbolje kaže v tem, da so hrvaška javna občila že pograbila Letičeve trditve in zagovarjajo stališče, da ni potrebe, da se to vprašanje rešuje v okviru nasledstva, saj bi lahko LB hrvaškim varčevalcem izplačala devizne vloge. Kot dokaz za to občila skupaj z Letico navajajo njegov primer.

Nekdanji predsednik RS Kučan: "Pomagal sem človeku v stiski."

V zadnjem času postaja čedalje bolj jasno, da pri Kučanovem posredovanju nikakor ni šlo za "pomoč človeku v stiski", ampak bi lahko zadeva imela globlje ozadje. Zakaj? Jasno je namreč, da je Letica vsej prej kot človek, ki bi potreboval pomoč. Tako denimo na njegovi spletni strani beremo, da je skupaj z ženo lastnik 160

kvadratnih metrov velikega stanovanja v središču Zagreba, da je v rojstnem kraju podedoval polovico rojstne hiše (velike okoli 100 kvadratnih metrov), da je njegova žena podedovala premoženje v Zvečaju in pol hiše v Balah ter da eden izmed dveh sinov študira v ZDA. Letica je torej človek, ki ne potrebuje pomoči predsednika, da mu izplačajo tri tisoč dolarjev, razen če ni v ozadju kaj drugega. Nekateri namreč menijo, da je Letica dobil izplačano veliko več denarja in da je tega v resnici potreboval za volilno kampanjo. Zakaj? Slaven Letica je imel na LB 3 devizne knjižice s prihranki, na njih pa naj bi imel po lastnih navedbah okoli 3.000 ameriških dolarjev. To naj bi bila le glavnica, kar pomeni, da se je v vseh teh letih nabralo tudi nekaj obresti; po naših ocenah še najmanj 4.000 dolarjev. Zanimivo je, da je Letica v letih 1999 in 2000, ko je kandidiral za predsednika Hrvaške, dejal, da je denar za predvolilno kampanjo črpal iz hranilne vloge LB, pri tem pa je poudarjal, da je njegova volilna kampanja skromna in da ne bo (uradno) porabil več kot 7.000 dolarjev. Glede na to se seveda postavlja vprašanje, ali sta Kučan in Ribičič pri LB posredovala zato, da sta Letici pomagala financirati volilno kampanjo in mu, kot pravijo naši viri, posredno pomagala v poskusu "rušenja" takratnega predsedniškega kandidata in zdajšnjega predsednika Republike Hrvaške Stipeta Me-

Roman Jakič iz LDS vztraja, da je Letica na seji odbora za pravne zadeve in človekove pravice Sveta Evrope izjavil, da mu je do prihrankov pomagal Milan Kučan.

Generalna državna tožilka na naše vprašanje, ali bo zoper Kučana zaradi suma zlorabe uradnega položaja sprožila preiskavo, ni odgovorila.

Na zunanjem ministrstvu se jim do zaključka redakcije prav tako ni uspelo izjasniti o tem, kako bo po njihovem mnenju Kučanova zunanjepolitična akcija vplivala na pogajanja o dolgu LB do hrvaških varčevalcev. Ga nimajo ali zgolj ščitijo Kučana?

»sica, s katerim se kljub drugačnemu vtisu, ki ga dajeta v javnosti, menda ne razumeta najbolje.

Komu vse je še "pomagal" Kučan?

V zvezi s Kučanovim posredovanjem pa se v zadnjih dneh pojavljajo nekateri namigi, ki pravi-

jo, da primer Letica nikakor ni bil edini primer, pri katerem je posredoval Kučan, saj naj bi bilo podobnih primerov vsaj še ducat. V uradu nekdanjega predsednika nam za zdaj tega niso ne potrdili ne zanikali, v LB pa so dejali, da so v približno istem času, kot je

Za zdaj ni povsem jasno, ali je Kučanovo posredovanje pripomoglo k temu, da je Ljubljanska banka hrvaškemu politiku Slavenu Letici izplačala prihranke, kar pa seveda nekdanjega predsednika države ne opravičuje. Tudi poskus korupcije je korupcija.

bilo izvršeno izplačilo Letici, izplačali še nekaj vlog. Na vprašanje, ali je pri katerem od teh izplačil posredoval Milan Kučan, v LB odgovarjajo, da ni, saj naj bi šlo predvsem na manjše vloge od 100 do 300 nemških mark, ki so ji izplačali v nujnih primerih, ko je šlo za smrt,

nesrečo ipd. Ne glede na to pa ostaja dejstvo, da je Kučan z zunanjepolitično akcijo, pri kateri je zlorabil svoj položaj predsednika države, naredil dovolj škode. Kako velika bo ta v resnici in kakšne posledice bo imela, pa bomo še videli.

Aleš Kocjan, Vida Kocjan

Clovek, ki je postavil Kučana v zadrego

Kdo je Slaven Letica?

Rojen je leta 1947 v Dalmaciji. Srednjo ekonomsko šolo je obiskoval v Makarski, nato je študiral na ekonomski fakulteti v Zagrebu. Po diplomi je na isti fakulteti nadaljeval podiplomski študij, leta 1979 postal magister ekonomskih znanosti, nato pa je čez nekaj let še doktoriral.

Leta 1971 se je kot strokovni sodelavec zaposlil na republiškem zavodu za zaposlovanje, v letih od 1974 do 1978 je bil vodja oddelka za raziskovanje zaposlovanja in brezposelnosti na tem zavodu in tudi glavni urednik časnika Zaposlovanje in združeno delo, pozneje pa še glavni raziskovalec in urednik knjige Znanost na Hrvaškem. Med letoma 1984 in 1985 je bil znanstveni asistent na medicinski fakulteti v Zagrebu, od leta 1985 do 1998 pa redni profesor na katedri za medicinsko sociologijo in ekonomiko zdravstva pri medicinski fakulteti v Zagrebu. V vseh teh letih je opravljal znanstveno delo prek Svetovne zdravstvene organizacije v tujini. V letih od 1982 do 1988 je bil večkrat gost v Københavnu, Dresdnu, Edinburghu, na Brionih, v Indiji, na Kitajskem, Egiptu, Pakistanu in na Tajskem. V navedenih krajih je letno prebil od enega do štiri mesece. V letih od 1982 do 1998 je bil tudi predavatelj na raznih podiplomskih tečajih. Delal je pri več znanstvenih projek-

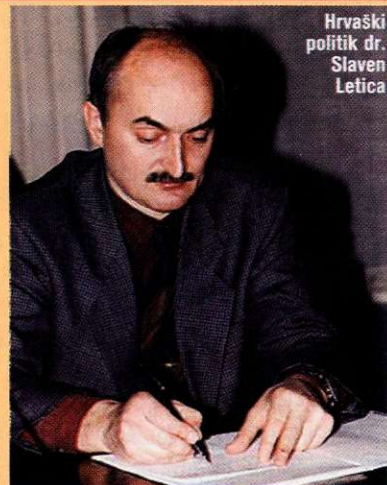
ti, bil je mentor študentom, v letu 1991 pa je imel več predavanj na raznih ameriških znanstvenih ustanovah. Nekatera predavanja je v okviru Fulbrightovega programa opravljal v letih 1996 in 1997. Je avtor več knjig, sam pravi, da je v hrvaščini in angleščini objavil vsaj 10 knjig o težavah v zdravstvu in v zvezi z aktualno politiko. Sodeloval naj bi bil tudi z uredništvii nekaterih znanstvenih časnikov, še vedno pa je predsednik nevladne organizacije Evropsko gibanje Hrvaške. Najpomembnejši pa je morda podatek, da je bil v letih od 1990 do 1991 osebni svetovalec Franja Tuđmana, takratnega predsednika države. Njegov življenjepis je obsežen, vendar pa v njem nikjer ne pojasni niti ne zanika, da je bil član Zveze komunistov Jugoslavije. Nasprotno, partija zanj ne obstaja. Rad pa poudari, da ima dva sinova, od katerih eden (rojen leta 1976) študira na Univerzi Yale v ZDA, drugi (rojen leta 1982) pa obiskuje Klasično gimnazijo v Zagrebu (oba igrata tenis). Hrvaški po-

znalci razmer zatrjujejo, da je Letica velik ljubitelj srebrnine.

Slovenska javnost se ga najboljše spomni s lanskimi hrvaških državnozbornskih volitev, ko je s skupino svojih privržencev v duhu bana Jelačića želel prijahati na Trdinov vrh, a mu je to preprečila Slovenska vojska.

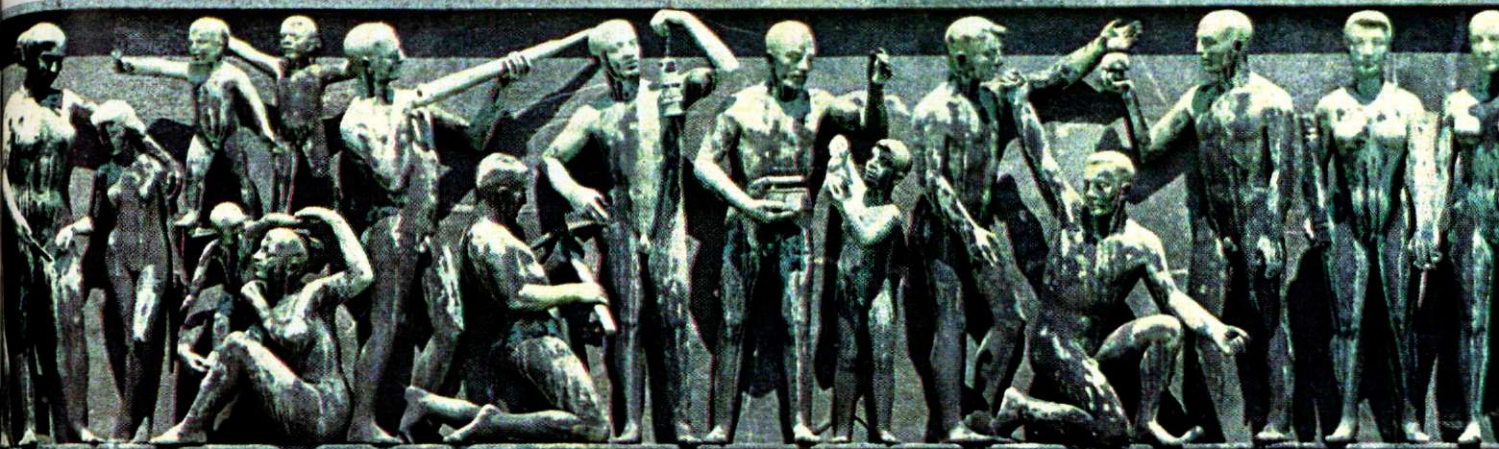
Na svoji spletni strani je ta neuspeh pojasnil z besedami, da na Gorjance vodi "sramotno" neurejenih 11 kilometrov cest (planinskega makadama), kar naj bi bil vzrok, da lipanec ni zmožgal poti na vrh.

V času volilne kampanje je objavil podatek, da za kampanjo ne bo porabil niti kune davkoplačevalcev, čeprav je izdal tudi posebno poštno znamko. Na njej je bila njegova fotografija, znamka pa je bila v prosti prodaji. Letica je obljubljal, da bo prihodek od prodaje poštne znamke namenjen pokrivanju dela stroškov predvolilne kampanje, razlika pa bo nakazana v dobrodelne namene. Noveembra lani je vse obiskovalce spletne strani pozival, naj ob določenih

Hrvaški politik dr. Slaven Letica

dneh in urah pridejo v središče njegovega volilnega štaba, kjer se bodo družili ob kozarcu pijače, pogovoru in kartanju. Za obiskovalce bo seveda vse zastoj. Slovenci smo si Letico zapomnili po njegovih izjavah, "da je šel z delegacijo na Trdinov vrh z iskrenimi nameni, da izboljša dobre sosedske odnose s Slovenci", in da je "hrvaška vojašnica na Trdinovem vrhu že več kot 13 let pod okupacijo Slovenske vojske". Slednje se ujema z izjavo Milana Kučana iz časa, ko je bil predsednik države, s katero je takrat razburil slovensko javnost, češ da Slovenska vojska na Trdinovem vrhu nima kaj iskati in da bi se morala od tam umakniti. Naključje? Verjetno ne!

Izkazi vladne neenotnosti

Poslanci in poslanke državnega zbora so minuli teden znova presenetili, in sicer z zavrnitvijo treh predlaganih kandidatov za mesta v nekaterih domačih in tujih institucijah. Največje negativno presenečenje je bil izid glasovanja o imenovanju Barbare Brezigar, ki je kandidirala za nacionalno predstavnico v Eurojustu.

Brez potrebne podpore 46 glasov poslank in poslancev so ostali trije kandidati, ki jih je v imenovanje predlagal predsednik republike Janez Drnovšek. Kot že rečeno, so to Barbara Brezigar, Andrej Engelman, kandidat za predsednika računskega sodišča, in Lovro Šturm, kandidat za ad hoc sodnika za varstvo osebnih podatkov v skupnem nadzornem telesu EU.

Odzivi na izid glasovanja so bili precej burni. Dan po glasovanju se je na tiskovni konferenci oglasil predsednik največje opozicijske stranke SDS Janez Janša in dejal, da so izidi glasovanja le odraz splošnega stanja in dogajanja v zadnjih mesecih, predvsem pa so posledica razpadanja vladne koalicije, ki že nekaj časa ne deluje kot takšna, ter velike neenotnosti znotraj največje vladne stranke liberalne demokracije.

“Nekateri kandidati, za katere je LDS napovedala, da jih bo podprla,

so dobili manj glasov, kot ima stranka poslancev v državnem zboru,” je dejal Janša, ki meni, da so nekateri, ki so govorili v imenu strank, držali figo v žepu, ko so napovedovali podporo posamičnim kandidatom. To, kar se je dogajalo za vrati državnega zbora, je po Janševem mnenju le dokaz več, da oblast v Sloveniji ne izvaja tega, kar je obljubila: da bo delala za skupno dobro in blaginjo Slovenije. Ni sposobna dosegati dogovorov, niti ko gre za nekatere nujne stvari, ko se o nekaterih funkcijah glasuje že tretjič oziroma četrtič. Ob vseh teh kritikah, ki se nanašajo na vladajočo oblast, je Janša ponovil predlog, ki ga je v zadnjega pol leta ponudil že večkrat, in sicer, naj vlada odstopi, predčasne volitve pa naj se razpišejo hkrati z evropskimi volitvami 13. junija.

Nesprejemljivo pozivanje k bojkotu referendumu

Predsednik SDS je bil kritičen tudi do pozivov k bojkotu referendumu o t. i. tehničnem zakonu, predvsem kar se tiče pozivov s strani predstavnikov vladnih strank in tudi njenih satelitskih delov t. i. civilni družbi. Dejal je, da je v demokratični državi odločitev, da greš ali ne greš na referendum, da glasuješ za ali proti, odločitev vsakega posameznika. Zdi se mu nesprejemljivo, da nosilci javnih in državnih funkcij pozivajo k bojkotu odločanja, ki je opredeljeno v ustavi, kjer je jasno zapisano, da ljudje v Sloveniji odločajo najprej nepo-

sredno in šele nato posredno. “Ne poznamo nobene demokratične države, v kateri bi predsednik vlade izjavil, da se referendumu ne bo udeležil,” je dejal Janša in dodal, da je normalno, da včasih pride do referendumu, ki oblasti ni všeč, in ga doseže prek ustavnih in zakonskih mehanizmov nekdo, ki nima večine v državnem zboru. V takšnih primerih se mora vlada zavzeti za svoja stališča, še posebej kadar je na referendumu zakon, ki ga je predlagala sama, meni Janša. Zdaj imamo v Sloveniji takšen primer, kajti referendum je sklican v zvezi z zakonom, ki ga je predlagala vlada, ta pa sedaj napoveduje neudeležbo na tem referendumu, namesto da bi si s svojimi argumenti za ta zakon prizadevala. Danes tako samo ponavlja, da referendum ne odloča o ničemer. Pri tem se Janša sprašuje, zakaj je vlada sploh predlagala zakon, če le-ta o ničemer ne odloča.

Sodelovanje vlade in DZ pri evropskih zadevah

Poslanci so na marčevski seji sprejeli zakon o sodelovanju med vlado in parlamentom v zadevah EU. Slednji opredeljuje in ureja način delovanja zakonodajne oblasti v razmerah članstva Slovenije v EU, predvsem kar zadeva razmerje med državnim zborom in vlado. Sprejeti zakon tako vlado zavezuje predvsem glede transparentnosti do državnega zbora, medtem ko so mnenja državnega zbora glede zadev EU za vlado večinoma politično in ne zakon-

sko zavezujoča. Zakon določa tudi dve osrednji delovni telesi, in sicer odbor za evropske zadeve in odbor za zunanjo politiko, ki bosta sprejemali stališča v okviru evropskih zadev. Oba naj bi pred odločanjem o neki zadevi prejela tudi mnenje pristojnih matičnih delovnih teles DZ.

SDS za predčasno upokojevanje osamosvojiteljev

Zaradi vstopa Slovenije v Nato je državni zbor sprejel novelo zakona o obrambi, ki naj bi odpravila kadrovska neskladja v Slovenski vojski, do katerih je prišlo zaradi uveljavljanja poklicne vojske s prostovoljno rezervo.

V drugi obravnavi je bilo s strani opozicijske SDS vloženo dopolnilo k 24. členu zakona, s katerim bi bila pod določenimi pogoji mogoča predčasna upokojeitev z 80-odstotno pokojninsko osnovo za pripadnike stalne in vojne sestave, ki so delali v Teritorialni obrambi RS in Slovenski vojski najmanj 15 let, bili pripadniki Manevrške strukture narodne zaščite leta 1990 in sodelovali pri pripravah in v osamosvojitveni vojni leta 1991 ter imajo najmanj 30 let (moški) in 25 let (ženske) pokojninske dobe. Za vsako leto nad 30 let pokojninske dobe bi se jim osnova povečala za odstotek, največ do višine 83 odstotkov.

Omenjenemu dopolnilu so nasprotovali koalicijske stranke LDS, ZL in DeSUS, zato ni dobilo zadostne podpore, saj ga je podprlo le 29, nasprotovalo pa mu je 35 poslancev.

Mihaela Praprotnik

Največja vladna stranka Liberalna demokracija Slovenije je po odhodu njenega večletnega predsednika Janeza Drnovška zašla na pot, ki jo pelje do izgube dominantnega položaja v slovenskem političnem prostoru. Kmalu potem ko je krmilo stranke v roke prevzel Tone Rop, je priljubljenost stranke začela počasi, a vztrajno padati. Bo trend spremenil Gaber? Mogoče Kučan?

Gabrov krizni štab

Dolgo časa je vrh stranke le nemo opazoval ankete javnomnenjskih raziskav in se tolažil s tem, da gre za naključno nihanje. Stanja ni ocenil za ukrepanje vrednega. Vse do pred kratkim, ko so le ugotovili, da je treba upadanje podpore ustaviti. Do "streznitve" so prišli šele ob izidih javnomnenjskih anket, ki so pokazali, da Liberalna demokracija Slovenije dejansko ni več najmočnejša stranka v slovenskem političnem prostoru in da si mesto najbolj priljubljene stranke deli s Slovensko demokratično stranko, največjo opozicijsko stranko.

Upadanje podpore liberalni demokraciji in po drugi strani naraščanje podpore Slovenski demokratični stranki je pred dobrima dve-

ma tednoma – ob praznovanju desetletnice liberalne demokracije – le dalo misliti Tonetu Ropu in njegovi ekipi, da je čas za ukrepanje. Začela se je "vojna živcev". To dokazujejo nekateri konflikti med vidnejšimi člani stranke in tudi nastop nekaterih izmed njih v javnosti. Do neke mere jih lahko razumemo, kajti čas, v katerem stranka izgublja priljubljenost, je čas pred volitvami; čez dobre tri mesece nas čakajo volitve v evropski parlament, jeseni pa še državnozborske volitve.

Gabrov "krizni štab"

Glede na to, da je bila liberalna demokracija na volitvah navajena zmagovati in da ji ta čas bolj slabo kaže, ni čudno, da se je vodstvo stran-

ke odločilo, da bodo ustanovili t. i. krizni štab stranke. Imenovali so nekakšno delovno skupino ljudi, ki bodo v prvi vrsti bedeli nad tem, kaj počne njihova konkurenca, in se na nje delovanje sproti odzivali. Vodja kriznega štaba je poslal minister za šolstvo Slavko Gaber. Le komu drugemu bi Rop zaupal to funkcijo kot Gabru, kajti ko ga je Rop, ko je postal predsednik vlade, povabil med ministre oziroma mu ponudil stolček šolskega ministra, je bilo jasno, da bo Gaber eden tistih akterjev znotraj stranke, ki bodo krojili njeno politiko in s tem seveda tudi njeno usodo.

Gabru je treba priznati, da se je po Drnovškovem odhodu njegov položaj v stranki znova precej dvig-

nil. Na kongresu v Celju leta 2003, ko je mesto predsednika stranke prevzel Tone Rop, se je Slavko Gaber brez večjih muk (seveda zaradi Ropove naklonjenosti) povzpел na mesto enega od podpredsednikov stranke. V nasprotju z Ropom, ki je z Gabrom v tesni navezi, je bil prejšnji predsednik liberalne demokracije Janez Drnovšek do Gabra bolj zadržan. Držal ga je v ozadju. Prav zato je bila njegova vnovična "strankarska oživitve" nemajhno presenečenje, med drugim tudi za politične analitike, ki so napovedovali, da pomeni Gabrov pohod na vrh stranke hkrati tudi zasuk stranke v levo. Gaber naj bi glede na to, da spada med zveste Kučanove privrženke, poskrbel za to, da

Rop je s predlaganjem Slavka Gabra za šolskega ministra slednjega "politično oživil". Prav mu bo prišel tudi pri povezovanju stranke s Forumom 21.

Za Gabra velja, da predstavlja prokučanovsko smer znotraj LDS in ta se po Drnovškovem odhodu čedalje bolj krepi.

Znotraj LDS počasi postajajo odveč nekateri vidnejši akterji stranke, ki niso navdušeni nad simpatiziranjem stranke s Forumom 21.

bo Ropova vlada ohranila ustrežno ideološko usmeritev. Zato ni čudno, da je strankarsko oživitve Gabra pred dobrim letom dni pozdravil t. i. prokučanov del znotraj liberalne demokracije, med tem ko je bil s takšno Ropovo potezo nezadovoljen prodrnovškov del znotraj stranke.

Drnovšek dal Gabra "na hladno"

Kot že rečeno, je bil Gaber predvsem v zadnjem obdobju Drnovškovega vodenja liberalne demokracije postavljen na stranski tir. Vse skupaj se je začelo v času drugega Gabrovega ministirovanja.

Leta 1992 je Gaber prvič postal minister za šolstvo in šport. Ta ministrski resor je prevzel tudi po volitvah leta 1996, vendar mu druge-

Nekdanji predsednik LDS in vlade Janez Drnovšek je Gabra postavil na stranski tir, saj se v več zadevah z njim ni strinjal.

ga ministrskega mandata ni uspelo izpeljati do konca. Že leta 1998 je bila zoper njega vložena interpelacija. Naj spomnimo, da se z njegovim delom niso strinjali socialdemokrati in krščanski demokrati. Očitani so mu precej zadev – interpelacija je zajemala kar 11 točk. Med njimi je bilo največ takšnih, v katerih so pobudniki interpelacije ministru očitali, da krši različne zakone: zakon o vladi, zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja pa pravilnik o napredovanju v nazive v osnovnem in srednjem šolstvu, zakon o razmerjih plač v javnih zavodih, pravilnik o maturi. Za povrh so mu očitali še nenamensko porabo proračunskih sredstev in zamude pri sprejemanju podzakonskih predpisov, ki jih že takrat zahtevala nova šolska zakonodaja.

Gaber vpleten v afero Jankovič

Če si osvežimo spomin. V čas Gabrovega ministirovanja sodi tudi afe-

ra, povezana z maturo. Šlo je za afero Jankovič. Sin Zorana Jankoviča (direktorja uprave Mercatorja in enega od aktivistov v Kučanovem Forumu 21) je imel ob koncu 4. letnika gimnazije dve negativni oceni. Na zahtevo Zorana Jankoviča je bila njegovemu sinu s strani gimnazije, ki jo je obiskoval, izročena bianco izpisnica in še isti dan ga je gimnazija zaradi neizpolnenih zahtevanih pogojev odjavila od mature. Le dan za tem pa je bilo Juriju Jankoviču v Centru za dopisno izobraževanje Univerzum izdano spričevalo o uspešno končanem 4. letniku. Ravnateljica Centra za dopisno izobraževanje je Jankovičevemu sinu tudi dopustila, da opravlja maturo. Naključje pa je bilo, da so profesorji z gimnazije, ki jo je obiskoval Jure in je zaradi dveh negativnih ocen v 4. letniku ni uspešno končal, na Univerzumu izvajali zunanji nadzor mature. In presenetilo jih je to, da Jankovičev sin opravlja maturo, čeprav ni končal 4. letnika na njihovi gimnaziji. O kršitvah so obvestili ustrezne organe, ovadeni so bili nekateri vpleteni, ki so zasedali precej visoke položaje v takratnem

Leta 1998 je opozicija (takrat SDS in SKD) vložila interpelacijo zoper Slavka Gabra, ki pa zaradi premoči vladnih strank v parlamentu ni bila izglasovana.

Kritike Gabrove šolske politike

Glede na to, da je Rop še tretjič postavil Gabra na stolček ministra za šolstvo, in glede na to, da nad njegovim delom niso navdušeni niti stranke opozicije niti pedagoška stroka in ne nazadnje stari šoloobveznih otrok, so razlogi za vodenje šolskega resorja drugje kot v Gabrovi sposobnosti izpeljati šolsko reformo in vzpostaviti primeren šolski sistem. Da je s slednim nekaj hudo narobe, čivkajo že ptički na veji. Pred kratkim je pod čedalje glasnejšimi očitki predvsem glede števila ur pouka v devetletki in obremenjenosti učencev v šoli in s šolo klonil tudi šolski minister in pripravil programe za "razbremenitev" učencev. Predlaga delno fleksibilen predmetnik v tretjem triletju devetletke. Kritiki Gabrove šolske politike v temelju to potezo pozdravljajo, vendar opozarjajo, da ne odtehta vseh pomanjkljivosti, do katerih vodi izvajanje šolske reforme.

Minister Gaber bo moral odgovarjati tudi za spremembe na področju visokošolskega sistema. Nekako se zdi, da se Slovenija oziroma slovenska univerza otepa t. i. bolonjske reforme. Kritike in opozorila prihajajo s strani različnih strokovnjakov, ki so tako ali drugače povezani z omenjeno reformo, in sicer v smislu, da slovenska univerza ob vstopu v EU ne bo pripravljena na sistem, kot ga pozna Evropa.

Odstop zaradi nesoglasij

Le dobrega pol leta za tem, ko se je pred poslanci v državnem zboru branil pred očitki, navedenimi v interpelaciji, pa se je odločil, da bo sam zapustil ministrski stolček. Svoj odstop je takrat komentiral z dokaj nepričljivi izjavami, da se je za odstop s funkcije ministra za šolstvo odločil zato, ker je njegovo delo pri prenovi šolstva dejansko končano, da je opravil, kar je imel opraviti, in da se bo vrnil na univerzo. Tako se je tudi zgodilo. Do oktobra 2000, ko je bil znova izvoljen za poslanca, je bil docent na Pedagoški fakulteti v Ljubljani. Ob njegovem odstopu pa je v javnosti krožila tudi zgodba, ki govori o tem, da je med njim in takratnim predsednikom stranke in vlade Drnovškom prišlo do nesoglasja v več točkah, kar naj bi bil glavni povod za Gabrov umik. Ta

razlaga je precej smiselna, še posebej če vemo, da ob oblikovanju vlade po volitvah leta 2000 Drnovšek Gabru ni ponudil nobenega ministrskega resorja niti kakšne druge vplivnejše funkcije. Tako se je moral Gaber zadovoljiti le s sedežem v poslanski klopi in pridno poslušati navodila šefa poslanske skupine Toneta Anderliča.

Bosta Gaber in Kučan rešilni bilki LDS?

Vse kaže, da se je v projekt reševanja leveice v slovenskem političnem prostoru vključil tudi nekdanji predsednik države Milan Kučan. Politično ideologijo bo potiskal v ospredje prek Forumu 21, ker očitno nima dovolj poguma, da bi pred volivce in volivke stopil s svojo politično stranko.

Še pred ustanovitvijo omenjenega foruma pa je že bilo jasno, da bo slednji deloval z roko v roki z liberalno demokracijo (eden od dokazov za to je ravnanje vrha LDS in Kučana ob referendumu o t. i. tehničnem zakonu, ki bo to nedeljo, saj oboji pozivajo k bojkotu referenduma). LDS je očitno presodila, da ji lahko povezovanje s Forumom 21 bolj koristi, kot škodi. Da pa bo naveza med liberalno demokracijo in Kučanovim Forumom 21 tekla gladko, bo očitno zadolžen Slavko Gaber, šef kriznega štaba liberalne demokracije. V tem "projektu" je očitno več kot odveč nekaj tistih posameznikov, ki veljajo za prodrnovškove.

Ali to pomeni, da postaja Drnovšek v LDS že zgodovina?

Mihaela Praprotnik

Bruto domači proizvod (BDP) se je lani povečal le za 2,3 odstotka, kar je bilo bistveno manj od pričakovanj. Rast pa je bila najnižja v zadnjih dvanajstih letih. Poslabšujejo se tudi kazalci o zaposlenosti, povečuje se število brezposelnih.

Inflacija se je sicer v zadnjih mesecih znižala, vendar so k temu veliko pripomogle razne razprodaje. Ekonomisti ugotavljajo, da gre umirjanje inflacijskih trendov h koncu, tudi cene industrijskih izdelkov so začele naraščati. Podatki kažejo, da se koalicijske obljube zdajšnje vlade ne uresničujejo. Nasprotno, dejansko stanje je precej oddaljeno od njih. Znesek obresti za posojila in izdane vrednostne papirje se na letni ravni že približuje 100 milijardam tolarjev.

Poraba države presega 43 odstotkov BDP

Po podatkih o vseh makroekonomskih kazalcih države se je poraba države od leta 1997 dalje podvojila. Če so tega leta vsi proračunski porabniki (državna uprava, zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zavod za zdravstveno zavarovanje in drugi) skupaj porabili 1.266,7 milijarde tolarjev, se je ta poraba do leta 2003 povečala na 2.454,1 milijarde tolarjev. Vsi podatki kažejo, da se makroekonomski kazalci, ki kažejo na pospešeno porabo države, bistveno povečujejo od leta 2000 dalje. Tudi podatki o rasti odhodkov v BDP od leta 1996 dalje kažejo, da se je poraba s 40,2 odstotka BDP do leta 2003 povečala na 43,1 odstotka. V

letu 1997 je država prvič porabila več, kot je prejela v državno blagajno, to pomeni, da je bil dosežen 1,1-odstotni primanjkljaj. Ta je bil rekorden v letu 2002 (3-odstotni), lani pa ga je bilo v višini 1,3 odstotka BDP.

Čedalje več za plače in obresti in manj za pokojnine

Med odhodki t. i. širše države se vsa leta konstantno povečujejo odhodki za plače in druge izdatke zaposlenih v javnem sektorju. V letu 1996 so ti izdatki predstavljali 8,7 odstotka. Že leta 1997 so se povečali na 9,3 odstotka in leta 2003 "pristali" na 9,8 odstotka BDP. Ob vsem tem se zmanjšujejo izdatki za pokojnine, čeprav se je število upokojencev v zadnjih nekaj letih tudi zaradi zgrešene gospodarske politike v preteklih letih bistveno povečalo. Če smo še leta 1996 za pokojnine namenili 11,5 odstotka BDP, so ti izdatki v letu 2003 znašali le še 11,2 odstotka BDP. Podatki tudi kažejo, da se je delež BDP za pokojnine nekoliko popravil v letu 2000 (pred tem so bile na isti ravni), po tem letu pa se je njihov delež v BDP začel

Vladni predsednik in nekdanji finančni minister Anton Rop je veliko obljubljal in malo naredil.

zmanjševati. Nasprotno pa so se povečali izdatki za obresti. Če je bilo teh leta 1996 v višini 1,2 odstotka BDP, so se do leta 2003 povečale na 1,6 odstotka BDP. Če nekoliko poenostavimo, lahko ugotovimo, da so se pokojnine upokojencev znižale tudi na račun preveč plačanih obresti za posojila, ki jih najema država.

Rekordni primanjkljaji po letu 2001

Podatki o prihodkih vseh proračunskih porabnikov, te prikazujemo od leta 1992 dalje, kažejo, da se je državna poraba z dobrih 428 milijard tolarjev v letu 2002 do leta 2003 povečala kar na 2.454 milijard tolarjev, kar pomeni skoraj šestkratno povečanje. Milijardo tolarjev smo prebili v letu 1996, dve milijardi pa že v letu 2001. Prvič je bil primanjkljaj (razlika med prihodi in odhodi) dosežen v letu 1997 (34 milijard tolarjev), pred tem so bili prihodi vedno višji od odhodkov. Še leta 1996 je znašal presežek 8,2 milijarde tolarjev. Rekorden primanjkljaj je bil dosežen po letu 2000, in sicer je bilo tega v letu 2001 v višini 63 milijard tolarjev, v letu 2002 pa se je povzpel na rekordnih 156 milijard tolarjev. Za toliko so bili odhodki višji od prihodkov. V letu 2003 je bilo odhodkov za slabih 80 milijard več, kot je bilo prihodkov.

Povečevanje davkov

Sicer pa je iz podatkov razvidno, da so se od leta 1992 dalje zelo povečevali tako davčni kot nedavčni prihodi. Davčni prihodi, s katerimi je država polnila svoje blagajne, so se s 412 milijard tolarjev v letu 1992 do leta 2003 povzeli kar na 2.189,5 milijarde tolarjev. Če je bilo nedavčnih prihodkov še leta 1992 27 milijard, jih je bilo v letu 2003 že 149 milijard tolarjev. Bistveno povečanje teh prihodkov je bilo doseženo v letu 2001, ko se je v državno blagajno steklo za slabih 44 milijard tolarjev več prihodkov iz tega naslova kot v letu 2000. Zanimivo je, da se kapitalski dohodki v vseh teh letih niso tako zelo povečevali. Državni proračun se polni predvsem iz davčnih in nedavčnih prihodkov. Lani je država na primer prejela le 13,4 milijarde tolarjev iz naslova tako imenovanih donacij. Si-

Stroški državnih služb s poudarkom na nekaterih odhodkih - v mlrd. SIT

Leto	Odhodki skupaj	Plače zaposlenih	Plačila obresti
1992	194,1	90,0	5,0
1993	288,8	131,2	18,0
1994	352,9	153,7	26,0
1995	421,3	193,6	25,5
1996	586,9	234,5	31,1
1997	564,3	284,8	34,6
1998	642,0	312,6	41,7
1999	707,9	350,6	50,9
2000	797,0	387,5	60,9
2001	924,0	456,4	72,6
2002	1.026,0	514,9	83,6
2003	1.124,0	561,2	92,6

Konsolidirana celotna bilanca javnega financiranja - v mlrd. SIT

Leto	Prihodki	Odhodki	Presežek/Primanjkljaj
1996	1.091,8	1.083,8	8,2
1997	1.222,6	1.266,7	-34,1
1998	1.397,9	1.423,6	-25,6
1999	1.590,0	1.613,3	-23,3
2000	1.726,7	1.781,4	-64,7
2001	1.967,8	2.031,0	-63,2
2002	2.083,9	2.239,9	-156,0
2003	2.374,2	2.454,1	-79,9

cer pa so med davčnimi prihodki po rasti na prvem mestu prihodki iz dohodnine. V letu 1992 je bilo teh prihodkov le dobrih 69 milijard dolarjev, v letu 2003 pa so se povečali na 353,1 milijarde dolarjev. Povečal se je tudi davek od dobička pravnih oseb (s 5,9 na 107 milijard dolarjev), davki na dohodek in dobiček so se s 75 milijard povečali na 460 milijard, drugo pa so prispevki za socialno varnost, prispevki delodajalcev in prispevki samozaposlenih. Za zadnje desetletje je značilno še to, da je vlada državno blagajno pospešeno polnila tako z davki na plačilno listo in delovno silo kot z domačimi davki na blago in storitve. Medtem ko prvih davkov do leta 1994 sploh ni bilo in so se do leta 2003 povzpeli na 107 milijard dolarjev, so se davki na blago in storitve z 11 milijard v letu 1992 do leta 2003 povzpeli na 814,5 milijarde dolarjev. Bistveno odstopanje teh davkov je bilo doseženo prav po letu 1998 oziroma po uvedbi davka na dodano vrednost in trošarin. Kot zanimivost navedimo, da znašajo davki na premoženje v letu 2003 le 34 milijard dolarjev (v letu 1992 je bilo teh v višini 2,8 milijarde dolarjev). Med nedavčne prihodke, ki so se v zadnjem desetletju tudi zelo povečali, štejemo še takse in pristojbine, denarne kazni, udeležbo pri dobičku, dohodek od premoženja in nekate-

re druge prihodke. Če je bilo v letu 1992 nedavčnih prihodkov v višini 27 milijard dolarjev, so se ti do leta 2003 povečali na 149 milijard. Pri tem velja omeniti prihodke iz taks in pristojbin ter denarne kazni. Prihodki od taks so se precej povečali po letu 1999, denarne kazni pa so se s 629 milijonov v letu 1992 do leta 2003 povzpeli na 8,5 milijarde dolarjev.

Za obresti že 92 milijard dolarjev na leto

Med t. i. tekoče odhodke štejejo plače in druge izdatke zaposlenih, izdatke za blago in storitve, plačila domačih obresti, plačila obresti v tujino in sredstva, izločena v rezervi. Tekoči odhodki so se s 194 milijard v letu 1992 do leta 2003 povečali za skoraj milijardo dolarjev (na 1,124 milijarde dolarjev). Če je bilo še leta 1992 za plače državnih uslužbencev porabljenih manj kot polovica vseh odhodkov, so se tovrstni izdatki do leta 2003 povzpeli že na 561 milijard, kar je več kot polovica vseh izdatkov. Nekoliko počasnejše so rasli izdatki za blago in storitve, bistveno pa so se povečali odhodki za plačila obresti. V letu 1992 smo za te izdatke namenili 5 milijard dolarjev, v letu 2003 pa že kar 92,5 milijarde dolarjev. Pri tem so se realno bistveno znižali zneski za subvencije. Če je bilo teh še v letu

Koaliicijske obljube in njihova uresničitev

15. novembra 2000 so Janez Drnovšek, predsednik LDS, Janko Kušar, predsednik DeSUS, Franc Zagožen, predsednik SLS+SKD Slovenske ljudske stranke, in Borut Pahor, predsednik ZLSD, podpisali sporazum o sodelovanju v vladi Republike Slovenije. Koaliicijski sporazum je omogočil izvolitev mandatarja Janeza Drnovška in nove vlade RS. Koaliicijski partnerji so si zadali več ciljev, kjer so med temeljnimi na področju gospodarske rasti države zapisali naslednje:

1. Zagotoviti, da se bo delež javnofinančnih prihodkov in odhodkov BDP v obdobju 2001-2004 stabiliziral na ravni okoli 42 odstotkov, pri čemer se mora javnofinančni primanjkljaj po triletnem vsakoletnem zmanjševanju – v letu 2004 – spremeniti v manjši presežek.

Dejansko stanje:

- javnofinančna poraba se je vsa leta povečevala. Leta 2003 je znašala že 43,1 odstotka BDP;
- javnofinančni primanjkljaj (po slovenskih merilih) leta 2002: 3-odstoten ali 156 milijard dolarjev; leta 2003: 1,3-odstoten ali 80 milijard dolarjev; v letu 2004 presežek ni predviden

2. Javni dolg v Republiki Sloveniji se mora ustaliti na ravni med 35 in 40 odstotki BDP, tako da se bo hkrati zmanjševal primanjkljaj in na drugi strani dolg predčasno odplačeval s prihodki od privatizacije bank in zavarovalnic.

Dejansko stanje: Javni dolg se je v Sloveniji vsa leta povečeval. Konec septembra 2003 (novejših podatkov ni) je bilo tega že v višini 1.473,2 milijarde dolarjev. Proračunski primanjkljaj v milijardah, merjen po evropskih merilih (objavljen na spletnih straneh ministrstva za finance), pa je bil naslednji:

leto 2000	128,6 milijarde dolarjev
leto 2001	128 milijard dolarjev
leto 2002	10,27 milijarde dolarjev
leto 2003	103,8 milijarde dolarjev
proračun za leto 2004	101,5 milijarde dolarjev

3. Ključna cilja ekonomske politike v letu 2001 sta: 4- do 5-odstotna gospodarska rast, ki bo ob aktivni politiki zaposlovanja omogočila tudi rast zaposlenosti ter povečanje splošne blaginje prebivalstva in znižanje povprečne letne inflacije na okoli 4,5 odstotka.

Dejansko stanje:

Leto	Odstotki
2001	2,9
2002	2,4
2003	1,4

Rast BD Pje bila naslednja:

Leto	Odstotki
2000	4,1
2001	2,9
2002	2,9
2003	2,3

Rast zaposlenosti in povečanje splošne blaginje prebivalstva sta nedvomno povezana kazalca kakovosti življenja. Žal pa rast brezposelnosti po ILO (mednarodni) metodi kaže na povečanje stopnje brezposelnosti. Ta je naslednja:

Leto	Odstotki
2000	7,0
2001	6,4
2002	6,4
2003	6,8

Stopnja inflacije: v letu 2002 je bila inflacija 7,5-odstotna, v letu 2003 je bila 5,6-odstotna, v prvih dveh mesecih leta 2004 pa 3,6-odstotna. Ekonomisti opozarjajo, da so na nizko februarско rast cen vplivali popusti in znižanja pri obleki in obutvi ter športni opremljeni, in napovedujejo, da se umirjanje inflacije končuje.

» 1992 v višini slabih 30 milijard tolarjev, je vlada v letu 2002 dodelila le še 60 milijard tolarjev subvencij, v letu 2003 pa dobrih 9 milijard tolarjev več. Transferjev posameznikom in gospodinjstvom je bilo v letu 1992 v višini 167,8 milijarde tolarjev, v letu 2003 pa je bilo tovrstnih izdatkov že 985,7 milijarde tolarjev. Dodajmo, da je bila vladajoča koalicija v zadnjih letih precej radodarna pri podeljevanju denarja neprofitnim organizacijam in ustanovam. Leta 1992 je bilo tega v višini 963 milijonov tolarjev, do leta 2003 pa so se tovrstne pomoči povečale kar na 24,1 milijarde tolarjev. Bistveni premik je bil naraven leta 1999, ko so se tovrstni transferji skoraj podvojili (z 8,4 na 14,6 milijarde tolarjev v letu dni). Kot zanimivost navedimo, da so se v zadnjem desetletju povečali družinski prejemki in starševska nadomestila (z 12,8 na 95 milijard), vendar pa so se pomoči brezposelnim realno zmanjševale. Če je bilo teh še leta 1992 za slabih 13 milijard tolarjev, je bilo tovrstnih pomoči v le-

Pokojnine in obresti v % BDP

Leto	Pokojnine	Obresti
1996	11,5	1,2
1997	11,5	1,1
1998	11,5	1,2
1999	11,5	1,3
2000	11,6	1,4
2001	11,5	1,5
2002	11,4	1,6
2003	11,2	1,6

Nekateri (zanimivi) proračunski prihodki - v mlrd. SIT

Leto	Takse in pristojbine	Denarne kazni
1992	3,5	0,6
1993	5,6	1,3
1994	5,9	1,8
1995	8,3	2,8
1996	8,8	3,7
1997	10,5	3,9
1998	11,9	5,6
1999	13,6	6,8
2000	19,9	7,7
2001	21,2	7,9
2002	22,8	8,2
2003	21,4	8,5

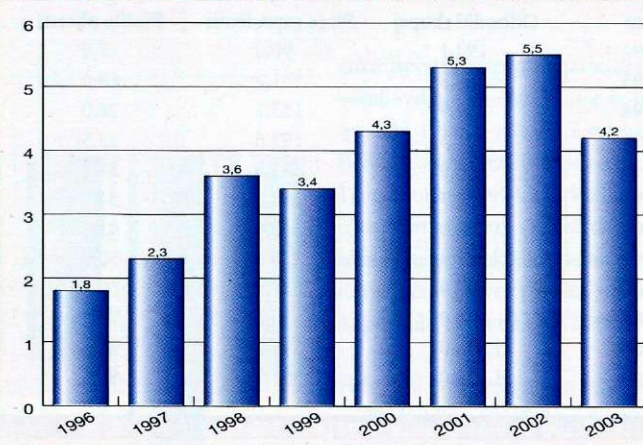
tu 2003 le še za 20,2 milijarde tolarjev. Dodajmo, da smo za pokojnine leta 1992 namenili 116,2 milijarde tolarjev, v letu 2003 pa 640,2 milijarde tolarjev. **Vida Kocjan**

Zadolzevanje in odplačila širšega sektorja države - v mlrd. SIT

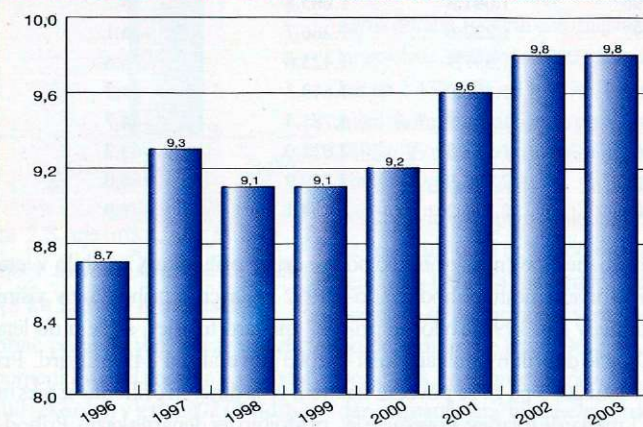
Leto	Zadolzevanje	Odplačila dolga	Netozadolzevanje
1996	46,8	34,4	11,2
1997	66,6	33,6	32,0
1998	116,6	80,9	43,1
2000	182,6	131,7	50,9
2001	261,7	178,5	73,2
2002	292,8	144,6	148,2
2003	239,9	201,2	38,1

Vladajoča LDS je že leta 2000 obljubljala, nato pa je Anton Rop ob nastopu premierske funkcije pred slabim poldrugim letom ponovil, da bo letna gospodarska rast presegala 5 odstotkov. Dejansko je bila ta leta 2003 skromnih 2,3 odstotka in najnižja v samostojni Sloveniji. Anton Rop je obljubljal znižanje zaposlenosti za petino. V resnici se je stopnja v vseh štirih letih, kar LDS vodi to koalicijo, znižala le za tri odstotke, pa še to ni jasno, ali je število brezposelnih v resnici nižje, ali pa so na zavodih za zaposlovanje le toliko ljudi izbrisali iz evidenc. Rop je obljubljal tudi skrajšanje časa za registracijo novega podjetja. Po njegovi in strankini teoriji naj bi bilo to mogoče že v slabih dveh tednih. Namesto tega novi podjetniki na registracijo še vedno čakajo več kot tri mesece; v nekaj letih se na tem področju ni spremenilo nič. Obljubljal je ustalitev javnega dolga. V resnici je Rop Slovenijo samo v zadnjih dveh letih zadolžil za najmanj 250 milijard tolarjev, od leta 2000 dalje pa za skoraj 500 milijonov tolarjev. Javnofinančni prihodki in odhodki naj bi se stabilizirali na ravni okoli 42 odstotkov, pri čemer naj bi se primanjkljaj do leta 2004 postopoma spremenil v manjši dosežek. Dejansko se je poraba vsa leta povečevala, lani je že presegla 43,1 odstotka BDP. Obljub je bilo veliko, nič od predvidenega ni uresničeno. Niti stopnja inflacije, niti zadolzevanje, niti prerazporeditev davčnih bremen z najbolj obremenjenih in najslabše plačanih državljanov na premožnejše.

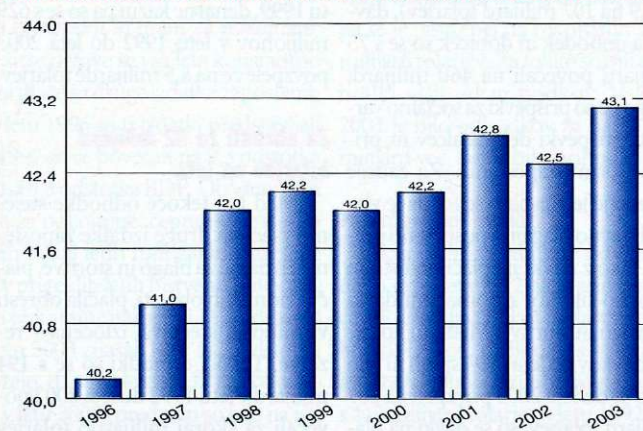
Zadolzevanje države v zadnjih letih - v % BDP

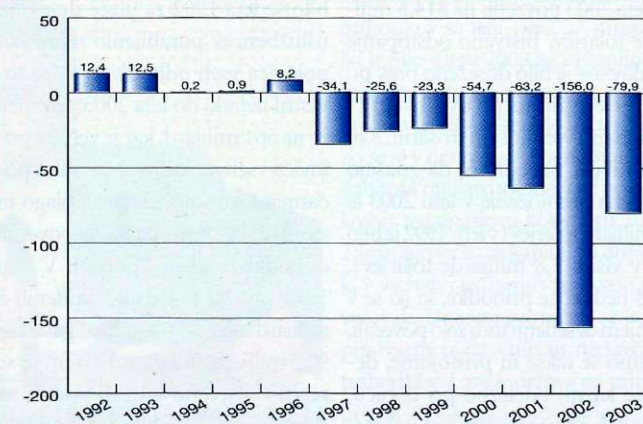
Plače in drugi izdatki zaposlenih vseh blagajn - v % BDP

Konsolidirana celotna bilanca javnega financiranja - v % BDP

Javnofinančni presežek ali primanjkljaj - v mlrd. SIT

Računsko sodišče RS je še vedno brez predsednika; delo je ohromljeno, vladajoča koalicija pa zadovoljna, saj njihovega početja revizorji ne bodo odkrivali.

Predlog Janeza Drnovška, predsednika republike, da bi poslanci za predsednika računskega sodišča imenovali Andreja Engelmana, je pretekli teden propadel. To je bil že tretji poskus imenovanja predsednika najvišje nadzorstvene ustanove v državi. Najprej so poslanci novembra lani zavrnilo imenovanje

Računsko sodišče obglavljeno; revidiranje proračunskih porabnikov pomanjkljivo, svinjarije bodo ostale prikrite.

Nadzorni kaos

Florjane Bohl, nato so po drugem javnem razpisu zavrnilo Milana Martina Cvikla, zdaj pa še Engelmana.

Izigrali tudi Drnovška

Odločitev poslancev, glasovanje je bilo tajno, je bila po svoje presežna. Gre za to, da je vladna koalicija, ki ima v parlamentu skoraj dvutretjinsko večino, zavrnila vse tri predloge predsednika države. Poslanec Janez Janša je že v razpravi pred glasovanjem dejal, da "očito nobeden od dveh prejšnjih kandidatov za to vladno koalicijo ni bil dovolj klientelističen in dovolj pristranski". Tako je prišlo do tretjega glasovanja, katerega predlog je Janša ocenil kot dejstvo, da "gre s toplega stola izvršilne oblasti in sam vrh nadzorne oblasti v javnih finančah, kjer se pretakajo stotine milijard tolarjev". Izrazil je prepričanje, da bo Engelman izvoljen, "če pa bo po naključju padel še gospod Engelman, boste najbrž predlagali kar ministra za finance na to mesto", je dodal Janša. Kljub javni podpori s strani LDS, ZLSD in DeSUS Engelman ni dobil zadostnih 46 glasov. Od navzočih 73 poslancev je za Engelmana glasovalo 39 poslank in poslancev, proti jih je bilo 33. Začudenje je bilo popolno, dan pozneje pa je Janez Drnovšek na naše vprašanje, kaj to pomeni in ali je to tudi nezaupnica njemu, prek svoje službe za stike z javnostjo sporočil, da "obžaluje, da predla-

gani kandidat za predsednika računskega sodišča ni dobil potrebne podpore poslancev državnega zbora". Po njegovem prepričanju neizvolitev kaže, da se v državnem zboru ne rešujejo nekatere nujne zadeve, ki jih je treba urediti za nemoteno delovanje ustanove. Opozoril je še, "da računsko sodišče zaradi neizvolitve kandidatov za predsednika že nekaj mesecev nima svojega predsednika, sicer pa so opravljena posvetovanja z vodji poslanskih skupin pri predsedniku in kasnejše glasovanje na sejah mandatno-volilne komisije kazala, da kandidati uživajo potrebno podporo, ki pa je na tajnem glasovanju seje državnega zbora niso bili deležni". Menil je še, da bi bilo treba preučiti primernost glasovanja, osebno se je zavzel za javno glasovanje. Z njegovim mnenjem se je strinjal tudi Anton Rop, predsednik LDS in predsednik vlade, zanimiva pa je izjava Toneta Ander-

liča, predsednika poslanske skupine LDS, da njega in njegovih kolegov nihče ne bo prepričal, da bodo glasovali tako, kot jim bo nekdo naročil. Zaradi njih je lahko glasovanje tajno ali javno, sami se bodo odločali, kako bodo glasovali.

Engelman ni ustrezal

Dejstvo je, da Andrej Engelman ni ustrezen kandidat. Kot diplomirani ekonomist se je v preteklih letih ukvarjal z oblikovanjem in porabo sredstev državnega proračuna. Janša je že pred glasovanjem opozoril, da bodo, če bo izvoljen, v vseh naslednjih letih obstajale dileme, polemike in sum pristranosti. Vse to se bo dogajalo zato, ker je "nespodobno iz vrha izvršilne oblasti imenovati nekoga na ključno nadzorno funkcijo v državi ne glede na strokovne kvalitete". Temu so seveda nasprotovali v ZLSD (v njihovem imenu je nastopil Miran Potrč) in v LDS (na-

stopil je Jožef Školč). Na koncu Engelman ni bil izvoljen. Zdaj se postavlja vprašanje, kako naprej. Računsko sodišče je namreč že od 31. januarja letos obglavljeno. Začasno ga je vodil nekdanji predsednik Vojko Antončič, vendar je tega vlada imenovala za člana evropskega računskega sodišča in 1. maja odhaja v tujino. Če so na začetku še govorili, da bo Antončič ustanovo vodil do izvolitve novega člana, pa je konec preteklega tedna ta javnosti sporočil, da odstopa s tega mesta. Vodenje naj bi začasno prevzel prvi namestnik predsednika Tomaž Vesel. Vse skupaj pa dejansko pomeni kaos. Delo računskega sodišča, ustanove, ki je v zadnjih letih tako ali tako pospešeno izgubljala sloves nepristranske in strokovne nadzorstvene ustanove, je dejansko ohromljeno. Sodišče skoraj ne izvaja novih revizij. Februarja so na primer objavili le eno končno poročilo, marca je bilo teh nekaj več. Po naših informacijah "pilijo" le še tista poročila, ki so jih revizorji pripravljali konec lanskega leta in januarja letos. Na računskem sodišču sicer zatrjujejo, da delo poteka normalno, vendar je vsakomur jasno, da ni tako. Vsekakor pa to nad vse ustreza vladajočim strankam, saj smo v volilnem letu in revizije proračunskih porabnikov ne bodo "kazile" njihovega predvolilnega boja. Teh ne bo ali pa bodo pomanjkljive. Škoda pa je nepopravljiva.

Vida Kocjan

Vojko Antončič je svoje delo "dobro" opravil. Za nagrado odhaja v Bruselj.

Tone Anderlič je zagotovil, da zanj pri glasovanju ni nobene zapovedi.

Vlada je v državni zbor poslala nova zakona o dohodnini in o obdavčitvi podjetij. Ali gre za resnično davčno reformo ali le predvolilno nabiranje političnih točk?

Vlada je v državni zbor vložila predlog zakona o dohodnini, ki ga je pripravljala že več let. Pravzaprav je to le eden v svežnju zakonov t. i. davčne reforme, vendar je poleg dohodninskega letos predvideno sprejetje le še zakona o davku od dohodka pravnih oseb, ki bo urejal obdavčitev dobičkov podjetij. Zato se poraja sum, da gre v bistvu za predvolilno manipula-

iz obveznega invalidskega zavarovanja in osebam, starejšim od 65 let.

Številčnejše družine na slabšem

Posebna olajšava, ki je namenjena osebam, ki vzdržujejo družinske člane, naj bi bila določena v višini minimalnih življenjskih stroškov za otroka in bi se povečevala s številom otrok. Olajšava za otroke je predvidena v višini minimalnih življenjskih stroškov za otroka, starega nad 15 let, ki znaša 80 odstotkov minimalnega dohodka za odraslo osebo, višina olajšave pa se bo povečevala s številom otrok, in sicer za 34.400 tolarjev za drugega in vsakega nadaljnega otroka.

Reforma ali manipulacija

cijo in ne resnično željo po korenitih spremembah na davčnem področju. Še toliko bolj, ker se v vladnih krogih ta čas izogibajo izjavam o načrtovanem, a v javnosti močno kritiziranem zakonu o obdavčitvi nepremičnin.

Vladne obljube

Po uradni vladni razlagi naj bi bil temeljni namen predlaganega zakona splošna razbremenitev davčnih zavezancev. Z novim zakonom, ki naj bi začel veljati z začetkom naslednjega leta, naj bi zlasti razbremenili davčne zavezance v najnižjih dohodkovnih razredih, ki naj bi bili do višine minimalnega dohodka razbremenjeni v celoti. Prav tako naj bi razbremenili dohodke iz dela in s tem po vladnih zagotovilih omogočili večjo konkurenčnost gospodarstva in enakomernejšo razporeditev davčnih bremen med zavezanci.

Obdavčeni vsi dohodki, obresti in subvencije kmetom

V predlogu zakona so v obdavčitev načeloma zajeti vsi dohodki fizičnih oseb, davčno breme pa glede na raven dohodka raste progresivno. Po novem naj bi bil obdavčen celotni dohodek, ki ga je posameznik dosegel kjerkoli v svetu, medtem ko je to doslej veljalo le za dohodek, ustvarjen doma. Davčna osnova se bo razširila. Sprememba, ki bo prizadela najširši krog državljanov, bo obdavčitev obresti. Obresti bodo obdavčene že nad let-

nim zneskom 300.000 tolarjev (obresti za okoli 6.000.000 tolarjev depozita), res pa predlog zakona predvideva tudi prehodno obdobje, v katerem bo sprva obdavčen le del posameznikovih prejetih letnih obresti nad tem zneskom. Pri kmetovalcih je obilo nezadovoljstva povzročila določba, po kateri bodo obdavčene tudi subvencije in druga sredstva, ki jih bodo prejeli od države in Evropske unije. Država jim bo tako z levo roko vzela tisto, kar jim je dala z desno.

Obilo hude krvi je povzročila tudi predlagana sprememba obdavčitve avtorskih honorarjev. Ti bodo namreč poslej v večini primerov obremenjeni praktično tako kot plače, torej veliko bolj kot doslej. Določena olajšava je predvidena le za samostojne kulturne delavce.

Spremenjena lestvica in olajšave

Zakon odpravlja tudi indeksacijo dohodninske lestvice in olajšav znotraj posameznega leta. Lestvica za odmero dohodnine bo določena fiksno za leto dni vnaprej. Davkoplačevalci bomo lahko že med davčnim letom ugotovili svojo davčno obveznost za tekoče leto. Toda po drugi strani je fiksna lestvica lahko nevarna v primeru vnovičnega nenadnega povišanja inflacije, saj se bo v tem primeru močno povečal obseg davčnih bremen.

Spremenjena bo tudi sama lestvica za odmero dohodnine, kjer bo število davčnih razredov s sedanjih šest

zmanjšano na pet, najnižja stopnja dohodnine pa s sedanjih 17 znižana na 16 odstotkov. V ta razred naj bi po predlogu zakona sodili tisti z dohodki do 1,3 milijona tolarjev. V drugem razredu naj bi bile osebe z dohodkom do 2,54 milijona tolarjev letno, v tretjem do 5,14 milijona tolarjev in v četrtem do 10,33 milijona tolarjev. Osebe, katerih dohodek bi presegel 10,33 milijona tolarjev, naj bi sodile v najvišji razred, njihova stopnja obdavčitve pa naj bi ostala nespremenjena, in sicer v višini 50 odstotkov. Med olajšavami so poleg splošne v višini minimalnih življenjskih stroškov oziroma 592.000 tolarjev predvidene še osebne in posebne olajšave. Osebne olajšave so tako kot doslej namenjene invalidom s 100-odstotno telesno okvaro, prejemnikom pokojnin, nadomestil

Prav tako med posebne olajšave sodi olajšava za študente in že omenjena olajšava za samozaposlene v kulturi. Poleg standardnih olajšav so v zakonu predlagane tudi olajšave za prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje, dodatno zdravstveno zavarovanje, prispevke za različne namene, za investicije, namenjene reševanju stanovanjskega problema, in za vzdrževanje stanovanja ali stanovanjske hiše, za nakup likovnih del, leposlovnih knjig, nosilcev audio- in videosebin. Sem sodijo tudi sredstva za solnine, za nakup učbenikov in strokovne literature v zvezi z izobraževanjem po javno priznanih izobraževalnih programih, za priklop na internet in nakup terminalne opreme, za članarine političnim strankam in sindikatom ter za plačane zneske samoprispevka. Največji skupni priznani odstotek teh olajšav bo kar za tretjino manjši kot doslej, saj bo namesto treh odstotkov znašal le dva odstotka od dohodninske osnove.

Številne kritike iz opozicije

Vladajoče stranke ob upoštevanju dejstva, da sprememba zakona o dohodnini prihaja iz njihovih logov, seveda v veliki meri podpirajo. Pri opoziciji pa je predlagana davčna reforma doživela nemalo kritik. Andrej Vizjak je v imenu SDS ocenil, da pri predlaganih spremembah ne gre za korenite spremembe, ki bi jih sploh lahko poimenovali reforma, temveč

Andrej Vizjak, SDS meni, da so učinki reforme pomanjkljivo predstavljeni.

le za manjšo korekcijo. Po njegovem mnenju bi se bilo treba davčne reforme lotiti celovito s sprejetjem vseh davčnih zakonov v enem svežnju, ne pa brez jasno postavljenih ciljev. Vladi oziroma premierju Ropu in finančnemu ministru Mramorju je očital, da so analize predlaganih sprememb zelo pomanjkljive in neprepročljive. Poudaril je, da v učinek obljubljenе splošne obdavčitve dela ne kaže kar slepo verjeti, ker vlada hkrati s povečevanjem splošne olajšave spreminja tudi lestvico, po kateri se davčni zavezanci uvrščajo v posamezne dohodninske razrede. Po novem bo v najnižji dohodninski razred (16-od-

Andrej Bajuk, predsednik Nsi: "Vlada štiti tranzicijske bogataše."

stotna obdavčitev) razvrščenih manj zavezancev kot doslej. Zaradi tega bo precej zavezancev padlo v drugi razred, kjer velja precej večja obdavčitev (33-odstotna). Dejansko se bo torej število tistih, ki bodo obdavčeni z najnižjo dohodninsko stopnjo, zmanjšalo, povečalo pa število tistih, ki bodo obdavčeni više kot doslej.

Vizjak je v imenu Slovenske demokratske stranke še posebej kritiziral odpravo naraščajočih olajšav za vzdrževane družinske člane, zaradi česar bodo družine z več otroki na slabšem kot doslej. Hkrati je ocenil, da je prenzika tudi izhodiščna olajšava za otroke, saj priznava res le minimalne življenjske stroške, ne zajema pa nekaterih za slovensko prihodnost zelo pomembnih kategorij, kot je znanje otrok. Vizjak je poudaril tudi nasprotovanje že omenjenemu zmanjšanju olajšave za individualna vlaganja, ki zajema tudi človekoljubne prispevke, zdravstveno zavarovanje in podobno, za tretjino, s 3 odstotkov na 2. Kot zelo sporno je Andrej Vizjak navedel tu-

di dejstvo, da bodo obresti na obveznice, dodeljene denacionalizacijskim upravičencem, obdavčene tudi za nazaj, čeprav zamuda z denacionalizacijo ni nastala po krivdi razlaščencev. Vizjak je pri tem vlado in finančno ministrstvo pozval, naj se izjasni, ali namerava obdavčiti tudi rente, ki jih kot simbolično odškodnino prejemajo izganci in druge žrtve vojnega nasilja.

Do reforme davčne zakonodaje je bil zelo kritičen tudi Andrej Bajuk, predsednik Nove Slovenije. V NSi se zavzemajo za prerazporeditev davčnega bremena na način, po katerem bi bistveno bolj obdavčili kapital in davčno bolj razbremenili prihodke dela. Tako bi se tudi lotili tranzicijske anomalije, ki je po Bajukovih besedah prinesla koncentracijo kapitala v rokah majhne skupine ljudi in povzročila veliko socialno razslojenost. Andrej Bajuk je izrazil prepričanje, da gre pri predvideni davčni reformi "za nič drugega kot nadaljnje ščitenje tranzicijskih bogatašev". Poudaril je tudi nasprotovanje NSi spremembam glede olajšav za otroke in tudi celotnemu sistemu olajšav, med drugim temu, da se lahko davčna osnova po novem predlogu zmanjša le za dva odstotka in ne več za tri.

Predsednik Nove Slovenije je kritiziral tudi predvideno obdavčitev kmetijskega sektorja. Pred uvedbo takšnega načina obdavčevanja bi namreč morali po njegovem prepričanju na novo opredeliti katastrski dohodek, predvsem pa se dogovoriti za dva načina obdavčevanja, to je glede na velikost in glede na dejavnost kmetijstva. Za kmetije bi bilo po njegovem mnenju treba podobno kot v EU ohraniti pavšalno obliko obdavčitve, medtem ko bi morali za kmetije z intenzivnejšo proizvodnjo in večjimi dohodki uvesti enostavno knjigovodstvo. Tako bi nosilci kmetijske proizvodnje lahko uveljavljali zmanjševanje prihodka z nastalimi stroški. Kmetje bi se lahko tudi sami odločali, kakšen način plačevanja davka bi izbrali. Pri tem je poudaril, da v EU ločujejo med kmetijami, kjer je kmetovanje temeljna dejavnost, in kmetijami, kjer je kmetovanje dopolnilna dejavnost.

Kot lahko vidimo, nov zakon o dohodnini le ni tako enostransko pozitiven za vse davčne zavezance.

Na ljubljanski borzi je v preteklem tednu vladalo takšno navdušenje, kakršnemu kljub sedaj že precej časa trajajoči rasti že dolgo nismo bili priče. Na borzi vlagajo že skoraj vsi, tudi tisti, ki sploh ne vedo, kaj sploh želijo kupiti, le da gre za delnice. Razmere se torej nedvomno nevarno pregrevajo. Vročica lahko traja še dolgo. Toda po drugi strani čedalje več delnic prehaja v roke borznega trga nevajenih vlagateljev. Ti bi lahko ob kateremkoli naključnem negativnem dogodku hitro izgubili živce in nenadoma bi se razmere na trgu obrnile na glavo.

Navdušenje je v neslutene višave v minulem tednu še posebej ponesla napoved Istrabenza, da bo svoj polovični delež v podjetju OMV Istrbenz prodal avstrijskemu partnerju. To podjetje za distribucijo naftnih derivatov je vseskozi prinašalo izgubo. Zato bo Istrbenz po prepričanju vlagateljev s prodajo ubil dve muhi na en mah – znebil se bo izgubarskega dela holdinga in tako izboljšal poslovne izide celotnega podjetja, ob prodaji pa verjetno ustvaril tudi lep dobiček.

Toda pri tem le redko kdo pomisli še na en vidik tega posla. Dunajski OMV namreč ni le polovični lastnik v skupni družbi OMV Istrbenz, temveč tudi četrtinski lastnik krovne družbe Istrbenz. Kot je javno dejal Igor Bavčar, po prodaji deleža v OMV Istrbenzu Avstrijecem ne bo nobenega razloga več, da bi ti ostali delničarji tudi v krovni družbi. Pravzaprav se pri tem poraja razmišljanje, da je morda pomembna motivacija za prodajo OMV Istrabenza tudi v tem, da se želi čedalje močnejši Bavčar (za katerega osebno verjamem, da se bo nekoč vrnil v politiko) osvoboditi izpod dunajskega primeža, ki je za tako vplivno osebo zagotovo neprijeten. Kakorkoli že, glavno vprašanje je, kdo od Avstrijcev bo odkupil četrtinski delež Istrabenza, ki je po sedanji ceni vreden kar 14 milijard dolarjev. Z denarjem od prodaje deleža v hčerinski družbi bi ga lahko odkupil kar Istrbenz in te delnice umaknil. Vendar se to zdi bolj malo verjetno, saj bi se z umikom četrtine delnic samo okreplili deleži sedanjih lastnikov, kar pa verjetno ni v Bavčarjem interesu. Istrbenz sedaj obvladuje paradžavni skladi, zaradi česar lastništvo ni pod "zanesljivim nadzorom". Sklade namreč obvladuje aktualna oblast, za odnose med premierjem Ropom in Bavčarjem pa bi težko trdili, da so posebno tesni.

Zato se mi kljub zajetnemu znesku ne zdi tako neverjetna možnost, da bi v Istrbenzu prišlo do neke oblike menedžerskega odkupa.

V minulem tednu se mi je osebno zdelo zanimiva tudi izjava, ki ji je le malokdo posvečal večjo pozornost in je bila izrečena na okrogli mizi o prihodnosti slovenske trgovine. Na njej je Zoran Jankovič napovedal, da se bodo v prihodnosti v slovenski živilski trgovini obdržali le Mercator, Spar in Tuš. Iz tega bi lahko sklepali, da bo Mercator kljub že tako zelo velikemu tržnemu deležu sčasoma prevzel še Ero in Koloniale.

Čeprav običajno ne izpostavljam posebej delnic, katerih lastnik sem sam, bom tokrat naredil izjemo, saj gre za dogajanje, ki je doslej ostalo povsem skrito očem javnosti. Na podlagi več različnih močnih indicij namreč sklepam, da se v ne tako oddaljeni prihodnosti obeta prevzem Gradisa GP Ljubljana. Seveda pa glede na dosedanjo prakso domačih prevzemov ne morem dati zagotovila, da bodo od prevzema imeli koristi tudi mali delničarji.

Denis.Vengust@email.si

Zelo težko je oceniti, kakšne bodo davčne razbremenitve in koliko davkoplačevalcev jih bo v resnici deležnih v omembe vrednem odstotku.

V vsakem primeru izkušnje tujih držav kažejo, da davčna zako-

nodaja ni tema, ki bi jo veljalo obravnavati v predvolilnem letu. Iz načrtovane reforme se namreč kaj hitro razvije nepremišljeno "podkupovanje" volivcev, ki ga ti pravzaprav plačajo iz svojih žepov.

Denis Vengust

V zadnjem času je bilo izrečenih veliko besed o domnevno kritičnem stanju Kobilarne Lipica – od skrb zbujačnega finančnega stanja pa do kužnih bolezni konj. Morda so bile vse te zgodbe vendarle prenapihnjene, čeprav problemi obstajajo. V preteklih letih so bili Lipica in lipicanci pogosto predmet razprav.

Poigravanje s simbolom

Dovolj je, če pomislimo na "boj" Društva prijateljev Lipice okoli vodenja rodovniških knjig, s katerim so skušali opozoriti javnost pred nevarnostjo, da lipicanec postane avstrijska pasma. Lani so postale aktualne finančne težave javnega zavoda Kobilarna Lipica, ko je prišel v javnost podatek, da zavod ni zmožal sproti nakazovati plač približno dvesto zaposlenim. Ta čas teče beseda o možnosti in smotrnosti preoblikovanja oz. ločitve dejavnosti javnega zavoda na konjerejsko, turistično in gostinsko dejavnost, pri čemer bi slednjo oddali v dolgoročni najem morebitnim interesentom. S tem ukrepom in s pomočjo države bi rešili ne najbolj razveseljivo finančno stanje.

Kriv izpad dohodkov Casinoja

Gre za predlog sveta Kobilarne Lipica z dne 10. marca, ki je vlado seznanil s poslovnimi izidi in s samim predlogom. Lipica je lani poslovala z 223 milijoni tolarjev izgube, od tega 128 milijonov v konjerejski dejavnosti. Razlog je najverjetneje v izgubi koncesijske dajatve igralnici v korist občin. Poleg tega so se zaradi nove sistemizacije plače zaposlenih v primarnem sektorju povišale za 33 odstotkov, zaposlenih v turističnem

sektorju pa za 8 odstotkov. Polovico zneska od koncesije (122 milijonov) bi po predlogu krili iz proračuna. Turistični del Kobilarne naj bi oddali v tridesetletni najem. Kobilarna bo sicer letos od kmetijskega ministrstva prejela 202 milijona tolarjev za opravljanje javne službe in dodatnih 18 milijonov za dodatne naloge (vodenje rodovniške knjige, označevanje konj).

V javnem zavodu Kobilarna Lipica priznavajo finančne težave. V. d. direktorja Kobilarne Lipica mag. Janez Rus je dejal, da problemi "izvirajo predvsem iz dejstva, da kobilarna od leta 2003 ni več upravičena do koncesije od igralniške dejavnosti, ki jo v

hotelu Maestoso v Lipici opravlja Casino Portorož. Gre za zelo velika sredstva; leta 2002, ko smo zadnjič dobili koncesijo, so znašala 264,5 milijona, in takega izpada prihodkov seveda ni mogoče nadomestiti z enostavnimi sanacijskimi ukrepi". Za finančne težave naj bi bila "kriva" tudi nova sistemizacija, ki so jo v Lipici pripravili lani, saj je bila pogoj za državno sofinanciranje primarne dejavnosti kobilarne. Sistemizacija je s sabo prinesla tudi povečanje stroškov dela. "V organizacijski enoti gostinstvo in turizem so se stroški dela povečali za okroglo 10 odstotkov, v enoti kobilarna pa za več kot 30

odstotkov." S sistemizacijo so uredili področje primarne, t.j. konjerejske dejavnosti, saj npr. za specializirane kadre pri državni upravi niso imeli sistemiziranih delovnih mest.

Rus nam je zagotovil, da Kobilarna poskuša čim bolj racionalizirati poslovanje. Finančne težave nameravajo rešiti, ne da bi pri tem "zmanjševali obseg varstva in razvoja ter obseg izvajanja primarne dejavnosti, ki je predpisana z zakonom o Kobilarni Lipica, in sicer tako, da ustanovitelj (Republika Slovenija) poveča delež javnih sredstev, ki jih namenja javnemu zavodu."

V strukturi vseh prihodkov Kobilarne Lipica v letu 2003 je bil delež proračunskih sredstev 16,7-odstoten, za izvajanje javne službe, čemur so ta sredstva namenjena, pa to pomeni 40,5 odstotka. Sami bi bili s komercialnimi vidiki konjerejske dejavnosti sposobni zagotoviti polovico sredstev, potrebnih za izvajanje javne službe, zatrjuje Rus, drugo polovico pa bi bilo treba zagotoviti iz drugih virov.

Rešitev oddajanje turistične dejavnosti koncesionarjem?

O možnosti ločitve dejavnosti Kobilarne Lipica je Rus rekel, da je dozorelo spoznanje, da je to smisel-

V. d. direktorja Kobilarne Lipica Janez Rus zagotavlja, da zmore kobilarna kriti polovico stroškov s konjerejo, preostalo bi morala dati država.

no, s tem da bi gostinstvo in turizem prepustili najemniku, ki bi prevzel hotelske in gostinske dejavnosti v dolgoročni najem in tako zagotovil poslovanje pod pogoji, ki jih za to dejavnost predpisuje zakonodaja. "Največji problem je v dejstvu, da je zelo težko učinkovito organizirati izvajanje te dejavnosti v pravnem okviru, ki opredeljuje delovanje zavoda. Drugi problem je, da ni mogoče pričakovati, da bo država zagotavljala proračunska sredstva za investicije v turistično dejavnost, za obnovo dotrajane hotela Klub, za nujno potrebne investicije v infrastrukturo."

Sicer pa bi znotraj javnega zavoda ostalo izvajanje javne službe, kot jo opredeljuje zakon o Kobilarni Lipica, in izvajanje tistih komercialnih programov, ki se neposredno navezujejo na kobilarno, lipicance in varovano območje (ogledi kobilarne, predstav, prodaja spominkov).

V. d. direktorja Kobilarne Lipica smo povprašali tudi za mnenje o morebitnih interesnih za dolgoročni najem turističnih zmogljivosti. Razložil nam je, da je Lipica "že sama po sebi zanimiv turistični potencial. Lipica je predvsem kulturni spomenik, a tudi turistična točka, ki nedvomno lahko pomembno vpliva na razvoj turizma v ožji, mogoče tudi v širši regiji, vendar ne na ta način, da vse turistične programe širše regije umeščamo v samo Lipico".

Bolezni konj obvladujejo

Po mnenju v. d. direktorja so mediji najbolj napihili zgodbo o boleznih konj. Naj spomnimo, da gre za kužni bolezn virusni arteriitis konj in kužno vnetje maternice pri kobilah. Bolezni sta se v Sloveniji in tudi v kobilarni pojavili že pred leti. "Gre za problematiko, ki v Lipici in v Sloveniji ni nič novega; bolezn imamo, pa ne samo mi, imajo jih po vsej Evropi in po vsem svetu. Ta trenutek izvajamo sanacijske ukrepe, ki bi jih mogoče lahko izvajali že prej, a takrat za to ni bilo niti pravne osnove. Vendar vemo, da je za normalno gibanje konj, za normalno opravljanje vseh dejavnosti nujna sanacija. To in nič drugega zdaj tudi delamo." V isti sapi je Rus poudaril, da "zaradi teh dveh

bolezn v Kobilarni Lipica v zadnjih letih ni bilo zdravstvenih problemov, ki bi kakorkoli vplivali na rejo. "Nikoli nismo imeli klinično zaznavnih oblik teh bolezn in tudi ne kakršnihkoli izgub pri živalih zaradi njih."

LDS zanimajo hoteli

Alojz Sok (Nova Slovenija) nam je dejal, da je vladi po skoraj sedmih letih obljub leta 2003 le uspelo sprejeti program varstvenega razvoja Lipice, vendar bi morala zagotoviti tudi denar zanj. "Tega bi morala zagotoviti ministrstva, ki so zastopana v svetu javnega zavoda Kobilarna Lipica. To jim nalaga tudi sprejeti program, a tega ne storijo," pravi Sok. Izmed ministrstev, zadolženih za razvoj Lipice, največ prispeva ministrstvo za kmetijstvo (205 milijonov za leto 2004 in 210 milijonov za leto 2005). Ta denar je namenjen za razvoj in obstoj osnovne črede lipicancev. Skrb za kulturno dediščino je prevzelo kulturno ministrstvo, ki zagotavlja okrog 50 milijonov letno, medtem ko ministrstvo za okolje, ki naj bi skrbelo za razvoj krajine, ne prispeva ničesar. Sok ugotavlja, da je do stanja zelo kritičen poslanec LDS Da-

vorin Terčon, strankarski kolega okoljskega ministra Janeza Kopača.

Hkrati pa ima prav Terčonova stranka vse niti v svojih rokah. "Država ima prek sveta zavoda vse mehanizme vpliva na Kobilarno Lipica. Toda zaradi različnih apetitov postaja Lipica interesno področje velike koalicije. Več kot očitno je postalo, da LDS zanimajo hoteli in igrišče za golf in da so pripravljeni spremeniti zdajšnji status Kobilarne Lipica." Hotelski objekti v Lipici bi lahko bili odličen vir zaslužka, meni Sok, ki je spomnil, kako je Terčon ob sprejemanju spremembe proračuna za leto 2004 vložil dolpolnilo v višini 505 milijonov tolarjev. Večina teh sredstev naj bi bila porabljena za prenovo hotelov in igrišča za golf. "Terčon je predlagal, naj se omenjeni znesek v največji meri odvzame iz proračunske postavke EKO 0, ki je namenjena subvencijam v kmetijstvu. Najprej torej obnova, potem pa najbrž že videno tranzicijsko lastninjenje. Žal ali na srečo je poslanec Terčon prezrl, da je njegov predlog nekoliko preuranjen, ker je treba najprej sprejeti državni lokacijski načrt za območje Kobilarne Lipica. Šele nato bo mogoče

začeti z zelenimi investicijami. Najbrž zato dopolnilo v DZ ni dobilo zadostne podpore niti v vrstah koalicije."

Po mnenju Nove Slovenije mora ostati Kobilarna Lipica celota, pri čemer mora hotelsko-turistični del pokriti tudi del stroškov same kobilarne. Namesto da bi vladajoča koalicija uredila stanje, pa se LDS in SLS med sabo javno prepirata, kdo bo prevzel prvenstvo nad Lipico.

Sok se boji, da "bodo na koncu koalicijski partnerji dobili vsak svoje: LDS hotele in igrišče za golf, SLS pa konje. Dolgovi in krediti pa bodo ostali državljanom". V Novi Sloveniji so zaradi takega odnosa do Kobilarne Lipica upravičeno zaskrbljeni in pričakujejo, da bo vlada sedanje zmedeno stanje uredila tako, da bo Lipica ostala simbol slovenskega Krasa.

Tudi Franc Sušnik (SDS) je izrazil kritično stališče do ravnanja s kobilarno, poleg tega je upravičenost samega javnega zavoda zanj vprašljiva. Če bo prišlo do ločitve turistično-gostinske in konjerejske dejavnosti, bi morali po Sušnikovem prepričanju sredstva za kobilarno zagotavljati z denarjem iz koncesij.

Mitja Volčanšek

Hotel Maestoso v Lipici: si morda LDS od hotelirstva, igrišča za golf in igralnice, ki bi bili izločeni iz dejavnosti kobilarne, obeta mastne denarce?

Izpad dohodkov od koncesije za igralništvo je močno prizadel Lipico. Koncesijski denar je po novem pripadel občinam.

Lipicanci so cenjena in elegantna pasma. V kobilarni Lipica skrbijo za njihovo urjenje za najzahtevnejše nastope.

Zgodbe o zaostalih plačah in boleznih mečejo slabo luč na Kobilarno Lipica. Čimprej je treba zagotoviti denar za nadaljnje nemoteno delovanje zavoda.

Čeprav smo bili vsi prepričani, da je bila kasete, na kateri naj bi bil posnet domnevni poskus podkupovanja poslanca SDS Pavla Ruparja po volitvah leta 1996, poslana na analizo v Belgijo, se je pred kratkim izkazalo, da je bilo naše prepričanje zmotno.

Kje je Ruparjeva kasete?

Kasete je bila namreč ves čas v Sloveniji, pri čemer se postavlja upravičeno vprašanje, kdo je ves ta čas zavajal javnost. Verjetno se še spomnite leta 1996 oziroma takratnega dogajanja v državnem zboru, ko je bilo po državnozbornskih volitvah kljub zmagi pomladnih strank (dobil je nekaj desetstisoč več glasov) zaradi proporcionalnega volilnega sistema, pri katerem gre nekaj desetstisoč glasov v nič, razmerje med pomladnim blokom in blokom kontinuitete v parlamentu povsem izenačeno. Tako pomladniki kot kontinuiteta so imeli po 45 glasov, kar je pomenilo, da nobeden od njiju ni mogel sestaviti svoje vlade. Ker je takratni predsednik Milan Kučan za mandatarja za sestavo vlade predlagal Janeza Drnovška, je bil na potezi blok kontinuitete, ki je nemudoma odšel v bitko za manjkajoči 46. glas. V sumljivih okoliščinah ga je dobil s prestopom takratnega poslanca SKD Cirila Pucka. Slednji je svoj prestop obrazložil z načelnimi razlogi (da bi se preseгла neodloče-

na pozicija v parlamentu, kot je takrat dejal), v ozadju pa so se pojavile drugačne zgodbe. Slišati je bilo, da je LDS Pucka podkupila (zanimivo je, da si je kmalu potem kupil novega audija), da ga je izsiljevala z nekimi žgeckljivimi slikami, oglasili pa so se tudi nekateri poslanci, ki so trdili, da so člani LDS skušali podkupiti tudi njih. Med slednji-

mi je bil tudi tržiški župan in poslanec SDS Pavle Rupar, ki je v parlament prinesel kaseto, na kateri naj bi bil dan pred drugim glasovanjem o Drnovškovem mandatarstvu posnel pogovor z Igorjem Šimencem iz lokalnega tržiškega odbora LDS in še enim njenim članom, med katerim naj bi ga bila lokalna veljaka LDS skušala podkupiti. Kot je bilo razvid-

no iz prepisa kasete, ki ga je takrat objavila Demokracija, sta dva možka Ruparja resnično prepričevala, naj na drugem glasovanju za mandatarja podpre Janeza Drnovška, v zameno za to pa mu obljubljala službo, denar in druge ugodnosti. No, Rupar poskusu ni nasedel, ampak je o njem obvestil javnost in kaseto izročil kriminalistom.

Poslanca SDS Franca Pukšiča je pred kratkim zanimalo, kje je kasete, na kateri naj bi bil posnet domnevni poskus podkupovanja poslanca Ruparja leta 1996. Od ministra Bohinca je dobil zanimiv odgovor, da kasete kljub takratnemu zatrjevanju notranjega ministrstva in policije, da je bila poslana na dodatno analizo v Belgijo, v resnici nikoli ni zapustila Slovenije.

Kje je tale kasetna in kdo je javnost ves čas zavajal, da je ni v Sloveniji, ampak na dodatni analizi v Belgiji?

Takratni notranji minister Mirko Bandelj pravi, da je v zvezi s sporno kaseto javnosti samo posredoval informacije, ki jih je dobil od policije.

Kasetna ni nikoli videla Belgije

Slednji so skupaj z notranjim ministrom na vprašanja novinarjev, med njimi tudi novinarja našega tednika, ali je preiskava kasete končana, še kakšno leto po tem zagotavljali, da je bila kasetna poslana na analizo v Belgijo in da izsledkov analize javnosti ne morejo posredovati, nato pa je javnost na kaseto počasi pozabila. Nanjo je pred kratkim v parlamentu znova spomnil poslanec Franc Pukšič, ko je na notranjega ministra Rada Bohinca naslovil poslansko vprašanje, v katerem ga je povprašal, ali se je kasetna že vrnila iz Belgije, kakšni so bili izsledki analize, ki naj bi jo tam opravili, in kdo vse jih je nato obravnaval. Bohinčev odgovor je bil več kot presenetljiv. Dejal je, da je kasetna z domnevnim poskusom podkupovanja nikoli ni bila poslana v tujino, saj naj za to ne bi bilo nikakršnih forenzičnih in fonetičnih razlogov. Kot je dejal, jo je kranjska kriminalisti-

na služba skupaj s pisnim poročilom poslala okrožnemu državnemu tožilstvu, slednje pa je nato leta 1997 sklenilo, da na podlagi zbranih obvestil ni podlage za uradni kazenski pregon, in zadevo končalo.

Kdo je ves čas zavajal javnost?

Ob tem Bohinčevem odgovoru se seveda postavlja upravičeno vprašanje, kdo in zakaj je ves ta čas javnost zavajal s pojasnili, da je bila kasetna poslana v Belgijo, čeprav je bila v resnici ves čas v Sloveniji. Takratni notranji minister in zdajšnji generalni sekretar vlade Mirko Bandelj pravi, da dvomi, da je leta 1996 karkoli in komurkoli govoril o kaseti, saj takrat pa tudi danes o kaseti ni vedel ničesar, je pa zelo verjetno kot notranji minister odgovarjal na tovrstna vprašanja. V tem primeru je podatke o tem, da je bila kasetna poslana v tujino, dobil od policije, zato je treba odgovor na naše vprašanje poiskati pri njih. No, na generalni policijski upravi nam na naše vprašanje, zakaj je policija ves čas trdila, da je bila kasetna poslana v tujino, čeprav je bila v resnici v Sloveniji, do zaključka redakcije niso odgovorili, prav tako pa nismo dobili odgovora s strani generalne državne tožilke Zdenke Cerar (verjetno zaradi tega, ker je bila njena pisarna zaradi domnevne sumljive pošiljke dva dni zapečateni), ko smo jo povprašali, kakšni so bili razlogi za ugotovitev, da tožilstvo nima podlage za pregon kaznivega dejanja in kje je ta čas sporna kasetna, če notranje ministrom trdi, da jo je poslalo državnemu tožilstvu. Tako bomo na odgovor na to ključno vprašanje kot tudi na pojasnilo policije, zakaj je javnost ves čas zavajala o tem, kje je kasetna, morali še malo počakati.

Aleš Kocjan

zasavske glose

Je zasavje barvito?

V javnih podjetjih ali tam, kjer ima država vsaj nekaj prstov vmes, je v Sloveniji splošno znano nadvse grozljivo dejstvo, da lahko vodilna mesta dobijo le tisti "strokovnjaki", ki so pobarvani liberalnodemokratsko ali združelistniško. Je v Zasavju drugače? Kje pa. Poglejmo nekaj vodilnih imen nekaterih zasavskih podjetij, kjer ima lokalna politična oblast precej besede ali celo zadnjo, odločujočo.

Le kdo še ni slišal za Regionalni center za razvoj? Gre za "tovarno", ki prek različnih razpisov deli državni, torej naš denar. Direktor te "delilnice" je Tomo Garantini, v prejšnjem sklicu zagorski občinski svetnik z liste ZLSD. Korak z njim v tem podjetju drži Romana Butolen (LDS), v prostem času občinska svetnica v Zagorju. V nadzornem svetu tega razvojnega podjetja je Aleksander Mervar, direktor ljubljanske Toplarne in tudi občinski svetnik stranke LDS v Zagorju. Gremo naprej, Gregor Brinjevec, tudi občinski svetnik iz vrst LDS, je nedavno postal v. d. direktorja Stanovanjskega podjetja Zagorje, ki pa mu nekateri lastniki stanovanj v zadnjem času delajo kar nekaj preglavic. V Trbovljah je direktor Komunalnega podjetja Milan Žnidaršič, član svetniške skupine ZLSD v Trbovljah. V Hrastniku je direktorica Komunalno-stanovanjskega podjetja Nives Venko, hči prejšnjega župana Leopolda Grošlja (ZLSD) in aktualnega poslanca. Prvi mož Rudnika Trbovlje-Hrastnik je Aleš Berger, član občinskega sveta Trbovlje, kamor je prišel s pomočjo LDS. Tehnični direktor Rudnika je Matej Pavčnik (LDS), član občinskega sveta Hrastnik. Član svetniške skupine LDS v Trbovljah pa je tudi dolgoletni generalni direktor RTH Aljoša Kink.

Zanimivo bi bilo preveriti tudi, kakšne politične barve so prvi možje in dame v drugih javnih zasavskih ustanovah, kot so vrtci, zdravstvene ustanove, knjižnice, osnovne šole (ravnateljica OŠ Vitka Pavliča je Ljudmila Deželak, članica svetniške skupine LDS v Hrastniku). V Srednji šoli Zagorje je ravnateljica Anica Ule-Maček, ki je svetnica LDS v Zagorju. Direktor Doma upokojencev v Hrastniku je Drago Kopušar, občinski svetnik ZLSD, od koder prihaja tudi prvi sindikalist Steklarne Soniboj Knežak. Iz iste stranke je tudi prvi mož sindikata ZSSS v Zasavju Ljubo Cvar. Še skok h kulturi. Donedavnega direktor KC Delavski dom Zagorje Nande Razboršek je bil pred leti občinski svetnik iz vrst LDS. Sedaj imajo v tem zagorskem hramu kulture novega vodjo – novinarja Rudija Medveda.

Peterle in ne Petrle

Kaj reči, če v kakšnem mediju zasledeš svoj članek, pod njim ali nad njim pa je kot avtor naveden nekdo drug. Če ne drugega, se vsaj malce zamisliš nad novinarsko etiko tistega, ki si to dovoli brez dovoljenja in celo brez vednosti pravega zvtorja. In kje se to pogosto dogaja? Prejšnji teden se je to zgodilo (znova) na straneh spletnega časopisa zasavje.org, katerega odgovorni urednik je mladi liberalni demokrat Trbovelj Aljoša Železnik, ki očitno ne ve, da je politik Lojze PETERLE in ne PETRLE, kot je narobe napisano v naslovu mojega članka "Lojze Peterle v Zagorju".

Igor Gošče

FM 102.1
99.5
stereo
RDS
Radio VIVA
M.Sobota tel:02/537-1949

Slave Klavora 1
9000 Murska Sobota
Slovenija
tel.: 02/537 1949
fax.: 02/537 1948
GSM: 041/34 66 46
GSM: 031/34 51 51
<http://www.radio-viva.com>
e-mail: viva@radio-viva.com

Želite postati naročnik tednika

DEMOKRACIJA

Pokličite nas na telefon **01/434-54-63**

Umrla kraljica

V 94. letu starosti je umrla nekdanja med ljudstvom zelo priljubljena nizozemska kraljica Juliana, ki je Nizozemski vladala med letoma 1948 in 1980. Po svoji babici Emmi in materi Wilhelmini ter pred hčerko Beatrix je bila Juliana tretja v vrsti štirih kraljic na nizozemskem dvoru. Juliana Louise Emma Marie Wilhelmina je bila stara 39 let, ko je septembra 1948 zasedla prestol. Leta 1980 se je odpovedala prestolu in ga prepustila svoji hčerki Beatrix. Umaknila se je iz javnega življenja in

minuli igralki Katharine Hepburn. Celotno vrednost okrog osemsto predmetov, med katerimi so knjige, oblačila, slike in skice, ki jih je naredila igralka sama, javnost pa jih ne pozna, ocenjujejo na milijon dolarjev. Na dražbi bodo ponudili tudi predmete, povezane z igralkinim otroštvom, pa tudi njen potni list, iz katerega bodo njeni oboževalci lahko dobili vpogled, kam je na primer igralka potovala.

preživela zadnja leta svojega življenja pod nadzorom zdravniškega osebja, saj je imela velike težave z zdravjem.

Premoženje na dražbi

Junija (10. in 11.) bodo na dražbi v New Yorku ponudili pohištvo, slike, družinske fotografije, osebne dokumente in na stotine drugih predmetov, ki so pripadali nedavno pre-

Kalorijska bomba

Na Škotskem so si izmislili svojevrsten sendvič. Gre za čokoladni sendvič, ki ga je kot posladek prvi ponudil neki hotel, v zadnjem času pa je postal priljubljen po vsej Škotski. Gre za dve rezini belega kruha s čokolado na sredini, ki ju pomočijo v raztopljeno maslo, ocvrjejo in prelijejo s tekočo čokolado in sladkorjem. Zraven so

di še vanilijev sladkor. Sendvič ima več kot 1.000 kalorij, kar je polovična dnevna priporočena vrednost za ženske. Strokovnjaki za prehrano nad zadnjo muho Škotov niso navdušeni, saj Britanci že tako veljajo za najdebelejši narod v Evropski zvezi.

Prestizj

Medtem ko astronomi pozdravljajo pobudo ameriškega predsednika Geoga Busha o graditvi vesoljske postaje na Luni, je 60 besnih nemških državljanov čedalje bolj ogorčenih. Ameriškega predsednika opozarjajo na nedotakljivost zasebne lastnine. Sicer pa ima kar 300.000 ljudi z vseh koncev sveta certifikate, ki potrjujejo, da so lastniki koščka Lune. V ozadju trgovine z Luninimi zemljišči je kalifornijska družba Lunar Embassy, ki

jo je ustanovil nekdanji igralec Dennis Hope. Potem ko je spoznal, da je konvencija Združenih narodov o vesolju polna lukenj, se je Hope spomnil prodaje vesoljskih parcel ne samo na Luni, ampak tudi na drugih planetih Sončevega sistema. Ugodna cena 30 dolarjev za oral Lunine površine je namreč privabila številne ljudi, med katerimi sta tudi nekdanja ameriška predsednika Ronald Reagan in Jimmy Carter. Hope je tako od leta 1980 s prodajo Luninih parcel zaslužil več kot šest milijonov dolarjev.

Neprijateljstvo kino

Obisk kinodvoran se je lani v petnajstih državah Evropske zveze v celoti zmanjšal za 4,9 odstotka, v Nemčiji celo za 9,1 odstotka. Poleg tega se je obisk kina zmanjšal še v Franciji, v Veliki Britaniji, v Španiji in v Italiji. Nekoliko večji obisk kinodvoran so zabeležili le na Irskem. Med novimi državami, ki se bodo EZ priključile 1. maja, prvi podatki kažejo, da se je obisk kinodvoran na Poljskem lani zmanjšal za 14 odstot-

kov, v Estoniji za 18 odstotkov, medtem ko v Litvi in Latviji le rahlo narašča število kinoobiskovalcev.

Pomoč astmatikom

Astmatiki, ki živijo v onesnaženih mestih, bi lahko, zahvaljujoč izumu britanske znanstvenice Allison Macconell, končno vdihnili malo svežega zraka. Macconellova je izumila filter, ki varuje pred prašnimi delci in izpušnimi plini. Filter deluje na podlagi nekakšnega sita, ki privlači elektrostatična vlakna in zadrži delce, še preden ti pridejo v usta. Kot pojasnjuje znanstvenica, so molekule ogljika in svinca v izpušnih plinih in drugih onesnaževalcih okolja lahko zelo škodljive za pljuča, ker se tam kopičijo in lahko povzročijo vnetje. Britanski olimpijski komite že testira njen izum, da bi se lahko odločil, ali bodo atleti morebiti ta filter uporabljali že na avgustovskih olimpijskih igrah v Atenah, ki veljajo za eno najbolj onesnaženih mest s smogom v Evropi.

Športni princ

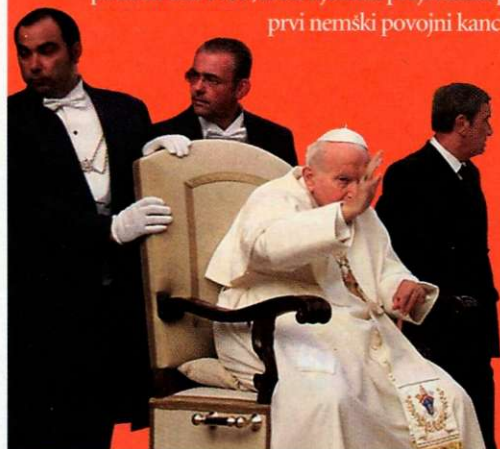
Britanski princ William, vnuk kraljice Elizabete II., je bil izbran v vaterpolsko ekipo škotskih univerz.

21-letni William, za svojim očetom Charlesom drugi v vrsti za britanski prestol, je študent geografije na znameniti Univerzi St. Andrews od leta 2002. William si je mesto med trinajstimi izbranci zagotovil na izbirnih tekmovanjih v Dunfermlinu, kjer se je za uvrstitev v ekipo pote-

Izredna nagrada

Papež Janez Pavel II. je za svoje zasluge pri združevanju Evrope v Vatikanu prejel izredno nagrado Karla Velikega. Nagrado podeljuje mesto Linden. V svojem zahvalnem govoru je papež govoril o svojih sanjah o Evropi brez sebičnih nacionalizmov in grajal nesmiselno potrošništvo, ki se po njegovem mnenju ne bi smelo prištevati med velike evropske dosežke. Prvo redno nagrado Karla Velikega so podelili leta 1950, med njenimi prejemniki pa so bili doslej tudi prvi nemški povojni kancler Konrad Adena-

uer, nekdanji ameriški predsednik Bill Clinton in nekdanji francoski predsednik in predsednik konvencije o prihodnosti Evrope, ki je pripravila osnutek evropske ustavne pogodbe, Valery Giscard d'Estaing.

goval s še tridesetimi študenti škotskih univerz. William se tako skupaj z drugimi izbranci pripravlja za nastop na turnirju v Cardiffu, kjer bosta njihova nasprotnika valižanska in irska univerzitetna reprezentanca.

Princ bo grof

Drugorojeni sin nizozemske kraljice Beatrix, 34-letni princ Johan Friso bo po poroki, načrtovani za 24. april, ostal le še grof. Dednemu naslovu princa se bo moral odpove-

dati, saj nizozemska vlada parlamenta ni zaprosila za privoljenje v poroko princa z meščanko, 34-letno Mabel Wisse Smit. Vlada za privoljenje ni zaprosila zato, ker naj bi bila nevesta nizozemskemu premierju navedla nejasne in nekorektne podatke glede svojih preteklih povezav s kriminalom. Johan Friso bo tako izgubil vse pravice do prestola in ne bo več pripadal kraljevi hiši, katere članstvo določa nizozemska ustava. Še vedno pa bo ostal član kraljeve družine. Vlada se je tudi odločila, da bo tudi njegovim morebitnim zakonskim otrokom pripadel naslov grofa, tako da bodo ti po naslovu izenačeni z otroki mlajšega brata Johana Frisa, princa Constantijna in njegove soproge princese Laurentiene. Soproga Johana Frisa

pa bo ostala navadna meščanka in ne bo povzdignjena v plemiški stan.

Morje na Marsu

Strokovnjaki ameriške vesoljske agencije NASA so odkrili, da je na Marsu nekoč obstajalo morje. Novi izsledki v okviru raziskovanja Marsa nakazujejo, da je bil na rdečem planetu nekoč bazen stoječe slane vode, globok vsaj pet centimetrov. Ameriški vesoljski robot Opportunity, ki je konec januarja pristal na Marsu, je že na začetku tega meseca odkril jasne dokaze o tem, da je na rdečem planetu nekoč bila voda. Vendar pa takrat še ni bilo jasno, ali je šlo za podzemno ali površinsko vodo. Novi posnetki z Opportunityja pa kažejo, da so na kamniti skali, ki jo je na Marsu preučil robot, sledi valovanja in ostanki soli.

Nevarna zdravila

Ameriška agencija za hrano in zdravila (FDA) je opozorila pred nekaterimi priljubljenimi antidepresivi, ker bi lahko vzpodbujali samomorilnost med uživalci. Sporni antidepresivi so vsi t. i. antidepresivi novejših generacij, ki naj bi oponašali delovanje encima serotonin. Gre za prozac, paxil, zolof, effexor, celexa, remeron, lexapro, luvox, serzone in wellbutrin. Sicer pa svarila pred tem, da bi lahko antidepresivi vzpodbujali tudi samomorilsko nagnjena, niso nova. Britanske oblasti so že lani opozorile na dolgoletne raziskave, ki so nakazovale na to, da določeni antidepresivi včasih povečajo verjetnost samomorilskega vedenja predvsem pri otrocih in najstnikih. To so nedvoumno dokazali le za prozac, kljub temu pa so v Veliki Britaniji vse antidepresive, ki delujejo na enaki podlagi, označili kot neustrezne za zdravljenje depresije pri mladini.

Zazidan parlament

Britanske oblasti bodo okrog parlamenta v Londonu zgradile betonski zid, da bi se tako zavarovali pred morebitnimi terorističnimi napadi. Zid okrog palače Westminster, kjer imata sedež spodnji dom parlamenta in lordska zbornica, bo na podlagi načrta vlade premierja Tonyja Blaira visok 4,6 metra, na vrhu pa bo bodeča žica. Westminster je ena najbolj znanih zgradb v britanski prestolnici, njegov stolp z znamenito uro Big Ben pa je ena glavnih turističnih zanimivosti. V Britaniji menijo, da je teroristični napad neizbežen, zato je treba uvesti nekatere spremembe.

Ženska z dvema genoma

Neka mati treh otrok je ugotovila, da ni biološka mati dveh svojih naravno spočetih sinov. Znanstveniki so namreč prišli do nenavadne ugotovitve, da se je 52-letna gospa razvila iz zarodkov dvojajčnih dvojčic, ki sta se v maternici njene matere zlili v enega samega človeka. Zdravniki so ugotovili, da je genski zapis celic v krvi različen od genskega zapisa celic žlez ščitnic, las in celic v ustih. Primeri, ko bi telo nekega človeka sestavljale gensko različne celice, so v svetu izredno redki, poznajo jih le 30. Do odkritja je prišlo, ko je gospa iskala ustreznega darovalca za presaditev ledvice. Ko so njeni trije sinovi prestali test krvi, da bi ugotovili, ali lahko pomagajo svoji materi, so izsledki pokazali, da dva od sinov ne morata biti njena, saj imata drugačno DNK.

Ugasnil ogenj miru

Večni ogenj v Birminghamu, ki gori v imenu miru po vsem svetu in ga je ob prelomu tisočletja slovesno prižgal znani poppevec Cliff Richard, je po več kot treh letih ugasnil zaradi neplačanih računov za plin. Plamen je na vrhu deset met-

rov visoke skulpture, katere graditev je financirala mestna Anglikanska cerkev, ugasnil, ker mestne oblasti po izteku sponzorske pogodbe niso hotele plačati letnega računa za

Cliff Richard

plin v višini 12.000 funtov (22.000 ameriških dolarjev). Eden od uradnih razlogov, zakaj računa niso poravnale, je bil, da plamen prispeva h globalnemu segrevanju ozračja. Tiskovni predstavnik birminghamskega škofa je omenjeni razlog zavrnil kot patetičen in zahteval nadaljevanje financiranja, pri tem pa poudaril, da plamen predstavlja simbol upanja za vse meščane.

Množice sporočil

Elektronska pošta, ki omogoča hitro komunikacijo po vsem svetu, postaja čedalje bolj moteč element pri vsakdanjem delu, saj množica sporočil zmanjšuje osredinjenost na delo in ubija ustvarjalnost. Med delovnim dnevom in celo po delu ni časa za razporejanje novih informacij, za to da bi se popolnoma posvetili nekemu sklopu, prijateljem ali celo sanjarjenju. Nasprotno, pričakovanje, da je treba na pošto kolegov, vodstva in naročnikov takoj odgovoriti, povzroča intelektualne napore, katerih objekt je vsakokrat drugačen. Posledica tega je, da smo na delovnem mestu čedalje manj samoiniciativni in inovativni. Poleg tega narašča strah pred oddaljitvijo od delovnega mesta, ki je nujno potrebno za to, da se v nas rodi sveža misel. Posebej pa ljudem manjka osebnega medsebojnega stika, če ne drugače, vsaj po telefonu. Hitrost in sočasnost sporočil, ki nas vsak dan bombardirajo, zato zahteva natančno organiziranost. Predvsem pa je najbolje, da imate računalnik na eni mizi, telefon pa na drugi – za večjo osredinjenost.

Posebna pravica

Nova knjiga papeža Janeza Pavla II. bo izšla pri italijanski založniški hiši Mondadori. In ne samo to. Založba Segrata je pridobila mednarodno pravico do izdaje te knjige, v kateri papež Wojtila pripoveduje o svojih človeških in pastoralnih izkušnjah v času, ko je bil nadškof v Krakovu na Poljskem. Priprave za pridobitev ekskluzivne pravice za izdajo te knjige so se začele že lani poleti, ko je papež knjigo še pisal. Napisana je v obliki pogovora s katoliškim pisateljem in novinarjem Vittorioem Messorijem in ima naslov Zmaga nad porogljivostjo usode. Tudi prevode te knjige bodo tako natisnili in izdali pri tej založbi. Papeževu prejšnjo knjigo Dar in skrivnost, v kateri govori o letih, ko je bil še mlad duhovnik, je izdala vatikanska založba Libreria Editrice Vaticana, kjer je izšla tudi zadnja zbirka papeževih pesmi.

Manjše čeljusti

Ameriški znanstveniki Univerze v Pensilvaniji so se začeli ukvarjati z vprašanjem, zakaj so se človeški možgani med evolucijo razvili do tako visoke stopnje. Po njihovem mnenju je mutacija, ki se je zgodila pred 2,4 milijona let, povzročila, da naši predniki niso več proizvajali enega najpomembnejših proteinov, ki pri primatih spodbujajo rast žvekalnih mišic. Ker človeška lobanja ni bila več obremenjena z velikim žvekalnim aparatom, se je lahko razvijala in s tem tudi velikost možganov. Do teh ugotovitev so prišli na podlagi izkopanin iz časa pred dvema milijonoma let, v katerih se hkrati pojavljajo znaki hitrega razvoja možganov in slabitev žvekalnega sistema. V njihovem prid govorijo tudi genske raziskave, ki so pokazale, da imajo ljudje vsi okvarjen gen, ki sicer pri šimpanzih in gorilah povzroča izločanje omenjenega proteina MYH16. Primerjave lobanj so pokazale, da imajo vsi primati tako imenovane grebene na lobanji, na katere so pritrjene močne čeljustne mišice, pri cloveku pa takih grebenov na lobanji ni.

Ledena doba

Geologi se že dolgo zanimajo za sledove ledenikov po vsej zemeljski obli, ki so stari od 800 do 500 milijonov let. Leta 1998 sta Paul Hoffmann in Daniel Shragh z Univerze Harvard naredila hipotezo, po kateri naj bi se zemeljska obla v tistem času večkrat pokrila z debelo plastjo ledu. To je znamenita teorija z imenom Zemlja – snežena kepa (Snowball Earth). Po ledenitev Zemlje naj bi bilo izzvalo zmanjšanje ogljikovega dioksida v atmosferi, kar pa naj bi bila posledica razpada superceline Rodinije, ki je imela središče nekje blizu ekvatorja. Supercelina je začela razpadati pred 800 milijoni let zaradi delovanja "vročih točk", vulkanov, ki so izbruhnili neznanske količine vrele lave. Oceani so se razširili, hkrati pa je bilo v atmosferi več pare in več padavin. Ogljik, ki ga je bilo v atmosferi ogromno v obliki ogljikovega dioksida, se je kmalu znašel na dnu oceanov in se v milijonih let spremenil v karbonatne kamnine. Ogljik iz atmosfere so porabljale tudi ognjeniške bazaltne skorje. Tako je povprečna zemeljska temperatura padla na – 40 stopinj.

Ugodnosti za nove naročnike revije Demokracija:

- prvi mesec boste revijo prejeli brezplačno
- brezplačno prejmete majico Demokracija
- sodelujete v žrebanju za eno od knjig naše založbe

Naročnina na revijo Demokracija je lahko tudi darilo.

Naročilnica

Akcija - novi naročniki - prvi mesec **brezplačno!**

Plačilo s položnico • Uredništvo revije Demokracija • p.p. 4315, 1001 Ljubljana

DEMOKRACIJA

ime in priimek: _____

pošiljati začnete dne: _____

datum rojstva: _____

datum: _____

ulica: _____

podpis naročnika: _____

kraj, poštna št.: _____

Davčni zavezanec: da ne

Če želite 8-odstotni popust pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate: upokojenec invalid brezposeln študent ali dijak

S to naročilnico se zavežujem, da bom naročnik Demokracije najmanj eno leto!

cena: 550 SIT

Demonstracije
opozicije na Tajvanu

Fotografije: Reuters

Tajvanske volilne težave

Mlada tajvanska demokracija, ki bi sicer lahko postala zgled za večjo kitajsko sestro na celini, se je čez noč znašla v svoji najresnejši krizi. Začelo se je s sumljivim poskusom atentata na predsednika in hkrati predsedniškega kandidata Čen Šui-biana na predvečer volitev. Nadaljuje se s protesti opozicije, ki Čenove tesne zmage – za slabih 30.000 glasov oziroma 0,2 odstotka – noče priznati.

Največji politični skupini, ki se potegujeta za oblast na Tajvanu, sta Demokratična napredna stranka sedanjega predsednika Čena ali tako imenovani zeleni (barva nima nobene zveze z varstvom okolja, ampak je tajvanska nacionalna barva) in stranka Kuomintang (KMT) ali t. i. modri pod vodstvom Lien Čana.

Danes ima opozicijski Kuomintang oziroma Kitajska nacionalistična stranka sicer za seboj dolg oblastni staž in se zato še toliko težje sprizajni z volilnim porazom, še posebno tako tesnim. KMT je na Tajvanu vladal vse od leta 1949, ko so to stranko na celinski Kitajski v državljanski vojni vojaško porazili kitajski komunisti pod vodstvom Mao Zedonga. Tudi potem ko je skoraj celotna mednarodna skupnost odrekla vladi KMT na Tajvanu pravico, da zastopa celotno Kitajsko, in to pravico priznala komunistični vladi v Pekingu, se Kuomintang nikoli ni odločil za vzpostavitev "tajvanske" državnosti.

Dolgoletna vladavina kitajskih nacionalistov na Tajvanu

Privrženci Koumintanga se

namreč niso imeli za Tajvance, ampak za Kitajce. Poleg tega je tu še nenehno navzoča kitajska grožnja z vojaško intervencijo, če bi Tajvan formalno razglasil neodvisnost. Posledica je nekoliko paradoksalno stanje, ko Tajvan dejansko deluje kot neodvisna država, v resnici pa to ni. Podobno se do njega obnaša tudi večina držav, ki ga sicer formalno ne priznavajo kot

Prebivalci Tajvana iščejo svojo nacionalno identiteto: so predvsem Kitajci ali predvsem Tajvanci?

države, hkrati pa ga v svoji dejanski praksi obravnavajo zelo podobno kot druge samostojne države.

Podobno kot za kitajske komuniste v celinski Kitajski je bil tudi za večino časa vladavine Kuomintanga na Tajvanu značilen avtoritaren enostrankarski režim. Toda gospodarskemu odpiranju in naraščajoči blaginji na Tajvanu so sledile tudi močne zahteve po demokratizaciji, čemur je Kuomintang sčasoma popustil in dovolil demokratične večstrankarske volitve, na katerih je doživel tudi svoje prve politične poraze.

Deloma je k temu pripomogel razkol v vrstah samega KMT, deloma pa vzpon novih političnih sil. Najpomembnejša med njimi je Demokratična napredna stranka, katere voditelj Čen Šui-bian je bil na zadnjih volitvah – če bodo izidi seveda obveljali – s tesnim izidom že drugič zaporedoma izvoljen za tajvanskega predsednika.

Kitajci ali Tajvanci?

V nasprotju s KMT med privrženci Demokratične napredne

Privrženci stranke Kuomintang: imajo se najprej za Kitajce in šele potem za Tajvance.

Nestabilnost Tajvana lahko oslabi tudi položaj zagovornikov demokracije v kitajskem Hongkongu.

Privrženci Demokratične napredne stranke: je čas za graditev samostojne tajvanske nacionalne identitete in formalno neodvisnost?

» stranke ne prevladujejo tisti Kitajci, ki so se na Tajvan priselili šele po zmagi komunistov v državljanski vojni, ampak bolj "avtohtoni" prebivalci Tajvana. Če je za KMT značilen kitajski nacionalizem, bi lahko napredne demokrate označili za tajvanske nacionaliste, ki iščejo svojo identiteto bolj v navezanosti na svoj otok kot pa na Kitajsko kot celoto. Radikalnejši člani te stranke zagovarjajo izvedbo referendum, na podlagi katerega bi Tajvan formalno razglasil svojo neodvisnost.

Predvsem zaradi ostrih groženj Kitajske z vojaško silo in hkrati zelo zadržanih reakcij najmočnejšega tajvanskega zaveznika ZDA se predsednik Čen ni odločil za takšno potezo. Namesto tega je hkrati s predsedniškimi volitvami razpisal referendum, s katerim naj bi državljani potrdili nadaljnje mirovne pogovore s Kitajsko in hkrati krepitev protiraketnega obrambnega sistema proti kitajski vojaški grožnji.

20. marca je bil za Čena tako dan, ko je moral preveriti zaupanje volivcev tako do sebe, z volitvami, kot do pomembnega dela svojega politične-

ga programa. Težava je v tem, da niti zdaj ni mogoče reči, ali je iz tega preverjanja izšel kot zmagovalec ali ne.

Je Čen zmagovalec?

Z izidom referendum si ne bo mogel bistveno pomagati. Čeprav je za predlagano obsodbo kitajske raketne grožnje Tajvanu in graditev lastnega protiraketnega sistema glasovalo kar 87 odstotkov udeležencev referendum, je referendum neveljaven. Večina volivcev ga je namreč bojkotirala, zato zahtevani kriterij najmanj petdesetodstotne udeležbe ni bil dosežen.

Težek izziv za Čena so bile tudi predsedniške volitve. Na prejšnjih, ko je bil za predsednika izvoljen prvič, mu je zmago omogočila razcepjenost v Koumintangu. Tokrat so se Čenovi opozicijski nasprotniki poenotili v koaliciji KMT in ljudske stranke, ki sta skupno podprli Čenovega nasprotnika Lien Čana.

Ankete pred volitvami so napovedovale tesen izid, pri čemer pa se je zdelo verjetneje, da bo Lien s pomočjo svojih zaveznikov z majhno razliko porazil dosedanjega predsednika Čena. Vendar je bil izid, ki ga je

razglasila volilna komisija, drugačen: s majhno razliko je zmagal Čen.

Opozicija zavrača izid

Kaj je pripomoglo k temu? Prav mogoče je, da je določeno vlogo pri končnem razporejanju glasov odigral poskus atentata, v katerem je bil Čen tik pred volitvami ranjen. Njegovi nasprotniki zato zdaj celo sumijo, da je Čen sam naročil atentat nase, da bi pridobil dodatne simpatije med volivci. Opozicija prav tako trdi, da štetje volilnih glasov ni bilo pošteno. Glede na to, da so – tudi po mnenju tujih komentatorjev – tajvanske volitve zelo transparentne, preštevanje glasov pa lahko neposredno nadzorujejo predstavniki vseh političnih strank, je verjetnost volilne goljufije v resnici razmeroma majhna. Po nekaterih ocenah je med ljudmi, ki delajo v lokalnih volilnih odborih celo bistveno več privržencev KMT (ker je bila ta stranka prej toliko časa na oblasti) kot pa privržencev Čenovih naprednih demokratov. Toda tako tesen izid se lahko vseeno zdi sporen.

Za zdaj je predsednik Čen re-

agiral politično bolj modro od Lienove opozicije. Ker tajvanska volilna zakonodaja ne dopušča vnovičnega preštevanja glasov, je takoj podprl opozicijsko zahtevo po spremembi zakonodaje, s katero bi postalo vnovično štetje obvezno v primeru, da je razlika manjša od enega odstotka. Ta zakonska sprememba bi veljala retroaktivno, torej za že izvedene predsedniške volitve 20. marca. Poleg tega je Čen sprejel tudi zahteve za preiskavo v zvezi z dejanskim ali namišljenim poskusom atentata nanj.

Opozicijski Kuomintang in njegovi zavezniki pa so reagirali manj konsistentno. Tako so najprej zahtevali vnovično štetje, takoj zatem pa še razveljavitev volitev. Hkrati se je zdelo, da se sploh ne zavedajo, da sta obe zahtevi med seboj protislovnii. Tako njihove zahteve zvenijo podobno, kot bi hoteli reči: preštejmo še enkrat, in če se bo znova izkazalo, da smo bili poraženi, izvedimo nove volitve.

Spremembo zakona o vnovičnem preštevanju so tako najprej sami zahtevali, potem pa so v parlamentu zapletli njegovo spreje-

Bi lahko Kitajska zdajšnje politično nestabilnost izkoristila kot izgovor za vojaški poseg?

Kitajsko v mednarodni skupnosti zastopa režim v Pekingu, Tajvan pa mednarodno večinoma ni priznan.

Protiraketni sistem Patriot ameriške izdelave: lahko ameriška vojaška tehnologija pomaga Tajvanu pri odvrnitvi kitajske grožnje?

manje. Nato so predsednika Čena pozvali, naj razglasi izredne razmere in kar sam namesto parlamenta sprejme zakonodajne spremembe o vnovičnem preštevovanju. To bi seveda pomenilo tudi vsaj začasno odpravo parlamentarne demokracije. Vzporedno s tem pa je opozicija zahtevala tudi razveljavitev volitev, česar obstoječa zakonodaja v sedanjih razmerah prav tako ne dopušča.

Tvegana igra

Opozicija je svoje zahteve podprla s stopnjevanjem množičnih protestov. Čeprav gre za močno obliko pritiska, je vprašanje, ali ne gre v tem primeru bolj za "glasno manjšino", ki ni pripravljena sprejeti volilnega poraza. Dve javnomnenjski raziskavi, objavljeni prejšnji teden v časopisih, ki sta političnonazorsko sicer blizu opozicijskemu Kuomintangu, sta namreč pokazali, da večina anketirancev (po prvi 65 in po drugi 59 odstotkov) ne soglaša s temi množičnimi protesti. To bi lahko celo pomenilo, da bi Kuomintang s stopnjevanjem protestov in morebitno ponovitvijo volitev doživel nov in še hujši volilni poraz.

Za zdaj se tako zdi, da je Čen legitimni zmagovalec volitev, ki pa mora svojo lastno zmago obravnavati z velikim pridržkom. Tesen volilni izid in specifične okoliščine, ki so nanj vplivale (atentat), skupaj z neuspehim referendumom mu ne dajejo močnega in trdnega mandata. Za vse pomembnejše politične poteze bo tako moral iskati šir-

še soglasje, tudi podporo opozicijskega Kuomintanga. Politična modrost, ki jo je Čen pokazal v prvih dneh po volitvah, ko je podprl zahtevo po vnovičnem štetju, bo moral kazati tudi kasneje, sicer bosta mlada tajvanska demokracija in politična stabilnost resno ogroženi.

Kitajska groznja

Pri tem je kot poseben dejavnik treba upoštevati tudi Kitajsko, ki vztrajno zagovarja politiko "ene Kitajske" in enako zahteva od vseh

vnih medijev, skoraj niso poročali. Kitajci hočejo torej Tajvan imeti, ne ukvarjajo pa se s tem, kaj želijo in počnejo njegovi prebivalci.

Kitajska komunistična oblast sicer nesporno navija za Liena in Kuomintang, torej prav za politične dediče svojih sovražnikov iz državljanske vojne. Oblast Kuomintanga naj bi bila namreč poroštvo, da Tajvan ne bo uradno razglasil samostojnosti in da se bo morda kdaj celo (prostovoljno) znova združil s Kitajsko. Od tajvanskih

Čen Šui-bian, tajvanski predsednik: opozicija oporeka njegovi tesni volilni zmagi.

Lien Čan, opozicijski kandidat ne priznava volilnega poraza.

drugih držav, s katerimi sodeluje. Posebno zaskrbljiva je pri tem groznja, da svojo politiko "ene Kitajske" uveljavi tudi s silo. Resnost te groznje potrjujejo tako izjave kitajskih voditeljev kot krepitev oborožitvenega potenciala, ki je v veliki meri namenjen prav groznji Tajvanu.

Že po uradnih podatkih je Kitajska, ki je letos svoj delež porabe za vojaške potrebe povečala za 11,6 odstotka, med svetovnimi rekorderkami v deležu BDP, ki ga nameni za oboroževanje. Dejanska vojaška poraba pa naj bi bila po ocenah poznavalcev še štirikrat večja od uradno objavljene. Groznje, ki sicer prihajajo od kitajskega avtokratskega komunističnega režima, pa imajo močno podporo tudi v kitajskem javnem mnenju. Po eni od raziskav kar 43 odstotkov Kitajcev meni, da bi si morali Tajvan priključiti z uporabo vojaške sile. Hkrati pa je zanimivo, da kitajski mediji o tajvanskih volitvah, ki so bile sicer osrednja tema drugih vzhodno-azijskih in sveto-

nacionalistov pod vodstvom sedanjega predsednika Čena je mogoče kvečjemu pričakovati večje oddaljevanje od Kitajske in poudarjanje ločene nacionalne identitete. Sicer pa je kitajska uradna politika pred volitvami večinoma molčala. Ne zato, ker je ne bi zanimala, ampak ker se zna učiti iz preteklih napak. Ko je Tajvanu leta 1996 pred volitvami grozila z orožjem, je s tem le pomagala k volilni zmagi tamkajšnjih zagovornikov samostojnosti.

Kitajska in demokracija

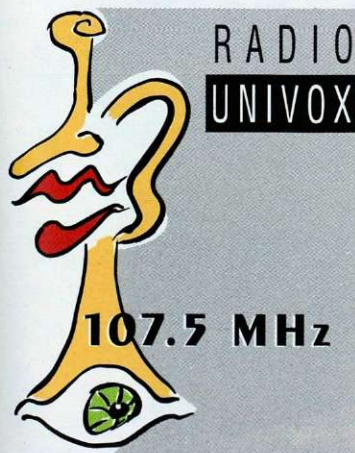
Zato pa niso za Tajvan pravičnejše spodbudne njene izjave po volitvah, da "ne bo mirno gleda-

la ... ogrožanja življenj in lastnine tajvanskih sodržavljanov". Nemiri na Tajvanu bi lahko tako v skrajnem primeru postali izgovor za kitajsko intervencijo.

Tajvan sicer ima okvirna varnostna poroštva s strani ZDA, vendar se ta uradno omejujejo na zavarovanje pred "neizzvanim" napadom. Čim bolj se bo krepil mednarodni politični in gospodarski položaj Kitajske, bolj ogrožen in osamljen se lahko znajde Tajvan, ki bi se moral po nekaterih ocenah manj zanašati na ameriška varnostna poroštva in bolj na lastne moči. Zadnje, kar bi v teh razmerah potreboval, pa bi bila notranja destabilizacija, v katero lahko vodijo sedanji nemiri.

Usoda tajvanske demokracije pa ima tudi širši pomen za demokratično perspektivo same Kitajske. Tajvan je bil doslej zgled, da lahko Kitajci uspešno živijo v demokraciji. Kot tak je bil tudi pomembna spodbuda demokratičnim silam v Hongkongu, ki množično zahtevajo od kitajskih oblasti izpolnitev njihovih obljub o uvedbi celovite predstavniške demokracije v Hongkongu najkasneje do leta 2008. Če pa bo Tajvan ustvaril vtis, da demokracija vodi v kaos, bo to hud udarec za zagovornike demokracije v Hongkongu, na Kitajskem in na splošno v vzhodni Aziji. Ali bo tako mogočna in gospodarsko obetavna država, kot je Kitajska, kdaj sprejela demokracijo ali pa bo vztrajala pri sedanji avtoritarni vladavini, je pomembno vprašanje tudi za razvoj demokracije v svetu.

Gjyle Vishaj

RUMENE STRANI

SLOVENIJA TEL

www.rumenestrani.com

I N T E R
M A R K E T I N G

intervju

Fotografiji: Dane Kostric

Rodil se je leta 1941. Za seboj ima veliko sodniških izkušenj, saj je bil sodnik vrhovnega sodišča, izvoljen je bil za ustavnega sodnika in bil tudi predsednik ustavnega sodišča. Danes se bolj posveča profesuri, predava na fakulteti za upravo in na pravni fakulteti, je pa tudi dekan zasebne Fakultete za državne in evropske študije. O zadevi "izbrisani" ima jasno stališče: vsi, ki ob razpadu Jugoslavije niso bili slovenski državljani, so imeli pravico in dolžnost, da si uredijo svoj pravni status, in če niso storili nič, niso bili nezakonito izbrisani.

Začniva pogovor s temo številka ena v slovenskem političnem prostoru, z vprašanjem t. i. izbrisanih. Je sploh mogoče uporabiti izraz "izbrisani"? Brala sem enega vaših člankov, v katerem pišete, da je "izbrisane" naredilo ustavno sodišče.

Še vedno mislim, da ustavno sodišče ni ravno povsem korektno, ker je v bistvu vseh 18.000 ljudi postavilo v isti dejanski položaj. Pri tem ni bilo selektivno. Ustavni zakon in tudi zakon o tujcih je dajal vsem, ki po razpadu nekdanje Jugoslavije niso bili slovenski državljani, pravico in dolžnost, da si uredijo svoj pravni status, in sicer tako, da zaprosijo za državljanstvo ali za status tujca, v okviru statusa tujca pa izberejo enega izmed mogočih statusov tujca. Če niso storili nič, niso bili nezakonito izbrisani.

nodajni organ? Kot je znano, so se na notranjem ministrstvu lotili pisanja tehničnega zakona in še sistemskega zakona, kar pa se je izkazalo za zgrešeno potezo.

Zakonodajni organ morda na prvo odločbo ustavnega sodišča res ni reagiral najbolj konsekvantno in bi bil lahko takoj začel pravno urejati te tako imenovane izbrisane. Vendar se to po prvi odločbi ni zgodilo, medtem ko je druga odločba že naložila vpis za nazaj v status, v kakršnem so bili. Mislim, da od ustavnega sodišča ni bilo korektno, da je na eni strani predvidelo pravno urejanje na podlagi svoje odločbe, hkrati pa že zaukazalo tudi vpis neposredno na podlagi odločbe. Če je ustavno sodišče predvidevalo pravno urejanje tega razmerja, potem bi seveda moralo počakati s svojo razlago pravnih učinkov do takrat, ko bi državni zbor uredil ta pravna razmerja, seveda na način, kot bi ustrezalo ustavnemu zakonu za izvedbo temeljne ustavne listine.

Po toči zvoniti je prepozno, pravijo. V parlamentu je že bil sprejet t. i. tehnični zakon, o njegovi vsebini pa bomo, kot kaže, odločali državljani in državljanke Slovenije v nedeljo. Opozicija, ki je predlagala razpis referendum, se je zanj odločila, ker meni, da bi bilo treba sprejeti odločitev, ki ne bo retroaktivna in bo omogočala individualno obravnavno. Se vam zdi ta zahteva pobudnikov referendumu upravičena in smiselna?

Ne bom trdil, da je zahteva po referendumu najbolj posrečena, rad pa bi dejal, da je cilj, ki ga želijo predlagatelji doseči, upravičen, legitimen in tudi legalen. Opozicija namreč ne želi neselektivno vpisovati v prvotni status "izbrisanih", ampak hoče reči, da je treba videti različne skupine znotraj teh 18.000; tiste torej, ki so upravi-

nin, brez ustreznega zakona zavaja, ker se vsi sklicujejo na splošna načela odškodninskega prava; zato bi moralo ustavno sodišče povedati, kakšne so odškodninske posledice njegove odločitve, ali pa bi počakalo, da država uredi vprašanje odškodnin, in to pred vnovičnim vpisom. Seveda lahko reče, da do odškodnin ni upravičen nihče ali pa so do njih upravičeni le nekateri.

Bili ste eden tistih pravnih strokovnjakov, ki ste notranjemu ministru Bohincu predlagali, da je treba za izdajo odločb sprejeti poseben zakon, ker izdajanje odločb na podlagi odločbe ustavnega sodišča ni mogoče. Ali to pomeni, da minister Bohinc danes izdaja nezakonite odločbe?

Bil sem eden izmed desetih, ki smo mislili, da je treba na podlagi odločbe ustavnega sodišča zakonsko urediti ta razmerja, in šele ko bi bila zakonsko urejena, izvesti ustrezen selektivni vpis. Glede na to, da je odločba ustavnega sodišča omogočila in predvidela zakonsko urejanje tega vprašanja in da se je zakonodajalec odločil, da bo z zakonom uredil to vprašanje, se mi je zdelo neprimereno in tudi nekorektno brez zakona pristopiti k vpisu, in to še preden je končan zakonodajni postopek za tehnični ali za sistemski zakon oziroma dokler ni končan referendumski postopek. To bo povzročilo različno obravnavanje posameznih oseb, če pride do kakršnekoli kasnejše zakonske ureditve. Lahko se zgodi, da bodo osebe, ki do takrat še ne bodo dobile odločb, v drugačnem pravnem položaju kot tisti, ki so jih v tem času že dobili. Mislim, da je tudi z vidika njih samih nevzdržno, da bodo ob isti določbi ustavnega zakona diferencirani.

Reciva, da se bodo ljudje na referendumu odločili proti uveljavitvi tehničnega zakona

Resna oblast se ne boji referendumu

Pogovor z dr. Tonetom Jerovškom

Zadeva se je začela zapletati, ko je US lanskega aprila izdalo odločbo, v kateri je zapisalo, da je zakon o urejanju statusa državljanov drugih držav naslednic nekdanje SFRJ v nekaterih točkah v neskladju z ustavo, in naložilo zakonodajalcu, da opravi ugotovljeno neustavnost. Kako bi moral takrat na to odločbo reagirati zakoni-

čeni do statusa tujca, tiste, ki do statusa tujca niso upravičeni, in tiste, ki sploh niso želeli biti tujci v slovenski državi. In še to ima opozicija prav, da je treba te različne kategorije različno obravnavati v materialnem smislu. Mislim na odškodnine. Gotovo pravica do odškodnine večini teh oseb ne pripada, vendar pa odločba ustavnega sodišča, ki sicer ne omenja odškod-

(na to kažejo javnomnenjske ankete). Kako bo takšna odločitev vplivala na izdane odločbe ustavnega sodišča, ki je razsodilo, da je mogoče retroaktivno in neselektivno podeljevati status stalnega prebivališča?

Če zakon na referendumu ne bi bil potrjen, zakona pač ne bi imeli. Imeli bi samo odločbo ustavnega sodišča, in kot sem prej že odgovoril, »

» bi bila šele tedaj podana legalnost in legitimnost vpisa na podlagi odločbe ustavnega sodišča, ker pač tehničnega zakona preprosto ne bi bilo.

Veliko se govori tudi o odškodninah. Pravni zastopnik izbrisanih Matevž Krivic je pred časom izjavil, da odškodnin ne bo mogoče izplačati iz enega samega proračuna. Nadalje je tudi ustavno sodišče v eni od svoji odločb napeljalo, da odškodnin ni mogoče izključiti. Kaj menite vi glede odškodnin oziroma njihove izključitve oziroma omejitve?

Kolikor se jaz spomnim odločb ustavnega sodišča, se ustavno sodišče z odškodninami ni ukvarjalo, kar je slabo, če je mislilo, da je treba njegovo odločbo neposredno izvršiti. Načelno odškodnin ni mogoče abstrahirati, ker če bi bilo podano protipravno ravnanje, je pravica do odškodnine podana že v ustavi. Seveda je treba ugotoviti, kaj je protipravno ravnanje. V tej situaciji pa bi seveda brez izvedbenega zakona in brez kriterijev v odločbi US lahko prišlo do tega, da bodo nekateri odškodnine uveljavljali. Osebo mislim, da do njih niso upravičeni, ker niso storili pravnih dejanj, ki bi jih morali, da do izbriše ne bi prišlo. Poudarjam, če ne bo nobenega zakona, potem bi se znalo zgoditi, da bodo nekateri uveljavljali tudi odškodnine. Seveda pa bo moralo sodišče ugotoviti, kakšne posledice so tem ljudem nastale in ali so na podlagi splošnih predpisov po odškodninskem pravu do odškodnin sploh upravičeni.

Dotakniva se odločb ustavnega sodišča. Tudi sami ste bili ustavni sodnik. Zanima me, kako na splošno gledate na odločbe, ki jih je v zve-

Ustavni zakon in tudi zakon o tujcih je dajal vsem, ki po razpadu nekdanje Jugoslavije niso bili slovenski državljani, pravico in dolžnost, da si uredijo svoj pravni status, to je, ali zaprosijo za državljanstvo ali za status tujca, v okviru statusa tujca pa izberejo enega izmed mogočih statusov tujca. Če niso storili nič, niso bili nezakonito izbrisani.

dilo izbrisane, je bilo potrebnih več protustavnih in nezakonitih manevrov.” Stavek je precej oster in kritičen, se vam ne zdi?

Povedal sem, da ustavno sodišče teh, ki jim je ugodilo v ustavni presoji, ni opozorilo, da niso izčrpali pravnih možnosti, ki so jih imeli in

Zame je popolnoma neresno, da nekateri pozivajo k neudeležbi na referendumu. Na referendum se vedno gre in se tam izrazi volja – za ali proti.

zi s t. i. izbrisanimi izdalo ustavno sodišče. Nekateri jim očitajo politični predznak ...

Odločbe ustavnega sodišča lahko imajo politično konotacijo ali pa se že od daleč vidi, da so politično motivirane. Ne bi rekel, da je ta odločba ravno politično motivirana, je pa to odločba, ki kaže pretirano subtilnost do določene skupine, medtem ko ustavno sodišče takšne občutljivosti do drugih skupin ni kazalo. Zaradi tega je po moje šla odločba ustavnega sodišča predač, ni selektivna, kar je njena velika hiba. In še v tej neselektivnosti je tako zelo afirmativna za to skupino oseb – za tako imenovane izbrisane. Dejstvo je, da si niso uredili svojega statusa.

V enem od svoji komentarjev ste med drugimi zapisali: “Da je ustavno sodišče nare-

so jih bili dolžni izčrpati, če so si hoteli urediti svoj položaj. Med drugim sem v tem prispevku, iz katerega ste povzeli nekaj besed, navedel to, da kolikor jim je bilo poseženo v ustavne pravice, so imeli po 158. členu slovenske ustave pravico sprožiti upravni spor zaradi varstva ustavnih pravic. Če so vložili vloge in na vloge niso dobili odgovorov, so imeli pravico vložiti pritožbo zaradi molka upravnega organa. In tretjič, če je torej 18.000 tujcev vedelo, da imajo pravico zaprositi za državljanstvo, v istem členu pa je bil urejen tudi status tujca, potem seveda težko govorimo o tem, da so bili zavedeni in nevedni. Tu in tam kakšen je bil lahko tak. In tistim, ki prava ne poznajo, ki so bili zavedeni, seveda država lahko to stanje popravi z ustreznim izvedbenim zakonom odločbe ustavnega sodišča.

Kakor koli že, to nedeljo bo referendum o tehničnem zakonu. Se ga boste udeležili?

Ja, udeležil se ga bom, ker se udeležujem vseh referendumov. Zame je popolnoma neresno, da nekateri pozivajo proti udeležbi na referendumu. Na referendum se vedno gre in se tam izrazi volja – za ali proti. Tisti, ki ne hodijo, prepuščajo odločitev drugim. To je dopustno ravnanje, vendar pa se mi zdi, da glede na cilje, ki jih želi nekdo doseči, nerazumno.

Koalijske stranke, predvsem LDS pa tudi združena lista, nekako napovedujejo bojkot referenduma. Sam predsednik vlade Tone Rop je izjavil, da se referenduma ne bo udeležil. V ponedeljek smo lahko v enem od slovenskih medijev prebrali, da se tudi nekdanji predsednik države Milan Kučan ne bo udeležil referenduma. Kako bi komentirali te izjave, ki kažejo na podcenjevanje enega temeljnih instrumentov v rokah ljudstva?

Meni tako pozivanje ljudi, ki so bili nosilci najvidnejših političnih funkcij, ne kaže na krepitev demokracije, ampak gre za pokus marginalizacije ljudskega odločanja. Seveda imajo takšni pozivi vedno posledice, ne samo za ta primer, temveč tudi za druge primere. To so sicer znani pozivi, saj so bile tudi volitve preteklih 50 let polne političnih parol, ki pa so oznanjale dopustnost oblasti ene stranke in ene samovolje.

Koalicija Slovenija je vložila tudi pobudo za razpis predhodnega referenduma o sistemskem zakonu. Kakšno je vaše mnenje o tej pobudi?

Mislím, da je sistemski zakon še vedno potreben, ne vem pa, ali predloženi lahko zadosti zahtevam opozicije oziroma ali je celo ne iritira.

Pri odločbi ustavnega sodišča je zanimivo tudi to, da so nekatere stranke, predvsem LDS in ZL, zelo hitele z njeno uresničitvijo, medtem ko vemo, da imamo v Sloveniji še veliko starih primerov nespoštovanja odločb ustavnega sodišča. Najstarejša, na katero se zakonodajni organ še ni odzval, je iz leta 1996. Kje vidite razloge za neizvrševanje odločb?

Tu je oblast zelo jasno pokazala, kako je zagreta za spoštovanje le določenih odločb ustavnega sodišča, medtem ko je popolnoma nič ne skrbi cela vrsta neizvršenih odločb ustavnega sodišča za nazaj. Gre za dvojno moralo, v bistvu pa je dejanski interes pridobiti volilne glasove. Prepričan sem, da so ljudje motiv spoznali in ga dešifrirali.

Kam nas lahko pripelje nespoštovanje odločb ustavnega sodišča?

Nespoštovanje ustavnih odločb slabi pravno varnost, zaupanje v pravo, prav tako slabi

demokracije. Posledično to pomeni, da se mora krepi civilna družba in civilnodružbene organizacije, ki tako ostanejo edini subjekt opozarjanja, da država ne deluje najboljše.

Če preideva na drugo temo, to je spreminjanje slovenske ustave. Pravni strokovnjaki, predvsem tisti, ki so sodelovali pri pisanju slovenske ustave, so prepričani, da je ta dobra. Če je res tako, zakaj toliko predlogov za njeno spreminjanje? Gre v ozadju za politične interese oziroma za spreminjanje po sistemu – kakor komu paše in kdaj?

Mislím, da vsakih 10 ali 15 let pride val zahtev po spreminjanju ustave. Če je država neučinkovita, je najlepše reči, da je pravni red kriv za nepravilnosti. Predlagane spremembe so deloma posledice takega ravnanja. Na drugi strani pa moram reči, da te spremembe ustave niso pomembne, nekatere so popolnoma nesmiselne in ne bodo nič spremenile, tudi če bodo sprejete. Dve ali tri pa so res take, da bi morebiti povzročile spremembe v delovanju, kot so recimo volitve sodnikov, regionalizem in imenovanje vlade. Vendar imam vtis, da do večine predlaganih sprememb ne bo prišlo, ker na eni strani državni zbor ne bo hotel iz rok izpustiti moči imenovanja in jo prenesti na predsednika države, hkrati pa so preblizu volitve, da bi še bil mogoč racionalen premislek. Na drugi strani pa bo tudi sodstvo samo hotelo varovati svoj sedanji način volitev.

Eden izmed predlogov spremembe ustave se nanaša na referendumsko odločanje. Predlagane spremembe gredo v smeri omejevanja uporabe referenduma kot temeljnega instrumenta za izražanje ljudske volje. Kaj bi pomenilo njegovo omejevanje?

To, da se ob teh referendumih, kolikor smo jih imeli, poskuša omejiti možnost referendumskega odločanja, kaže samo na strah oblasti, da bi se lahko na kakšnem primeru zgodilo ljudstvo, ki ne bi potrdilo tega, kar si je oblast zazelala. Zato nisem privrženec tovrstnih sprememb. Mislím, da do sedaj ni bilo nobenega referenduma, ki ne bi bil upravičen, in da so vsi imeli pozitivne posledice in so predstavljali tudi resno opozorilo oblasti, v kaj naj se ne spuša.

Slišati je očitke, da prepogosto segamo po referendumih, da so le-ti velikokrat nesmiselni in neupravičeni, da se na referendumih odloča o temah, ki ne sodijo v referendumsko odločanje, itd. Pred časom je nekdanji predsednik republike Milan Kučan izjavil, da imamo v Sloveniji prevelike možnosti za izvedbo referenduma. Se strinjate s temi izjavami?

Ne, neposredne demokracije ni nikoli pre-

več. Oblast, ki deluje na predvidljiv način, tako kot ljudstvo od nje pričakuje, se nima kaj biti referendumov. Referendumi se zahtevajo takrat, kadar se oblast sama ne more odločiti za neko rešitev, ali pa takrat, ko ljudstvo oblasti ne zaupa. In slednjega se nekateri bojijo – da bi ljudstvo na referendumih izkazalo nezaupanje v oblast.

Že prej ste omenili spremembe na področju sodstva glede imenovanja sodnikov in glede trajanja njihovega mandata. Kako naj bi se po vašem mnenju uredila omenjena odprta vprašanja?

Nisem zagovornik predlagane spremembe. Najti je treba pravo razmerje med močjo

Tu je oblast zelo jasno pokazala, kako je zagreta za spoštovanje le določenih odločb ustavnega sodišča, medtem ko je popolnoma nič ne skrbi cela vrsta neizvršenih odločb ustavnega sodišča za nazaj.

sodstva v sodnem svetu in zunanji člani. Šele če bi bilo to doseženo, bi bilo imenovanje sodnikov preko predsednika republike upravičeno. Je pa smiselno uvesti poskusni mandat, v katerega je sodnik najprej izvoljen, če pa se izkaže, se izvoli v trajni mandat.

Pred časom smo dobili novega predsednika vrhovnega sodišča. Soočiti se bo moral s kaj klavrno dediščino – mislim na velike sodne zaostanke. Na koga bi lahko s prstom pokazali in ga označili kot glavnega krivca za stanje, kakršno je danes?

Da bo do tako velikega števila nerešenih zadev prišlo, je bilo jasno že zaradi dejstva, da je nastopila tranzicija, ki poraja številne krivice, posamezniki pa iščejo varstvo pred sodišči, ki so tudi v tranziciji vrednot in tega varstva nikjer po svetu niso bila sposobna zagotoviti. Videli smo lastninjenje in podobne zadeve. Odgovorni za stanje na sodiščih so v prvi vrsti predsedniki vseh sodišč – od najnižjega sodišča do najvišjega sodišča. Oni morajo biti zgled za odgovorno delo in vnemo. Enega, ki bi to lahko bil, so nedavno izvolili.

Preidiva s stroke v bolj politične vode. Ste bili presenečeni nad zidom glasovanja poslank in poslancev o kandidatki Barbari Brezigar, ki je kandidirala za nacionalno predstavnico v Eurojustu in kljub ustno izrečeni podpori vodij poslanskih skupin ni dobila zadostne podpore? Tudi vaš kolega dr. Lovro Šturm ni zbral zadostnega števila glasov za ad hoc sodnika za varstvo osebnih podatkov v skupnem nadzornem telesu EU.

Bil sem presenečen, in to zaradi tega, ker so stranke pri predsedniku republike izrazile pri-

pravljenost, da bodo podprle vse štiri kandidate, potem pa so tri zavrnili. To kaže, da ta država še ni sposobna presojeti kandidature po sposobnosti kandidatov; oba sta bila nesporna, prvi kriterij pa je, ali si naš ali nisi. Vsak dela po svoje. Sklicevanje na to, da so poslanci predstavniki vsega ljudstva in niso vezani na nobena navodila, je napačno. To je stanje anarhije, morda celo namernega rušenja avtoritete predsednika republike, ki je predlagal te ljudi v izvolitev. Seveda pa s tem rušijo le ugled države.

Kako pa gledate na javnomnenjske ankete, ki kažejo, da po več kot desetih letih prevlade LDS izgublja podporo volivk in volivcev? Bi

si upali napovedati, da je to konec njene prevlade in da je čas za stranke desnega bloka?

Te dni je anketa pokazala nekoliko drugačno razmerje med vodilnima strankama. Rekel bi pa, da ob tolikšnih aferah, ki se pojavljajo, izidi anket niso presenečenje, temveč so povsem razumljivi in so v skladu z racionalnim razmišljanjem volivcev.

Opozicija napoveduje vlado v senci. Kaj si mislite o tem?

Če bodo naredili vlado v senci, če bo ta vlada pripravila program za jesenske volitve in če bo povedala, v čem je alternativa sedanji vladi, potem je takšna vlada v senci lahko pozitivna. Seveda je malo časa za vsa ta dejanja. Opozicija na nepravilnosti že dlje časa opozarja, morda pa je res treba v neki ekipi pripraviti program izhoda iz sedanjega stanja.

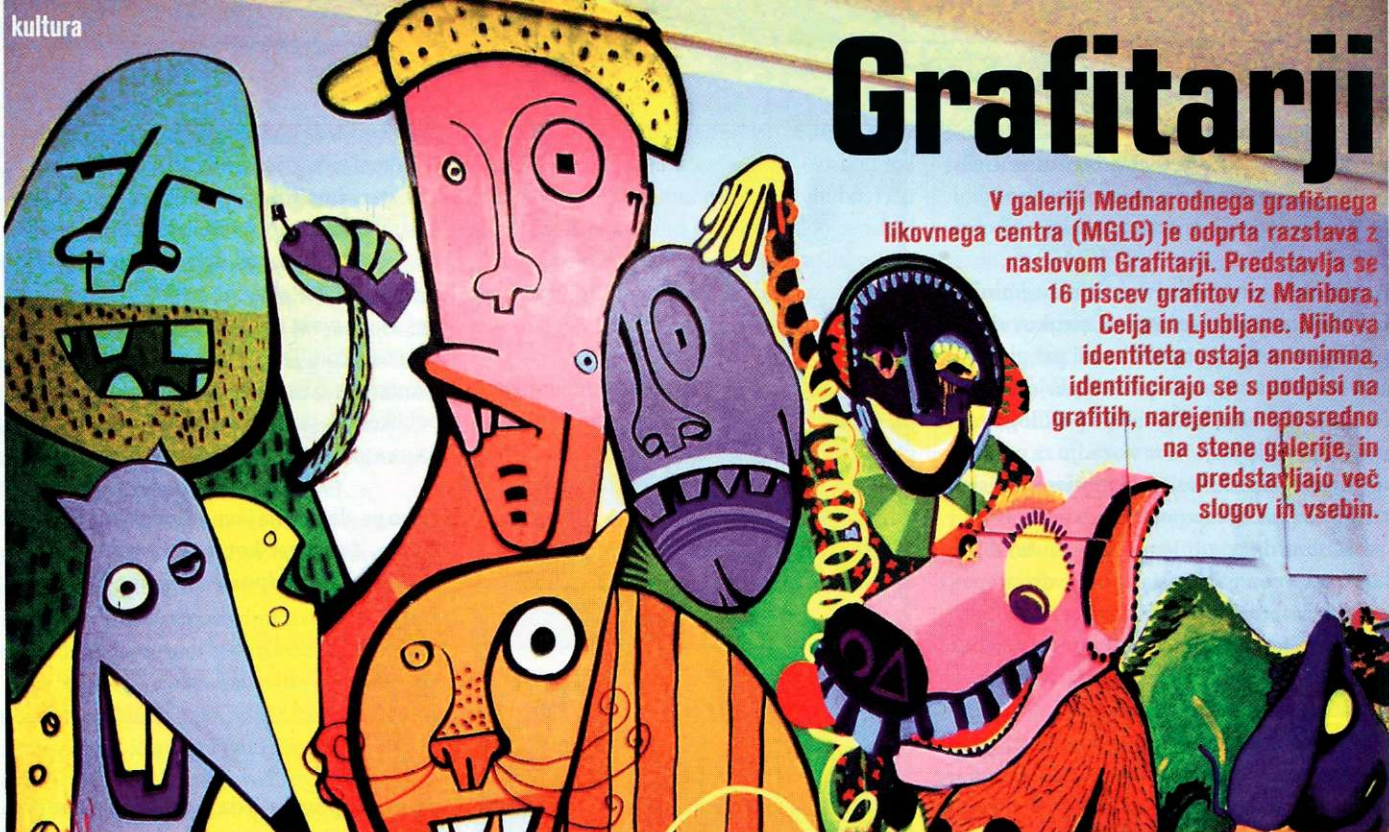
Ste dekan Fakultete za podiplomske državne in evropske študije, ki je bila ustanovljena pred tremi leti. Kaj po vašem mnenju pomeni ustanavljanje novih zasebnih fakultet za slovenski prostor?

Slovenija vstopa v evropski izobraževani in raziskovalni prostor. Poleg državnih univerz ustanavljamo nedržavne fakultete in mislim, da je vzporedno nastajanje nedržavnih fakultet samo koristno. Pri nedržavnih fakultetah je tudi cela vrsta prednosti – niso vezane na inertne poglede pri akreditaciji in prilagajanju študijskih programov potrebam uporabnikov. S tem zasebne fakultete omogočajo tudi konkurenco, ker so bolj fleksibilne, manj so vezane na zaposlene na fakulteti, ker ti večinoma delujejo prek pogodbenih razmerij, ki omogočajo izbiro uglednih in uveljavljenih profesorjev.

Mihaela Praprotnik

Grafitarji

V galeriji Mednarodnega grafičnega likovnega centra (MGLC) je odprta razstava z naslovom **Grafitarji**. Predstavlja se 16 piscev grafitov iz Maribora, Celja in Ljubljane. Njihova identiteta ostaja anonimna, identificirajo se s podpisi na grafitih, narejenih neposredno na stene galerije, in predstavljajo več slogov in vsebin.

Grafiti so se razvili v kontekstu urbanega okolja in postali njegov sestavni del. Opaziti jih je mogoče na zidovih opuščeni tovarni, mestnih središč, v podhodih, predorih, podzemnih železnicah, ob avtocestah. Na začetku so grafiti nastajali v okviru kolektivne zavesti raznih skupin, ki so imele skupne cilje, pri današnjih grafitih pa je v ospredju izrazit individualizem. Proces se začne z iskanjem primerne imena, vzdevka, sinonima, kombinacije črk, s katerimi grafitar nastopi v javnosti, in nadaljuje z iskanjem lastnega sloga. Grafitarji se stvaritev lotevajo premišljeno, večina jih ima skicirko, v katero zapisujejo misli in ideje. Te pogosto ostanejo neuresničene, vendar pomenijo glavno pot razvoja in iskanja lastnega sloga.

V Mednarodnem grafičnem likovnem centru so dejali, da "grafi-

tar rad riše in skicira", poleg tega pa tudi, da grafitar "hodi po mestu in se le podpisuje ali pa naredi svoj izbruh ene ali dveh linij; dela sam ali v skupini, s katero se razume in dobro ujame". Ena izmed definicij še pravi, da se "nima za umetnika, dela le to, kar čuti in misli, da je prav", kakor tudi nanj "pomembno vpliva dobra knjiga, revija in internet".

Grafiti v Sloveniji

Grafit kot umetniški izraz se je v Ljubljani in Sloveniji pojavil sorazmerno zgodaj, v 80. letih: napisi in gesla v klubu FV, razstava grafitov Sveti Urh skupine R Irwin S in skupine Strip Core. Slednji so razvili svojevrstno ikonografijo, ki jo zaznamuje natrpanost slikovnega polja, domišljijski liki in pošasti ter neciviliziran svet. V 90. letih

so sočasno s Strip Coreom delovale še skupine: Mizz Art, SK8 Core, Mega Medi Group in nekoliko kasneje Klon Art, ki so se posvetile poslikavam klubov, lokalov, oblikovalskih ateljejev, manj pa poslikavam ulic. Grafitiranje je postalo priljubljena oblika izražanja tudi v drugih mestih – v Mariboru, Celju in Novi Gorici. V Ljubljani so pomembne tri lokacije, kjer so se začeli pojavljati "drugačni" grafiti: območje vojašnice na Metelkovi, opuščeno tovarniš-

ko poslopje blizu BTC, kjer se je razvila Ghetto Art Gallery, in veliki sivi zidovi južne ljubljanske obvoznice, ta čas najbolj impresivna zbirka večbarvnih grafitov v Ljubljani.

Tudi za razstavo ...

Prva razstava grafitov je bila leta 1973 v galeriji Razor v New Yorku, kasnejše razstave so imele dokumentacijsko vrednost. Z vstopom v galerijo grafit ne pridobi veljave, saj grafit opredeljujeta prav ulica, subkultura in neinstitucionalnost. Razstava ima svojo vrednost in vsebin ter kot spodbuda k razmisleku o položaju uličnega grafitu v odnosu do umetniških institucij in galerij. Grafiti na razstavi v MGLC, katere kustos je Božidar Zrinski, bodo na ogled do 23. maja.

Barbara Kavtčnik

Leto 2004 je upravičeno poimenovalo leto generala Maistra. Letos namreč mineva 130 let od rojstva pesnika in generala, 70 let od njegove smrti in okroglih 100 let od izida njegove prve pesniške zbirke.

Maistrovo leto zaznamujejo številni dogodki. Med njimi je odprtje zgodovinske spominske razstave z naslovom General Rudolf Maister in mesto Kamnik na gradu Zaprice, ki jo je pripravil Medobčinski muzej Kamnik. Na odprtju razstave je v kulturnem programu nastopilo pevsko društvo Lira, ki je interpretiralo nekatere Maistrove pesmi. Razstava

Leto 2004 je Maistrovo leto.

12. razstave v Kamniku

Fotografija: Miroslav Peršič

Razstava o generalu

prikazuje povezavo Maistra z njegovim rojstnim mestom Kamnikom. Odnos mesta do Maistra se izkazuje s podelitvijo spominske plakete za častnega meščana leta 1924, z odkritjem spominske plošče na rojstni hiši leta 1938, z odkritjem spomenika kiparja Antona Sigulina leta 1970, z odprtjem Maistrovega mostu, obnovo Maistrove hiše in navsezadnje – s praznovanjem kamniškega občinskega praznika na Maistrov rojstni dan.

Pesnik in general

Rudolf Maister-Vojanov se je rodil 29. marca 1874 v Kamniku. Izobraževal se je na vojaških šolah v tedanji Avstro-Ogrski, vojaško kariero

pa je končal z upokojitvijo leta 1923. Tedaj se je posvetil kulturnemu delovanju in izdal pesniško zbirko, bil pa je tudi ljubiteljski slikar.

Rudolf Maister je pesmi sprva objavjal v raznih časopisih, njegova prva pesniška zbirka, naslovljena Po ezije, je izšla leta 1904. Zbirka, ki vsebuje več kot 70 pesmi, je razdeljena na štiri tematske sklope: Marici, Balade in romance, Fantovske in Soneti. Njegova druga pesniška zbirka z naslovom Kitica mojih je izšla leta 1929 in vsebuje narodnoubudiljske pesmi.

Maister se je zapisal v slovensko zgodovino tudi kot general, ki je ob koncu prve svetovne vojne zatrl poskuse, da bi precejšen del Slovenije

in kaotičnem obdobju pripadel drugim državam. Kot vojaški poveljnik se je povezal z Narodnim svetom za Štajersko in 1. novembra 1918 prevzel poveljstvo za območje Maribora in slovenske Štajerske. Ker je mestni svet razglasil priključitev Maribora Avstriji, je Maister na omenjenem območju nemudoma ustanovil slovensko vojsko, ki je štela pri-

blizno 4.000 vojakov in 200 častnikov, ter v noči na 23. november razorožil tako imenovano zeleno gardo v Mariboru. Konec novembra in decembra 1918 je vojska pod poveljstvom generala Maistra zasedla še narodnostno mejno območje na Štajerskem. Po njegovem severnem robu poteka sedanja državna meja.

Barbara Kavtčičnik

Na kratko

Nobelov nagrajenec za književnost

Dobitnik Nobelove nagrade za književnost Imre Kertesz je prejšnji teden v nemškem Weimarju prejel Goethejevo medaljo. Goethejev inštitut, ki skrbi za uveljavljanje nemške kulture v tujini, je odlikoval tudi indijskega gledališkega in filmskega režiserja Mohana Agaseja, ameriškega literarnega teoretika Michaela Luetzelerja, beloruskega filozofa Anatolyja Mihailova in brazilskega filozofa Sergia Paula Rouaneta. Kertesz je v madžarščino prevedel več knjig nemških avtorjev. Nobelovo nagrado za književnost je prejel leta 2002, predvsem za svoj opus o holokavstvu, in tudi zaradi nje uživa ugled v nemško govorečih deželah. Goethejeve medalje od leta 1954 podeljujejo tujim uglednim osebnostim za njihov prispevek k ohranjanju nemščine in mednarodne kulturne menjave. Podeljujejo jih 22. marca, na dan Goethejeve smrti.

Pisatelj Zorko Simčič na Trubarjevini

V okviru literarnih večerov NA TRUBARJEVINI – V ČAST DOMOVINI (organizira jih občina Velike Lašče v sodelovanju s Tonetom Kuntnerjem) bo v petek, 2. aprila, ob 19. uri na Trubarjevi domačiji na Raščici nastopil pisatelj ZORKO SIMČIČ. Gost naslednjega večera (prvi petek v juniju) bo pesnik Ciril Zlobec.

GOOD VIBERATIONS

107.8 MHz

RADIO VELENJE

www.radiovelenje.com

Naš čas. d.o.o., Kidričeva 2a, Velenje
tel. 03/ 897 50 03, fax: 03/ 5869 263

V soboto, 27. marca, so gledališčniki po vsem svetu zaznamovali svetovni dan gledališča. Poslanico je ob tej priložnosti napisala egiptovska pisateljica in predsednica Zveze egiptovskih pisateljic Fathia el Assal.

27. marca praznujemo svetovni dan gledališča.

Gledališče je luč

Poslanica 2004

“Teater je oče vseh umetnosti. To je resnica, ki ji nihče ne more oporekati, zato je gledališče moja velika in edina strast,” je Fathia el Assal zapisala v uvodu poslanice. Gledališče po njeno skrbi za organsko povezavo z gledalcem na ta način, da ustvarja topolino med njima bodisi prek napisanega besedila ali predstave na odru. Assalova poudarja, da je vedno verjela v plemenita čustva dramatikov, zato njihovo sporočilo lahko pomaga ljudem, da se odrešijo frustracij in izkoriščanja ter s tem dosežejo dostojanstvo. Dramatiki morajo zaradi tega dodobra obvladati svoj poklic in način umetniškega izražanja. V nasprotnem bo njihovo sporočilo odpihnil veter in za njim ne bo ostalo nobene sledi, s čimer bo zgrešil svoj cilj. V vsakem umetniškem delu je namreč umetnikovo sporočilo vedno usmerjeno k pravičnosti, zrelosti izraza in pristnosti.

Avtorica poslanice glede (ne)možnosti ženske dramatike in domneve, češ da ženska ni sposobna objektivnosti, ki jo zahteva ta zvrst, odgovarja, da je “ženska, ki lahko devet mesecev v trebuhu nosi novo življenje, prav tako sposobna napisati spodobno in koherentno igro”, seveda pod pogojem, da je za to nadarjena.

Moderni teater se je na srečo otresel tradicionalnih form, kar je bila posledica več obnovitvenih valov, ki so se začeli s Pirandellom, Sha-

wom, Brechtom in mnogimi drugimi, pa z gledališčem absurda in eksperimentalnim avantgardizmom. Danes malokateri dramatik piše v tradicionalnem slogu, meni Assalova, ki je v svoji prvi igri *Ženske brez mask* izbrala formulo “teatra v teatru”, pogosto v moderni dramatik.

Pravi tudi, da nikoli ni napisala niti enega stavka, ki ne bi izhajal iz globin njene duše in ki ne bi izpovedoval resnice o ženski ter njeni moči razdajanja. Zato se je dosledno odpovedala pisanju o slabotnosti ali frustraciji ter prikrivanju resnice.

O pisateljici

Fathia el Assal je avtorica 120 radijskih iger, 57 televizijskih nadaljevanj in šestih iger za gledališče. Njene številne igre obravnavajo socialne, religiozne in politične probleme egiptovske družbe nasploh in še posebej ženske. Njeno delo *Molčeca ženska* so lani igrali v Kairu. Assalova je napisala zelo odkritosrčno in drzno avtobiografijo v štirih knjigah z naslovom *Maternica življenja*, v kateri ni opisala samo svojih stisk dekleta in žene, temveč tudi hude razmere, v katerih so živele

njene rojakinje od leta 1943 do danes. V njenem življenjepisu je zapisano, da so jo že pri desetih letih vzeli iz šole, potem pa je delila usodo drugih deklet in žensk v hudo zaostali egiptovski družbi, ki so doživljale obrezovanje in zgodnjo poroko. Poročila se je s pisateljem in političnim aktivistom Abdallahom el Touhijem, ki jo je podprl v njeni želji po nadaljnjem šolanju. Nadarjenost za pisanje in trmasto vzemanje za izboljšanje položaja žensk v družbi sta ji hitro prinesla literarno in družbeno veljavo. Leta 1982 so jo zaradi podpore soprogovim političnim prepričanjem zaprli in tedaj je napisala igro z naslovom *Zapor za ženske*. Prinesla ji je splošno priznanje.

Dan za gledališče

Pobudo za praznovanje svetovnega dneva gledališča je dal Mednarodni gledališki inštitut (ITI) v Helsinkih, na Dunaju pa so leta 1961 za ta slavnostni dan določili 27. marec. Mednarodno poslanico je lani napisal Tankred Dorst, v preteklih letih pa med drugimi Jean Cocteau, Arthur Miller, Laurence Olivier, Peter Brooks, Maurice Bejart in Vaclav Havel. Gledališče ima na kulturnem področju posebno mesto. Začne se z dvigom in konča s spustom zavese, vmes pa se odvija posebno, unikatno življenje. Egiptovska pisateljica je svoja razmišljanja o današnjem gledališču sklenila z mislijo, da je “teater luč, ki osvetljuje pot človeštva”.

Barbara Kavtičnik

RADIO OGNJIŠČE

RADIO DOMAČIH LJUDI

DOBER DAN, EVROPA!

Praznovanje vstopa v Evropsko unijo.
Proslava na pomladanski razstavi
tulipanov in Minimundusa.

Arboretum Volčji potok, 1. maj
Radijski studio med tulipani.

Pozdravimo Evropo!
Skupaj...

<http://radio.ognjisce.si>

Prevzem oblasti

Založba Nova revija

Poljski nobelovec **Czesław Miłosz**, ki se je po vojni pred komunističnim režimom umaknil na Zahod, je predvsem pesnik. Napisal je le dva romana, oba v petdesetih letih. *Prevzem oblasti* je napisal leta 1952 v Franciji, na začetku svoje emigrantske poti. V petdesetih letih je bil to edini roman, ki je zmožal trezno, jasno, vseh iluzij osvobodeno analizo nad srednje-vzhodno Evropo zgrinjajoče se trage-

dije. V njem je Miłosz poleg travmatičnega dogajanja med drugo svetovno vojno in med krvavo zadušeno varšavsko vstajo prikazal čas, ko je bil "na konicah sovjetskih bajonetov" Poljski vsiljen komunistični režim. V agoniji varšavske vstaje so Miłoszevi junaki prikazani v skrajnih eksistencialnih situacijah. Miłosz je bil kot liberalec kritičen do "obeh" strani. Le da ga je ena tolerirala, druga pa bi ga ugonobila.

Smejte se previdno

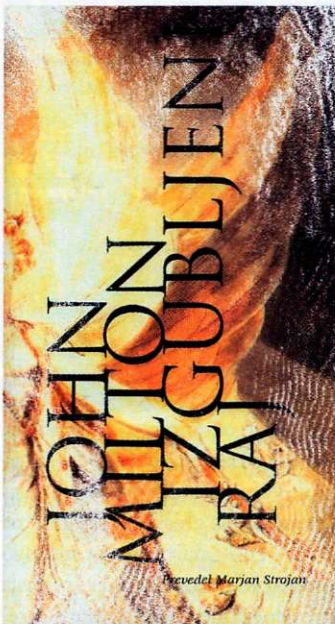
Založba Mladinska knjiga

Zbirka novih aforizmov *Smejte se previdno* našega najbolj znanega in mednarodno priznanega aforista **Žarka Petana** je iskriva podoba slovenskega značaja, zgodovine, politike in intime. To je Slovenija v kratkih izrekih, ki koreninijo globoko v narodni duši, pa so hkrati neprizanesljivo intelektualno sodobni in moderni. Petanovi aforizmi so spisani za pisano občinstvo, saj si prav vsakdo lahko izbere svojega.

Izgubljeni raj

Cankarjeva založba

Za *Izgubljeni raj* pravijo, da gre za delo iz "železnega" repertoarja svetovne literature, ki jih vsak jezik mora imeti – tako kot *Biblijo* ali *Božansko komedijo*. **John Milton** (1608—1674) je na edinstven način združil angleško in evropsko pesniško izročilo z judovsko in krščansko biblično tradicijo ter v središče te zveze postavil lastna moralna, filozofska in verska prepričanja, prežeta s puritansko gorečnostjo in človeško širino humanista. Rezultat je ena najbolj duhovno vznemirljivih in pesniško veličastnih zgradb v angleškem jeziku. Filozofsko in pesniško temeljno besedilo je prevedel, z opombami in drugim spremnim aparatom opremil ter spremno besedo napisal Marjan Strojjan, avtor tako slovityh prevodov,

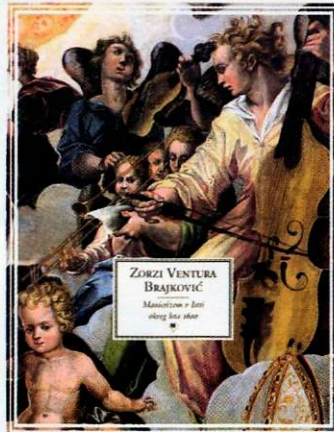

kot sta *Canterburyjske zgodbe* in temeljna *Antologija angleške poezije*.

Zorzi Ventura

Narodna galerija

Slikar **Zorzi Ventura Brajković** je v Kopru deloval med letoma 1590 in 1610. S svojimi deli je izpolnjeval cerkvena naročila v večjem delu Istre. Njegovo slikarstvo je bilo zanimiv primer razgledanega mojstra v takratnih umetnostnih tokovih poznorenesančnega slikarstva. S pomočjo grafičnih predlog, takrat pomembnega likovnega medija, je poznal umetnostne tokove severa in Italije, gotovo pa

je tudi osebno poznal umetnine na Beneškem, kar je znal spretno vplesti v svoje kompozicije. Lani poleti smo si lahko v Narodni galeriji ogledali njegovih 14 velikih oltarnih slik. Zdaj je izšel še vsebinsko zelo bogat katalog s podnaslovom *Manierizem v Istri okrog leta 1600*. Obsežno raziskavo slikarstva Zorzija Venture je naredil Edviljio Gardina, kustos Pokrajinskega muzeja v Kopru.

Prehrana v gorah

Planinska zveza Slovenije

Učbenik, napisal ga je **Bine Mlač**, *Prehrana v gorah*, ki je deloma lahko priročnik, je namenjen vsem obiskovalcem gora. Osnova zajema vse dosedanje teze in izpitna vprašanja za planinske vodnike PZS; gradivo pa je dopolnjeno še s tezami italijanskih in francoskih gorskih vodnikov. V sicer bogati planinski in alpinistični vzgojno-izobraževalni literaturi je manjkal le še en večji zidak: prehrana v gorah. Odslej bo lažje sestaviti predavanja, izpitna vprašanja, dovolj pa je tudi uporabnih prehranskih kažipotov. Učbenik je razdeljen na enajst poglavij, med njimi so: *Prehranski demoni skozi čas in prostor*, *Ogljikovi hidrati*, *Beljakovine*, *Maščobe*, *Nekaj vitaminov*, *mineralov in vlaknin z vidika potreb v gorah*, *Sadje in zelenjava z vidika potreb v gorah*, *Semenje, oljnice, oreški, jedrnice*, *kalčki*, *Pravilna preskrba človekovega organizma s tekočino v gorah*.

Adolf Šinkovec

Založbi Branko in Jutro

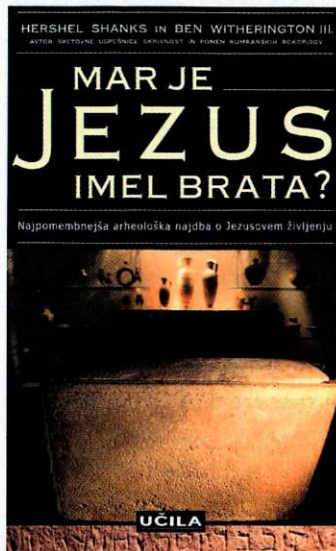
Adolf Šinkovec-Črtomir (1914—1983) je bil rojen na Vojskem. Hotel je postati pisatelj, vendar pod fašizmom to ni bilo mogoče. Med vojno so ga Italijani internirani na Sardiniji, od kapitulacije Italije pa je bil pri partizanih. Gotovo se je že tam nalezl idealni-

tičnega in propagandnega pristopa pri pisanju, kar se je v njegovih povojnih delih (bil je pesnik in urednik) močno odražalo. Čeprav so njegova dela danes težko berljiva, saj so polna idealiziranih pretiravanj, se je literarni zgodovinar Emil Cesar odločil in naredil izbor iz njegovega pesniškega in spominškega opusa. Knjiga je izšla pod enakim naslovom *Oblaki nad sončno deželo* kot Šinkovčeva kronika Vojskega iz leta 1963, kar do avtorja ni korektno, saj bosta zdaj v njegovi bibliografiji dve različni deli z enakim naslovom.

Zgodba o Jakobu

Založba Učila

Pred letom in pol so v Jeruzalemu odkrili kamnito kostnico, na kateri je bil vklesan napis "Jakob, Jožefov sin, Jezusov brat". Novica je v trenutku obkrožila svet in **Hershel Shanks**, avtor uspešnice *Skrivnost in pomen kumranskih rokopisov*, je skupaj z **Benom Witheringtonom** napisal in izdal knjigo s senzacionalističnim naslovom *Mar je Jezus imel brata?* V prvem delu knjige Shanks natančno opisuje odkritje in potek analiz, ali je napis pristen ali gre za ponaredek. Branje je ves čas zanimivo, vendar polno drznih trdi-

tev in domnev ter špekulacij. Enako je z drugim delom knjige, v katerem Witherington piše o Jakobu kot domnevem Jezusovem bratu, in o svetem Pavlu, ki naj bi Jezusov nauk spjel vstran od judovskih korenin. Zanimivo, poučno, intrigantsko, spekulativno. Knjiga za tiste, ki jih krščanstvo zanima le kot fenomen. **I. Ž.**

Zakaj mit o revoluciji, o NOB, o osvobajanju slovenskega naroda? Zakaj danes še posebej potreba, da se mitizacija revolucije, te domala polstoletne najvišje ideološke vrednote, s katero naj bi v deklarirani svobodi Slovencem omogočili boljše in pravičnejše življenje, brez vsakršnega pojasnila in na tiho odpravi? Ali postkomunisti ne verjamejo več vanjo?

Legitimnost nelegitimnih

Ker jih pri opuščanju tega mita domala vse demantira, gre z vidika demokracije za nujnost iskanja nove verodostojnosti pred slovenskim narodom. Ključno je, ker skupaj s svojimi predhodniki nikoli niso bili na strani morale in resnice, da nočejo prevzeti odgovornosti ne za revolucijo ne za njene zločine. Zato se ob "demokratskih" nadomestkih zanjo soočamo s to, recimo ji otročjo, slevasto, potuhnjeno, neodgovorno reakcijo, očitno dogovorjeno v ozadju njihovega staro-novega neformalnega vodje.

Navidezno spreminjanje

Gre skratka za še eno spremembo, ki ničesar ne spreminja in noče spreminjati. Po tem komunističnem novoreku zato ne le da ni mogoče odmisli na stotine in stotine spomenikov revoluciji po Sloveniji, ki je torej morala biti, odmisli ni mogoče niti njenih zločinov in genocida proti slovenskemu narodu niti življenja v fizičnem in duhovnem nasilju, brezperspektivnosti in zaostajanja za razvito Evropo. Poleg tega legitimni nasledniki komunistov teh simbolov nasilja nad slovenskim narodom nočejo niti odstraniti in tega ne dovolijo demokratom. Radi bi sedeli na dveh stolih, se pravi živeli v neidentiteti. Zlo pa naj prekrijejo "demokratski" izveski za nov varljiv lesk mita. Enobe? Ne da se več

skriti, da je ta vaba o osvobajanju navčnih Slovencev izvorno ideološko poimenovanje za razredno osvobajanje, kar je popoln sinonim za revolucijo. Spet smo torej pri revoluciji. Kot njen drugi nadomestek pa naj rabi sodelovanje v protihitlerjevski koaliciji, kar je še en poskus zavajanja, nova votla gorjača, zaradi katere ne bodo slovenski komunisti nič manj nedemokratski in nič bolj verodostojni. Ko so že 1941 proti demokratski koaliciji zahodnoevropskih držav in Združenih držav ustanovili Protiimperialistično fronto (s tem se sklada tudi njihova sedanja politika), so vse povedali o svoji identiteti. Ti narodi so se leta 1945 osvobodili, medtem ko je nedemokratska ideološka koalicija s Sovjetsko zvezo dočakala konec vojne v starem oziroma novem suženjstvu in slovenski narod okupiran od lastnih revolucionarnih sil. Zakaj? Ker je bil zahodni protifašizem demokratičen in slovenski totalitaren. Bistvo slovenskega je bila revolucija, ki ji očitno ni mogoče ubežati.

Da bi nevzdržne pritiske resnice relativizirali, je bila potrebna neformalnemu vodji revolucionarnih sil na Slovenskem še ena neresnica, trik za naivne Slovence o nekakšni simetriji nasprotnih strani, in sicer iz ideo-

loške ropotarnice o kolaboraciji (ki pa je bil hitro razkrit, ker v letu tako imenovane osvoboditve kolaboracije niti teoretično ni moglo biti). Tako komunisti s pozicije sile ves čas podzavestno govorijo o svoji kolaboraciji: najprej s Hitlerjevo Nemčijo, ko jih osvobajanje slovenskega naroda niti najmanj ni zanimalo, in nato z vsem ideološkim prepričanjem in ne le taktično s Kominterno poti slovenskemu narodu in v njegovem imenu. Stisko okupiranega slovenskega naroda so izrabili za najpoglejše dejanje v slovenski zgodovini, za nasilen vzpon na oblast. Ni šlo torej ne za slovenski narod ne za njegovo osvobajanje, razen seveda krvavega razrednega ideološkega. Zato ne preseneča, da žrtve komunistične revo-

lucije daleč presejajo mrtve na okupatorjevi strani. Zato je bilo tudi treba že zgodaj jeseni 1941 sprejeti zločinški odlok komunistične OF o monopolizaciji "osvobajanja", kar pomeni formalni začetek revolucije z zagroženo smrtno kaznijo vsem domoljubom, ki bi v resnici hoteli organizirati odpor proti okupatorju.

Spopad med demokracijo in totalitarizmom

V tem boju ni bilo tedaj niti najmanjše simetrije. Šlo je za spopad med demokracijo in totalitarizmom. Šlo je za legitimno obrambo branilcev demokracije in za nelegitimni napad revolucionarjev. Ker vrstni red in s tem odgovornost nekaterim povzročata težave: najprej so bili nelegitimni napadalci in nato legitimni branilci.

Če se zdaj vrnemo na začetek. Zakaj tako krčevito vztrajanje slovenskih komunistov sprva pri revoluciji in vse do danes pri tako imenovanem osvobajanju slovenskega naroda? Zakaj sploh ta velika potreba po ustvarjanju iracionalnega, verniškega odnosa, mita? Razlog, ki naj daje trajna pooblastila, je en sam: legitimnost pred slovenskim narodom. Kdor jo ima, tako kot je ideološko utemeljena, ima in mora imeti vso pravico do oblasti, njene ekskluzivnosti, in vse odtod izhajajoče privilegije. Zanj je potrebno le eno, vo-

lja do moči, polnomočje do nasilja, poklicanost za razredno sovraštvo, ki daje pravico do fizičnega in duhovnega nasilja. Potrebno je torej nasilje. Tako je tudi bilo vse od začetka vojne do danes. Zanj neobhodna pa je bila tudi polarizacija legitimnih. Kot so bili v nacizmu potrebni Judje in nearijci, tako so imeli to vlogo v komunizmu protikomunisti lastnega naroda. Te je bilo treba kot nasprotnika v državljanski vojni demotivirati, nanje usmeriti ideološko sovraštvo in jim odvzeti legitimnost z obtožbami kot pretvezo. Vrednote totalitarizma in demokracije so bile postavljene na glavo. Zato s pooblastili razrednega sovraštva njeni pobiti pripadniki v nasprotju z vsemi civilizacijskimi in moralnimi normami ne morejo biti niti pokopani. Državljanška vojna z revolucijo še ni končana. Vendar je bil zločin genocidnih razsežnosti takšen presežek, govoril je

ževanju "pridobitev" revolucije, ves sistem s podsistemi, začeni s sodstvom, šolstvom in javnimi občili na čelu z nacionalno televizijo. Zato ostaja vrednostni temelj slovenske družbe še vedno in v celoti revolucija. Govoreč z jezikom normalnosti, kritične razdalje, demitizacije, z jezikom slovenske predvojne tradicije – sekularne in religiozne – kot dela zahodne civilizacije z njenim pravom in moralo, z njeno demokracijo in varovanjem človekovih pravic, še veljavne civilizacijske moralne norme desetih božjih zapovedi, ne more biti legitimnosti za zločine in genocid proti slovenskemu narodu, ne more biti legitimnosti za ustanovitev in delovanje zločinske Komunistične partije Slovenije v vseh njenih preobrazbah do danes, ne more biti legitimnosti za izvedbo komunistične revolucije in povzročene državljanske vojne, ne more biti legitimnosti za

voru: tat je tisti, ki krade, in tisti, ki drži vrečo. Za ta narod in razviti Zahod so tatovi oboji. Za tatvine torej ne more biti legitimnosti, je le pravica sodišča, je kazen in moralna obsodba. Prozorno je sprenevedanje tistih, ki danes držijo vrečo, da nimajo nič s svojimi zločinskimi predhodniki, sprenevedajo se, tudi ko nekateri zločine obsojajo kot napake, ko hkrati ščitijo vsem znane zločince iz partijskega vrha, glavo revolucije, da se jim ni skrivil las na glavi – z njimi pa se spreneveda sodstvo –, varujejo zločinsko stranko in njen peklenški revolucionarni načrt. Zakaj vendar? S tem ko predhodnikom ohranjajo ideološko legitimnost, jo ohranjajo sebi. Tako kri z rok tistih, ki so neposredno morili, prehaja na roke njihovih legitimnih naslednikov. Bolj ko se bo soočenje z resnico slovenske polpreteklosti preprečevalo, bolj jasno bo, za kako huda in ob-

timnih. Ni bilo naključje, da je za krvavim pohodom komunizma ostalo blizu sto milijov žrtev, največ doslej v vsej zgodovini. Ni bila napaka, bilo je bistvo. Če je haško sodišče pristojno za genocid v Srebrenici, katero sodišče bo pristojno za zločine blizu štirideset Srebrenic na Slovenskem? Resnica o tem presežnem dejanju, o slovenski polpreteklosti, je lahko le ena: resnica zločincev je neresnica in je nelegitimna. Za hudodelstva in pomoč pri njih ni legitimnosti, kot pri vseh civiliziranih narodih je le kazen in moralna obsodba. Zato najvišji eksponenti revolucije na Slovenskem danes nimajo ne legitimne ne moralne pravice sodelovati pri vodenju slovenske države. Komunistični projekt je propadel, ves demokratični svet ga je obsodil – slovenska država seveda ne, verodostojni so le demokrati, ki morajo dobiti priložnost. Moralno zmago proti komunizmu v drugi vojni na Slovenskem so izbojevali njegovi demokratični nasprotniki, ki so se bojevali za prave vrednote.

Kaj iz tega sledi? Najprej, da komunizma ne moremo presojati pragmatično, kot je bilo podtaknjeno slovenskemu narodu. Da ga lahko presojamo le načelno, bodisi da ga v celoti zavrnemo ali v celoti sprejmemo. Na dveh stolihi ni mogoče sedeti. Kdor govori o njegovih napakah, stoji z obema nogama v njegovem risu. In tisto, kar se hoče s tem in takšnim pragmatizmom prikazati kot navidezno dobro v komunizmu, je bilo vedno v funkciji zla, zaradi katerega je slovenska zemlja posejana z več kot štiristo grobišči. Zato se moramo v imenu mrtvih in v imenu živčih demokratov enkrat za vselej zahvaliti za vse dobro, ki naj bi ga ustvaril komunizem, in prositi, da se nikoli več ne zgodi. Slovencem zadošča demokracija, kakor že je ranljiva in šibka, in z njo legitimnost legitimnih, odgovornih in predanih slovenskemu narodu in slovenstvu. Tudi sedanjí nelegitimni s svojo ideološko legitimnostjo se jim lahko pridružijo z resnico, s katarzo in pokoro, kar edino daje legitimnost in upanje, da jim bo slovenski narod odpustil. To je pot, da se zacelijo hude rane in da se preseže več kot polstoletna razklanost slovenskega naroda. Da narod končno normalno zaživi.

Dr. Ivan Klemenčič

tako glasno o nelegitimnosti storilcev pred slovenskim narodom, da se je skrival pred njim in se še danes strahopetno in neodgovorno skriva narava smrti žrtev kot posledica revolucije in razrednega osvobajanja; njihovi krvniki so si za to pribojevali legitimnost in vse privilegije, vključno z revolucionarnimi pokojninami.

Ideološka legitimnost ni legitimnost

Ker je že čas za demitizacijo mita in za nesprejemanje njegovega nasilja, je treba vendar že razločno povedati, da na silo pridobljena legitimnost, ideološka legitimnost, ni legitimnost, kar bo povsem jasno takrat, ko ne bo več ideološkega nasilja. Samo v nesvobodi je lahko najvišja vrednota nelegitimnih legitimnost. Noben totalitarizem ni legitimen, nobena diktatura. V nasprotnem je treba podrediti celotno družbo vzdr-

vedbo totalitarizma z vsemi katastrofalnimi posledicami za slovenski narod, ki pomenijo njegov izstop iz zgodovine in nepreseženo razklanost vse do danes. Iz istih razlogov ne more biti legitimnosti za legitimne naslednike ideoloških predhodnikov, še danes slavjenih revolucionarjev s krvavimi rokami. Nekdanji državni predsednik lahko stokrat zmaga na demokratičnih volitvah, pa ne bo ne demokrat ne legitimen. In to ne glede na to, da volitve, ko imaš pod nadzorom domala vsa javna občila, začeni z nacionalno televizijo, nadzirajo kapital nekdanje družbene lastnine in se ti izvaja še za totalitarizem in diktaturo simptomatičen kult osebnosti, niso ne pošteno ne demokratične; demokratične ne, ker za demokracijo samo kriterij forme ne zadošča.

Naj spomnimo, da je moralni vidik tega vprašanja slovenski narod nedvoumno izrazil v znanem prego-

tožujoča dejanja proti slovenskemu narodu je slo. Poleg tega gre za neposredno odgovornost najodgovornejših, ki so vzdrževali totalitarni sistem pred volitvami l. 1990 in le prilagojenega po njih, ki so vzdrževali državljansko vojno, odtod polarizacijo slovenskega naroda, mit osvobajanja in preprečevali demokratizacijo, da so mu lahko vladali in jim ni bilo treba prevzeti odgovornosti. A za vse, vključno z likvidacijo Ivana Krambergerja, bo treba prevzeti odgovornost, tudi zanjo ne more biti legitimnosti. Seveda mimo odgovornosti ne bodo mogli niti njihovi volilci.

Kdo bo prevzel odgovornost?

Povsem jasno je torej, da bo moral nekdo prevzeti odgovornost za to, da je Slovenija največje evropsko morišče z blizu tristo tisoč žrtvami. To ni bila napaka, ki naj še naprej daje pooblastila, ohranja legitimnost nelegi-

Gramozna jama, kjer je bil ustreljen dr. Aleš Stanovnik

Janez Stanovnik je napisal knjigo *Aleš Stanovnik in njegov čas*; izdala jo je Zveza združenj borcev in udeležencev NOB Ljubljana. V njej govori o svojem stricu dr. Alešu Stanovniku, vodilnem predvojnem krščanskem socialistu, ki so ga 22. maja 1942 aretirali Italijani in 2. junija ustrelili v Gramozni jami. Glavni namen Stanovnikove knjige je, da krivdo za smrt dr. Aleša Stanovnika zvali na "desno" oziroma "katoliško" stran.

Fotografije: Ivo Zajčeta

Pamflet o krivdi 1. del

Praktično vse v tej knjigi je podrejeno temu namenu. Knjiga je pravzaprav, pa ne bom prav nič pretiral, en sam propagandni pamflet. Če bi hotel ovreči večino nesmislov, neresnic, namernih napačnih interpretacij, mešanja vzrokov in posledic, bi moral napisati knjigo vsaj takšnega obsega, kot je Stanovnikova. To seveda ni mogoče, le kdo bo to počel, zato se bom v tem kratkem odmevu omejil samo na nekaj tem in trditev, ki so prikazane napačno, ker menim, da je tudi glavno sporočilo te knjige napačno. Problem je seveda, da tega večina bralcev ne bo opazila, eni ne zato, ker za to ne bodo zainteresirani, eni pa zato, ker slabo poznajo naše predvojno in medvojno dogajanje. Toda za poznavalca tega dogajanja že podatki, ki jih je navedel avtor knjige, dovolj razločno povedo, da se da z njimi zagovarjati povsem nasprotno trditev, kot jo je prikazal Stanovnik.

"Mi" smo (bili) vse

Knjiga, še posebej njen drugi del, ki se tiče samih okoliščin okupacije

in komunistične revolucije ter vloge dr. Aleša Stanovnika v njej, je praktično en sam konstrukt. Cele strani, ki govorijo o odgovornosti "desne" strani za "bratomorni spopad", so napisane tako, kot bi jih pisal "zgodovinar" Janko Pleterški, in ni naključje, da je bil Pleterški tudi avtorjev mentor pri pisanju knjige. Glavna značilnost tega pisanja je, da avtor zamolči vse bistvene elemente, ki so v nekem pojavu oziroma pri nekem procesu nastopali, in navaja samo nekatere, skrbno izbrane, potem pa na podlagi tega sklepa predvsem o krivdi "druge" strani, ki da je vsega kriva. Pravzaprav še huje: ta "druga" stran, ki je bila pri komunistični revoluciji glavna tarča revolucionarnega terorja, nastopa samo kot poosebljena negativnost. Te negativce (kolaborante in izdajalce) so "naši", ki so vedno zakriti pod mogočne termine, kot so "ljudske množice", "ljudska oblast", "osvobodilne sile" in še cela vrsta podobnih praznih, vendar visokozve-

nčnih terminov, uničevali. Uničevali pa so jih prav zato, ker so jim pripisali, da so negativci. Za takšne pa so jih razglasili pozitivci (naprednjaki in kar je še podobnih praznih propagandnih izrazov). Skratka, vse, kar smo počeli "mi", "naša stran", je bilo v redu (razen seveda kakšnega ekscesa, čemur pa se v vojni ni mogoče izogniti, kot je nedavno v nekem in-

tervju izjavil Janez Stanovnik), vse, kar se tiče druge strani ("desne", "katoliške"), pa je bilo narobe.

Kamenjanje sv. Štefana

Janez Stanovnik svojo zgodbo o nesrečni smrti strica Aleša Stanovnika gradi na tej neizmerno poenostavljeni shemi tako rekoč od prvega stavka. Prav ničesar ni prepustil naključju, dramaturgija je naravnana za potrebe glavnega sporočila knjige, kdo je odgovoren za smrt dr. Aleša Stanovnika. Prvi odstavek je skrbno tempiran na začetek, tako da ima bralec že od samega začetka sugerirano, kdo je v tej (in v celotni medvojni slovenski) zgodbi negativec in kdo pozivec.

Takole začne: "Aleša so ubili! Vsi smo onemeli, sporoča Kocbek zgodovinskemu spomenu v svoji *Tovarišiji* (1949, str. 32) pretresljivi trenutek, ko je Janez Tominc-Tomaž mukoma izustil to strašno vest. Od dolge in naporene poti izčrpani glasnik Tomaž ni mogel slutiti, da bo natančno čez tri mesece tudi njega zadela nič manj kruta usoda: vaška straža iz Ambrusa ga je neoboroženega pobila z motikami

Dr. Aleš Stanovnik

in kamenjem, vaški župnik ga ni hotel po krščansko pokopati /.../”

Kolikor podatkov, skoraj toliko neresnic. Vaška straža v Ambrusu je nastala vsaj dva meseca po dogodku. Nobenih motik ni bilo. Tominca je naslednji dan pokopal duhovnik po krščanskem obredu v Ambrusu. Takratni ministrant dodaja, da je takratni ambruški župnik Ivan Žavbi marca 1943 izjavil, da ne bo več pokopal partizanov. Takrat so namreč ti povsem opustošili Ambrus in okoliške vasi in povzročili neizmerno gorje pri prebivalstvu. Glede nesrečnega dogodka s Tomincem je treba navesti nekatere okoliščine in natančne podatke. Janez Tominc, formalno krščanski socialist, je v začetku septembra 1942 v Primči vasi pri Ambrusu nastopal kot popagandist OF. Še huje (za tisti čas), zbiral naj bi imena krščansko usmerjenih ljudi, in potem ko so ga sogovorniki vprašali, čemu to počne, je začel bežati. Nekaj moških se je, bilo je v večernem času, zato poglalo za njim, da bi mu vzeli spisek z imeni, eden naj bi za njim vrغل kamen, ki pa ga je zadel prav v glavo (nobenega kamenjanja ni bilo, kaj šele takšno, kot ga je doživel sveti Štefan, kot je zapisal neki propagandist).

Vračanje udarcev

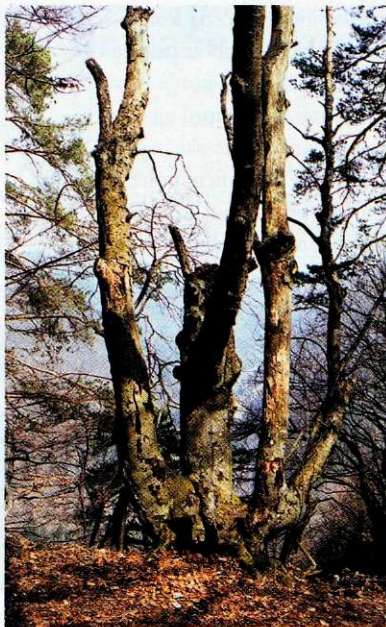
Prav vsi, ki so doslej pisali o tej temi, pa bi morali upoštevati (pa niso), da so bile takrat politične okoliščine že skrajno napete. Komunisti in partizani so pred tem že eno leto sistematično pobijali politične nasprotnike, med njimi verne ljudi in duhovnike. Dva meseca pred tem so partizani v sosednji župniji Hinje ugrabili tamkajšnjega kaplana Henrika Novaka in učiteljico Darinko Čebulj, ju strahotno mučili in umorili. Še danes nimata groba. Italijanska ofenziva, povzročena s povečini neodgovornimi partizanskimi akcijami, je bila na vrhuncu in je zelo hudo prizadevala civilno prebivalstvo. Tominc je bil torej žrtev svoje politične akcije, v katero se je vpregel, in nesrečnega naključja.

Vse to je Stanovnik zamolčal, Tominca pa je prikazal kot kristalno čisto nedolžno žrtev politične nasprotne strani, ki da je bila poosebljena negativiteta. Toda ni bila. Komunisti so

jo zgrabili za ovratnik in jo potegnili v svoj bojovniški ring ter s pretepanjem prisilili, da se je začela braniti in udarce vračati. Vsa dejstva govore o tem. Zato je človek vedno znova začuden, kakšnih zavijanj podatkov in kakšnih nesramnih trditvev so sposobni tisti, ki bi se naprej radi branili pridobitve revolucije (pokojnine, privilegije in zgodovinsko podobo).

Dvojna merila

V prvem delu knjige sledimo opisom otroštva oziroma družine Stanovnikovih iz Horjula. Tudi če upoštevamo, da je avtor knjigo pisal tudi za svoje sorodstvo in da je pisal o svoji družini, o svojem starem očetu, očetu in njegovem bratu dr. Alešu Stanovniku, je tudi ta del skrajno idealiziran in poenostavljen. Svojega očeta Ivana, ki je imel velik vpliv na brata Aleša, je prikazal kot velikega naprednjaka in predvsem borca s konservativnim klerikalizmom, čeprav je delal politiko skozi SLS. Pravzaprav se je začel že s sporom Aleševega očeta Ivana z domačim (horjulskim) župnikom Nastranom, kar je očitno odločilno pripomoglo k spopadanju njegovih sinov s “klerikalci”, Korošcem in s spogledovanjem z liberalci in celo komunisti. Avtor potem na široko poudarja pozitivne lastnosti bratov Ivana in Aleša, kako sta bila Krekovsko socialno čuteča in narodno zavedna, “druga stran” pa žigosa s termini, kot so “klerikalna inkvizicija”, “fašistično-korporativistična organi-

zacija” ali “klerikalni establišment, ki je čedalje bolj drsel v fašizem”. Koroščevo pragmatično politiko prikaže kot skrajno škodljivo, enako pragmatično politiko Stanovnikov, ki v knjigi aktivno nastopajo, pa kot skrajno pozitivno, ker so sodelovali z liberalci in komunisti. Dvojna merila ga ne skrbijo, gre samo za “naše”, ti pa so toliko “svetlejši”, v kolikor temnejši luči naslikamo nasprotnike.

Demonizacija brez vzrokov

Alešovo narodno avtonomaštvo je prikazal kot nekaj izrazito pozitivnega, toda to pozitivnost je skušal doseči tudi tako, da je avtonomaštvo “oficijalne klerikalne stranke” razglasil za demagoško. Ko je omenil “demonizacijo komunizma” po letu 1935 z “desne” strani, ni niti z besedico omenil, zakaj je do nje prišlo.

Na več mestih je avtor Alešu Stanovniku pripisal mnenje ali strinjanje s čim, čeprav potem ni navedel, na podlagi česa je to storil, zato je na nekaterih mestih več kot očitno, da mu pripisuje mnenja, ki jih z viri ne more dokazati. Zaradi omejenosti prostora vseh primerov ni mogoče navesti, zato naj omenim samo en primer očitnega pripisovanja, tokrat svojemu očetu Ivanu. Ko se je dotaknil odnosa uradne politike do novih okupatorskih oblasti leta 1941 (skrajno pri-

stransko seveda), je omenil, kako sta to komentirala brata Aleš in Ivan (avtorjevoče). Medtem ko naj bi bil Aleš omenjal Cankarjeve hlapce, naj bi bil Ivan omenil sklep vodstva SLS s 30. marca, po katerem ne bo nihče sodeloval z okupatorjem. Posumimo lahko, da je avtor ta podatek pripisal svojemu očetu na podlagi novodobnih omenjanj tega sklepa (z njim je v *Enciklopediji Slovenije* in v drugih zgodovinskih pregledih tendenciozno manipuliral zgodovinar Janko Prunk, ne da bi upošteval vrednost takšnega sklepa in kasnejše situacije).

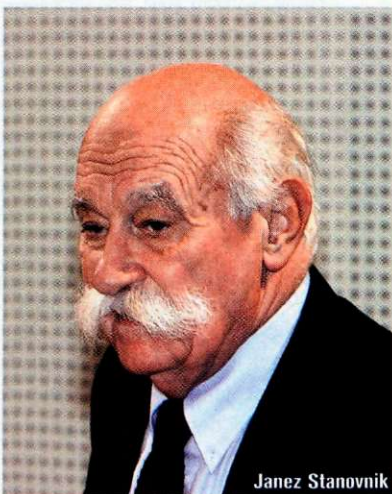
Mešanje vzrokov in posledic

Kaj naj si mislimo o naslednjih avtorjevih stavkih: “Vlogo Sovjetske zveze in Kominterne so poudarjali komunisti, da bi s tem utrjevali svojo ‘vodilno vlogo’, kasneje pa profašistični kritiki, ker so hoteli dokazati svojo tezo, da je bila NOB komunistična revolucija.” (89)

“V zgodovinski retrospektivi lahko ugotovimo, da se je slovenska katoliška desnica ujela v svojo lastno past: z ekskomunikacijo komunistov iz slovenskega nacionalnega občestva je razglasila odporniško gibanje OF za komunistično revolucijo in se odpovedala odporu proti okupatorju ter se odločila za kolaboracijo.” (103)

“Politična kolaboracija z italijanskim okupatorjem se z ustanovitvijo Slovenske legije in Slovenske zaveze začel pripravljati na bratomorno vojno pod krinko borbe proti boljševizmu.” (109)

“Razglasitev SNOO za edinega legitimnega predstavnika slovenskega odporništva je zato pomenila v tistih okoliščinah poskus preprečevanja bratomorne vojne, ne pa nasprotno, kot so argumentirali celo nekateri pravniki.” (110) Pri “nekaterih pravnikih” je mislil na dr. Lovra Šturma, ki je o revolucionarnih odlokih iz 16. septembra 1941 napisal poglobljeno pravno analizo. Ni jasno, kako lahko nekdo, ki logično razmišlja, tako trdovratno zapiše, da je monopolizacija odpora, ki jo je spremljal revolucionarni teror (že do konca leta 1941 so komunisti ubili vsaj 68 Slovencev!) pomenila “poskus preprečevanja bratomorne vojne”? >>>

» Bo držalo, kar govore nekateri, da se ti lahko komunist hladnokrvno in zavestno laže in te hkrati gleda v oči? To so sicer ostre formulacije, toda ob neverjetni množici očitnih nesmislov in strašnih podtikanj političnim nasprotnikom, ki so bili med vojno predvsem žrtve divjanja komunističnega terorja, s katerimi je posejana knjiga Janeza Stanovnika, racionalno ni mogoče navesti nekakšnih prijaznih in umirjenih ugotovitev.

Še en primer: "Bitka za legitimnost osvobodilnega gibanja OF, ki je uživalo podporo in zaupanje vsega slovenskega naroda na vseh ozemljih, ki jih naseljuje, je naletela na oster odpor reakcionarnih politikov, ki so hoteli s kolaboracijo in čakanjem obdržati oblast. Zgodaj v letu 1942, ko so partizanske enote osvobajale čedalje večje predele slovenskega ozemlja na Dolenjskem, Notranjskem in Štajerskem, pa je kolaborantska Slovenska zavzea začela organizirati bratomorni spopad." (111)

Načrtnost neresnic

Ni mogoče razumeti, kako lahko nekdo tako pretirava in piše o "vsem" slovenskem narodu, o "vsem" slovenskem ozemlju in o nekakšnih "osvobajanjih" slovenskega ozemlja. Gre za neskončna pretiravanja, ki z realnostjo nimajo praktično nič skupnega, da ne govorimo o navajanju vzrokov za nastanek oborožene protirevolucije in posledične povsem izsiljene in taktične naslonitve na navzočega okupatorja (nikakor pa ne nekakšne "čiste" kolaboracije, ki jo omenja). Če zamolčiš praktično vse bistveno, potem lahko pišeš takšne nebuloze.

Zloben bi bil, če bi zapisal, da se je "očetu naroda" pri njegovih osmih krizah, ki jih nosi, malo umsko zafeljal, morda bi ga podcenjeval, če bi ob gornji trditvi zapisal, da iz njega prihaja "starčevska zloba", verjetno gre za načrtno in brezkompromisno stališče, kjer se zavestno zamolči resnica in se zapiše neresnica. "Oče naroda" je pač politik z dolgim stažem in je navajen izrekanja propagandnih floskul. Sam namreč predbro ve, da je bilo "odporniško gibanje OF" samo lepa maska za komunistično revolucijo. Bistvenega

medvojnega početja komunistov in partizanov pač ne moreš zamolčati, kot je to v neki svoji knjigi storil njegov kolega Janko Pleterški, in potem na tej neskončni polresnici ene prikazovati kot izrazite pozitivce, druge pa kot izrazite negativce. Trezen človek se ob tem početju lahko samo vpraša: ali je tem ljudem res tako vseeno, kaj si bodo o njih oziroma njihovem pisanju mislili ljudje, tisti, ki jim ni vseeno za resnico, predvsem ljudje v prihodnosti, ko bo primež indoktrinacije z miti o NOB popustil.

Zamolčevanje bistva stvari

"Aleš je vedel, da v bratomorni spopad – državljansko vojno in revolucijo – silijo in izzivajo ekstremisti z desne in leve strani slovenske scene. Na ekstremni desnici so Mladci in Stražarji, tedaj preoblečeni v Slovensko legijo in MVAC, poskušali z vsemi silami osvobodilni boj prikazati kot komunistično revolucijo in komunistično zaroto, da bi na ta način pridobili politično opravičilo za vojaško in politično sodelovanje z okupatorjem." (106)

Najprej, takrat (do Stanovnikove aretacije) še ni bilo "MVAC", ki jo kot odiozni termin tendenciozno omenja avtor, saj je to bil italijanski termin, protirevolucija pa sebe ni nazivala tako, ampak od poletja 1942, ko je začela nastajati, kot vaške straže. Neresnične in skrajno nepošteno so avtorjeve besede, da

je z nekakšnimi navedbami revolucije slo za "opravičilo za vojaško in politično sodelovanje z okupatorjem". Sploh je povsem neresno danes, ob neizmerni množici raznovrstne literature, govoriti, da leta 1942 ni slo za komunistično revolucijo.

Revolucionarni odlok

Ko je omenjal odlok s 16. septembra 1941, s katerim je OF oziroma SNOO monopoliziral odpor proti okupatorju in predpisal smrtno kazen za vse, ki bi se kakorkoli vojaško organizirali zunaj OF, je avtor zapisal: "Dogodki, ki so temu sledili, pa so v celoti upravičili ta korak: vaške straže in slovensko domobranstvo so dokazali, kako upravičen je bil ta odlok." Gre za klasično zamenjevanje vzroka in posledice oziroma opravičevanje tega revolucionarnega odloka. Poleg tega je ob tem, torej pred datumom 16. 9. 1941, omenil delovanje Slovenske zaveze, čeprav je bila ta ustanovljena komaj aprila 1942. Da bi bila zmeda še hujša, avtor je namesto nje seveda imel pred očmi predvsem propagandni učinek svojih konstruktov, je dodal, da odlok "žal ni mogel prepričati izdajalskega povezovalja z okupatorjem, katerega žrtev je postal tudi Aleš Stanovnik". (92)

Naslednji takšen tendenciozni pristavek je naredil, ko je omenil, da se je Aleš Stanovnik dogovarjal tudi s politikami z "desne" scene. Zapisal je: "In Aleš, ki je bil glede tega glavni sogovornik in pogajalec, je postal naj-

bolj izpostavljen. Vsi, ki so se pogajali z njim, so vedeli, da se pogajajo s članom vrhovnega plenuma OF. To pa je bilo zanj usodno." (95)

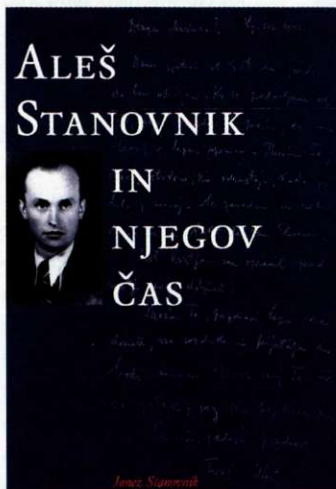
Zamolčevanje konteksta

Ko je navedel odlomek iz letaka z naslovom *Ultimat*, v katerem je Straža zapisala "Čim bi kroglja iz od OF najete bratomorilske roke zadela še enega Slovence, bo pred vso slovensko javnostjo razgrnjen seznam petnajstih voditeljev komunistične OF", je Janez Stanovnik k temu odlomku dodal izrazito tendenciozno pripombo: "Aleš Stanovnik je bil eden izmed petnajstih članov Slovenskega narodnoosvobodilnega odbora (SNOO)!" Pravzaprav je odlomek samo zaradi tega tudi navedel, da bi bralca s takšnim tendencioznim namigom čim bolj pripravil v svojo končno tezo, da je za Stanovnikovo smrt kriva "desnica". Pri tem je seveda moral zamolčati vse okoliščine stražarskega ultimata: da je bil ta izdan 21. decembra 1941, potem ko so vosovci čedalje pogosteje ubijali politične nasprotnike (4. decembra na primer Fanouša Emmra, ki se je organiziral mimo OF oziroma njenega famoznega odloka), da se komunisti oziroma vosovci na ultimatu niso prav nič ozirali, ampak so svojo revolucionarno morijo nadaljevali "namoteno" naprej, in da stražarji groznje niso uresničili.

Šele celo leto kasneje, ko je ta revolucionarni teror vzel življenja že preko tisoč Slovincem in ko je bila dežela pod hudimi uničevalnimi ukrepi okupatorjev (talci, internacije, požigi), je domnevno prišlo do kratkotrajnega "protiukrepa" ob tako imenovanih božičnih racijah, ki so bile uperjene izključno proti zatiranju tega terorja in ki so vse do danes v publicistiki prikazane na povsem enostranski način, brez navedbe ključnega elementa, to pa so vzroki za takšno ravnanje. Seveda, vse to Janeza Stanovnika ni zanimalo, zanimali so ga samo nekateri navedki, povsem iztrgani iz konteksta celote dogajanja, ki jih je potem uporabil za svoje tendenciozne potrebe.

Nadaljevanje prihodnjic

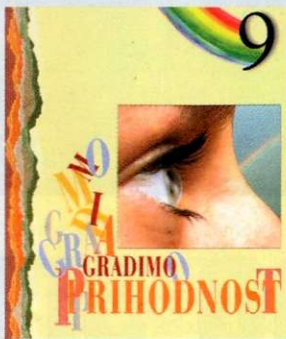
Ivo Žajdela

Gradimo prihodnost

Po naslovom *Gradimo prihodnost* je v založništvu celjske Mohorjeve družbe izšel novi veroučni učbenik za 9. razred devetletke. Učbenik je razdeljen na tri poglavja.

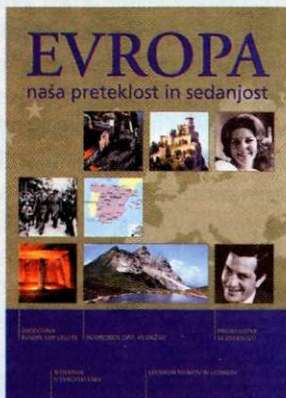
Prvo je namenjeno izzivom odrasčanja in oblikovanju samostojnih in odgovornih osebnosti. Na podlagi starozaveznih pripovedi ugotavljamo, da so vsa življenjska vprašanja, ki jih imamo, aktualna skozi vso človeško zgodovino. Z njimi se srečuje vsaka generacija. Drugo poglavje reflektira najpomembnejša vprašanja iz zgodovine Cerkev, zlasti na slovenskih tleh. Večino zgodovinskih dejstev učenci sicer že poznajo iz zgodovine, ki jo obravnavajo v šoli. To poglavje jim pomaga pri boljši identifikaciji s Cerkvijo, ki se je oblikovala skozi čas in prostor, v katerem je delovala. Tretje poglavje je namenjeno nadaljevanju poslanstva Cerkev. Učbenik je napisan na izredno prijazen in prepričljiv način. Vprašanja in sklepe odpira s pomočjo svetopisemskih besedil. Zelo prijazen je tudi po oblikovni in slikovni plati. V roke ga lahko vzamejo tudi odrasli, še posebej tisti, ki niso verni, pa bi jih zanimalo, kaj pravzaprav vera je. Učbenik, dodan mu je tudi delovni zvezek, je pripravilo pet avtorjev, uredil pa ga je dr. Stanko Gerjolj, predavatelj pedagoške psihologije in didaktike na teološki fakulteti.

Evropa

Evropska celina je v svoji dolgi zgodovini doživela že veliko prelomnih trenutkov.

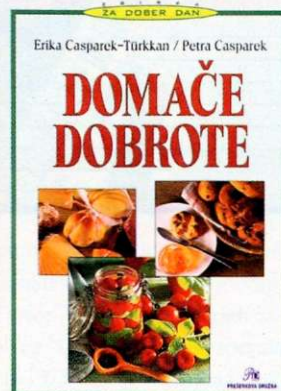
Mednje gotovo sodijo tudi politični dogodki s konca 20. in začetka 21. stoletja. Politični obraz Evrope se dramatično spreminja in spremembe bodo odločilno zaznamovale tudi prihodnost Slovencev. Politologinja in strokovnjakinja za Evropo Martina Boden v priročniku *Evropa* pojasnjuje vse, kar naj bi sodoben Evropejec vedel o Evropi – in predvsem, kar je zanj koristno, da ve. Knjiga je hkrati priročnik, v katerem lahko poiščemo najrazličnejše podatke, in berilo, ki izčrpno opisuje evropsko zgodovino ter predstavlja posamezne države, tudi tiste, ki jih danes v nekdanji obliki ni več. Priročnik dopolnjuje leksikon pojmov in organizacij, ki jih pri predstavitvi Evrope pogosto uporabljamo in navajamo. Poglavje o zgodovini Evrope kot celote osvetljuje osrednje dogodke v razvoju evropske civilizacije in pomaga razumeti sedanje razmere ter sklepati o prihodnosti. V osrednjem delu so izčrpnimi in zanimivi opisi 45 evropskih držav, ki so zaradi lažjega iskanja razvrščene po abecednem redu. Posebni prispevki obravnavajo nacionalno in regionalno pomembne dogodke in obdobja. Temeljiti in jedrnat evropski leksikon seznanja z ustanovami, organizacijami in mehanizmi sodobne Evrope, zlasti Evropske zveze, in pojasnjuje, kako delujejo. 13 tematskih zemljevidov v zgodovinskem pregledu ponazarja spremembe na celini in predstavlja najpomembnejša obdobja v zgodovini držav in geopolitičnem preoblikovanju območij. Podoba zaokrožajo številne predstavitve pomembnih osebnosti in navedki iz dokumentov in knjig, shematski prikaz in barvne fotografije. Slovenska izdaja priročnika je precej dopolnjena.

Domače dobrote

V zbirki *Za dober dan*, izdaja jo Prešernova družba, se je dosedanjim enajstim knjigam pridružila nova – *Domače dobrote*.

Knjiga je namenjena vsem, ki želijo na ustvarjalen in ozaveščen način požlahtniti in podaljšati trajnost naravnim živilom, in vsem, ki so radovedni in bi se radi naučili novih postopkov konzerviranja, in tistim, ki bi želeli prek vsega leta, ne glede na letni čas, uživati v okusih npr. jagodne marmelade, vložnih kosmulj, češnjavega likerja in kislih kumaric iz domače kuhinje. Bodisi da vkuhavamo marmelade in džeme ter sladkokislo sadje, ali pa v olje vlagamo sir, pripravljamo domače klobase in paštete ter kvašenega lososa, v tem standardnem priročniku najdemo tradicionalne in moderne metode, kako pripraviti in konzervirati domače dobrote, ki jih lahko naredimo v lastni kuhinji, brez velikih izdatkov. Dvajset poglavij na 317 straneh govori o številnih različicah konzerviranja sadja in zelenjave, izdelavi likerjev, vina, piva, kisa in različnih vrst olja, izdelovanju klobas, vlaganju rib, pripravi različnih mlečnih izdelkov, pripravi müslija, čajev, zelišč, kandiranega sadja in bonbonov. Objavljenih je več kot 200 podrobnih receptov s številnimi nasveti in različicami. Predstavljeni so vsi delovni pripomočki za posamezna poglavja.

Antropologija ustvarjalnosti

V zbirki *Paradigme* je založba Nova revija izdala knjigo Jana Makaroviča *Antropologija ustvarjalnosti*.

Antropologija kot znanost o človeku lahko obravnava človeka – ta najbolj zapleteni pojav, kar jih poznamo – z najrazličnejših vidikov: kot del narave ali kot nosilca duha, kot enkratnega posameznika ali kot pripadnika skupnosti, naroda in človeštva. Pričujoča antropologija ustvarjalnosti pa izhaja iz spoznanja, da je tisto, kar povezuje najrazličnejše vidike človeške stvarnosti v eno samo celoto, prav ustvarjalnost. Še več, ustvarjalnost je bistvo človeka in najvisja oblika njegovega samouresničevanja. Zato obseže tudi antropologija kot znanost o človeku kot takem svoj vrh prav v antropologiji ustvarjalnosti. Pri raziskovanju ustvarjalnosti je na Slovenskem zoral ledino Anton Trstenjak s svojo monumentalno *Psihologijo ustvarjalnosti* kot najzrejšim sadom svojega dolgega in plodnega življenja. Človek, to zagonetno bitje s tisoč obrazi, se nam kaže kot ustvarjalec prav v svoji razpetosti med biološkim in družbenim, individualnim in družbenim, materialnim in duhovnim. In prav prevladanje te razpetosti, poenotenje podobe človeka je ambicija Jana Makaroviča v knjigi *Antropologija ustvarjalnosti*.

Usodno srečanje

GOTHIKA

“Gothika je popkorn film s pravo substanco in želimo, da ljudje pridejo v kino pripravljeni, da jih bo strah,” svariyo ustvarjalci filma. Čaka nas namreč napeta, srhljiva vožnja, s katere pred koncem ni dovoljeno uiti.

Sijajna in ugledna kriminalna psihologinja Miranda Grey, igral jo Halle Berry, strokovnjakinja, ki ve, kaj je racionalno, kaj je logično, kaj je razumno. Pod vodstvom svojega moža, igra ga Charles S. Dutton, ki je vodja administracije psihiatričnega oddelka ženske kaznilnice Woodward, Miranda zdravi nevarno motene paciente.

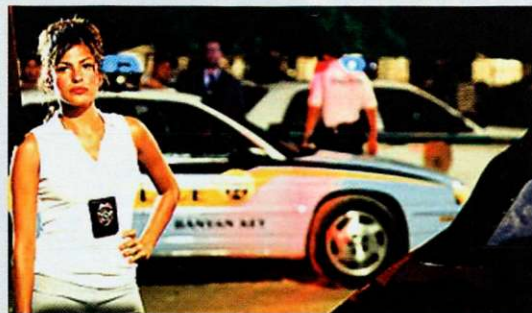
Ena izmed njih je Chloe (Penélope Cruz), izjemno karizmatična morilka, katere izpovedi o satanističnem mučenju je razsodna zdravnica označila zgolj za psihotične blodnje paranoičnega uma. A Mirandini utečeni zakon in lagodno življenje sta srhljivo ogrožena po skrivnostnem srečanju z mlado neznancko, ki jo pahne v nočno moro, kakršne si ni mogla predstavljati niti v najbolj divjih sanjah.

Ko se po pošastni nesreči Miranda prebudi, pretreseno ugotovi, da so njenega moža umorili. Krvava sled umora pa vodi naravnost k njej. Ne more si predstavljati, da bi brez pravega razloga lahko zgrešila tako kruto dejanje zoper moškega, ki ga je ljubila in občudovala. Miranda se

Režija:	Mathieu Kassovitz
Producenti:	L. Levin, Susan Levin, Joel Silver, Robert Zemeckis
Scenarist:	Sebastian Gutierrez
Igrajo:	Halle Berry, Robert Downey Jr., Charles Dutton, John Carroll Lynch, Bernard Hill, Penélope Cruz
Premiera:	1. 4. 2004
Distribucija:	Continental film

nenadoma znajde ujeta v Woodwardu ob izjemno neuravnovešenih pacientkah, ki jih je včasih zdravila z metodično distanco. Ker se usodne noči ne spominja, ostale so ji samo razdrobljene vizije o srhljivo skrivnostnem dekletu, njeno vedenje postaja vse bolj nepredvidljivo. Na njene trditve o nedolžnosti njen nekdanji kolega doktor Pete Graham (Robert Downey Jr.) gleda kot

na začetek padca v brezno norosti. Sicer sočustvuje z njo, a ta skeptični sodelavec ima tudi sam težave. Ker se mora bolj kot na dejstva zanašati na nagone, Miranda začne verjeti, da jo je obsedla nadnaravna sila, ki se je odločena maščevati na račun njene zdrave pameti. Ko jo Chloe vleče vse globlje v njen lastni osebni pekel, se mora Miranda odločiti, ali je vse bližje norosti ... ali resnici.

Bitka s časom

Vse, kar veste in v kar ste verjeli, lahko postane laž. In prav takšna nočna mora doleti Matta Leeja Whitlocka.

Matt, igra ga Denzel Washington, je načelnik policije v zaspanem mestecu Banyan Key na Floridi, kjer se ne dogaja nič pretresljivega. Marljivost in učinkovitost sta mu prinesla

ugled med njegovimi kolegi in so-meščani. Z ženo Alexadro Cole (Eva Mendes), s katero se sicer ločuje, ohranja prijateljske stike. Napredovala je na položaj detektiva, in kot se

izkaže, bosta spet sodelovala pri vznemirljivem primeru. Ker se je žena že odselila, se zaplete v vroče razmerje s privlačno Ann Harrison (Sanaa Lathan), ženo nasilnega in lju-

Gotski slog

Cvetočji gotski pripovedni slog, izjemno priljubljen hibrid skrivnosti, groze in samotnosti, je v angleški literaturi prevladoval v poznem osemnajstem in zgodnjem devetnajstem stoletju. Najbolj znan in vpliven je Frankenstein Mary Shelley, izdan leta 1818. Ta "novi in srhljivi žanr novih in srhljivih časov" je bil predhodnik sodobnega kriminalnega romana. Gotska tradicija nasilne spremembe, vkleščene v skrivnost in potopljene v čezmerno ozračje, je za 21. stoletje

na novo zamišljena v Gothiki, srhljivi pripovedi o Mirandi Grey, sijajni psihiatrinji, ki izkusi nezaželeno prebujenje, ko jo obtožijo pošastnega

umora, ki se ga ne more spomniti. "Gothika je nadnaravna srhljivka, ki deluje na več ravneh," pravi producent Joel Silver, ki je z Robertom Zemeckisom leta 1999 ustanovil Dark Castle Entertainment. "Je izvrstno napisana, srhljiva, skrivnostna, gradi na likih, in seveda gre za film Dark Castla, torej je izvrstna zgodba o duhovih. Ukvarja se s strahom, ki je v vseh nas, da nam povedo, da smo zgrešili nekaj groznega, vendar se mi tega ne spominjamo. In na vsakem koraku nas pušča v negotovosti. Se vse to odvija v Mirandini glavi? Gre za zaroto? Ali z njo manipulira nadnaravna sila?"

Sebastian Gutierrez je napisal srhljiv, na likih temelječ scenarij o ugledni kriminalni psihologinji, ki se bojuje za lastno zdravo pamet in svobodo, ko je pahnjena v situacijo, ki je ne more nadzirati. "Ena od stvari, zaradi katerih se Gothika razlikuje od tipične grozljivke, je lik Mirande Grey," pravi Silver.

bosumnega sodelavca Chrisa (Dean Cain). Ko pa v Banyan Keyju pride do brutalnega dvojnega umora, se Matt nemudoma loti preiskave. Njegovo življenje se obrne na glavo, saj na dan prihaja vse več dokazov, ki obremenjujejo Matta kot glavnega osumljenca. Preiskava je v polnem zagonu, pri njej pa sodelujejo tudi Mat-

tovi kolegi, zato se mora spustiti v bitko s časom in primer rešiti pred njimi. Vseskozi mora ostati nekaj korakov pred njimi, če želi oprati svoje ime in priti do grozovite resnice. Zgodba se bliža vrhuncu in vse bolj postaja jasno, da je resnica na Mattovi strani. Vendar je časa čedalje manj. **Monika Maljevič**

OUT OF TIME

Režija:	Carl Franklin
Producenti:	Jesse Beaton, Stokely Chaffin, Neal H. Moritz
Scenarist:	David Collard
Igrajo:	Denzel Washington, Eva Mendes, Sanaa Lathan, Dean Cain, John Billingsley, Robert Baker, Alex Carter, Antoni Corone, Terry Loughlin, Nora Dunn
Premiera:	1. 4. 2004
Distribucija:	Creativa

na kratko

V Kaliforniji je v 85. letu umrla ameriška igralka **Mercedes McCambridge**, ki je svoj glas posodila demonu v Izganjalcu hudiča, je v petek poročal ameriški tisk. Igralka je debitirala na radiu skupaj z Orsonom Wellsom, ki jo je označil za "največjo živečo radijsko igralko". Temnolasa igralka z ekspresivnim obrazom in globokim glasom se je specializirala za like napadalnih, fanatičnih žensk, posebej uspešno je nastopila v westernu Johnny Guitar režiserja Nicholasa Rayja iz leta 1954. Oskarja za stransko vlogo je prejela za debitantski nastop na filmu leta 1949, ko je poustvarila prodorno organizatorico politične kampanje v Vseh kraljevih možeh Roberta Rossna. Za stransko vlogo je še enega oskarja prejela leta 1956 za vlogo stroge sestre v filmu Velikan Georgea Stevensa, v katerem sta v glavnih vlogah nastopila James Dean in Elizabeth Taylor. V filmu Nenadoma lansko poletje J. L. Mankiewicza iz leta 1959 je odigrala okrutno bolničarko ob Elizabeth Taylor. V 60. letih je zaradi zasnovenosti z alkoholom redkeje nastopala, v 70. pa je najbolj uspevala samo z glasom. V Izganjalcu hudiča iz leta 1973 v režiji Williama Friedkina se na platnu ni pojavila, temveč je le posodila glas demonu.

Po filmu **Amelie**, ki je očaral Američane, željnih sanjarjenja po napa dih leta 2001, francoski film v Združenih državah doživlja nenavaden uspeh, ameriški kritiki, ljubitelji Truffauta in Godarda, pa že govorijo o "novem novem valu". Dobički od francoskih filmov so se v zadnjih treh letih podvojili, predvsem zaradi uspeha Amelie, ki jo interpretira Audrey Tautou. Film Jeana-Pierrea Jeuneta je v ZDA zaslužil največ med francoskimi filmi – 34 milijonov dolarjev. Lani je Pianist Romana Polanskega, film francoske produkcije, posnet v angleščini, zaslužil 33 milijonov dolarjev. Poleg tega je kar nekaj francoskih filmov v ZDA prineslo več kot milijon dolarjev, med njimi sta animirani film Les Triplettes de Belleville Sylvaina Chometa (pet milijonov dolarjev, vendar ga še vedno prikazujejo) in Le Peuple Migrateur Jacquesa Perrina (deset milijonov dolarjev). Patrick Renault, ki je na francoskem konzulatu v New Yorku pristojen za avdiovizualni sektor, opozarja na vlogo nekaterih režiserjev-producentov, kot so Luc Besson (Peti element), Matthieu Kassovitz (Škratna reka) in François Ozon (Bazen), ki so porušili tabuje, ko so svoje filme posneli v angleščini in običajno paletu francoskega filma razširili z žanrskimi filmi – fantastični, futuristični, trilerji, policijski, kakršnih v Franciji skoraj ne snemajo.

Steven Spielberg in Tom Cruise bosta sodelovala pri produkciji in snemanju nove različice Vojne zvezd, znanstveno-fantastične drame, ki je v 30. letih sejala paniko v Združenih državah. Tom Cruise bo producent in glavni zvezdnik filma, Spielberg, režiser filmov, kot so E. T., Schindlerjev seznam in drugi, pa bo režiral. Vojna zvezd, ki so jo na filmsko platno prenesli samo enkrat, in to v 50. letih, je v zgodovini ameriške popularne kulture zapustila neizbrisno sled, ko je 30. oktobra leta 1938 mladi igralec in režiser Orson Welles, ki je imel takrat 23 let, v obliki reportaže prek radia emitiral priredbo tega klasičnega dela britanskega romanopisca H. G. Wellsa iz leta 1898. Takrat je več desetisoč Američanov, ki so verjeli, da marsovci resnično osvajajo ZDA, bežali iz mest na podeželje, v begunstvo brez primere. Snemanje filma se bo predvidoma začelo konec leta 2005, ko bo Spielberg končal snemanje filma The Terminal, v katerem v glavnih vlogah nastopata Tom Hanks in Catherine Zeta-Jones.

Radio Krka
106.6 MHz

PETEK,

2.4.2004

Slovenija 1

6.00	TELETEKST TV SLOVENIJA do 06.40
6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	H. CH. ANDERSEN: SVINJSKI PASTIR, LUTKOVA IN GRICA
9.35	ODDAJA ZA OTROKE
9.55	NA LINIJI, ODDAJA ZA MLADE
10.30	JASNO IN GLASNO VIRTUOZI: META SKOK (KITARA) IN KAJA PRODNIK (KLAVIR)
11.25	SLOVENSKI KVARTET KLARINETOV
11.55	HUMANISTIKA
12.25	LANCOBARDI - SLEDI LJUDSTVA, DOKUMENTARNA ODDAJA
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.30	TEDENSKI IZBOR
13.30	OSMI DAN
14.00	OMIZJE: DEVETLETKA
15.35	NEKAJ MINUT ZA DOMAČO GLASBO
15.55	MOSTOVI - HIDAK (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	PLEME, ANGL. NANIZANKA, 13/26 (VPS 16.50)
17.15	IZ POPOTNE TORBE: BREZ VODE NE GRE (VPS 17.15)
17.35	NATIONAL GEOGRAPHIC, AMERIŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 1/18 (VPS 17.40)
18.30	ŽREBANJE DETELJICE (VPS 18.30)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.40	ŠPORT, VREME, MAGNET
20.00	NAJŠIBKEJŠI ČLEN, KVIZ (VPS 20.00)
20.50	PRED REFERENDUMOM O TEHNIČNEM ZAKONU O IZBRISANIH (VPS 20.50)
22.10	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
23.00	POLNOČNI KLUB (VPS 22.50)
0.15	NOČNI IZBOR
0.15	NATIONAL GEOGRAPHIC, AMERIŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 1/18
1.10	JADVIGINA BLAZINA, MADŽARSKI FILM (VPS 02.00)
3.00	KAM S TRUPLJOM?, FRANCOŠKI FILM (VPS 04.05)
5.20	POLNOČNI KLUB
6.30	SKOZI ČAS (VPS 06.25)

Slovenija 2

7.45	TELETEKST TV SLOVENIJA do 08.00
8.00	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
9.00	TEDENSKI IZBOR
9.00	OSEBNO, POGOVORNA ODDAJA
9.30	MOSTOVI - HIDAK: POD DROBNOGLEDOM - NAGYÖT" ALATT BRUSELI: PRIREDITEV OB VSTOPU V NATO, PRENOS (VPS 10.00)
12.00	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
13.00	TV PRODAJA
13.30	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
16.10	TV PRODAJA
16.45	VIDEOŠPOTNICE, PONOVITEV
17.15	OSEBNO, POGOVORNA ODDAJA (VPS 17.15)
17.45	SKOZI ČAS (VPS 17.45)
18.00	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 58/158 (VPS 18.00)
18.30	V DEŽELI ŠKRATOV, AMERIŠKI FILM, 1. DEL, PONOVITEV (VPS 18.30)
20.00	ŠEST ŽENA HENRIKA VIII., ANGLEŠKA DOKUMENT. SERIJA, 4., ZADNJI DEL (VPS 20.05)
20.50	PLATFORMA: BERLIN, ODDAJA O SODOBNI UMETNOSTI (VPS 21.00)
21.20	PRAKŠA, AM. NANIZANKA, 21/22 (VPS 20.55)
22.05	SOUTH PARK, AMERIŠKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 5/17
22.30	ŽIVETI IN UMRETI V LOS ANGELESU, AMERIŠKI FILM (VPS 21.55)
0.20	24, AMERIŠKA NADALJEVANKA, 24., ZADNJI DEL, PONOVITEV (VPS 00.45)
1.05	VIDEOSTRANI

Kanal A

9.15	TV prodaja
9.20	Herkul, 5. sezona, pon. 2. dela am nadaljevanke

10.10	Varuhi luke, 6. sezona, ponovitev 33. dela avstralske nanizanke
11.00	Non Stop Music, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Herkul, 5. sezona, 3. del ameriške nadaljevanke
13.50	Mladi in nemiri, 3. sezona, 114. del ameriške nadaljevanke
14.40	Vsi moji otroci, 11. del ameriške nadaljevanke
15.30	TV prodaja
16.00	Varuhi luke, 6. sezona, 34. del avstralske naniz.
16.55	Hal: Skrita kamera, humoristična oddaja
17.25	Samski stan, 1. sezona, 3. del ameriške humoristične nanizanke
17.55	Moja najstnica, 21. del am. nanizanke
18.25	XXL premiere
18.30	Non Stop Music
20.00	Romantični film: Izgubljene priloznosti
	Locket, ameriški film
21.45	Nori na petek: Guinnessova knjiga rekordov, angleška dokumentarna serija
22.35	Obisk pri Osbournovih, dokumentarna oddaja
23.05	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

6.35	Beyblade, risana serija
7.00	Dogodivščine Jackiea Chana, risana serija
7.25	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.15	Maševanje ljubezni, ponovitev 49. dela španske nadaljevanke
9.10	Skrivnost ljubezni, ponovitev 144. dela venezuelske nadaljevanke
10.00	TV prodaja
10.30	Čudež življenja, ponovitev 141. dela venezuelske nadaljevanke
11.20	Družinske vezi, pon. 71. dela brazilске nad. 12.15 Trenja, ponovitev
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Družinske vezi, 72. del brazilске nadaljevanke
15.55	Čudež življenja, 142. del venezuelske nad.
16.55	Skrivnost ljubezni, 145. del venezuelske nad.
17.55	24UR - vreme
18.00	Maševanje ljubezni, 50. del španske nad.
19.00	24UR
20.00	Akcija: Nenadna smrt, ameriški film
22.00	Pazi, kamera!
22.30	Teksaški mož postave, 6. sezona, 5. del ameriške nanizanke
23.25	XXL premiere
23.30	Marko Polo, izraelski film
1.40	24UR, ponovitev
2.20	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
9.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, pon
10.00	Poslovni dnevnik, oddaja o gospodarstvu
11.00	Sanjska poroka, serija oddaj o pripravah na poroko, vodi: Inti Šraj, pon
11.30	Med danes in jutri, pogovori s predsedniki političnih strank, pon
12.30	A to je to!, zabavno poučna oddaja, vodi: Alenka Strnad - Reza, pon
13.00	Video top 30, lestvica glasbenih spotov
17.30	Šola na Jupitru, pon
18.00	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapez, pon
18.30	EU in PIKA, prvič
19.00	24 UR, prenos v živo
20.00	Predah v gibanju, gost: Lojze Peterle, vodi: Jana Debeljak, prvič
21.00	The Kwashen Retashy, glasbeni show
22.30	Petkova pomenkovanja, gost: Miran Stanovnik, prvič
23.30	BODI IDOL 2004, zabavno glasbena oddaja, vodi: Rebeka Dremelj, pon
02.00	Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Risanke
08.50	TV prodaja
09.10	Lisice, 5. del jugoslovanske serije
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
10.55	Videalisti, glasbene lestvice
12.00	TV prodaja

12.25	Risanke
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
14.30	Videalisti, glasbene lestvice
15.30	Prosta peta, dokumentarni film
16.15	Rokomet, moja igra
16.45	Automobile
17.00	Silaj, ponovitev
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 165. del italijanske telenovele
18.00	Ilirika, turistična TV prodaja
18.30	Pokemoni, risani film
19.00	Videalisti, glasbene lestvice
20.00	Avdicija SuperNov@ Multi Talents Kranj
21.00	Službenik spregovori - resnica Paula Burela o princesi Diani
22.00	Skoki oko zasledovalca, am. triler, 1999
00.00	TV prodaja
00.30	Videostrani

SOBOTA,

3.4.2004

Slovenija 1

6.25	TELETEKST TV SLOVENIJA do 07.20
6.50	TEDENSKI IZBOR
7.05	OBJEMI IN POLJUBI, KRATKI DOKUMENTARNI FILM
7.05	ZGODBE IZ ŠKOLJKE
7.35	POD KLOBUKOM
8.15	KINO KEKEC:
	KRALJICIN NOS: KRUŠNI DOM, ANGLEŠKI FILM, 4. DEL (VPS 08.20)
9.55	TEDENSKI IZBOR
9.55	NAJŠIBKEJŠI ČLEN, KVIZ
10.45	POLNOČNI KLUB
12.00	TEDNIK, PONOVITEV
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.25	RAD IMAM LUCY, AMERIŠKA ČB NANIZANKA, 169. EPIZODA, PONOVITEV
13.50	SLOV V MOJI POSTELJI, NEMŠKI FILM (VPS 13.50)
15.10	O ŽIVALIH IN LJUDEH, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 15.30)
15.55	SLOVENSKI UTRINKI, ODDAJA MADŽARŠKE TV (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 16.50)
17.15	OZARE (VPS 17.15)
17.20	DIVJI SVET PRIHODNOSTI, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 1/13 (VPS 17.20)
17.45	ALPE-DONAVA-JADRAN, PODOBE IZ SREDNJE EVROPE (VPS 17.50)
18.15	COFKO COF, RISANA NANIZANKA, 4/26 (VPS 18.20)
18.40	RISANKA (VPS 18.45)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.40	ŠPORT
19.50	VREME
20.00	ČOKOLADNE SANJE, HUMORISTIČNA NADALJEVANKA, 1/10 (VPS 20.00)
20.35	PIOIROT: NEVARNA ZADNJA HIŠA, ANGLEŠKI FILM (VPS 20.35)
22.15	PRVI IN DRUGI (VPS 22.10)
22.40	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.35)
23.10	OKUS PO VINU, DOKUMENTARNA SERIJA, 1/10 (VPS 23.10)
23.40	POD RUŠO, AMERIŠKA NADALJEVANKA, 5/13 (VPS 23.40)
0.35	NOČNI IZBOR
0.35	NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR
1.00	DIVJI SVET PRIHODNOSTI, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 1/13
1.25	ALPE-DONAVA-JADRAN, PODOBE IZ SREDNJE EVROPE
1.55	SLADKI VOJNI PO USPEHU, AMERIŠKI ČB FILM (VPS 02.55)
3.25	PRVI IN DRUGI
3.45	OKUS PO VINU, DOKUMENTARNA SERIJA, 1/10
4.45	GOSPOD IZ KAVARNE ASTORIA, PORTRET ŽARKA PETANA
5.45	KONCERT: KATICE - DEKATA (VPS 05.45)

Slovenija 2

7.45	TELETEKST TV SLOVENIJA do 08.00
8.00	VREMENSKA PANORAMA

8.30	TV PRODAJA
9.00	GLASBENO JUTRO: KD PIHALNI ORKESTER KRKA (VPS 09.00)
9.35	MOSTOVI - HIDAK, PONOVITEV
10.05	TV PRODAJA
10.35	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
13.20	TEDENSKI IZBOR
13.20	PESNIŠKI IN CLOVEŠKI OBRAZ SREČKA KOSOVELA
15.10	MEJA NA REKI: ZGODBA O MESTU RADGONA, DOKUMENTARNI FILM
16.00	ZGODOVINA EVROPSKIH PRVENSTEV V NOGOMETU: LETI 1960 IN 1964 (VPS 16.00)
16.25	ZGODOVINA EVROPSKIH PRVENSTEV V NOGOMETU: LETO 1968 (VPS 16.25)
16.50	SKOZI ČAS (VPS 16.50)
17.00	'(A)H, TE ORGLICE', POSNETEK GALA KONCERTA (VPS 17.00)
18.30	MANHATTANSKA MELODRAMA, AMERIŠKI ČB FILM, PONOVITEV (VPS 18.30)
20.00	PRIDIGA RIBAM: VZPON NA VRH, KOPRODUKCIJSKA NAD., 2/3 (VPS 20.05)
20.45	VNOVIČ V BRIDESHEADU, ANGLEŠKA LITERARNA NADALJEVANKA, 4/11 (VPS 20.55)
21.40	V MIRNI NOČI, AMERIŠKI FILM (VPS 21.55)
23.15	SOBOTNA NOČ (VPS 23.30)
1.15	TINSEL TOWN, ANGLEŠKA NADALJEVANKA, 1/10, PONOVITEV (VPS 01.30)
1.45	VIDEOSTRANI

Kanal A

9.20	TV prodaja
9.50	Vsi moji otroci, ponovitev 7. dela ameriške nad.
10.40	Vsi moji otroci, ponovitev 8. dela ameriške nad.
11.30	Vsi moji otroci, ponovitev 9. dela ameriške nad.
12.20	Vsi moji otroci, ponovitev 10. dela ameriške nad.
13.10	Vsi moji otroci, ponovitev 11. dela ameriške nad.
14.00	Dannyjeve zvezde, v živo
15.00	Dr. Phil, pogovorna oddaja
15.50	Oprah Show, pogovorna oddaja
16.40	Resnica TV skandalov, dokumentarna oddaja
17.35	Simpatije, 6. sezona, 10. del ameriške naniz.
18.30	Non Stop Music
20.00	Miss Universe Slovenije 2004, prenos izbora
22.00	Znova na prostosti, 2. sezona, 7. del ameriške nanizanke
22.55	Uspešno osvajanje, ameriški film
0.50	Ekstra magazin, ponovitev

Pop TV

7.30	TV prodaja
8.00	Ringa-Raja:
8.00	Moj prijatelj Roki, sinhronizirana risana serija
8.10	Zelenjavčki, sinhronizirana risana serija
8.45	Malinji dol, sinhronizirana risana serija
8.55	Super punce, sinhronizirana risana serija
9.20	Pulsek Zlatko, sinhronizirana risana serija
9.30	Action Man, sinhronizirana risana serija
9.55	Trnuljčica, sinhronizirani risani film
10.45	Bobek in Ciril, sinhronizirana risana serija
11.10	Beyblade, risana serija
11.35	Dogodivščine Jackiea Chana, risana serija
12.00	Solska kosarkarska liga
13.00	Formula 1, prenos treninga
14.30	Mladiči narave, dokumentarna oddaja
15.35	Zgodbe oceanov, dokumentarna oddaja
16.10	Izginjajoči raji na zemlji, dokumentarna oddaja
17.15	24UR - vreme
17.20	Vidiva se v sanjah, ameriški film
19.00	24UR
20.00	Lepo je biti milijonar
21.10	Filmski hit: Brodolum, ameriški film
23.45	Živi, ameriški film
2.05	24UR, ponovitev
3.05	Nočna panorama

TevePika

11.00	Tekmovanje Barcaffe Ski Open 2004 in pokal Toči, pon
11.30	Zrela leta z Melanijo Šter, oddaja za tretje življenjsko obdobje, pon
12.00	Na Piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
13.00	Pod Židano marelo, oddaja z narodno zabavnimi ansambli, pon
14.30	Video top 30, lestvica glasbenih spotov
17.30	Med danes in jutri, pogovori s predsedniki političnih strank, pon
18.15	Zeleni vodnik, oddaja o hortikulturi, prvič
18.45	Z glavo na zabavo, prvič
19.00	ABCD, svet avtomobilizma, pon

19.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, gost: Alojzij Medved dr. med., pon
20.00	Sanjska poroka, serija oddaj o pripravah na poroko, vodi: Inti Šraj, prvič
20.30	A to je to!, poučno zabavna oddaja, vodi: Alenka Strnad - Reza, pon
21.00	Sola na Jupitru, pon
21.30	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
22.00	Predah v gibanju, gost: Lojze Peterle, vodi: Jana Debeljak, pon
23.00	The Kwashen Retashy, glasbeni show, pon
00.30	Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

07.00	Videostrani
08.00	TV prodaja
09.00	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 150. dela
09.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 151. dela
09.50	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 152. dela
10.10	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 153. dela
10.35	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev 154. dela
11.00	Ski Open, smučarsko tekmovalje
11.30	Za vas in mesto, ponovitev
12.30	tiri tačke, ponovitev
13.00	V prodaja
13.30	Angleška nogometna liga, prenos
15.30	Raketa pod kozolcem, ponovitev
17.00	Zakuhajmo z Deso, ponovitev
18.00	TV prodaja
18.30	Automobile
18.45	Ilirika, turistična TV prodaja
19.15	Videalisti, glasbene lestvice
20.00	Hrvaški idol, reportaža
21.00	Angleška nogometna liga, posnetek
22.45	K1, športni program
23.45	TV prodaja
00.15	Videostrani

NEDELJA,

4.4.2004

Slovenija 1

7.05	TELETEKST TV SLOVENIJA do 06.40
7.30	ZIV ŽAV: BISERGORA: NAZAJ IN NAPREJ, LUTKOVNA NANIZANKA, 7/15; MEDVEDEK, RISANA NANIZANKA, 14. EPIZODA; MARCELINO KRUIH IN VINO, RISANA NANIZANKA, 5/26; PIKA NOGAVIČKA, RISANA NANIZANKA, 4/26 (VPS 07.30)
9.25	O ŽIVALIH IN LJUDEH, ODDAJA TV MARIBOR, PONOVITEV NEDELJSKA MAŠA, PRENOS IZ LESKOVČA PRI KRŠKEM (VPS 09.55)
9.55	DIVJA AZIJA, FRANÇOŠKA POLJUĐNOZNAŠT. SERIJA, 6/12 (VPS 11.00)
11.30	OBZORJA IN DUHA (VPS 11.30)
12.00	LJUDJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS 12.00)
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.15	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA (VPS 13.15)
13.15	SKRITA KAMERA
13.20	ČLOVEK IN POL
13.30	ČLOVEŠKI FAKTOR
13.35	NEDELJSKO OKO
13.40	GLAS LJUDSTVA
13.45	HALO, LEON
13.55	PET MINUT SLAVE
14.00	PLANETY
15.00	SKRITA KAMERA
15.10	ŠPORT NA DANAŠNJI DAN
15.15	VABILO ZA DVA
15.30	NEMOGOČE
15.35	TRIKOTNIK
15.55	TOTAL
16.10	GLASBENI DVOBOJ
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.45	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA (VPS 16.45)
16.45	FENOMENI
16.50	LORELLA
17.05	PREDMET POZELJENJA
17.20	DRUŽABNA KRONIKA
17.35	VSAKDANJIJ IN PRAZNIK (VPS 17.35)
18.30	ZREBANJE LOTA (VPS 18.30)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK

19.25	ŠPORT
19.35	ZRCALO TEDNA
19.50	VREME
20.00	SPET DOMA (VPS 20.00)
21.50	INTERVIJU: DR. PETER ČEFERIN (VPS 21.50)
22.45	ODMEVI, ŠPORT, VREME (VPS 22.45)
23.40	PRINESITE MI GLAVO ALFREDA GARCIE, AMERIŠKI FILM (VPS 23.40)
1.30	NOČNI IZBOR
1.30	DNEVNIK, ŠPORT
2.40	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA

Slovenija 2

7.45	TELETEKST TV SLOVENIJA do 08.00
8.00	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
9.00	TV PRODAJA
9.30	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
11.10	TV PRODAJA
11.40	SKOZI ČAS (VPS 18.50)
11.50	5. FESTIVAL USTNIH HARMONIK - 'AH), TE ORGLICE', 1. DEL (VPS 12.30)
12.20	KLEOPATRA, AMERIŠKI FILM (VPS 16.00)
16.20	MAGAZIN LIGE PRVAKOV (VPS 17.50)
16.55	VELENJE: DP V ROKOMETU (M), GORENJE - CELJE PIVOVARNA LAŠKO, PRENOS (VPS 16.55)
18.30	KALIBER 0.46, DOKUMENTARNI FELJTON (VPS 18.20)
19.00	MILAN DEKLEVA: NAJ OSTANE MED NAMI, IZVIRNA TV IGRA (VPS 19.00)
20.00	PO ALPSKIH DIVJINAH, NEMŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 20.05)
20.55	NAŠE SKRIVNO ŽIVLJENJE, AVSTRALSKA NADALJEVANKA, 11/22 (VPS 21.00)
21.40	IZ BALETNEGA ARHIVA: SPECTRE DE LA ROSE IN ŠEST BALETNIH TOČK (VPS 21.50)
22.30	SOUTH PARK, MERIŠKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, /17, PONOVITEV (VPS 22.40)
22.50	TINSEL TOWN, NGLŠKA NADALJEVANKA, 2/ 10, PONOVITEV (VPS 23.00)
23.20	VIDEOSTRANI

Kanal A

7.20	TV prodaja
7.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 110. dela ameriške nadaljevanke
8.40	Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 111. dela ameriške nadaljevanke
9.30	Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 112. dela ameriške nadaljevanke
10.20	Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 113. dela ameriške nadaljevanke
11.10	Mladi in nemirni, 3. sezona, ponovitev 114. dela ameriške nadaljevanke
12.00	Miss Universe Slovenije 2004, ponovitev
14.00	Dannyjeve zvezde, gostja Claudia
15.00	Dr. Phil, pogovorna oddaja
15.50	Oprah Show, pogovorna oddaja
16.40	Resnica TV škandalov, dokumentarna oddaja
17.35	Čaravnice, 3. sezona, 19. del ameriške nani.
18.30	Planet 10
19.00	Non Stop Music
20.00	Družinski film: Kenguru Joey, avstralski film
21.45	Tihi zločin, 1. sezona, 8. del ameriške nanizanke
22.40	Popolna tujka, ameriški film
23.55	Dannyjeve zvezde, ponovitev

Pop TV

7.30	TV prodaja
8.00	Ringa-Raja:
8.00	Moj prijatelj Roki, sinhronizirana risana serija
8.10	Zelenjavčki, sinhronizirana risana serija
8.45	Malinji dol, sinhronizirana risana serija
8.55	Super punce, sinhronizirana risana serija
9.20	Pujsek Zlatko, sinhronizirana risana serija
9.30	Action Man, sinhronizirana risana serija
9.55	Potovanje v središče zemlje, sinhronizirani risani film
10.40	Bobek in Ciril, sinhronizirana risana serija
11.05	Beyblade, risana serija
11.30	Dogodivščine Jackiea, risana serija
12.00	Šolska kotarska liga, ponovitev
13.00	Formula 1, prenos dirke za VN Bahrajna
15.30	Na delzi je lepo, 2. sezona, 7. del avstralske nanizanke
16.30	Preživeli v Oklahoma Cityju, ameriški film
18.15	24UR - vreme
18.20	Triki Jamieja Oliverja, 2. sezona, angleška dokumentarna oddaja
19.00	24UR
20.00	Lepo je biti milijonar

21.30	Športna scena
22.30	Darrow, ameriški film
0.25	24UR, ponovitev
1.25	Nočna panorama

TevePika

9.20	Knjiga na muhi, oddaja o knjigi, pon
9.30	Razgledovanja, potopisna reportaža, pon
10.00	A to je to!?, zabavno poučna oddaja, vodi: Alenka Strnad - Reza, pon
10.30	Pred voltitvami v evropski Parlament, pon
11.00	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
11.30	Sanjska poroka, serija oddaj o pripravah na poroko, vodi: Inti Šraj, pon
12.00	Pod Židano marelo, oddaja z narodno zabavnimi ansambli, pon
13.30	TV DRAŽBA z Mariom, dražba slik, pon
14.00	Tam kjer je veselje doma, narodno zabavni program z turističnimi informacijami
17.00	Med danes in jutri, pogovori s predsedniki političnih strank, pon
18.00	Tekmovalje Barcaffe Ski Open 2004 in pokal Toll, pon
18.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, Zavod za alternativno izobraževanje, pon
19.00	Na Piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
20.00	Glasbeni koncert Jasmina Stavrosa, prvič
21.00	Ta veselil dan ai Matiček se zeni, gledališka igra
22.40	Do zdravja tudi tako, gost: dr. Peter Gregor,
23.10	Z glavo na zabavo, pon
23.30	Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

07.00	Videostrani
08.00	TV prodaja
09.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
11.00	Rad igram nogomet
11.30	Za vas in mesto, oddaja o kmetijstvu in turizmu
12.30	Risanke
13.00	TV prodaja
13.30	Sijaj, ponovitev
14.00	Ski Open, smučarsko tekmovalje
14.30	Automobile
14.45	TV prodaja
15.00	Angleška nogometna liga, prenos
17.00	Ilirika, turistična TV prodaja
17.30	Sijaj, ponovitev
18.00	Ekskluzivni magazin
18.30	Naš vrt
19.00	Videalisti, glasbene lestvice
20.00	Izbran, ameriški triler, 2000
21.50	Reporter X
22.20	Angleška nogometna liga, posnetek
00.10	K 1, športni program
00.50	TV prodaja
01.20	Videostrani

PONEDELJEK,

5.4.2004

Slovenija 1

6.10	TELETEKST TV SLOVENIJA do 06.15
6.30	TEDENSKI IZBOR
6.30	UTRIP
6.45	ZRCALO TEDNA
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	IZ POTOPNE TORBE: BREZ VODE NE GRE RISANKA
9.30	POČITNICE DO ZADNJEGA DIHA: KAJ JE NOVEGA, DOKUMENTARNA NANIZANKA, 3/5
9.45	PLEME, ANGLEŠKA NANIZANKA, 13/26
10.10	RAZPOKE V ČASU: DIVJI FAROVŽ, IGRANO-DOKUMENTARNA NANIZANKA, 14/17
10.35	SPET DOMA
12.30	PRVI IN DRUGI
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.30	TEDENSKI IZBOR
13.30	OBZORJA DUHA
14.00	LJUDJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA
14.55	VSAKDANJIJ IN PRAZNIK, PONOVITEV
15.55	DOBER DAN, KOROŠKA (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)

16.50	RADOVEDNI TAČEK: STEKLO (VPS 16.50)
17.00	AFNA FRIKI, OTROŠKA ODDAJA, 1/12 (VPS 17.00)
17.30	MLADIČEK IN AI, JAPONSKA POLJUĐNOZNAŠTVENA ODDAJA (VPS 17.35)
18.25	ZREBANJE 3X3 PLUS 6 (VPS 18.25)
18.35	ZREBANJE ASTRA (VPS 18.35)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.40	ŠPORT, VREME, MAGNET
20.00	JULIJA, AVSTRIJSKA NAD., 12/13 (VPS 20.00)
20.55	GOSPODARSKI IZZIVI (VPS 20.55)
21.25	PISAVE (VPS 21.25)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	QUO VADIS, POLJSKA LITERARNA NADALJEVANKA, 1/2 (VPS 22.50)
0.20	NOČNI IZBOR
0.20	ČOKOLADNE SANJE, HUMORISTIČNA NADALJEVANKA, 1/10
0.50	DNEVNIK, ŠPORT
1.40	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.45)
2.05	MLADIČEK IN AI, JAPONSKA POLJUĐNOZNAŠTVENA ODDAJA GOSPODARSKI IZZIVI
3.00	PISAVE
3.30	POGOVORI O SEKSU, AM. FILM (VPS 03.55)
5.40	GLASBENA ODDAJA

Slovenija 2

7.45	TELETEKST TV SLOVENIJA do 08.00
8.00	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
9.05	PRIMORSKI MOZAIK, ODDAJA TV KOPER-CAPODISTRIA (VPS 09.05)
9.35	TEDENSKI IZBOR
9.35	SLOVENSKI UTRINKI, ODDAJA MADŽARSKE TV
10.00	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZ., 58/158
10.25	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
11.00	TV PRODAJA
11.30	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
13.15	TV PRODAJA
13.45	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA, PONOVITEV
17.55	SKOZI ČAS
18.05	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 59/158 (VPS 18.00)
18.30	BES, AMERIŠKI ČB FILM, PONOVITEV (VPS 18.30)
20.00	KONČICA (VPS 20.05)
21.00	STUDIO CITY (VPS 21.00)
21.55	ŠTUDENTSKA (VPS 22.00)
2.25	VIDEOSPOTNICE (VPS 22.30)
22.55	BRANE RONČEL IZZA ODRJA (VPS 23.00)
0.20	TINSEL TOWN, ANGLEŠKA NADALJEVANKA, 3/ 10, PONOVITEV (VPS 00.30)
0.50	VIDEOSTRANI

Kanal A

9.15	TV prodaja
9.20	Herkul, 5. sezona, ponovitev 3. dela am. nad.
10.10	Varuhi luke, 6. sezona, ponovitev 34. dela avstralske nanizanke
11.00	Non Stop Music, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Herkul, 5. sezona, 4. del ameriške nadaljevanke
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 115. del am. nad.
14.40	Vsi moji otroci, 12. del ameriške nadaljevanke
15.30	TV prodaja
16.00	Varuhi luke, 6. sezona, 35. del avstralske naniz. Hal: Skrita kamera, humoristična oddaja
16.55	Samski stan, 1. sezona, 4. del ameriške humoristične nanizanke
17.25	Moja najstnica, 22. del am. nanizanke
18.25	XXI premiere
18.30	Non Stop Music
20.00	Filmski ciklus Robocop: Robocop, ameriški film
21.50	Mikser: Vsi zupanovi možje, 4. sezona, 22. del ameriške humoristične nanizanke
22.20	Raymonda imajo vsi radi, 4. sezona, 3. del ameriške humoristične nanizanke
22.50	Ta nora služba, 1. sezona, 1. del ameriške humoristične nanizanke
23.20	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.30	Dogodivščine Jackiea Chana, risana serija
7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Maščevanje ljubezni, ponovitev 50. dela španske nadaljevanke
9.40	Skrivnostni ljubezni, ponovitev 145. dela venezuelske nadaljevanke

10.30	TV prodaja
11.00	Čudež življenja, ponovitev 142. dela venezuelske nadaljevanke
11.50	Družinske vezi, pon. 72. dela brazilske nad.
12.40	Športna scena, ponovitev
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Družinske vezi, 73. del brazilske nadaljevanke
15.55	Čudež življenja, 143. del venezuelske nad.
16.55	Skrivnost ljubezni, 146. del venezuelske nad.
17.55	24UR - vreme
18.00	Maščevanje ljubezni, 51. del španske nad.
19.00	24UR
20.00	Pod eno streho, 4. sezona, 7. del sosedске nad.
20.55	Sedma nebesa, 7. sezona, 9. del ameriške naniz.
21.50	Naša sodnica, 3. sezona, 8. del ameriške naniz.
22.45	XXL premiere
22.50	Tretja izmena, 3. sezona, ameriška nanizanka
23.45	24UR, ponovitev
0.45	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	The Kwashen Retashy, glasbeni show, pon ABCD, svet avtomobilizma, pon
11.30	Zeleni vodnik, oddaja o hortikulturi, pon
12.00	Sola na Jupitru, pon
12.30	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
13.00	Med danes in jutri, pogovori s predsedniki političnih strank, pon
14.00	Video top 30, lestvica glasbenih spotov
16.45	Z glavo na zabavo, pon
17.00	Zrela leta z Melanijo Šter, oddaja za tretje življenjsko obdobje, pon
17.30	Klepēt z jasnovidko Maručo, živo
18.00	Sanjska poroka, serija oddaj o pripravah na poroko, vodi: Inti Šraj, pon
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	24 UR, prenos v živo
20.00	Na Piki aktualna pogovorna oddaja, vodi: Brane Šalamon
21.00	A to je to!, zabavno poučna oddaja, vodi: Alenka Strnad - Reza, prvič
21.30	Košarka - 1A liga moški, Elektra : Triglav, posnetek tekme
23.00	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
23.30	TV DRAŽBA z Mariom, dražba slik, živo
00.00	Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Risanke
08.50	TV prodaja
09.10	Automobile
09.25	Risanke
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
10.55	Videalisti, glasbene lestvice
12.00	TV prodaja
12.25	Videalisti, glasbene lestvice
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
14.30	Angleška nogometna liga, ponovitev
16.15	TV prodaja
16.30	SuperNov@ Multi Talents Slovenija, ponovitev
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 155. del italijanske telenovele
18.00	Ilirika, turistična TV prodaja
18.30	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
19.00	Videalisti, glasbene lestvice
20.00	Moderna orožja
21.00	Agencija, 19. del ameriške nanizanke
22.00	Smrtonosna kombinacija, am. triler, 2001
23.45	K1, športni program
00.45	TV prodaja
01.15	Videostrani

TOREK,

6.4.2004

Slovenija 1

6.00	TELETEKST TV SLOVENIJA do 06.15
6.20	TEDENSKI IZBOR

6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	RADOVEDNI TAČEK: STEKLO
9.15	RISANKA
9.20	MARSUPLAMI, RISANA NANIZANKA, 10/26
9.45	AFNA FRIKI, OTROŠKA ODDAJA, 1/12
10.10	SPREHODI V NARAVO: SUHI PLODOVI
10.30	MLADIČEK IN AI, JAPONSKA POLJUDNOZANSTVENA ODDAJA
11.20	VSAKDANJI IN PRAZNIK
12.20	ALPE-DONAVA-JADRAN, PODOBE IZ SREDNJE EVROPE
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.15	TEDENSKI IZBOR
13.15	PISAVE
13.40	GOSPODARSKI IZZIVI
14.10	INTERVJU: DR. PETER ČEFERIN
15.05	JULIJA, AVSTRIJSKA NAD., 12/13, PONOVIČEV MOSTOVI - HIDAK
15.55	POTEPANJA - BARANGOLŠOK (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	PRAVLJICE MIKE MAKE: KAKO JE NASTALA POLICIJSKA SIRENA?, OTROŠKA NANIZANKA, 23/26 (VPS 16.50)
16.55	RISANKA
17.05	ZLATKO ZAKLADKO: KOPRIVE SPLOH NE PEČEJO (VPS 17.00)
17.20	KNJIGA MENE BRIGA: IKARJEV SEN, PONOVIČEV (VPS 17.15)
17.45	SKRIVNOSTNA PREBIVALKA TEMIN, DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 17.45)
18.15	DUHOVNI UTRIP (VPS 18.20)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.40	ŠPORT, VREME, MAGNET
20.00	UROČENO ZAVETJE, DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 20.00)
20.55	POD ŽAROMETOM (VPS 21.00)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	GLADIATORJI 2. SVETOVNE VOJNE, ANGLEŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 12/13 (VPS 22.50)
23.35	OČE NEZNAN, ČEŠKA DRAMA (VPS 23.40)
1.00	NOČNI IZBOR
1.00	DNEVNIK, ŠPORT
1.50	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.55)
2.10	SKRIVNOSTNA PREBIVALKA TEMIN, DOKUMENTARNA ODDAJA
2.40	DUHOVNI UTRIP
3.00	UROČENO ZAVETJE, DOKUMENTARNA ODDAJA
3.50	POD ŽAROMETOM
4.40	OČE NEZNAN, ČEŠKA DRAMA

Slovenija 2

7.45	TELETEKST TV SLOVENIJA do 08.00
8.00	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
9.05	GLASNIK, ODDAJA O KULTURI TV MARIBOR (VPS 09.05)
9.35	TEDENSKI IZBOR
9.35	DOBER DAN, KOROŠKA
10.05	DICK VAN DYKE, AM. NANIZANKA, 59/158
10.25	VIDEOSTRANI
11.00	TV PRODAJA
11.30	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
15.05	TV PRODAJA
15.35	ŠTUDENTSKA, PONOVIČEV
16.10	STUDIO CITY, PONOVIČEV
17.10	VIDEOSPOTNICE, PONOVIČEV
17.40	SKOZI ČAS (VPS 18.15)
17.55	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 60/158 (VPS 18.30)
18.15	VNOVIČ V BRIDESHEADU, ANGLEŠKA LITERARNA NAD., 1/11, PON. (VPS 18.40)
20.00	FRASIER, AMERIŠKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 4/24 (VPS 20.05)
20.35	LIGA PRVAČOV V NOGOMETU, ČETRTRIFINALE - POVRAATNA TEKMA, PRENOS (VPS 20.35)
22.35	REVOLUCIJA NA ŠTIRIH KOLESIH, ITALIJANSKI FILM (VPS 22.40)
0.10	VIDEOSPOTNICE (VPS 00.10)
0.40	TINSEL TOWN, ANGLEŠKA NADALJEVANKA, 4/10, PONOVIČEV (VPS 00.40)
1.10	VIDEOSTRANI

Kanal A

9.15	TV prodaja
9.20	Herkul, 5. sezona, ponovitev 4. dela ameriške nadaljevanke
10.10	Varuhi luke, 6. sezona, ponovitev 35. dela avstralske nanizanke

11.30	Non Stop Music, ponovitev
12.00	TV prodaja
13.00	Herkul, 5. sezona, 5. del ameriške nadaljevanke
13.50	Mladi in nemiri, 3. sezona, 116. del ameriške nadaljevanke
14.40	Vsi moji otroci, 13. del ameriške nadaljevanke
15.30	TV prodaja
16.00	Varuhi luke, 6. sezona, 36. del avstralske naniz.
16.55	Ha! Skrita kamera, humoristična oddaja
17.25	Samski stan, 1. sezona, 5. del ameriške humoristične nanizanke
17.55	Moja najstnica, 23. del am. nanizanke
18.25	XXL premiere
18.30	Non Stop Music
20.00	Akcija: Plačani morilec, hongkongski film
21.50	Mikser: Vsi zupanovi možje, 4. sezona, 23. del ameriške humoristične nanizanke
22.20	Raymond imajo vsi radi, 4. sezona, 4. del ameriške humoristične nanizanke
22.50	Ta nora služba, 1. sezona, 2. del ameriške humoristične nanizanke
23.20	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.30	Dogodivščine Jackie Chana, risana serija
7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Maščevanje ljubezni, ponovitev 51. dela španske nadaljevanke
9.40	Skrivnost ljubezni, ponovitev 146. dela venezuelske nadaljevanke
10.30	TV prodaja
11.00	Čudež življenja, ponovitev 143. dela venezuelske nadaljevanke
11.50	Družinske vezi, ponovitev 73. dela brazilske nadaljevanke
12.45	Sedma nebesa, 7. sezona, ponovitev 9. dela ameriške nanizanke
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Družinske vezi, 74. del brazilske nadaljevanke
15.55	Čudež življenja, 144. del venezuelske nadaljevanke
16.55	Skrivnost ljubezni Secreto de amor, 147. del venezuelske nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Maščevanje ljubezni, 52. del španske nad.
19.00	24UR
20.00	Preverjeno
21.00	Življenjska zgodba: Mornarski prekršek, ameriški film
22.45	XXL premiere
22.50	Tretja izmena, 3. sezona, ameriška nanizanka
23.45	24UR, ponovitev
0.45	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Košarka - 1A liga moški, Elektra : Triglav, posnetek tekme, pon
11.00	Samozdravilna energetska metoda Rudija Klarica, prvič
11.30	Zeleni vodnik, oddaja o hortikulturi, pon
12.00	Med danes in jutri, pogovori s predsedniki političnih strank, pon
12.00	Video top 30, lestvica glasbenih spotov
12.00	Knjiga na muhi, oddaja o knjigi
17.30	Predah v gibanju, gost: Lojze Peterle, vodi: Jana Debeljak, pon
18.30	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, živo
19.00	24 UR, prenos v živo
20.00	BODI IDOL 2004, zabavno glasbena oddaja, vodi: Rebeka Dremelj, prvič
21.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, CINDI, prvič
22.00	Tekmovanje Barcaffe Ski Open 2004 in pokal Toli, prvič
22.30	V harmoniji z naravo, prvič
23.00	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
23.30	Med danes in jutri, pogovori s predsedniki političnih strank, prvič
00.30	Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Risanke
08.50	TV prodaja

09.10	Moderna orožja, dokumentarna oddaja
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
11.00	Zakuhajmo z Deso, ponovitev
12.00	TV prodaja
12.25	Risanke
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
14.30	Angleška nogometna liga, ponovitev
16.15	TV prodaja
16.30	Ekzkluzivni magazin, ponovitev
17.00	Naš vrt, ponovitev
17.30	Sto izlozb, sto strasti, 156. del italijanske telenovele
18.00	Ilirika, turistična TV prodaja
18.30	Pokemoni, risani film
19.00	Videalisti, glasbene lestvice
19.30	Novosti slovenskih založb, reportaža
20.00	Adijo, ljubimec, ameriška komedija, 1999
21.50	Krog smrti, am. kriminalna drama, 2001
00.10	Automobile
00.25	TV prodaja
00.55	Videostrani

SREDA,

7.4.2004

Slovenija 1

6.00	TELETEKST TV SLOVENIJA do 06.15
6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	PRAVLJICE MIKE MAKE: KAKO JE NASTALA POLICIJSKA SIRENA?, OTROŠKA NANIZANKA, 23/26
9.10	PIPSI, RISANA NANIZANKA, 8/26
9.35	SMER VESOLJE, RISANA NANIZANKA, 7/26
10.00	ZLATKO ZAKLADKO: KOPRIVE SPLOH NE PEČEJO
10.15	KNJIGA MENE BRIGA: IKARJEV SEN
10.40	SKRIVNOSTNA PREBIVALKA TEMIN, DOKUMENTARNA ODDAJA
11.25	DUHOVNI UTRIP
11.45	SVETO IN SVET: EVTANAZIJA
12.40	KULINARIKA Z LEONOM
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.15	TEDENSKI IZBOR
13.15	NA VRTO, ODDAJA TV MARIBOR
13.40	DIVJI SVET PRIHODNOSTI, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 1/13
14.05	UROČENO ZAVETJE, DOKUMENTARNA ODDAJA
15.00	POD ŽAROMETOM, PONOVIČEV
15.55	MOSTOVI - HIDAK (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	MALE SIVE CELICE, KVIZ (VPS 16.50)
17.45	VOLJA NAJDE POT (VPS 17.45)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.40	ŠPORT, VREME, MAGNET
20.00	PROSLAVA OB VSTOPI V NATO, PRENOS IZ CANKARJEVEGA DOMA (VPS 20.00)
21.00	PASIJON VLADA HABIJANKA (VPS 21.00)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.55	DRAGO JANČAR: NENAVADNI DOGODKI V KOTU ALI MOREBITNA VRNITEV IN PONOVIČEV IZGINOTJE ŽEFA DREMLA, IZVRINA TV IGRA (VPS 22.55)
0.05	NOČNI IZBOR
0.05	DNEVNIK, ŠPORT
0.55	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.00)
1.15	VOLJA NAJDE POT
2.05	SOFIJA ODLOČITEV, AM. FILM (VPS 02.15)
4.30	DRAGO JANČAR: NENAVADNI DOGODKI V KOTU ALI MOREBITNA VRNITEV IN PONOVIČEV IZGINOTJE JOŽEFA DREMLA, IZVRINA TV IGRA

Slovenija 2

7.45	TELETEKST TV SLOVENIJA do 08.00
8.00	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	PLATFORMA: BERLIN, ODDAJA O SODOBNI UMETNOSTI

9.35	MOSTOVI - HIDAK: POTEPAJNA - BARANGOLŠOK
10.05	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 60/158
10.25	VIDEOSTRANI
11.00	TV PRODAJA
11.30	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
16.15	TV PRODAJA
16.50	ŠEST ŽENA HENRIKA VIII., ANGLEŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 4., ZADNIJ DEL.: (NE)ZVESTOBA
11.10	MLADI PONOVITEV
17.45	VIDEOSPOTNICE, PONOVITEV
18.20	SKOZI ČAS (VPS 18.15)
18.30	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 61/158 (VPS 18.30)
19.00	ŠPORTNA SREDA: SLOVENSKI POKAL V NOGOMETU - POLFINALNI TEKMI, REPORTAŽI (VPS 19.00)
20.00	LIGA PRVAKOV V NOGOMETU, ČETRTOFINALE - POVRATNA TEKMA, PRENOS (VPS 20.00)
23.30	EVROLIGA V KOŠARKI: EFES PILSEN - UNION OLIMPIJA, POSNETEK IZ CARIGRADA (VPS 23.30)
1.00	VIDEOSPOTNICE (VPS 01.00)
1.30	VIDEOSTRANI

Kanal A

9.15	TV prodaja
9.20	Herkul, 5. sezona, ponovitev 5. dela ameriške nadaljevanke
10.10	Varuhi luke, 6. sezona, ponovitev 36. dela avstralske nizananke
11.00	Non Stop Music, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Herkul, 5. sezona, 6. del ameriške nadaljevanke
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 117. del ameriške nadaljevanke
14.40	Vsi moji otroci, 14. del ameriške nadaljevanke
15.30	TV prodaja
16.00	Varuhi luke, 7. sezona, 1. del avstralske nizananke
16.55	Hal:
17.25	Skrta kamera, humoristična oddaja
17.55	Samski stan, 1. sezona, 6. del ameriške humoristične nizananke
18.25	XXL premiere
18.30	Non Stop Music
20.00	Ekstra magazin
20.50	Ameriška pita Ruby Wax, angleška pogovorna oddaja
21.30	Mikser:
22.00	Vsi županovi možje, 4. sezona, 24. del ameriške humoristične nizananke
22.30	Raymonda imajo vsi radi, 4. sezona, 5. del ameriške humoristične nizananke
23.00	Ta nora služba, 1. sezona, 3. del ameriške humoristične nizananke
23.00	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.30	Dogodivščine Jackieja Chana, risana serija
7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Maščevanje ljubezni, ponovitev 52. dela španske nadaljevanke
9.40	Skrivnost ljubezni, ponovitev 147. dela venezuelske nadaljevanke
10.30	TV prodaja
11.00	Čudež življenja, ponovitev 144. dela venezuelske nadaljevanke
11.50	Družinske vezi, ponovitev 74. dela brazilске nadaljevanke
12.45	Preverjeno, ponovitev
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Družinske vezi, 75. del brazilске nadaljevanke
15.55	Čudež življenja, 145. del venezuelske nadaljevanke
16.55	Skrivnost ljubezni, 148. del venezuelske nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Maščevanje ljubezni, 53. del španske nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	TV kriminalka:
21.40	Pismo mrtvega očeta, ameriški film
22.35	XXL premiere
22.40	Tretja izmena, 3. sezona, ameriška nizananka
23.35	24UR, ponovitev
0.35	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Razgledovanja, potopisna reportaža, pon
10.00	Klepet z jasnovidko Maručo, pon
10.30	Tekmovanje Barcaffe Ski Open 2004 in pokal Toli, pon
11.00	A to je to!?, poučno zabavna oddaja, vodi: Alenka Strnad - Reza, pon
11.30	BODI IDOL 2004, zabavno glasbena oddaja, vodi: Rebeka Dremelj, pon
13.00	Video top 30, lestvica glasbenih spotov
17.30	Šola na Jupitru, živo
18.00	Do zdravja tudi tako, gost: dr. Peter Gregor, vodi: Jana Debeljak, prvič
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	24 UR, prenos v živo
20.00	Pred volitvami v evropski Parlament, prvič
20.30	ABCD, svet avtomobilizma, prvič
21.00	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapez
21.30	Oddaja o Hipp Hopu, prvič
22.00	Parkiranje vse večji problem, prvič
22.40	Knjiga na muhi, oddaja o knjigi
23.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.30	Sanjska poroka, serija oddaj o pripravah na poroko, vodi: Inti Šraj, pon
00.00	Na Piki aktualna pogovorna oddaja, vodi: Brane Šalamon, pon
01.00	Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Risanke
08.50	TV prodaja
09.10	Agencija, 5. del ameriške nizananke
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozob, sto strasti, ponovitev
10.55	Videalisti, glasbene lestvice
11.45	Automobile
12.00	TV prodaja
12.25	Risanke
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izlozob, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
14.30	Teror iz templja, korejski ZF film, 1999
16.15	TV prodaja
16.30	Agencija, ponovitev
17.30	Sto izlozob, sto strasti, 157. del italijanske telenovele
18.00	Ilirika, turistična TV prodaja
18.30	Pokemoni, risani film
19.00	Videalisti, glasbene lestvice
20.00	SuperNov@ Multi Talents Slovenija, reportaža
21.00	Detektiv Shame, ameriška akcijska komedija, 1994
22.50	Sijaj
23.20	Reporter X
00.50	TV prodaja
00.20	Videostrani

ČETRTEK,

8.4.2004

Slovenija 1

6.00	TELETEKST TV SLOVENIJA do 06.15
6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	MALE SIVE CELICE, KVIZ
9.55	ZGODBE IZ ŠKOLJKE
10.35	VOLJA NAJDE POT
11.30	DIVJA AZIJA, FRANCOŠKA POLJUDNOZNANSTVENA SERIJA, 6/12
12.00	GREBEN BLISKOV - KJER SLOVENCI KOPLJEJO
13.00	OPALE, DOKUMENTARNA ODDAJA
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.15	SPET DOMA, PONOVITEV
15.05	GLADIATORJI 2. SVETOVNE VOJNE, ANGLEŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 12/13, PONOVITEV

15.55	MOSTOVI - HIDAK: BREZ MEJA - HATJRTALAN (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	ENAJSTA ŠOLA, ODDAJA ZA RADOVEDNEŽE (VPS 16.50)
17.25	ŠTAFETA MLADOSTI (VPS 17.25)
18.05	RESNIČNA RESNIČNOST (VPS 18.10)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.40	ŠPORT, VREME, MAGNET
20.00	TEDENSKI IZBOR
21.00	OSMI DAN (VPS 21.00)
21.30	KNJIGA MENE BRIGA - FERNANDO PESSOA: ZADNJA ČAROVNIJA (VPS 21.30)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	GLASBENI VEČER:
23.45	J. HAYDN: STVARJENJE, ORATORIJ, 1. DEL - ORKESTER SLOVENSKE FILHARMONIJE, SLOVENSKI KOMORSNI ZBOR IN MARKO LETONJA (VPS 22.50)
23.45	NOČNI IZBOR
23.45	DNEVNIK, ŠPORT
0.35	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 00.40)
0.55	ŠTAFETA MLADOSTI
1.35	RESNIČNA RESNIČNOST
2.05	TEDENSKI IZBOR
3.00	OSMI DAN
3.30	SPET DOMA
5.35	GLASBENA ODDAJA

Slovenija 2

7.45	TELETEKST TV SLOVENIJA do 08.00
8.00	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
9.05	EVROPSKI MAGAZIN, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 09.05)
9.35	TEDENSKI IZBOR
9.35	MOSTOVI - HIDAK
10.05	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 61/158
10.25	VIDEOSTRANI
11.00	TV PRODAJA
11.30	VIDEOSTRANI - VREMENSKA PANORAMA
15.05	TV PRODAJA
15.40	PO ALPSKIH DIVJINAH, NEMŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA, PONOVITEV
16.35	VIDEOSPOTNICE, PONOVITEV
17.05	SKOZI ČAS (VPS 17.05)
17.20	DICK VAN DYKE, AMERIŠKA NANIZANKA, 62/158 (VPS 17.20)
17.45	PRIJATELJSKO PREPRIČEVANJE, AMERIŠKI FILM, PONOVITEV (VPS 17.50)
20.00	BOLEČINA NEDOŽIVETEGA, PORTRET IVANA MINATTIJA (VPS 20.00)
20.50	DUH GLASBE, BOBBY MCFERRIN IN NIGEL KENNEDY Z GOSTI, POSNETEK IZ LEIPZIGA (VPS 21.00)
22.20	POSEBEN POGLED: BOGINJA, LETNIK 1967, AVSTRALSKI FILM (VPS 22.35)
0.15	VIDEOSPOTNICE (VPS 00.30)
0.45	TINSEL TOWN, ANGLEŠKA NADALJEVANKA, 5/10, PONOVITEV (VPS 01.00)
1.15	VIDEOSTRANI

Kanal A

9.15	TV prodaja
9.20	Herkul, 5. sezona, ponovitev 6. dela ameriške nadaljevanke
10.10	Varuhi luke, 7. sezona, ponovitev 1. dela avstralske nizananke
11.00	Non Stop Music, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Herkul, 5. sezona, 7. del ameriške nadaljevanke
13.50	Mladi in nemirni, 3. sezona, 118. del ameriške nadaljevanke
14.40	Vsi moji otroci, 15. del ameriške nadaljevanke
15.30	TV prodaja
16.00	Varuhi luke, 7. sezona, 2. del avstralske nizananke
16.55	Hal:
17.25	Skrta kamera, humoristična oddaja
17.55	Samski stan, 1. sezona, 7. del ameriške humoristične nizananke
18.25	XXL premiere
18.30	Non Stop Music
20.00	Krimic:
21.40	Zavite stopnice, kanadsko-ameriški film
22.40	Tajni agenti, 2. sezona, 8. del angleške nizananke
22.40	Samo bedaki in konji, 2. sezona, 2. del angleške humoristične nizananke
23.20	Šov Jerryja Springerja, pogovorna oddaja

Pop TV

7.30	Dogodivščine Jackieja Chana, risana serija
7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Maščevanje ljubezni, ponovitev 53. dela španske nadaljevanke
9.40	Skrivnost ljubezni, ponovitev 148. dela venezuelske nadaljevanke
10.30	TV prodaja
11.00	Čudež življenja, ponovitev 145. dela venezuelske nadaljevanke
11.50	Družinske vezi, ponovitev 75. dela brazilске nadaljevanke
12.45	Na kraju zločina, 3. sezona, ponovitev 12. ameriške nizananke
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Družinske vezi, 76. del brazilске nadaljevanke
15.55	Čudež življenja, 146. del venezuelske nadaljevanke
16.55	Skrivnost ljubezni, 149. del venezuelske nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Maščevanje ljubezni, 54. del španske nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Trenja
21.30	Popolni četrek:
22.05	Prijatelji, 10. sezona, 9. del ameriške nizananke
22.05	Na kraju zločina: Miami, 1. sezona, 10. del ameriške nizananke
23.00	XXL premiere
23.05	Vojaiki božje vojske, dokumentarna oddaja
0.25	24UR, ponovitev
1.25	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	A to je to!?, zabavno poučna oddaja, vodi: Alenka Strnad - Reza, pon
10.00	Med danes in jutri, pogovori s predsedniki političnih strank, pon
11.00	ŠKL, solska košarkaška liga, prvič
12.00	Samozdravilna energetska metoda Rudija Klariča, pon
12.30	Video top 30, lestvica glasbenih spotov
17.30	Do zdravja tudi tako, gost: dr. Peter Gregor, vodi: Jana Debeljak, pon
18.00	Štiri tačke, oddaja o hišnih ljubljencih, prvič
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	24 UR, prenos v živo
20.00	Pod Židano marelo, oddaja z narodno zabavnimi ansambli, prvič
21.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, prvič
22.00	Glasbeni koncert Jasmina Stavrosa, pon
23.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
23.30	Med danes in jutri, pogovori s predsedniki političnih strank, prvič
00.30	Video top 30, lestvica glasbenih spotov

Kanal III

06.00	Videostrani
07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Risanke
07.55	TV prodaja
08.25	Risanke
08.50	TV prodaja
09.10	Kako preživeti, 5. del ameriške serije
10.10	TV prodaja
10.25	Sto izlozob, sto strasti, ponovitev
10.55	Videalisti, glasbene lestvice
12.00	TV prodaja
12.25	Risanke
13.15	TV prodaja
13.30	Sto izlozob, sto strasti, ponovitev
14.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
14.30	Povem ti, ameriška romantična komedija, 1998
16.15	TV prodaja
16.30	SuperNov@ Multi Talents Slovenija, reportaža
17.30	Sto izlozob, sto strasti, 158. del italijanske telenovele
18.00	Ilirika, turistična TV prodaja
18.30	Pokemoni, risani film
19.00	Videalisti, glasbene lestvice
20.00	SuperNov@ Multi Talents Hrvatska, reportaža
21.30	Brazil, Angleška ZF komedija, 1985
23.50	Automobile
00.05	TV prodaja
00.35	Videostrani

PETEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognotik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
11.15	Knjižne minute (presoje)
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcev
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Komentar tedna
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
17.00	Ob petkih pospravljamo podstrešje
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	2. in 4. Skriti zaklad
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Iz Mohorjeve skrinje
21.15	Ponovitev Komentarja tedna
21.30	Mozaik dneva
22.00	Klasična glasba
	Ponovitve:
23.00	Doživljaj gora in narave
24.00	Srečno na poti
04.40	Radio Vatikan

SOBOTA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognotik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Naravoslovne zanimivosti
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Sobotna iskrica
10.30	Poročila, Vaša pesem
11.00	Za življenje, danes in jutri: 1. Besede mičejo 2. Zakonci 3. Svet oblikuje mlade 4. Betanija
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcev
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Glasbena voščila

15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
16.00	Mali oglasi
17.00	Slovenec Slovenca vabi
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Naš gost
19.30	Poročila
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Radijska molitev
21.00	Škofov govor pred nedeljo
21.15	1. Gospod ključ 2.-4. Vodnik po Sv. pismu 3. Jezus živi
	Ponovitve:
22.00	Za življenje
23.00	Obala neznanega
24.00	Slovenec Slovenca vabi
04.40	Radio Vatikan

NEDELJA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognotik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Škofov govor za nedeljo (ponov.)
07.00	Zvonjenje
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Iz življenja vesoljne Cerkve
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Prenos sv. maše
10.00	Oznanila
10.15	Graditelji slovenskega doma
11.00	Poročila, osmrtnice, obvestila
11.15	Kmetijska oddaja
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcev
12.30	Glasbena voščila
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
17.00	Slovenec po svetu in domovini
18.30	Sakralna glasba
19.30	Za otroke
19.45	Škofov govor za nedeljo
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Obala neznanega - izzivi vere
21.30	Radijski roman
	Ponovitve:
22.00	Naš gost
23.00	Iz življenja vesoljne Cerkve
23.30	Sobota ob 21.15
00.30	Graditelji
04.40	Radio Vatikan

PONEDELJEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognotik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
11.15	Iz založbe TDO
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcev
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi

13.30	Stare, ma lepe
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
17.00	1. Zdravstvena 2. O solstvu 3. Pravne zagate 4. Za streho nad glavo
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Glasovanje za Vašo pesem
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Prijatelji radia Ognjišče
21.30	Mozaik dneva
22.00	1. Zanimivosti nočnega neba
	Ponovitve:
23.00	Sakralna glasba
24.00	Slovenec po svetu in domovini
04.40	Radio Vatikan

TOREK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognotik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcev
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
16.00	Glasbena voščila
17.00	Šport na Radiju Ognjišče I.
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Šport na Radiju Ognjišče II.
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	1. Luč v temi, 3. Vstani in hodi 2. 4. in 5. Juretov večer
21.30	Mozaik dneva
22.00	1. in 3. Sončna pesem, 2. 4. in 5. Svetloba in senca
	Ponovitve:
23.00	Ponedeljek ob 17.00
24.00	Prijatelji radia Ognjišče
04.40	Radio Vatikan

SREDA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognotik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)

07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
10.15	Srečno na poti
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcev
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Zlati zvoki
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
16.00	Mali oglasi
17.00	Pogovor o
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Aktualna tema
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Sveta vera bodi vam luč (radijska kateheza)
21.30	Mozaik dneva
22.00	Glasba z znakom
	Ponovitve:
23.00	Šport na Radiju Ognjišče
04.40	Radio Vatikan

ČETRTEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognotik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
09.30	Založba Družina
10.00	Poročila
10.15	Doživljaj gora in narave
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcev
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Komentar Družine
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
16.00	Glasbena voščila
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	1.-3. Dijska oddaja 2.-4. Skavtski potep
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Karavana prijateljstva I.
21.30	Mozaik dneva
22.00	Karavana prijateljstva II.
	Ponovitve:
23.00	Pogovor o
24.00	Sveta vera bodi vam luč
04.40	Radio Vatikan

Esad Babačić

Zmago, reši nas!

Svojemu nekdanjemu pomočniku Filipovskemu ni hotel prizadejati smrtnega udarca, kar bi poraz proti Zvezdi v Tivoliju zanj bržčas bil. Seveda je kaj takšnega težko dokazati, v prid tej špekulaciji pa gre morda postava (v njej je manjkalo kar nekaj glavnih igralcev beograjskega moštva), s katero je Zmago prišel v Ljubljano. Sagadina očitno ne bo nazaj v Tivoliju, saj bi v nasprotnem izkoristil globoko krizo Ljubljančanov in jih sesul v prafaktorje. Tako bi še enkrat potrdil, da brez njega v Tivoliju preprosto ne gre. Tudi tako pa je že veliko tistih, ki si potihoma želijo njegove vrnitve. Med slednjimi so celo takšni, ki so ga pred leti na vsa usta kritizirali. Zdaj so pripravljeni na vse, samo da se znebijo njegovega pomočnika. Še raje kot Sagadina bi imeli Jureta Zdovca, ki je uspešno opravil vaješki izpit v Splitu. Hudomušnejši čarajo celo za vrnitev velikega Vinka Jelovca, ki je bil od nekdaj naklonjen mladim igralcem. Samo spomnimo se, koliko so pri njem igrali Fučka in drugi mladinci takratne Olimpije. Kasneje je prišel Sagadin in jih lepo posedel na klop, kar je v letošnji sezoni uspešno počel tudi Filipovski. Tivolska publika mu bo težko oprostila, ker ni sam opazil vseh možnosti, ki se skrivajo v domačem biseru Sašu Ožboltu. Če se ne bi Štelmahers poškodoval, bi Primorec bržčas še naprej živel od drobtin, kar bi bila ogromna škoda tako zanj kot za klub. Tako pa je bog hotel, da se je zgodila nesreča, ki je neho-

te odkrila, kaj vse se skriva na klopi zelenih. Zdaj se lahko samo sprašujemo, kako bi igral Ožbolt, če bi imel večjo minutažo že na začetku sezone. Enako velja za Šmigiča in Paviča, ki jima očitno primanjkuje samozavesti. Nič čudnega, ko pa sta večino sezone presedela.

Veliko manj težav s samozavestjo imajo Grki, ki se jim ne pozna, da so že dolgo v Evropski uniji. Ali pač, samo da mi tega ne razumemo. Morda bi bilo dobro, če bi malo njihove arogance prevzeli tudi mi, saj smo včasih kar preveč pohlevni. Grki že vedo, kako se temu streže. Tudi kadar gre vse narobe, se obnašajo, kot da je vse v najlepšem redu. Svojemu značaju se niso izneverili niti potem, ko so dobili organizacijo olimpijskih

bo tam sredi poletja, ko bodo temperature tudi čez štirideset stopinj. Vodilne pri mednarodni rokometni zvezi je vse skupaj precej razjezilo, toda opravičila ni bilo.

Pa še nekaj o doppingu. Reprezentanca Egipta je na predolimpijskem turnirju nastopila le z osmimi igralci. Kriva naj bi bila kontrola doppinga, ki se je nenadoma pojavila v Atenah. Egipčani so svojih sedem kandidatov za "padeč" preprosto pustili na tribunah. Za nameček pa se je predsednik Mednarodne rokometne zveze in prvi človek njihovega rokometna še razburjal, češ da sploh ne bi prišli na turnir, če bi vedeli, da se bo to zgodilo. Čudna izjava, ki pa lahko pomeni samo eno: da tam ni bilo vse čisto. V zakulisju se je veliko govorilo o

Med slednjimi so celo takšni, ki so ga pred leti na vsa usta kritizirali. Zdaj so pripravljeni na vse, samo da se znebijo njegovega pomočnika. Še raje kot Sagadina bi imeli Jureta Zdovca, ki je uspešno opravil vaješki izpit v Splitu.

iger. Posledice so tu, udeleženci velikega spektakla pa se že držijo za glave. Ognjeni krst so doživeli rokometni funkcionarji, ki so se na zrebanje skupin v dvorano Faliro peljali kar s taksiji. Avtobusa, ki bi jih moral peljati, namreč ni bilo. Izgubil se je v prometu. Dvorana, v kateri bo olimpijski turnir, leži na jugu, olimpijsko naselje pa na severu mesta, kar pomeni, da se bo treba na tekme voziti najmanj uro in dvajset minut. Z avtobusom seveda. In še to v primeru, če bo promet normalen, česar pa med olimpijado ne moremo pričakovati. Samo predstavljamo si lahko, kako

morebitnem nasledniku Stafana Holmqvista na čelu EHF. Tako naj bi imel največ možnosti Norvežan Tore Lijan, za katerim stoji močan lobi okrog Adidasa. Možnosti Zorana Jankovića naj bi se tako močno zmanjšale. Sicer pa se naš prvi mož s tem gotovo ne obremenjuje preveč, še posebej če vemo, kakšno reprezentanco bo pripeljal na igre. Mislim, da je naša moška rokmetna ekipa resen kandidat za eno izmed medalj, in to kljub težki skupini, ki smo jo dobili. Pivovarna Laško je pokazala, da se nikogar več ne bojimo, zdaj je treba to potrditi še na ravni reprezentance.

Kdor je živel v prepričanju, da je Zmago Sagadin hladen in preračunljiv profesionalc, se je po zadnji tekmi rednega dela lige Goodyear gotovo zamislil. Nekdanji šef Olimpije je pokazal, da zna biti zelo usmiljen.

Kriza slovenskega smučanja

Morda pa le ni vse tako črno, bi lahko dejali po končanem državnem prvenstvu na Rogli, kjer sta v slalomu zmagala "veterana" Mitja Kunc in Jure Košir. Zanimivo je, da se je Košir izkazal prav v trenutku, ko se je v reprezentanco vrnil Janez Šmitek, strokovnjak, ki mu Jure še posebej zaupa.

Spomnimo se sezone 1998/99, v kateri je naš šampion dobil slaloma v Kranjski Gori in Kitzbuhlu in tako pretrgal nekajletno krizo. Trda roka kranjskogorskega trenerja je pomagala tudi Mitji Kuncu, ki se je v tisti sezoni vrnil med najboljše slalomiste svetovnega pokala. Škoda, da je vmes minilo več kot deset let in naša asa nista več rosnio mlada, da o častiljivih letih zelo karizmatičnega Šmitka niti ne govorimo.

Rez je bil nujen

Toda poteze novega direktor-

ja reprezentanc Klemena Berganta vendarle ne bi smeli vnaprej obsojati, kot to počno nekateri mediji. V položaju, ko je bil potreben carski rez, je bila takšna poteza še najbolj logična. Vse skupaj se je morda res zgodilo malce prepozno, saj je bila pretrgana kontinuiteta dela, ki so ga začeli trenerji v odhajanju. Takšnih rezov ni dobro delati pred velikimi tekmovanji, kot je svetovno prvenstvo, da o olimpijskih igrah niti ne govorimo. Glavni trener moške reprezentance Urban Planinšek se ni strinjal s spremembo načrta, ki so ga naredili lani in naj bi se uresničil do olimpijade, zato je zapustil reprezentanco. Po njegovo je ekipa kljub slabim rezultatom delovala zelo homogeno, kar potrjujejo izjave tekmovalcev, ki so bili vsi po vrsti zadovoljni s količino treningov. O njihovi kakovosti resda nihče ni govoril, toda tega od smučarjev ne smemo pričakovati. Navsezadnje niso oni tisti, ki odstavljajo trenerje. Njihovo delo je, da poslušajo in delajo tako, kot jim ukažejo. Posebej Kunc je vseskozi ponavljal, da ta-

ko kot minulo sezono še ni delal, pa vendarle rezultatov ni bilo.

Brez jasne strategije in vizije

Kaj je šlo torej narobe? Je bila to psiha, kot je priznal sam? Mogoče res, toda takšen odgovor lahko reši le del uganke. Riba smrdi pri glavi, ponavljajo sive eminence slovenskega smučanja in ciljajo na krovno organizacijo, ki naj ne bi delala v dobro slovenskega smučarja.

Urban Planinšek se ni strinjal s spremembo načrta, ki so ga naredili lani, zato je zapustil reprezentanco.

2 NAMI PREVIJAMO ZONKE
1 NAMI PRIZIČAMO ZVEZDE

50 let
Štajerski val
93,7 MHz in 87,5 MHz

RADIO ŠTAJERSKI VAL, D.O.O., ŽMARJE PRI JELŠAN
ALJVERČEV TRG 21, 3200 ŽMARJE PRI JELŠAN
UPRAVA: (03) 817 12 10, STUDIO: (03) 81 71 230
WWW.RADIO-SHAJERSKI-VAL.SI

Slovenska ženska smučarska reprezentanca je tako kot moška v globoki krizi, izjema je Tina Maze.

nja. Predvsem ji očitajo, da je že nekaj časa brez jasne strategije in vizije, kar se pozna v pomanjkanju kakovostnega podmladka. Za to naj bi bilo krivo tudi ukinjanje otroških reprezentanc, češ da tratio denar, ki ga primanjkuje prvi ekipi. Kot se je izkazalo kasneje, ta denar med člani ni spremenil veliko. Tudi sicer je postalo smučanje presneto drago, kar občutijo predvsem starši tistih otrok, ki kažejo nekaj talenta. Zbrati 15.000 evrov na sezono samo za smučanje je preprosto nemogoče, če niste eden tistih redkih predstavnikov višjega razreda, ki imajo vsega preveč.

Kako naprej?

Slaba udeležba slovenskih smučark na slalomu za DP na Rogli je najboljši dokaz, da je kriza nadvse resna. Ko odštejemo tujke, ki so se

Bosta Mitja Kunc in Jure Košir pod Šmitkovim vodstvom spet uspešna? Prvi se še ni odločil, ali bo še tekmoval.

potegovale za točke FIS, jih na Rogli ni bilo niti trideset. Po strmini se je spustila tudi Špela Pretnar, ki že nekaj mesecev ni okusila smučanja med vratci, kar je bilo tudi vidno. Eden naših trenerjev, ki se je uspešno prodal v tujino, je ugotovil, da bi z nekajdnevним treningom gladko opravila z vso konkurenco. Slaba novica za naše mlade tekmovalke, ki so bile letos zares slabe. Kot smo lahko videli na Rogli, niti v prihodnje ne moremo pričakovati kakšnih novih Špel ali Uršk. Seveda pri smučanju ni tako kot pri nogometu, kjer za slabo igro moštva odgovarja trener. Če se smučar drži napotkov solanega trenerja, potem skoraj ne more zgrešiti, še posebej če gre za kakovostnega tekmovalca. Ko pa začne delati na lastno pest, se lahko kaj hitro zalomi. Seveda so tudi tu mogoče svetle izjeme, kar je dokazal predvsem Bode Miller, ki pa je predvsem zagrižen profesionalc. In prav to je tisto, česar bi se morali zavedati naši tekmovalci. Navsezadnje je vse odvisno od njihove pripravljenosti sprejeti profesionalni način dela, kar je povezano tudi z zrelostjo posameznika. Kdor ne bo razčistil pri sebi, bo za vedno obtičal v objemu dobrega starega amaterizma. Čim prej mu bo to prišlo iz nog v glavo, tem bolje za njega. Kriza slovenskega smučanja ni nič drugega kot opozorilo, da prihajajo kruti časi, v katerih bo pot do uspeha neprimerno težja kot v časih Krizajca, Petroviča in drugih velikarov našega alpskega smučanja.

Esad Babajić

na kratko

V ŠESTO GRE RADO

Rokometašem Celja Pivovarne Laško se je, potem ko so pet let zapored neuspešno naskakovali finale evropske lige prvakov, končno uresničila želja. Tako v gosteh kot doma so premagali drugo najboljšo ekipo v Evropi in se tako v šestem poskusu uvrstili v tako zelene finale. Kot je znano, se bodo v finalu za naslov najboljšega v Evropi in s tem tudi na svetu pomerili z nemškim klubom Flensburg-Handewitt, pri čemer bodo prvo tekmo oddigrali doma, drugo pa v gosteh. Čeprav so si v Celju potihem želeli, da bi bilo obratno, se z žrebom ne obremenjujejo. "S tem, kje bo prva tekma, nisem bil obremenjen, želel pa sem si povratne tekme v naši dvorani, saj bi končno zmago radi proslavili v Celju. Sicer pa bomo v primeru zmage že poskrbeli tudi za dostojno proslavo na domačih tleh," pravi predsednik kluba Tone Turnšek. O tem seveda ne dvomimo kakor tudi ne o tem, da Celjanom ne bi uspelo. Do zdaj so namreč že kar nekajkrat dokazali, da jim igra v gosteh ne dela prevelikih težav.

KAVTIČNIK NE BO NASTOPIV V ATENAH

Najboljše krilo desno krilo v Evropi Vid Kavtičnik zaradi poškodbe brzkone ne bo mogel nastopiti na avgustovskih olimpijskih igrah v Atenah. Desni zunanji in krilni igralec si je na povratni polfinalni tekmi

Kavtičniku lahko zazelimo le čimprejšnje okrevanje.

evropskega pokala pokalnih zmagovalcev s španskim Valladolidom hudo poškodoval koleno, podroben zdravniški pregled pretekli teden pa je pokazal, da ima Velenčan pretrgane sprednje križne vezi na levi nogi. "Zame je nastop na olimpijskih igrah brzkone izgubljen. Po prvih predvidevanjih bo okrevanje dolgo vsaj štiri do pet mesecev in le s čudežem se lahko udeležim turnirja v Atenah. Ni kaj, preostane mi okrevanje v kar najkrajšem času," pravi vselej dobro razpoloženi Kavtičnik, ki ga huda poškodba ni vrgla iz tira.

ZAGOREL OLIMPIJSKI OGENJ

V antični Olimpiji so pretekli teden prižgali olimpijski ogenj, ki bo 13. avgusta v Atenah odprl 28. poletne olimpijske igre. V vmesnem času bo ogenj potoval po vsem svetu, prvič pa bo obiskal vseh pet svetovnih celin. V teh dneh olimpijska bakla potuje po južni Grčiji, nato bo nekaj časa gorela ob znamenitem panatenskem stadionu, prizorišču prvih OI moderne dobe, 4. junija pa bo začela svojo turnejo po Avstraliji. Med znamenitejšimi nosilci bodo monaški princ Albert, ukrajinski atlet Sergej Bubka in Manuel Estiarte, šestkratni udeleženec vaterpolskega olimpijskega turnirja.

Priziganje olimpijskega ognja in potovanje bakle okoli sveta je tradicionalno že vse od iger leta 1936 v Berlinu in velja tako za poletne kot zimske olimpijske igre.

Priziganje olimpijskega ognja - zdaj gre zares.

Banane rastejo!

Imate radi morje in peščene plaže? Dolge sončne dni in še daljše vroče poletne noči? Zagorele prsate reševalke iz vode? Če je vaš odgovor nikalen, potem ste nedvomno nekakšno Eskimu sorodno bitje, ki je preveč časa preživelo v družbi antarktičnih pingvinov.

V nasprotnem primeru pa si lahko v teh dneh pomagata lajšati hrepenenje po poletju s pomočjo ljubljanskega surfbenda The Bananas, ki je prava osvežitev na slovenski skromni surfarski sceni. Bend sestavljajo štirje nekdanji gimnazijski sošolci: Tadej Kovačič in Igor Nadles (kitarista) ter Matevž Perovšek (basist) in Tine Horvat (tolkač). Začetki ansambla segajo v maj leta 2002, ko jih je za surfglasbo prek svojega benda Bitch Boys navdušil njihov učitelj ekonomije Robert Biloderič. Kmalu za tem so se fantje odločili ustanoviti svoj lastni bend in se poimenovali The Bananas, po značilni pričeki, imenovani banana.

Ker njihovi žepi po nakupu boljših instrumentov niso vsebovali ničesar razen olupkov banan, so morali fantje svoj prvi demo posneti kar z ročno kamero in na približno petdeset ce-dejev zapeči zvočni zapis videoposnetka. V naslednjih mesecih jim je

uspelo prodati dovolj banan, da so lahko podkupili že uveljavljene surfarje Bitch Boys, da so jim ti dovolili z njihovo opremo zastoj posneti drugi demo z naslovom Greasy Peel. Zaradi boljše kakovosti so The Bananas lahko novi demoposnetek predstavili širšim množicam in bili pri tem deležni odličnih odzivov, največji uspeh pa je bila odlična recenzija s strani največjega surfproducenta Phila Dirta, ki jim je dodelil kar štiri zvezdice od petih. Hkrati so se začeli vrstiti tudi številni koncerti, sprva skupaj z Bitch Boys, nato pa tudi samostojni.

Vse te izkušnje so iz Banan naredile zrel bend, ki se ne ustraši nobene koncertne ponudbe ali drugih privlačnih izzivov. Več slik, glasbe in podrobnih informacij o članih in biografiji vsi zainteresirani lahko najdejo na njihovi spletni strani, prek katere se jim lahko tudi oglašijo (<http://bananasthe.cjb.net/>). Sicer pa se fantje ta čas ukvarjajo predvsem s pripravljanjem novega materiala in se počasi pripravljajo na snemanje svojega prvenca. Bananageddon torej neizbežno prihaja!

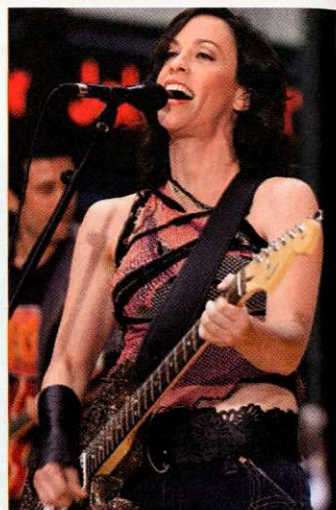
Vabljeni na predstavitev!

V četrtek, 1. aprila, bo slovenski kvartet Bitch Boys v Orto baru v Ljubljani predstavil svoj novi album Kranjska gruda, vel'ka mooda. Gre za doslej skrbno varovano skrivnost, saj je to njihov vokalni prvenec. Na plošči najdemo nekaj zimzelenkov, zabavnih in narodnozabavnih skladb. Plošča je izšla pri založbi Ikebana Records in ta zagotavlja, da se fantje tokrat zares kažejo v vsem svojem sijaju. Vsi skupaj vabljeni na orto žur do jutranjih ur.

Alanis je rada naga

Alanis Morissette je dejala, da rada hodi okoli hiše (in po njej) popolnoma naga. Pevka, ki se je tudi v svojem spotu Thank U pojavila popolnoma naga, je dejala: "Ves čas hodim naga. Sem pusti-kopalničnavrata-odprta nudistka, kar je včasih za moje prijatelje malo neprijetno." Alanis je še dejala, da so imeli tako navado tudi njeni starši (doma). "Ko je bilo primerno, smo vsi hodili nagi, nikoli nam ni bilo nerodno." Dejala je tudi, da so bili njeni starši "otroci cvetja", čeprav se sama ni nikoli popolnoma navzela takega sloga življenja. Pevka bo 17. maja iz-

dala svoj 4. album z naslovom So-Called Chaos, singel Everything pa bo moč kupiti teden dni prej.

Danii Minogue posnema svojo sestro

Dannii Minogue na neki način posnema svojo sestro Kylie. Tudi ona si je dobila fanta iz Francije. Dejala je, da se z poslovnežem Jeremyem Garamondom videva že 6 mesecev. 32-letna avstralska pevka in njen 27-letni prijatelj živita nekje na polovici med svojima domovoma

EVJ
ELEKTROPROM

EVJ
ELEKTROPROM d.o.o.

Loke 22

1412 KISOVEC

tel.: 03 56 57 150

fax: 03 56 71 488

www.elektroprom.si

- ♦ projektiranje strojnih in elektro instalacij in geodetske storitve
- ♦ bar sedmica
- ♦ lokalna televizija ETV
- ♦ trgovina EVJ Center
- ♦ elektroinstalacije
- ♦ centralne kurjave, vodovod, plinske instalacije
- ♦ kabelsko komunikacijski sistemi
- ♦ grafitne ščetke
- ♦ tiskana vezja
- ♦ delovni stroji in nizke gradnje

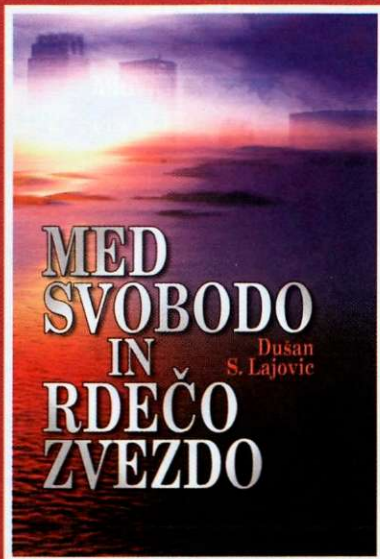
Axel Rose - vodja skupine Guns'n'Roses

Se Guns'n'Roses vračajo?

(ona živi v Londonu, on v Parizu). Spoznala sta se prek skupnih prijateljev in nemudoma odpotovala na počitnice na Mauritius. Danii se je sicer že enkrat ločila (poročena je bila z Julianom McMahonom), zatem pa je bila zaročena s kanadskim voznikom F1 Jacquesom Villeneuvom, vendar se je par po dveh letih razšel. Njena starejša in veliko bolj priljubljena sestra Kylie se s svojim francoskim prijateljem Olivierjem Martinezom videva leto dni, v kratkem pa naj bi se tudi poročila.

Čeprav je na prvem mestu v letošnjem letu po prodanih ploščah v Veliki Britaniji George Michael, mu ta podvig ni uspel na Irskem. Na prvo mesto se je zavihtela nova zbirka uspešnic skupine Guns'n'Roses greatest hits. Kolekcija ameriške rokofske zasedbe je bila objavljena brez soglašanja članov skupine, saj sami nameravajo kmalu izdati album, ki naj bi se imenoval Chinese Democracy. Na album njihovi fani čakajo že vsaj 5 let.

Napeta avtobiografska pripoved Dušana Lajovca, v kateri je slednji doživel na stotine nevarnih in zanimivih dogodkov. V knjigi je zajet čas med obema svetovnima vojnama, druga svetovna vojna in nastop komunističnega režima. Čas, ko je bil avtor ilegalec Kraljeve vojske v domovini, obveščevalec za potrebe zaveznikov in še marsikaj. Knjigi je dodan seznam sodelavcev Udbe.

Dušan S. Lajovic MED SVOBODO IN RDEČO ZVEZDO

KNJIGA, KI OBSEGA 347 STRANI, STANE 6.200 TOLARJEV (V CENO NI VKLJUČENA POŠTNINA).

Naročite jo na številki 01/434 54 63 ali prek elektronske pošte: obzorja@siol.net.

horoskop

Oven (21. marec – 20. april)

Sreda je zelo obetajoča, saj kaže dobro vse, kar je povezano z delom in financami. Ta dan bo tako ugoden, da boste lahko razmišljali o velikih ponudbah in podpisovali veliko vredne ponudbe. Konec tedna bo najboljši za ljubezen in romantiko.

Bik (21. april – 21. maj)

Izzarevate šarm in dinamičnost, tako da vam ta teden ne uidejo nekatere pohvale in komplimenti. Če imate pomembne sestanke, si jih organizirajte za ponedeljek in torek. Shujševalna kura je na vidiku, ker pričakujete pomembno priložnost.

Dvojčka (22. maj – 21. junij)

Ne bodite več prepričani, da je ponedeljek slab dan za vas – zvezde so se spremenile in zdaj je ponedeljek bolj ali manj vaš srečni dan. Pomemben dokument je prišel z nekoliko zamude, zato se ne vznemirjajte preveč. Odločite se za srce.

Rak (22. junij – 21. julij)

Sreda bo za vas prijeten in dober dan, kaže, da se boste lahko odpočili. Predvsem bo to zelo družaben dan in poln vznemirljivih novic. Ne bo pa to ugoden čas za to, da bi komurkoli posojali večje vsote denarja – pa naj vas prosi prijatelj ali tujec.

Lev (22. julij – 21. avgust)

Ta čas se ne morete zmotiti, četrtek je imeniten dan za vse tiste ideje, ki jih premlevate že dolgo, pa si jih ne upate uresničiti. Bodite kreativni, domiselnost vas bo rešila. Dobili boste pomembno sporočilo, ki ga kaže upoštevati. Imeli boste lep konec tedna.

Devica (22. avgust – 21. september)

V ponedeljek boste izkusili nekoliko težav, toda če boste dovolj potrpežljivi, do hujših posledic ne bo prišlo in se bo vse dobro izteklo. Zdelo se vam bo, da so vsi okoli vas popolnoma brezsrčni, zaradi česar si raje ne pustite preveč blizu srca.

Tehtnica (22. september – 22. oktober)

V sredo bo za vas dan ljubezni, opazovali boste osebo, ki vam je všeč, in lovili na ušesa vsako besedo, ki jo bo izrekla. Ker je ta oseba izredno prijazna in dobrosrčna, ne boste našli ničesar, zaradi česar bi ji lahko kaj očitali. Le še bolj vam bo všeč.

Škorpion (23. oktober – 21. november)

V petek boste pluli po razburkanem morju svojega razmerja, saj vroči prepiri ne uidejo. Poskusite se toliko držati na vajetih, da ne boste izrekli ali storili kaj takega, za kar bi vam kasneje bilo žal. Nekaj pomembnega vas čaka v četrtek.

Strelec (22. november – 20. december)

Začetek tedna ni najboljši za investicije. Preden se česar koli lotite, se posvetujte s svojim finančnim svetovalcem. Sreda pa bo nasprotno najboljši dan za investicije pa tudi za nakupe. Prav dober čas je za nadaljnji razvoj vaše kariere.

Kozorog (21. december – 19. januar)

Če iščete ljubezen, vam bo srce zadrželo v sredo. Vzpostavili boste nove zanimive stike. Nekoliko zmedene se boste počutili, ker vam ne bodo razložili nekaterih navodil. Pohitite in naredite vse, da vas kdo ne prehit pri investiciji, ki je pravzaprav zelo dobra.

Vodnar (20. januar – 18. februar)

Ta teden se bo veliko dogajalo. Poskrbite, da vam ne bo preveč. V petek vas čaka zanimivo srečanje, na katerem se boste izkazali. Zabava in smeh vam ne uide. Bodite prepričani, da vam nič ne more preprečiti vaše poti navzgor.

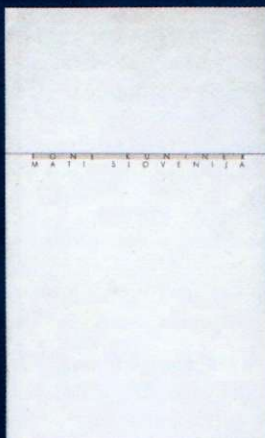
Ribi (19. februar – 20. marec)

Kadar so ljudje dobre volje, si tudi marsikaj drznejo. Ne dajte se prepričati, da je vse, kar govorijo, tudi resnično. Pomislite na vse možnosti in se odločite za pravo. Prav vam bo prišlo nekaj denarnega priliva s strani vašega delodajalca.

IZ ARHIVOV SLOVENSKE POLITIČNE POLICIJE

Komunistične tajne službe od njihovega nastanka do leta 1950, vključno z imeni njihovih vodilnih članov. 519 strani, 5.000 SIT

TONE KUNTNER MATI SLOVENIJA

Pesmi pesnika slovenske pomladi, tradicije, vrednot. 72 strani, 2.200 SIT

MILAN ZVER DEMOKRACIJA

Avtor je razčlenil koncepte demokracije v politični misli na Slovenskem v prvi polovici 20. stoletja. 254 strani, 4.400 SIT

JANEZ JANŠA PREMIKI

Knjiga, ki je bila prodana že v več kot 61.000 izvodih. Nastajanje in obramba slovenske države 1988–1992. 363 strani, cena 2.200 SIT

JANEZ JANŠA OKOPI

Politični razvoj slovenske države do leta 1994. Prodana je bila že v več kot 17.000 izvodih. 309 strani, 2.200 SIT

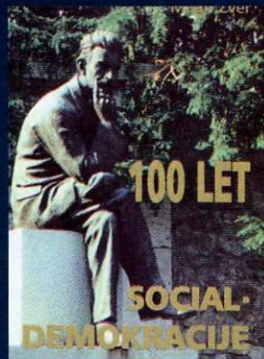
SILVIN IN MAIDI EILETZ ZGODOVINA NEKE KOLABORACIJE

Boljševiki so v prvi svetovni vojni kolaborirali z vojnim sovražnikom Nemčijo. 368 strani, 6.727 SIT

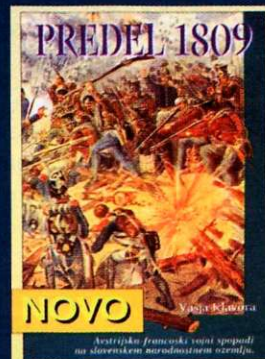
MILAN ZAJC, FRANCE KOZINA, FRANCE DEJAK UŠLI SO SMRTI

Poročila treh rešencev iz množičnega grobišča v Kočevskem rogu leta 1945. 244 strani, 3.906,00 SIT

MILAN ZVER 100 LET SOCIALDEMOKRACIJE

Prikaz klasičnega obdobja slovenske socialdemokracije in njene vnovične oživitve konec prejšnjega stoletja. 125 strani, 2.200 SIT

VASJA KLAVORA PREDEL 1809

Avtor je šel po sledovih vojskih spopadov Napoleona in Francozov z Avstrijci na Slovenskem leta 1809. 330 strani, 6.727 SIT

ANDREJ RAHTEN POZABLJENI SLOVENSKI PREMIER

Dr. Janku Brejcu je po razpadu Avstro-Ogrske postal prvi slovenski premier. 344 strani, 4.232 SIT

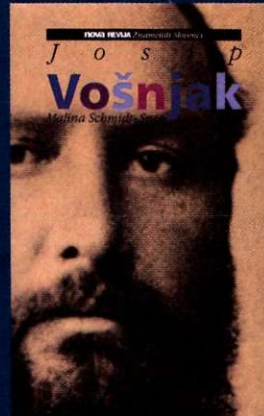
CZESLAW MIŁOŻ PREVZEM OBLASTI

Avtor slika travmatično dogajanje med II. svetovno vojno, čas, ko je bil Poljski vsiljen komunistični sistem. 236 strani, 7.760 SIT

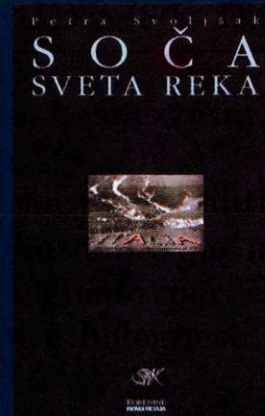
BRANE SENEGAČNIK DVOJNI ČAS

Ekspresivna, komunikativna poezija, ki se odlikuje z bogastvom sugestivne metaforike, upesnjuje dvojno naravo resničnosti. 107 strani, 4.980 SIT

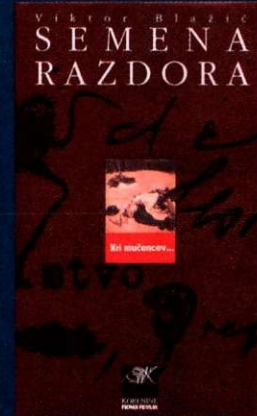
MALINA SCHMIDT-SNOJ JOSIP VOŠNJAK

Zdravnik, politik in književnik, predvsem pa rodoljub, ki je bil za svoj narod po potrebi tudi ognjevit taborski govornik. 292 strani, 11.400 SIT

PETRA SVOLJŠAK SOČA, SVETA REKA

Monografija slovenskega Posočja, ki na podlagi obsežnega arhivskega gradiva raziskuje razmere med italijansko okupacijo. 428 strani, 10.980 SIT

VIKTOR BLAŽIČ SEMENA RAZDORA

Komunistična partija je nevihtno vojno ozračje izkoristila za obračun z drugimi mislečimi in v ta okvir sodijo tudi politični umori. 196 strani, 6.770 SIT

KNJIŽNI KLUB SAMOROG

Dalmatinova 1, 1000 Ljubljana

**ČLANSTVO V KLUBU SAMOROG
VAS NE OBVEZUJE K NAKUPU**

**CENEJŠE VSTOPNICE V GLEDALIŠCIH
IN DRUGIH KULTURNIH USTANOVAH**

**POPUSTI PRI NAKUPU KNJIG
IN CD PLOŠČ OD 10 - 50%**

telefon: 01 433 40 74, e-mail: info@samorog.com, www.samorog.com

SESTAVIL: MIRAN ERCEG	GESLO	PREBIVALKA ANTEN	STARA JAPONSKA PRESTOLNICA	NAZIV	CINIČEN ČLOVEK	LETUVIŠČE OB ČRNEM MORJU
ZVEZDA VENERA NA JUTR. NEBU						
BOMBAŽNA TKANINA V PLATNENI VEZAVI						
TENIŠKA IGRALKA WILLIAMSOVA						
BARVILO ZA LASE IN NOHTE				IVAN POTRČ IZOTOP TORIJA		
OLGA KACJAN			KRAJ PRI OPÁTIJI RIBA ŽIVI FOSIL			
REŽISER BRATINA KAPITAN NAUTILUSA					NAUK O ANALIZI	
SNOV, KI TVORI KAKO SNOV			NAŠA PEVKA DEZMANOVA			KDOR ANIMIRA (KNJIŽNO)
POVZRO- ČITEV, DA JE KDO SLAB			PEVKA TURNERJEVA SL. PUBLICIST (ALOŽIJ)			
LJUBITELJ			GLSABENIK SMODE SL. NOVINAR (CRT)			
MOŠKI KI SKRBI ZA RED			RAHEL SKUPEK VLAKEN TITAN		LITIJ NAVIGACIJSKI POSTOPEK	
HERCE- GOVEC		SIRSKI POLITIK (HAFEZ EL)	TANTAL PISATELJICA NOVAKOVA	IGRALKA TRACEVA	MUSLIM. MOŠKO IME (IZ ČRK MILES)	
GRŠKI OTOK V EGINSKEM ZALIVU					BARVA KOŽE, POLT	VRHOVNO PAPESKO SODIŠČE
VRATA IZ LAT				PRITOK DONAVE		VRSTA MINERALA (IZ ČRK TIRI)
OLGA REMS				ANJA RUPEL		
RADIJSKO POSRE- DOVANJE PROGRAMA						SIVA PAPIGA V TROPSKI AFRIKI
ROBERT ALTMAN		SLOVENSKI TENORIST (ADO)				MESTO V IRANU (IZ ČRK RANA)

<p>rešitev prejšnje križanke</p> <p>ADAMOV, RENATA, APARAT, RATA, ALONSO, TALILO, ISKALNIK, VE, OL, STATISTIKA, PAI, SATEN, ARESTANT, ONAN, KN, OR, SIKA, VSAD, AON, SO, IT, ORANTA, ALMA, NAO, ALGE, ZABAVIŠČNI PARK, IVJE, ALAIN DELON</p>	<p>nagrajenci 12. številke</p> <p>1. nagrada: FRANC BRGLEZ, Radmirje 64, 3333 Ljubno ob Savinji</p> <p>2. nagrada: MATJAŽ CIJAN, Heroja Staneta 2, 3310 Žalec</p> <p>3. nagrada: TATJANA GERDIN, Črtomirova 29, 1000 Lj.</p> <p>Dobitnikom čestitamo in jih hkrati prosimo, da nam pošljejo svojo davčno številko.</p>	<p>nagrade</p> <p>1. nagrada: bon v vrednosti 7.000,00 tolarjev za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog</p> <p>2. nagrada: bon v vrednosti 5.000,00 tolarjev za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog</p> <p>3. nagrada: bon v vrednosti 3.000,00 tolarjev za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog</p> <div style="border: 1px dashed white; padding: 5px; margin-top: 10px;"> <p>Nagradno križanko izrežite in najpozneje do 8. 4. 2004 pošljite na naš naslov: Demokracija, p.p. 4315, 1001 Ljubljana, s pripisom "Nagradna križanka".</p> </div>
---	--	--

- **29. 3. 1779** se je rodil slovenski botanik Franc Hladnik. Leta 1810 je ustanovil ljubljanski botanični vrt. Po njem so poimenovali dva rodova kobilnic.
- **29. 3. 1874** se je rodil slovenski general in pesnik Rudolf Maister. Nekoč je beseda nanesla na nekaj, kar ga je vse življenje bolelo: na nesrečni koroški plebiscit. Ker je takrat ljubljanska Opera uprizorila opero Gosposvetski sen Rista Savina, ki je bil tudi general, je Maister po tem pogovoru pristavil: "Širca (op.: Savinov pravi priimek) in jaz – oba sva generala, vendar je imel Širca več sreče. Njemu se je gosposvetski sen posrečil, meni pa izjalovil."
- **29. 3. 1990** je slovenska skupščina sprejela odločitev o slovenski državni himni. Njeno besedilo je sedma kitica Zdravljice Franceta Prešerna, melodija pa je vzeta iz istoimenske zborovske skladbe Stanka Premrla.
- **30. 3. 1811** ponoči je v Trziču izbruhnil strahoten požar. V mestecu, ki je takrat štel 183 hiš, jih je upepelil kar 152. Strašna nesreča je terjala tudi 75 smrtnih žrtev.
- **30. 3. 1863** se je rodil večkratni francoski finančni minister Joseph Caillaux, ki je nekoč izjavil: "Če bo medicina še naprej podaljševala povprečno življenjsko dobo, bomo morali biti zelo previdni pri najemanju državnega dolga. Lahko se namreč zgodi, da ga ne bodo odplačevali potomci, ampak mi sami." V Sloveniji so se temu izognili s tolikšnim dolgom, da ga bodo plačevali še pravniki.
- **30. 3. 1867** je Rusija Združenim državam Amerike prodala Aljasko za 7,2 milijona dolarjev.
- **31. 3. 1732** se je rodil avstrijski skladatelj Joseph Haydn.
- **1. 4. 1578** se je rodil angleški kirurg in anatom William Harvey, ki je odkril krvni obtok, torej, da je srce mišica, ki s krčenjem poganja kri.
- **1. 4. 1900** se je rodil slovenski pisatelj Tone Seliskar (Bratovščina Sinjega galeba).
- **2. 4. 1805** se je rodil danski pravljicar Hans Christian Andersen. Svetovno slavo mu zagotavlja 156 pravljic in nekaj realističnih pripovedk.
- **2. 4. 1840** se je rodil francoski pisatelj Emile Zola, začetnik naturalističnega romana in njegov teoretik (Beznicca, Germinal, Nana, Tereza Raquin, trilogija Lurd, Rim, Pariz ...)
- **3. 4. 1783** se je rodil ameriški pripovednik in esejist, diplomat Washington Irving. Rekel je: "Oster jezik je edino orodje z rezilom, ki postaja z rabo vse ostrejši."
- **3. 4. 1900** se je v Čadramu rodila slovenska mladinska pesnica in pisateljica Anica Černež.
- **4. 4. 1527** se je rodil Holandec Ortelius, ki je narisal prvi moderni atlas sveta.
- **4. 4. 1848** je dvakrat tedensko začela izhajati Slovenija, ki jo je urejal Matevž Cigale. To je bil prvi slovenski politični list.

Mislim, torej sem

Francoski filozof René Descartes, ki se je rodil **31. marca 1596**, je zaslovel predvsem z izrekom Cogito ergo sum, kar pomeni Mislim, torej sem. V njegovem času so se razvila filozofska razmišljanja, ki so dokazovala, da materija in s tem tudi ljudje fizično ne obstajajo, ampak je to samo oblika predstav, torej razuma oziroma duha. Descartes je to presegel s svojim slovitim izrekom Mislim, torej sem.

V svojem metodičnem, univerzalnem dvomu je spoznal samega sebe kot "mislečo stvar", ki je sprva edina gotovost. Ideja v njem ga je pripeljala do gotovosti o božjem obstoju in obstoju zunanjega sveta. Bog zagotavlja tudi spoznatnost stvari, jasnost in razločnost spoznanja pa sta po njem merili resnice, medtem ko je materialna eksaktnost ideal vsega spoznanja. Bogu kot neustvarjeni substanci je postavil nasproti mišljenje in razsežnost, ki sta ustvarjeni substanci. Vsa živa bitja, tudi človeka po telesni plati, je imel za stroje. Vprašanje telesa in duše je Descartes rešil s teorijo o psihofizičnem paralelizmu.

Kaj Slovenci terjamo

Novice so **29. marca 1848** objavile članek Matije Majarja z naslovom Kaj Slovenci terjamo. Majar je zbral podpise pod petico, ki je zahtevala avtonomno Zedinjeno Slovenijo s posebnim deželnim zborom, ožjo zvezo Slovenije s Hrvaško, pravico uvesti slovenščino v šole in urade, zahtevati znanje slovenščine od vseh, ki hočejo dobiti službo na slovenskem ozemlju, stolice za slovenščino na vseh gimnazijah in tudi zahtevo, da Slovenci ne smejo pripasti nemški zvezi.

Programski zahtevi po Zedinjeni Sloveniji so se pridružili tudi mnogi vidni politiki. Lavantinski škof Martin Slomšek je bil sicer sprva proti, vendar se je pridružil zahtevi že spomladi 1848, potem ko je bilo z razpisom volitev v ustavodajno skupščino odprto vprašanje reforme Avstro-Ogrske.

S trebuhom na Hrvaško

Časi se spreminjajo. Sedaj ko prihajajo Hrvatje s trebuhom za kruhom na delo v Slovenijo, spomnimo na življenje pred 150 leti, ko je bilo obratno. **4. aprila 1860** so začele Novice objavljati potopis Janeza Trdine z naslovom Kranjci na Hrovaškem.

Že sredi 19. stoletja so ob sv. Katarini, to

je konec novembra, dekleta iz slovenske Štajerske odhajala na sejem v Čakovec. Želele so, da bi se čez zimo zaposlile kot predice. Bilo jih je od 300 do 400 na leto. Najbolj znani sezonce pa so bili t. i. hrvatariji, slovenski fantje in mošje iz Bele krajine, Dolenjske (Kostela in Kočevske) in Notranjske, ki so s sekuro in culo čez ramo meseca oktobra vsako leto odhajali na delo v hrvaške in slavonske gozdove. Čez zimo so gozdarili in se na pomlad vračali domov. Delali so ves dan, noči pa preživljali v skupnih kolibah. Prosti so bili ob nedeljah, ko jih je pot zanesla v bližnje gostilne. Vsak je dobil poleg denarja na mesec še 30 kilogramov koruzne moke, deset kilogramov bele moke, kilogram soli in poldrugi kilogram slanine. Na pomlad pa so se vrnili.

"Hrvatariji gredo!" se je razlegalo po vaseh med hribi. Bili so od sonca ožgani in se

šopirili po vasi v "špičastih šrifletih", belih srajcah in v kratkih suknjah iz modnega blaga, ki je prišlo z Dunaja ali iz Brna. Krojači in čevljarji so imeli polne roke dela. Tudi ženske in otroci so prišli na svoj račun. Manj so "hrvatariji" dali za hrano in še manj za kakšno novo stvar pri hiši. Toda življenje se je kmalu umirilo. Kmete je pritegnila zemlja, druge moške pa kočevski gozdovi, kjer so med tednom tesali trame in sekali drva. Na jesen pa se je začelo vse znova ...

Spoštovani bralci,

uredništvo si pridržuje pravico do krajsanja pisem, ki presegajo dolžino 45 vrstic. Pisma bralcev objavljamo v skladu z načelom profesionalne novinarske etike, katere namen je služiti interesom javnosti ne glede na politično, svetovnonazorsko ali kakršno koli drugo prepričanje.

rilom Ribičičem zagovarjata stališče, naj bo Slovenija prva država, ki bi pokopala povojno pravilo o nezastarnju vojnih zločinov (glej knjigo dr. Cirila Ribičiča Rad sem jih imel, na straneh 49 in 57).

Kako različna so merila primernosti za opravljanje funkcije ustavnega sodnika? So bili "grehi" kandidata za ustavnega sodnika dr. Kresimirja Puhariča res težji kot v imenovani knjigi zagovarjanost stališče in tudi predlog Cirila Ribičiča za uničenje obveščevalnih podatkov iz preteklosti? Za "demokrate" vsekakor! Koga vse želi Ciril Ribičič zavarovati pred odgovornostjo za storjene zločine med vojno in po njej?

Medtem ko demokratični in humani svet preganja hudodelce in diktatorje, Slovenija še naprej zagovarja zunajsodne poboje, storjene s strani partizanske roke, žrtvam-sodržavljanom pa ne prizna niti državljanstva. Kako verjeti, da se v naši državi enakovredno preganjajo vsi moralci ne glede na njihov družbeni status?

Vasja Majhen, Ljubljana

Kučan z macolo (1)

V prispevku Kučan z macolo (Demokracija, št. 12/2004) je avtorica prepisala neresnico predsednika ZZB dr. Janeza Stanovnika, objavljeno v Sobotni prilogi Dela z dne 31. januarja 2004, s katero slednji srdito brani Mitjo Ribičiča-Cirila, "češ da ga je sodišče oprostilo krivde za poboj na Pohorju". RESNICA o "oprostitvi" pa je le prepisana neresnica ogorčene borčevske populacije.

Trditev gospoda Stanovnika, ki štiti prijatelja in tovariša Cirila, je netačna in zavajajoča: oškodovani se je zoper sklep o zavrnitvi preiskave zoper Mitjo Ribičiča-Cirila pravočasno pritožil. Ker na pritožbo ni prejel odgovora, se je obrnil na varuha človekovih pravic, generalno državno tožilko in predsednika Republike Slovenije. Sklep Višjega sodišča v Mariboru, s katerim je ugodilo njegovi pritožbi in zadevo vrnilo v novično odločanje, je prejel 16. januarja 2004! Oškodovani še zatrjuje, da se sodišče nikoli ni spuščalo v bistvo zadeve in ocenjevanje dokazov. Toliko v pojasnilo, da "resnica" ne bi RESNICA postala. DELO je neresnico objavilo, ni pa zmoglo – na čelu z odgovornim urednikom Darijanom Koširjem – objaviti mojega odgovora, ki Stanovnikovo "resnico" spodbija. Delovo geslo pravica vedeti je torej le manipulacija z bralci.

Pri odnosu do medvojnih zločinov (umorov!) je treba opozoriti na dvojna etična in moralna merila nekdanjega predsednika republike Milana Kučana. Z ustavnim sodnikom Ci-

danji član Slovenske akademije znanosti in umetnosti. V resnici je nekdanji član Sveta za zna-

nost in tehnologijo, za kar se seveda njemu in bralcem opravičujem.

Aleš Kocjan, Demokracija

Poklonili smo se Jožetu Pučniku

Devetega marca, na rojstni dan pokojnega dr. Jožeta Pučnika, smo seniorke in seniorji pri SDS obiskali grob dr. Jožeta Pučnika in se poklonili spominu nanj. Pučnik ostaja za nas velikana našega naroda za vse čase.

Na povabilo gospe Marije Kodrič smo nato obiskali njen dom, kjer so nas prijazno pogostili s čajem in krofi, ki jih je posebej za nas pripravila gospa Marija. Od tam smo se napotili v cerkev na Ptujski gori, kjer nam je gospod župnik izčrpno predstavil zgodovino te prekrasne cerkve in hkrati obudil spomin na dr. Pučnika.

Pot smo nadaljevali v kraj Jurovci h gostišču Majolka, kjer so nam postregli z odličnim kosilom (za pet zvezdic!), in nato polni lepih vtisov odpotovali proti Ljubljani. Sklenili smo, da se prihodnje leto ob istem času znova srečamo v Črešnjevcu.

Savina Savšek, Ljubljana

Boj za evropski denar (2)

V prejšnji številki Demokracije mi je tiskovno predstavništvo Inštituta Jožefa Stefana očitalo vrsto "neresnic, podtikanj in napak", ki naj bi jih zapisal v svojem članku Boj za evropski denar, objavljenem 11. 3. 2004. Ker sem večino zapisanih trditev v članku že argumentiral, naj na tem mestu samo pojasnim, da je imel direktor Turk možnost, da vsa pojasnila poda že ob sami pripravi članka, vendar se je tej možnosti odrekel. Na kar obsežna vprašanja, ki sem mu jih poslal pred objavo članka, je namreč odgovarjal s kratkimi odgovori v slogu "drži", "ne drži".

Je pa res, da se mi je v članku pomotoma zapisalo, da je dr. Jure Zupan nek-

predsednik uprave trimilijonsko brutoplačo, da je bil imenovan na vodilno mesto brez javnega razpisa, da za to mesto ni imel potrebnih delovnih izkušenj, da si je zagotovil odpravnino v višini 16 mesečnih plač, vsakoletno nagrado do šest dodatnih plač in, zanimivo, po vsem tem se predsedniku uprave ta znesek ne zdi previsok.

Če se ob vseh teh zlorabah položaja spomnimo še tega, da je Lenič kot člana LDS na to delovno mesto postavila politika, potem je dovolj razlogov za temeljit premislek vseh tistih, ki poslujejo ali so kako drugače poslovno vezani s to monopolno zavarovalnico.

Ive A. Stanič, Kočevska Reka

Lažna spomenika

Na Mrzlem vrhu pod Sivko nad Žirmi stoji spomenik z napisom, da je bil tam poražen Rupnikov bataljon. Navajam: "Na Mrzlem vrhu je 7. SNOUB Franceta Prešerna 15. sept. 1944 v hudih bojih porazila Rupnikov jurišni bataljon. V boju je padlo 6 borcev Prešernove brigade."

Zaradi resnice in zgodovine sem dolžan ta napis ovreči! Zakaj? Zato, ker na tisti kraj ni stopil en sam vojak Rupnikovega bataljona. Skušal bom na kartko opisati dogodke tega dne z vidika Rupnikovega bataljona. Podrobneje sem dogajanje opisal v svojih SPO-MINIH na straneh 37-38 in kopijo izročil INZ Ljubljana, Kongresni trg 1.

Dne 15. in 16. sept. 1944 je Rupnikov bataljon ždel v zasedah od Ledinskih Razpotij čez Govejk, Gor. Vrsnik do samega Vrsnika, kota 714. To črto je zasedel po prihodu od vasice Gore nad Idrijo kot "zaporno linijo" 15. sept. 1944 zjutraj. Južno od Govejka je imel takoj majhno prasko čez grapo Žirovnice s partizansko izvidnico. Ko je »

» zasedel odrejeno "zaporno linijo", se je ta in naslednji dan (16. sept. 1944) dolgočasil, prikrit v zasedah. 17. sept. 1944 zjutraj se je zbral na Sp. Vrsniku in takoj odkorakal na glavno cesto Žiri—Logatec ter se usmeril proti Logatcu in dalje domov na Rakek.

Glede na povedano je besedilo na spomeniku popolna laž! V podporo svoji izjavi prilagam uradno domobransko poročilo (Slovensko domobranstvo – Organ. štab, 24. sept. 1944. Zaupno št. 5324), kjer za II. Rupnikov bataljon piše: "... v teku 15. in 16. IX. je bataljon imel le malo borbe, temveč je držal zaporno linijo ...." Le malo borbe je nekoliko čuden izraz za majhno prasko ene desetine vojakov takoj zjutraj pri zasedanju zaporne črte. Kot rečeno, je bataljon imel za 15. in 16. sept. tako nalogo in se zaradi tega ni ganil s te črte. Od te črte do Mrzlega vrha je okrog 4 kilometre zračne črte čez vrsto grap. To in samo to je resnica!!

Naj dodatno osvetlim primer. Nalogo držati zaporno linijo levo od Rupnikovega bataljona mimo Ledina na Gradišče, kota 998, je imel domobranski alarmni bataljon iz Velikih Lašč. Tega pa so ob prihodu na zaporno črto 15. sept. 1944 res od Ledina napadli partizani Prešernove brigade, pri čemer je bil ranjen vojak Hinko Zupancič iz 29. čete. Zupancič danes živi v Clevelandu, ZDA, in bi bil še sedaj v letu 2003 lahko živa priča teh dogodkov.

Izhajajoč iz navedenega se je Prešernova brigada udarila z veliko-laskim bataljonom in ne z Rupnikovim. Toda pri tem nastaneta dva logična pomisleka, in sicer: če bi Prešernova brigada porazila ta bataljon na Mrzlem vrhu, bi moral ta Prešernovo brigado najprej izriniti od Ledina gor, da bi ga tam porazila. Sporno je tudi, zakaj ne bi Veliko-

lašanom v stiski priskočil na pomoč brezdelni Rupnikov bataljon ...

Glede na to, da sem bil v akciji navzoč v vrstah Rupnikovega bataljona, sem prepričan, da je napis na spomeniku popoln konstrukt in nesmisel. Glede tega sem se pripravljen soočiti s komer koli.

Navedeni primer me je prepričal, da Prešernova brigada ni mogla niti po naključju poraziti Rupnikovega bataljona. Celo več. Ena sama stotnija tega bataljona (katera koli) bi bila zanesljivo kos Prešernovi brigadi. To ni bahanje, tak je bil realen odnos obeh nasprotnih vojaških enot.

(se nadaljuje)

Vincenc Udovč, Podlisc

Forum 21

Že nekaj časa je bilo mogoče zaznati, da Kučan v svojem političnem zakulisju snuje politikantsko dejavnost. V TV-dnevniku 26. februarja letos so se slutnje izkazale za utemeljene. Gledalci oziroma poslušalci smo izvedeli, da je Kučan ustanovil Forum 21, nismo pa izvedeli, za kakšne dejavnosti foruma v resnici gre, zato nas je vest še dodatno vznemirila. Vsaka organizacija, pa naj bo to politična stranka ali društvo, ki se lahko imenuje forum ali kako drugače, ima svoj program delovanja in statut, ima interna pravila, vzrok nastanka in vizijo delovanja, a o tem ni bilo povedanega ničesar. Izvedeli pa

smo, kdo so njegovi člani in da je Kučan pobudnik, snovalec in prvi predsednik ustanovljenega foruma.

Iz povedanega na televiziji torej nismo izvedeli, s čim se bo Forum 21 ukvarjal, smo pa zato iz slikovnih posnetkov pred stavbo, kjer ima svoje prostore SDS, zaslutili prihodnje (subverzivne) dejavnosti Forum 21.

Forum lahko ima in opravlja različne ali pa povsem specifične dejavnosti in naloge. Lahko je na primer gospodarski, ekonomski, znanstveni, politični, svetovalni, ukazovalni ali pa – subverzivni. Glede na prvo akcijo omenjenega foruma, ki so jo njegovi aktivisti uprizorili pred sedežem SDS v Ljubljani, lahko domnevamo, da gre za forum subverzivnih dejavnosti oziroma za novo-stari CK ali pa za novo Udbo. Čas bo pokazal. Mojo domnevo potrjuje dejstvo, da je prav isti dan "Kučanovo" ustavno sodišče odločilo, da referendum o sistemskem zakonu o "izbrisanih" ne bo, s čimer so agresorji in nasprotniki slovenstva iz leta 1991 in njihovi idejni tovariši iz Slovenije s svojo subverzivno dejavnostjo dosegli svoj namen.

Glede na to, da je pred nedavnim Kučana obiskal beloruski predsednik in diktator Lukašenko in ga je Kučan pollegalno sprejel v rezidenci na Brdu pri Kranju, se lahko upravičeno vprašamo, ali sta Kučan in njegov forum država in državi. Letos je volilno leto in spet bomo imeli možnost izbire. Se bomo odločili in izvo-

lili na oblast resnične domoljube in prave demokrate, ki so že dokazali, da hočejo z vsemi močmi delati za narodov blagor, ali pa bomo znova izvolili jastrebe in volkove, uničevalce slovenstva in sovražnike krščanstva? Izbira je naša - odgovornost pa tudi!

Ivan Glušič, Mozirje

Pismo iz Avstralije...

Danes, 15. marca 2004, sem prejel opomin glede udeležbe pri glasovanju na referendumu, zaradi česar moram izpolniti obrazec za zahtevek volilnega gradiva, tega pa nato poslati volilni komisiji najpozneje do 20. marca 2004. Kakšno nesramno obnašanje do Slovencev po svetu (beri izbrisanih volilcev!). Ti barabini dobro vedo, da pošta iz Slovenije v Avstralijo in obratno potuje dva tedna, torej je malo verjetno, da bi volilno gradivo prejeli pred glasovanjem. Na podoben način je verjetno dobil volitve dr. Drnovšek na predsedniških volitvah! Upam, da se bo tokrat slovenski narod prebudil iz polletnega spanja in se bo pokazalo, komu je nekaj do domovine in do prihodnosti svojih otrok. Doslej so se slabo izkazali in dopustili, da so isti ljudje ostali na svojih mestih še naprej. Njihova moč je vendar odvisna od podpore državljanov. Stara ljudska stranka je imela za vodjo velike ljudi, današnja pa, kot ste doživeli, ima med sabo z majhno izjemo Judeže, ljudje pa jim po stari navadi dajo svoj glas.

Ko sem bil prvokrat na obisku v Sloveniji, sem slišal, da je imel Kučan po osamosvojitvi namen podariti Bello krajino Hrvatom. Ko sem ga zdaj na hrvaški televiziji slišal reči, naj se Slovenska vojska umakne s Trdinovega vrha, ne dvomim več o njegovih namerah. Sam bi ga za nagrado poslal v Haag – k Miloševiću!

Alojz Žagar, Avstralija

Neokusno norčevanje

Nedelja je za ljudi, ki dobro v srcu mislimo, dan počitka, lepih misli in dejanj. RTVS pa si prizadeva in tako nesramno tudi deluje, ko v svojih popoldanskih oddajah blati ljudi, ki so ponos Slovenije. Tu gre za dr. Rodeta, ljubljanskega nadškofa, ki je bil v zabavni oddaji 14. 3. 2004 prikazan kot neke vrste kreten. Seveda je k temu pripomogel "velečenjeni Sašo Hribar", ki deluje dokaj neprimerno – lahko bi uporabila grde besede za takšno ravnanje.

Želim, da uredništvo TV-programov na RTV Slovenija preneha stovrstno zabavo in blatenjem oseb, ki mnogim Slovencem veliko pomenijo. V nasprotjem primeru niso vredni, da so to, kar so, in za vse to prejemajo še plačilo.

Marlena Turk, Zreče

Bomo postali manjšina?

Koddaji o džamiji na TVS9. marca 2004. Najprej nekaj besed o ljubljanski županji g. Danici Simšič, ki je menjala že vse barve in je vedno "na liniji". V oddaji je imela glavno besedo, s tem da je drugim gostom nenehno skakala v besedo. Slovenci nismo nacionalisti, ksenofobi pa smo in imamo za kaj biti, zlasti Primorci, ki smo veliko pretrpeli in izgubili v I. in II. svetovni vojni in zdaj znova ob agresiji naših tako imenovanih nedolžnih bratov na Slovenijo in kasneje ob osamosvojitvi. Torej smo upravičeno ksenofobi, toda veliki narodnjaki. Nas je pre malo, niti dva milijona ne, z vsemi priselki z juga vred. Najlaže je živeti na tujih ramenih, čeprav je po vseh nekdanjih republikah za mir in bi bil že čas, da bi se priselki vrnili na svoje domove in začeli delati. Naši delavci pa čakajo na uradih za delo. Tudi naših pravih bratov ne bi smeli pozabiti, tistih, ki so bili prisiljeni zapustiti domovino Slo-

venijo iz različnih vzrokov in se podati v prekomorske države, pa bi se danes radi vrnili v Slovenijo, njihovo pravo domovino, a se nimajo kam. Prišlekom naj bogate arabske države zgradijo nove domove in džamije. Sprva so se zadovoljili z molilnicami po vsej Sloveniji, sedaj pa jim to ne zadošča več, radi bi džamijo z minaretom, kar bi takoj opazil vsak turist ali kdor koli, ki bi prišel k nam iz EU oziroma drugih držav. Vsakdo bi najprej pomislil, da je prišel na Balkan oziroma v islamsko državo. Toda turisti ne hodijo dopustovat in gledat džamije v islamske države, razen islamistov. Te pa podpirajo islamske afriške države, ki so bogate in vedo, kam je smiselno vlagati denar. Ob gledanju televizije se v človeku poraja še bojazen pred nevarnostjo, ki ponekod ogroža prebivalstvo. V omenjeni oddaji so pokazali islamiste, ki živijo in delajo v Italiji in Nemčiji, ne pa drugih držav, kot so Avstrija, Švica, Francija in druge, kjer nimajo nobene džamije. Islamisti v teh državah v ustanovah in podjetjih govorijo jezik gostiteljic, prav tako tudi muftiji govorijo jezik države gostiteljice. Gospod Džogić, ki je zbežal iz Avstralije in pristal v Sloveniji, še sedaj ne govori slovensko, ne v javnosti ne na televiziji. Jugobratje in agresorji (izbrisanci) se torej vračajo na kraj zločina po državljanstvo, pokojnino in skozi zadnja vrata v EU! Dobro poznajo svoje pravice, ne pa dolžnosti do države gostiteljice. Lepo!

Nisem nacionalistka, velikrodoljub pa že od fašizma, nacizma in komunizma dalje. Zato mi ni vseeno, kaj se bo govorilo in delalo na slovenski zemlji, na tem koščku zemlje, ki nam je še ostala po vseh vojnah, po vsem podarjanju sosedom: Tito Italiji, Kučan in Drnovšek pa Hrvaški!

Za to našo zemljo so naši očetje, dedje in pradedje dali svoja življenja, zato ne želim, da bi nekoč naši potomci postali manjšina v lastni državi.

Ana Hočevar,
članica organizacije TIGR, Portorož

Nedvoumna podpora terorizmu

Različni članki slovenskih dnevnikov nekateri prikrito, drugi manj prikrito opravičujejo teroristična dejanja, ki praviloma zahtevajo številne žrtve. Vsi ti mrtvi in ranjeni so nedolžne žrtve, ki so se ob nepravem času znašle na nepravem kraju. Zadnje tako teroristično dejanje se je zgodilo 11. marca na štirih madridskih železniških postajah. Ves svet so obkrožili posnetki grozljivega masakra. Videli so jih seveda tudi akterji tega zločina. So jih navdajali občutki zmagoslavja ob pogledu na amputirane ude otrok, žensk in moških, ki so hoteli bodisi v službo, bodisi v šole? Kdor spremlja svetovno in domače dogajanje, lahko z gotovostjo predvidi, kako se bodo posamezni novinarji, še bolj pa "filozofi" odzvali na vsega obsojanja vredne krvave zločine. Lahko bi našteali kar precej člankov, ki so bili na robu sprejemljivega. Dvomljive "filozofske" razlage in oproščanje terorizma prihajajo vedno od znanih razlagalcev svetovnih dogodkov. V to kategorijo spada članek Darka Štrajna v Dnevniku 19. marca, ki nosi naslov: Vsakdanji nadrealizem. Nadrealizem je nekakšno kulturno-literarno gibanje, nastalo po letu 1920 v Franciji iz vplivov dadaizma, psihoanalize in marksizma. Njegov cilj je osvoboditi človeka iz spon RAZUMA, logike, meščanske morale, odkriti resničnost v podzavesti, ki se kaže v sanjah, HALUCINACIJAH, psihičnih mehanizmih itd. Ko prebiraš omenjeni članek Darka Štrajna, dobiš občutek, da je pisec pod vplivom halucinacij, to pa je le čutni privid, ki obstaja zgolj v domišljiji, brez vpliva resničnega dogodka. Zločin v Madridu je bil brez dvoma nadvse resničen in brutalen, seveda v prvi vrsti za žrtve in španski narod. Krivdo za to teroristično dejanje Darko Štrajn brez kančka oklevanja pripiše kar predsedniku španske vlade Aznarju, za nameček pa še vsem, ki so podprli Busha, ne pa teroristom. Ne le po amerškem napadu Iraka, temveč tudi že pred tem so bili pogosti teroristični napadi, npr. na trgovski center v New Yorku v Avstraliji, Savdski Arabiji in povsod, kamor je segla krvava roka Al Kaide. Potem pa koordinirani napadi 11. septembra 2001 na New York in še druge nedosežene cilje v ZDA. Vsi, ki spremljamo svetovne dogodke, vemo, da se je terorizem dogajal in se še dogaja predvsem kot kaznovanje ali opomin nasprotnikom poskusa prevlade svetovnega fundamentalnega islama. V isto kategorijo spada tudi zajetje talcev v moskovskem gledališču Nord, njihova smrt in smrt čečenskih teroristov. Voditelji tega agresivnega in krutega gibanja brez kančka omahovanja pošiljajo v smrt naivne mlade ljudi, ki verjamejo v takojšnjo posmrtno plačilo. Mar Osama bin Laden, palestinski voditelji Hamasa in vsi tisti, ki pošiljajo sfanatizirano mladino v strašno smrt, verjamejo tem zgodbam? Seveda nadrealistični filozof D. Štrajn v svojem "ekspoziju" ne more brez obtoževanja "večnega populista" Janeza Janše, kakor ga imenuje, češ da je tudi zagovarjal vilniuško izjavo! Izogne pa se imenovati zunanjega ministra Dimitrija Rupla, kar je razumljivo, ker je pač član Ropove vlade, ki je v tej funkciji podpisal omenjeno izjavo, ne pa Janez Janša. Ampak kdor ima halucinacije, lahko reče in piše, kar hoče. Reakcija ob umoru voditelja Hamasa šejka Jasina je skoraj histerična. Nikoli nisem odobrvala nobenega umora, vendar je zame smrt 200 nedolžnih žrtev v Madridu in še neznano število dosmrtnih invalidov tega masakra mnogo večja tragedija kot smrt človeka, ki je v samomorilске akcije pošiljal mladenice in mladenke brez kančka oklevanja in brez usmiljenja! Smrt je bila njegov edini cilj!

Marija Vodišek

**RADIO
ZELENI VAL**
93.1 & 97.0 Mhz
ALPE ADRIA "ZELENI VAL" d.o.o., Spodnja Slivnica 16, 1290 Grosuplje

V času okupacije

Po aprilski zasedbi slovenskega ozemlja in prihodu v Ljubljano se Italijani zame niso posebej zanimali. Ko sem leta 1929 iz Primorske prišel v Ljubljano, sem imel šele štirinajst let. Pozornost italijanske okupatorske oblasti so pritegnili predvsem starejši primorski

go oklevali. Prvi stik z njimi ni bil slab. Italijanski narod je bil večinoma zelo pobožen in tudi vojaki, ki sem jih videval, so bili taki. Po cerkvah jih je bilo povsod polno. Prvi dnevi so bili sploh nekaj posebnega. Takrat so iz skladišč starojugoslovanske vojske, ki so bila

so izdelane naloge in so bili nanje popolnoma pripravljeni. Zaradi tega so bile med Nemci in Italijani velike razlike.

Ko se je v Ljubljani na podeželju v jeseni 1941 pojavila OF, so Italijani postali nestrpni in nezaupljivi. Razmere so se kritično zaostrele, ko je OF

surovine in izdelke pokradli, vendar so stroje pustili nepoškodovane. Ker je proizvodnja stala, delavci tudi plač nismo dobili. Dolgo smo se srečevali in se spraševali, kaj bi storili. Sklenili smo, da pošljemo posebno delegacijo k Vidmarju v Ljubljano in mu razložimo svoje poglede na nov položaj. Bil sem med pobudniki akcije in tudi v delegaciji, ki je odšla v Ljubljano. Razložili smo mu, da živimo od dela v njegovi tovarni in da so naše koristi tudi njegove. Po tem pogovoru nam je plačal tudi za nazaj, ko nismo nič delali.

Po dokončni razmejitvi med Italijo in Nemčijo so Nemci tovarno v Savljah zapustili. Meja je šla ob Savi navzgor proti Dravljam in Šentvidu na Toško čelo in Sv. Katarino. Ob meji so položili žico, jo minirali in jo utrdili z bunkerji. Razen na nadzornih točkah italijansko-nemška meja ni bila prehodna. Po nemškem odhodu za novo mejo je delo v tovarni znova steklo. Vendar pa delavci z območja, ki so ga zasedli Nemci, niso mogli v tovarno, ki je bila pod Italijani. Le redki so še ostali.

Med nemško zasedbo tovarne, ko sem bil brez dela, sem zapustil Ljubljano. Bilo je prvič po odhodu iz Primorske leta 1929, da sem za nekaj dni odšel domov na Kras. Na poti v Divačo nisem imel nobenih težav, čeprav je rapalska meja med Italijo in Jugoslavijo še vedno obstajala. Dobil sem posebno dovolilnico. Doma sem ostal tri tedne. Čakal sem na obnovo proizvodnje v Vidmarjevi tovarni in na ureditev meje, ki še ni bila dokončno določena. Ko sem se vrnil v Ljubljano, smo tovarno v Savljah polna dva tedna pripravljali na vnovični zagon proizvodnje.

Med vojno je tovarna ves čas delovala, ker je to bilo v splošnem interesu. Vidmarjevi so bili z Italijani v dobrih odnosih, kajti italijanski oficirji so stalno prihajali k njim. Vedno jih je bilo polno in Vidmarjeva žena jim je dajala perilo, nogavice in vsega, kar so hoteli, samo da so pustili, da je tovarna nemoteno obratovala naprej. Ko so Italijani Ljubljano obdali z žico, smo delavci v tovarni dobili tudi dovoljenje za prehajanje blokov. Vsi smo imeli prepustnice za prosto pot od stanovanja do tovarne in nazaj. Uklesčeni smo bili med nemško-italijansko mejo in mejo z žico obdane Ljubljane.

Albert Svetina

P. S. Odlomek je iz knjige spominov Alberta Svetine. Knjiga bo kmalu izšla pri založbi Nova obzorja, ki izdaja revijo Demokracija. V naslednjih številkah bomo objavili še nekaj zanimivih odlomkov.

Parada italijanske vojske na Prešernovem trgu v Ljubljani leta 1941

politični emigranti, ki so ves predvojni čas aktivno politično delovali proti italijanski fašistični oblasti. To so bile tudi prve tarče in žrtve fašističnega preganjanja v t. i. Ljubljanski pokrajini.

Ko so Italijani aprila 1941 prišli na Vodnikovo cesto v Zgornjo Šiško, kjer sem takrat stanoval, so najprej zasedli šolo. Ljudje so bili do njih zelo zadržani. Kljub temu smo jih iz radovednosti pozorno opazovali. Čutilo se je, da so bili nekoliko razpuščeni. Vojaki so hiteli pisati predvsem pisma svojim družinam v Italijo. Zasedli so tujo, čeprav samo sosednjo deželo. Ko sem govoril z njimi, sem opazil, da niso niti dobro vedeli, kam so prišli. Bali so se, da bodo morali naprej v Dalmacijo in Srbijo. Bili pa so navdušeni in ponosni na to, da so spet nekaj zasedli, čeprav brez boja.

Preden so prestopili rapalsko mejo in vkorakali v slovenske kraje, so dol-

izza fronte dobro napolnjena, izpraznili še tisto, kar je za njo ostalo.

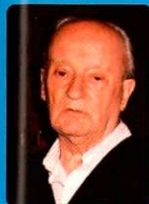
Po prihodu Italijanov je v državni upravi in v civilnih ustanovah ostalo veliko Slovencev. Ker Italijani s seboj niso pripeljali svojega aparata, so bili v nekaterih pogledih odvisni od slovenskih uslužbencev, ki so lahko koristili tudi odporu proti Italijanom. Italijani so poskušali vsaj navidezno sodelovati z lokalnim prebivalstvom. Nekateri Slovenci so jim nasedali, kajti na kulturni ravni je bil interes za sodelovanje z Italijo. Nemški okupator na Gorenjskem in Štajerskem je imel v primerjavi z italijanskim in Ljubljanski pokrajini svojo obveščevalno mrežo že pred vojno. Nemci so lahko tudi zato takoj po zasedbi brezobzirno nastopili proti Slovincem. Že takrat so imeli kartoteke in sezname ter so vedeli, koga bodo zaprili in koga bodo izgnali. Imeli

nastopila z oboroženimi napadi. Italijani so odgovorili z nasiljem in terorjem nad nedolžnim prebivalstvom, med Slovenci pa so se zaradi tega poglobila notranja nasprotja. Ozadje tega dogajanja sem poznal le iz lastnih izkušenj in iz tega, kar sem neposredno doživljal. Nisem bil politik, niti nisem bil vključen v katero od političnih organizacij. Zahajal sem samo k Sokolu, kjer sem te lovadil in preživljal prosti čas. Sokol, ki je veljal za naprednega, je bil za OF. Odpora takrat ni bilo težko organizirati.

V Vidmarjevi tovarni sem bil že skoraj dve leti, preden je tudi slovensko ozemlje zajelo vojno stanje in okupacija. Tovarno so najprej zasedli Nemci. Ob nemškem prihodu je Vidmar tovarno takoj zaprl in se preselil v svoje stanovanje na Mestni trg pri Magistratu. Tam je imel tudi trgovino. Nemci, ki so tovarno zasedli, so

...spomini

Albert Svetina-Erno, roj. 1915 v Dolnjih Ležecah pri Divači, je danes po vsem, kar je doživel, izpovedal in ne nazadnje tudi zapisal, predvsem živa priča slovenske polpretekle zgodovine. Je priča dogodkov in časa, ko se je hrepenenje po svobodi in pravičnosti utopilo v poplavi laži, prevare in nasilja. Njegova življenjska pripoved bistri in jasni obdobje ter razkriva ideologijo, ki ni spoštovala življenja. Zločin nikakor ni bila pomota ali trenutna napa-

Albert Svetina

ka, temveč zavestna odločitev in strategija. Nanj so se dolgo in skrbno pripravljali. Ni bilo sramu, ampak ponos in hvala. Njegovo pričanje je dokaz resničnosti življenja in zgodovine. Bil je zraven, toliko blizu, da je slišal, videl in občutil, da je torej vedel, a je bil zavezan, dokler ga niso izrabili, zavrgli in obtožili. Ker se ni hotel pokoriti, je moral na koncu bežati, da je preživel.

■ ■ ■ Odraščal je na Primorskem, prežet z antifašizmom in krivicami, ki jih je občutil na sebi in jih s seboj prinesel v predvojno Ljubljano. Od primorskega emigranta, ki je v težkih razmerah prišel do poklica in si našel službo, do aktivista v odporu proti italijanski okupaciji med vojno ni bilo daleč. Od delovanja v odborih OF do partije je bila pot še krajša. Hitro je postal partijski sekretar, nato inštruktor CK KPS, obiskoval partijsko šolo CK KPS in od tod prišel v Ozno, kjer je bil najprej začasno Mačkov namestnik, nato pa kot partijski sekretar njegov pomočnik do prihoda v Ljubljano. Tukaj je prevzel ekonomske naloge oz. ropanje za Ozno in med drugim prevzel "čiščenje" Brezarjevega brezna v Podutiku. Kot načelnik Ozne za Primorsko je nadaljeval oznovsko prakso s podtalno dejavnostjo na meji z zavezniško vojaško cono, nato pa v ljubljanski Ozni nadzoroval pošto. Po izključitvi iz Ozne se je vpisal na srednjo tehniško šolo, nato pa je po "čudnih naključjih" postal poverjenik v ljubljanskem mestnem ljudskem odboru. Po preiskavi stanovanja je konec februarja 1949 pobegnul na Madžarsko, kjer je najprej deloval v politični emigraciji, nato pa so ga Madžari, ker mu kot nekdanjemu pripadniku Ozne niso več zaupali, obsodili in zaprli. Albert Svetina je po letu 1990 ena redkih prič, ki je spregovorila. Tisto, česar se njegovi nekdanji sodelavci ne spominjajo več, mu je še vedno živo pred očmi. Zdaj priča tudi za tiste in o tistih, ki so bili zraven, pa molčijo in se nočejo, ne smejo ali ne morejo spominjati. Prav tako priča za tiste, ki jih takrat še ni bilo in tega krutega časa niso doživeli in ne vedo ali pa nočejo vedeti ali verjeti. Za odkrito besedo, ki jo je najprej zastavil ob odkrivanju resnice o Brezarjevem breznu, so mu nenadoma zastali vsi postopki v zvezi z urejanjem njegovega statusa v novi, svobodni Sloveniji. Kratenje njegovih pravic zato posredno govori o naravi sistema in oblasti v sedanji Sloveniji. Obremenjenost s polpreteklo zgodovino in strah pred resnico o polpreteklosti sta zelo močna. Svetina torej ne govori samo o preteklosti, ampak tudi o sedanjosti.

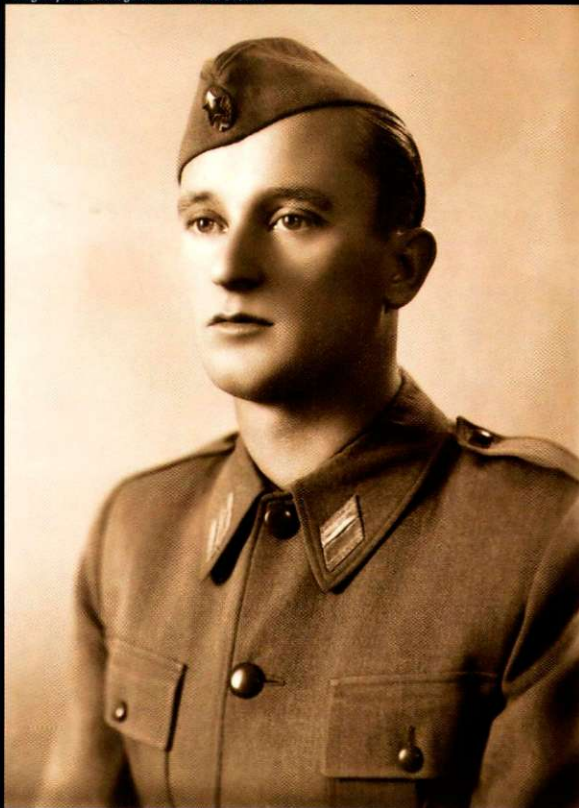

Foto: Ivo Zajdela

Foto: Ivo Zajdela

*Male stvari
delajo druge velike!*
Velikonočni hren

MAESTRO

danes kuha maestro

Droga Portorož, Živilska Industrija d.d., Industrijska c. 21, 6310 Izola

DROGA